

America Saraswata Sangha
Fourth Annual Convention, Charlotte, USA
Nilachala Saraswata Sangha, Puri

ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ
ଚତୁର୍ଥ ବାର୍ଷିକ ସମ୍ମିଳନୀ
୨୦୦୫
ନାଟ୍ୟାକାଦେବୀ ସାହିତ୍ୟ ଏକାଡେମୀ, ପୁରୀ

ଜୟଗୁରୁ ମୁଖବନ୍ଧ

ଅନେକ ଜନ୍ମସଂପାଦକର୍ମବନ୍ଧ ବିଦାହିନେ
ଆତ୍ମଜ୍ଞାନ ପ୍ରଦାନେନ ତସ୍ମୈ ଶ୍ରୀଗୁରୁବେ ନମଃ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଅପାର କରୁଣା ବଳରୁ ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକାଶିତ ସାମ୍ବନ୍ଧିକ ପତ୍ରିକା 'ସାରସ୍ୱତ ମାଧୁରୀ' ବହୁ ବାଧାବିଘ୍ନ ମଧ୍ୟଦେଇ ପ୍ରକାଶିତ ହେଲା ।

ପାଠକମାନେ ସ୍ମରଣ ରଖିବେ ଯେ ଭାରତ ବର୍ଷର ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ବିଦ୍ୟା ଗୁରୁମୁଖୀ । କେବଳ ଶାସ୍ତ୍ରପାଠ ବା ଶାସ୍ତ୍ରାଲୋଚନା ଦ୍ୱାରା ଅତୀବ ଦୁଷ୍ଟର ଏବଂ ଗୁହ୍ୟ ପରଂବ୍ରହ୍ମଙ୍କୁ ଜାଣିବା ଅସମ୍ଭବ । ଗୁରୁଙ୍କ ଉପଦେଶ ବ୍ୟତୀତ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ସେହି ପରଂବ୍ରହ୍ମଙ୍କୁ ଅବଗତ ହେବାକୁ ସମର୍ଥ ନୁହଁନ୍ତି । ଆତ୍ମର୍ପଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉପଦିଷ୍ଟ ମହାବାକ୍ୟାର୍ଥ ବିଗୁର ନିମିତ୍ତ ଅପରୋକ୍ଷ ଅନୁଭୂତି ଆବଶ୍ୟକ । ମହାବାକ୍ୟ ହେଉଛି ଶ୍ରୁତିବାକ୍ୟ । କିନ୍ତୁ ସେହି ବାକ୍ୟକୁ ଶ୍ରବଣ କରିବାକୁ ହେବ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ ଗୁରୁଙ୍କ ନିକଟରୁ । ନତୁବା ପୁସ୍ତକ ଲିଖିତ ବାକ୍ୟଦ୍ୱାରା ତତ୍ତ୍ୱଜ୍ଞାନ ଲାଭ କରାଯାଏନା । ଆତ୍ମା ନିର୍ବିକାର, ଅସଙ୍ଗ ଓ ନିତ୍ୟ । ଶାସ୍ତ୍ରପାଠ ଦ୍ୱାରା ଆମେ ସମସ୍ତେ ଏହା ଅବଗତ ଅଛୁ । କିନ୍ତୁ ମହାବାକ୍ୟ ପ୍ରତିପାଦିତ ତତ୍ତ୍ୱଜ୍ଞାନ ସମସ୍ତଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୁଏନାହିଁ । ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବେ ଶାସ୍ତ୍ରପାଠ ଦ୍ୱାରା ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ଲାଭ ହୁଏନାହିଁ । ବ୍ରହ୍ମଙ୍କ ଗୁରୁଙ୍କ ନିକଟରୁ ଶାସ୍ତ୍ର ଅଧ୍ୟୟନ କରିବାକୁ ହୁଏ । ତେବେ ଯାଇ ଯଥାର୍ଥ ତତ୍ତ୍ୱଜ୍ଞାନ ଲାଭ ସମ୍ଭବ । ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ବା ପାରମାର୍ଥିକ ତତ୍ତ୍ୱଜ୍ଞାନର ଧାରା ଗୁରୁ-ଶିଷ୍ୟ ପରମ୍ପରା କ୍ରମେ ଗୁଲି ଆସୁଅଛି । ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ ଗୁରୁଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ଜ୍ଞାନ ସଂକ୍ରମଣର ଶକ୍ତି ଆଉ କାହାରି ନାହିଁ । ଶାସ୍ତ୍ର ଦ୍ୱାରା ପରୋକ୍ଷ ଜ୍ଞାନ ଲାଭ ହୁଏ । ମାତ୍ର ଅପରୋକ୍ଷ ଜ୍ଞାନ ଗୁରୁଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କେହି ପ୍ରଦାନ କରି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ବିଗୁର ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଗୁରୁକୃପା କଟାକ୍ଷର ମଧ୍ୟ ପ୍ରୟୋଜନ ଅଛି । ନତୁବା ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ ଗୁରୁଙ୍କ ଆନୁଗତ୍ୟ ବିହୀନ ବିଗୁର ଦ୍ୱାରା ପରିଣାମରେ ଆସେ କେବଳ ନାସ୍ତିକତା । ପ୍ରତିଭା ଦ୍ୱାରା ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ଲାଭ ଅସମ୍ଭବ । ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ଲାଭ ପକ୍ଷରେ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ ଗୁରୁଙ୍କ ଆନୁଗତ୍ୟ ଏକାନ୍ତ ପ୍ରୟୋଜନ । ଗୁରୁବାକ୍ୟରେ ଅନାସ୍ଥା ପ୍ରକାଶ କରି ଯଥାର୍ଥ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନର ଅଧିକାରୀ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କେଉଁଠାରେ କେହି ହୋଇପାରି ନାହାନ୍ତି । ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ସ୍ୱପ୍ରକାଶ । ଏହାର ଯଥାର୍ଥ ଅନୁଭବ ଗୁରୁକୃପା ବ୍ୟତୀତ ଲାଭ କରାଯାଇ ପାରେନା । ବିଗୁର ଦ୍ୱାରା ଶିଷ୍ୟର ବୁଦ୍ଧି ମାର୍ଜିତ ହେଲେ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ ଗୁରୁଙ୍କ ବାକ୍ୟ ସେତେବେଳେ ଅନାୟାସରେ ବୁଝାଯାଏ । ଗୁରୁବାକ୍ୟରେ ଯଥାର୍ଥ ବିଶ୍ୱାସ ସେତେବେଳେ ଆସେ ।

ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନୀ ଏବଂ ପ୍ରତିଭାବାନ ବ୍ୟକ୍ତି ଏକ ନୁହଁନ୍ତି । ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ ନ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ପ୍ରତିଭାଶାଳୀ ବ୍ୟକ୍ତି ଅନେକ ହୋଇପାରନ୍ତି । ଜ୍ଞାନାଗ୍ନି ଯେପରି ଅଜ୍ଞାନକୁ ଧ୍ୱଂସ କରେ, ସେହିପରି ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ ଗୁରୁଙ୍କ ଉପଦେଶରେ ଶିଷ୍ୟର ଅଜ୍ଞାନ ନାଶ ହୋଇଯାଏ । ତତ୍ତ୍ୱସାକ୍ଷାତ୍‌କାର ପାଇଁ ଶାସ୍ତ୍ର ଉପଦେଶ ସହିତ ଗୁରୁଙ୍କ ଉପଦେଶର ମଧ୍ୟ ପ୍ରୟୋଜନ ଅଛି । ବ୍ରହ୍ମନିଷ୍ଠ ଗୁରୁଙ୍କ ମୁଖରୁ ଶ୍ରୁତିର ଉପଦେଶ ଶ୍ରବଣ କଲେ ଲକ୍ଷ ଲାଭ ପକ୍ଷରେ ତାହା ସବିଶେଷ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୁଏ । ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ ଗୁରୁଙ୍କ ବାକ୍ୟରେ ଯଥାର୍ଥ ଆସ୍ଥା ସ୍ଥାପନ କରିବାକୁ ହେବ । ବ୍ରହ୍ମଙ୍କ ଗୁରୁଙ୍କ ବାକ୍ୟରେ ଅବିଶ୍ୱାସ ଆସିଲେ ତାହା ଦ୍ୱାରା ଶିଷ୍ୟର ଯଥେଷ୍ଟ କ୍ଷତିର ସମ୍ଭାବନା । ପ୍ରତିଭାଶାଳୀର ରଚନାରେ ଚମତ୍କାରିତ୍ୱ ଗୁଣ ଥାଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ଅଜ୍ଞାନ ଅପନୟନ ପକ୍ଷରେ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ ଗୁରୁଙ୍କ ଅମୋଘ ବାଣୀ ହିଁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ । ସ୍ୱପ୍ରକାଶ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନର ପକ୍ଷେ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ପ୍ରମାଣର ପ୍ରୟୋଜନୀୟତା ନ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଆତ୍ମବାକ୍ୟ ବା ଗୁରୁବାକ୍ୟର ପ୍ରୟୋଜନୀୟତା ଅନସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟ । ବିଗୁର ପଥରେ ଅନ୍ୟ ସବୁ ତ୍ୟାଗ କରାଯାଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ଗୁରୁବାକ୍ୟକୁ ତ୍ୟାଗ କଲେ ଚଳିବ ନାହିଁ । ଗୁରୁବାକ୍ୟ ସର୍ବଥା ଶିରୋଧାର୍ଯ୍ୟ ।

ବ୍ରହ୍ମଙ୍କ ଗୁରୁଙ୍କ ମୁଖରୁ ମହାବାକ୍ୟ ଶ୍ରବଣ ଏବଂ ତଦର୍ଥ ବିଗୁର କରି କରି ଅପରୋକ୍ଷାନୁଭବ ଆସେ । କିନ୍ତୁ କେବଳ ବିଗୁର ଦ୍ୱାରା ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ଲାଭ ଅସମ୍ଭବ । ଗୁରୁଭକ୍ତି ବିହୀନ ଶାସ୍ତ୍ରଜ୍ଞାନ ଶିଷ୍ୟର ମଙ୍ଗଳ ଅପେକ୍ଷା ଅମଙ୍ଗଳ ବେଶୀ କରେ । ବ୍ରହ୍ମଙ୍କ ଗୁରୁଙ୍କ ଆଶ୍ରିତ ଶିଷ୍ୟଭକ୍ତଙ୍କ ମନରେ ଯଦି ପ୍ରତିଭାଶାଳୀ ଲେଖକଙ୍କର ରଚନା ବିଭ୍ରାନ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ହୁଏ, ତେବେ ତାହା ସୌଭାଗ୍ୟର କଥା ନ ହୋଇ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟର କଥା ହୁଏ । ପ୍ରତିଭାଶାଳୀ ଲେଖକ ବା ଭାଷ୍ୟ ରଚୟିତା ଅପେକ୍ଷା ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ ଗୁରୁଙ୍କ ଆସନ ଅତି ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ । ପ୍ରତିଭା ଓ ଗୁରୁଭକ୍ତି ମଧ୍ୟରେ ସମନ୍ୱୟ ଘଟିଲେ ଶିଷ୍ୟ ଯଥାର୍ଥ ଭାବରେ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ ହୋଇପାରେ । ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ ଗୁରୁଙ୍କୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରି କେହି ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ଲାଭ କରିପାରନ୍ତି ନାହିଁ । କାରଣ ଗୁରୁଙ୍କ ମୁଖରେ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା ଅବସ୍ଥିତ । ଏହାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଭଗବାନ ଶଙ୍କର ଗୁରୁଗୀତାରେ କହିଛନ୍ତି -

ଗୁରୁବକ୍ତେ ଶ୍ରୀତାବିଦ୍ୟା ଗୁରୁଭକ୍ତ୍ୟାଞ୍ଜଳୟତେ
ତସ୍ମାତ୍ ସର୍ବପ୍ରୟତ୍ନେନ ଗୁରୋରାଧନଂ କୁରୁ ।

ବୁଦ୍ଧିବୃଦ୍ଧି ଗୁରୁମୁଖୀ ହେଲେ ସେଥିରେ ଆନନ୍ଦ ପ୍ରତିବିମ୍ବିତ ହୁଏ । ଏହି ଆନନ୍ଦ ଅନୁଭବ କରି କରି ଶିଷ୍ୟ ଶାନ୍ତି ଉପଲବ୍ଧି କରେ । ଜୀବ ଯଥାର୍ଥରେ ବ୍ରହ୍ମାନନ୍ଦର ଅଧିକାରୀ । ଜାଗ୍ରତର କ୍ଳାନ୍ତି, ଶାନ୍ତି ଦୂର କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରଥମେ ସ୍ୱପ୍ନାବସ୍ଥା, ତତ୍ପରେ ସୁଷୁପ୍ତିର କୋମଳ କୋଳ ଆଶ୍ରୟ କରି ଜୀବ ବ୍ରହ୍ମାନନ୍ଦ ସୁଖଲାଭ କରିଥାଏ । ପକ୍ଷୀ ଯେପରି ସାରାଦିନ ପକ୍ଷୀବଲମ୍ବନ କରି ଆକାଶରେ ଘୁରିବୁଲେ ଏବଂ ସନ୍ଧ୍ୟା ସମୟରେ ସ୍ୱନୀତକୁ ଫେରିଆସି ପରମ ବିଶ୍ରାମ-ସୁଖ ଅନୁଭବ କରିଥାଏ, ସେହିପରି ଜୀବ ମଧ୍ୟ ଜାଗ୍ରତର ବିବିଧ ବିଷୟ ବ୍ୟାପାରରେ କ୍ଳାନ୍ତ ଶାନ୍ତ ହୋଇ ସୁଷୁପ୍ତିରେ ବ୍ରହ୍ମାନନ୍ଦ ଲାଭ କରି ପରମ ବିଶ୍ରାମ-ସୁଖ ଅନୁଭବ କରେ । ଜୀବର ବୁଦ୍ଧି ବୃଦ୍ଧି ପ୍ରଥମତଃ ବୈଷୟିକ ସୁଖ ପ୍ରତି ଅଭିମୁଖୀ ହୁଏ । ପରେ ସୁଷୁପ୍ତି ସମୟରେ ଜୀବ ପରମ ଶାନ୍ତିରେ ନିମଗ୍ନ ହୁଏ । ଚିଦାନନ୍ଦମୟ ବ୍ରହ୍ମଙ୍କ ପ୍ରତିବିମ୍ବ ଯହିଁରେ ବିଦ୍ୟମାନ, ତାହା ହିଁ ପ୍ରକୃତି । ସତ୍ତ୍ୱ, ରଜ ଓ ତମ ପ୍ରକୃତିର ହିଁ ତିନୋଟି ଗୁଣ । ସତ୍ତ୍ୱ, ରଜ ଓ ତମ ଏହି ତିନି ଗୁଣର ସାମ୍ୟାବସ୍ଥାକୁ ପ୍ରକୃତି କହନ୍ତି । ଅବିଷ୍ଟବ୍ୟ ପ୍ରକୃତିକୁ ଦର୍ଶନ କରିବାକୁ ହେଲେ ଜ୍ଞାନଚକ୍ଷୁ ଥିବା ଦରକାର । ଆତ୍ମେମାନେ ସାଧାରଣତଃ ପ୍ରକୃତି ଦ୍ୱାରା ବିଷ୍ଟବ୍ୟ ନ ହେଲେ ଅର୍ଥାତ୍ ଆମ ମଧ୍ୟରେ ଗୁଣ ବୈଷମ୍ୟ ଦେଖା ନ ଦେଲେ ପ୍ରକୃତିକୁ ଧରି ହୁଏ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଯୋଗୀରଷିମାନେ ଏହି ପ୍ରକୃତିର ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱକୁ ଯାଇ ବ୍ରହ୍ମାନନ୍ଦ ଲାଭ କରିଥାନ୍ତି । ଅପରିଶୀମିନୀ ପ୍ରକୃତିକୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କରିବା ସାଧାରଣଙ୍କର ଆୟାସ ସାପେକ୍ଷ । ପ୍ରକୃତିର ପ୍ରଥମ ପରିଶ୍ରାମ ମହତତ୍ତ୍ୱ । ତାପରେ ଅହଂକାର ବା ଅହଂତତ୍ତ୍ୱ । ଗୁଣ ଅର୍ଥ ଆବରଣ । ଏଥିପାଇଁ ଜ୍ଞାନୀମାନଙ୍କର ଲକ୍ଷ୍ୟ ସର୍ବଦା ଗୁଣାତୀତ ହେବା । ଗୁଣର ଆବରଣରେ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ୟୋତି ନିଷ୍ପନ୍ନ ହୋଇଉଠେ । ପୁନଶ୍ଚ ଗୁଣର ଉତ୍କର୍ଷରେ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ୟୋତି ଫୁଟି ଉଠେ । ପ୍ରକୃତିର ରୂପାନ୍ତର ପାଇଁ ମହାମାୟାଙ୍କର ପୂଜା ଆରାଧନା । ମନୁଷ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରକୃତିର ତମଗୁଣର ପ୍ରାବଲ୍ୟ ଅଧିକ । ତମରୁ ରଜ ଏବଂ ତା'ପରେ ସତ୍ତ୍ୱଗୁଣକୁ ଉଠିବାକୁ ହେବ । ସତ୍ତ୍ୱଗୁଣକୁ ମଧ୍ୟ ସାଧନା ଦ୍ୱାରା ସଂଯତ କରି ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱକୁ ଉଠିବାକୁ ହେବ ।

ବେଦାନ୍ତ ପ୍ରତିପାଦିତ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟାକୁ କେବେହେଲେ ଅନଧିକାର ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ନାହିଁ । ଅଯୋଗ୍ୟ ଶିଷ୍ୟ କିମ୍ବା ଅଯୋଗ୍ୟ ଛାତ୍ର ମଧ୍ୟ ଏହି ବିଦ୍ୟାଗ୍ରହଣର ଅଧିକାରୀ ନୁହନ୍ତି । ପରମେଶ୍ୱରଙ୍କ ଠାରେ ଯାହାଙ୍କର ପରାଭକ୍ତି ଅଛି ଏବଂ ପରମେଶ୍ୱରଙ୍କ ଠାରେ ଯେଉଁପରି ଭକ୍ତି ଅଛି, ସେହିଭଳି ଭକ୍ତି ଯାହାଙ୍କ ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କ ଠାରେ ବିଦ୍ୟମାନ, ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନର ନିଗୁଡ଼ ତତ୍ତ୍ୱ ଗ୍ରହଣର ଉପଯୁକ୍ତ ପାତ୍ର । ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଶାସ୍ତ୍ରରେ ସବୁଠାରେ ଅଧିକାରୀ ବିଗୁରର ପ୍ରଶ୍ନ ଅଛି । ସମସ୍ତଙ୍କର ଧାରଣା ଶକ୍ତି ସମାନ ନୁହେଁ । ତେଣୁ ଅନୁପଯୁକ୍ତ ପାତ୍ରରେ ବିଦ୍ୟା ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଶାସ୍ତ୍ରରେ ବିଶେଷ ଭାବରେ ସତର୍କ କରାଇ ଦିଆଯାଇଛି । ଯେଉଁ ସାଧକମାନଙ୍କର ଚିତ୍ତ ମୂଢ଼, କ୍ଷିପ୍ର, ବିକ୍ଷିପ୍ତ ଅବସ୍ଥା ତତ୍ତ୍ୱରେ ବିଚରଣ କରେ ସେମାନେ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା ଲାଭର ଅଧିକାରୀ ନୁହଁନ୍ତି । ପ୍ରଶାନ୍ତ ବା ଏକାଗ୍ର ଚିତ୍ତ ବିଶିଷ୍ଟ ସାଧକଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କେହି ଆତ୍ମଜ୍ଞାନ ଲାଭ କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ନୁହନ୍ତି । ପ୍ରଶାନ୍ତ ଚିତ୍ତ ବ୍ୟତୀତ ନିର୍ମଳ ବ୍ରହ୍ମତତ୍ତ୍ୱ ଧାରଣା କରିବା ଅସମ୍ଭବ । ଚିତ୍ତ ଏକାଗ୍ର ବା ଶୁଦ୍ଧ ନ ହେଲେ ଗୁରୁମାନେ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ଗୁରୁ ପ୍ରଥମେ ଶିଷା ଦେଇ ଶିଷ୍ୟକୁ ଉପଯୁକ୍ତ କରିନେବା ପରେ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ରୂପକ ଦୀକ୍ଷାଦାନ କରନ୍ତି । ସେଥି ନିମିତ୍ତ ଗୁରୁଦେବ ଶିଷ୍ୟକୁ ନାନାବିଧ କଠୋର ପରୀକ୍ଷା କରି ଶେଷରେ ଉପଯୁକ୍ତ ଦେଖିଲେ ଆତ୍ମଜ୍ଞାନ ରୂପକ ଦୀକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି । ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣରେ ଦେହ ମନ ପ୍ରାଣ ସମର୍ପଣ କରି ଉପଯୁକ୍ତ ଶିଷ୍ୟ ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କୁ ସବୁପ୍ରକାର ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରି ତାଙ୍କର କୃପାକର୍ଷଣ କରିବାପରେ ଗୁରୁ ତାଙ୍କୁ ଜ୍ଞାନଚକ୍ଷୁ ପ୍ରଦାନ କରି ଧନ୍ୟ କରନ୍ତି । ଶିଷ୍ୟମାନଙ୍କ ଅନ୍ତରରେ ସାମାନ୍ୟ ଧୈର୍ଯ୍ୟତ୍ୟୁତିର ଭାବ ପରିଲକ୍ଷିତ ହେଲେ ସେମାନେ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ଲାଭର ଅଧିକାରୀ ହୋଇପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ଶିଷ୍ୟମାନେ ନିରବରେ ମାନ- ଅପମାନ, ଶୀତ-ଉଷ୍ମ ପ୍ରଭୃତି ସବୁ ପ୍ରକାର ଦ୍ରବ୍ୟ ସହିଷ୍ଟ ହୋଇ ଦ୍ରବ୍ୟାତୀତ ଅବସ୍ଥା ଲାଭ କରିବା ପରେ ଗୁରୁଦେବ ସେମାନଙ୍କୁ ଦୀକ୍ଷା ବା ଦିବ୍ୟଜ୍ଞାନ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି । ଆତ୍ମଜ୍ଞାନ ଅତୀବ ଗୁହ୍ୟ ତତ୍ତ୍ୱ । ଉପଯୁକ୍ତ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ନିକଟରେ ଏହା ପ୍ରକାଶ କଲେ ଯାଇଁ ଏହା ବୀର୍ଯ୍ୟବତୀ ହୁଏ । ପରମେଶ୍ୱରଙ୍କ ଠାରେ ଯେଉଁଭଳି ଭକ୍ତି, ଯେଉଁ ଶିଷ୍ୟଙ୍କର ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଠାରେ ସେହିଭଳି ଭକ୍ତି ଥାଏ, ତାଙ୍କୁ ହିଁ ଏହି ବିଦ୍ୟା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ । ଯେଉଁ ଶିଷ୍ୟଙ୍କର ଗୁରୁଙ୍କ ପ୍ରତି ଶ୍ରଦ୍ଧା ଭକ୍ତି ନାହିଁ, ସେ କେବେହେଲେ ଏହି ବିଦ୍ୟାର ଅଧିକାରୀ ହୋଇପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ଯେଉଁମାନେ ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କୁ ଉପେକ୍ଷା କରନ୍ତି, ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ଉପଯୁକ୍ତ ଅଧିକାରୀ ନୁହଁନ୍ତି । ମୁମୁକ୍ଷୁ ଶିଷ୍ୟକୁ ହିଁ ଗୁରୁଦେବ ଜ୍ଞାନ ପ୍ରଦାନ କରିଥାନ୍ତି । ସନାତନ ଧର୍ମରେ ଏହି ଅଧିକାର ବାଦ ଥିବାରୁ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା କେବେହେଲେ ବିକୃତ ହୋଇନାହିଁ । ସତ୍ୟଦ୍ରଷ୍ଟା ରଷିମାନଙ୍କ ବାକ୍ୟକୁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରି ଯେଉଁମାନେ ଉଦାରତାର ପରିଚୟ ଦେବାକୁ ଯାଇ ଅନଧିକାରୀଙ୍କୁ ଜ୍ଞାନ ଦାନ କରନ୍ତି, ସେମାନେ ପାପଭାଗୀ ହୁଅନ୍ତି ।

ଚିତ୍ତ ସହିତ ଜ୍ଞାନର ବିଶେଷ ସମ୍ବନ୍ଧ ବିଦ୍ୟମାନ । ପୂର୍ବକାଳରେ ଆଚାରଭକ୍ତ ଉଚ୍ଛ୍ରେଷ୍ଟ ଶିଷ୍ୟ ବା ଛାତ୍ରଙ୍କୁ ଗୁରୁ କେବେହେଲେ ବିଦ୍ୟାଦାନ କରୁନଥିଲେ । ଗୁରୁଙ୍କର ଏହି କାର୍ଯ୍ୟ ଧ୍ୱାରା ଶିଷ୍ୟଙ୍କ ପ୍ରାଣରେ ଅନୁଶୋଚନାର ଜାଗରଣ ହୁଏ ଏବଂ ତା ଫଳରେ ସେହି

ଶିଷ୍ୟଙ୍କର ଆତ୍ମଗଠନ ନିମିତ୍ତ ଆଗ୍ରହ ଜାତ ହୁଏ । ତପସ୍ୟା ବ୍ୟତୀତ ଚିତ୍ତର ମଳିନତା ବିଦୂରିତ ହୋଇପାରେ ନାହିଁ । ଚିତ୍ତଶୁଦ୍ଧି ନିମିତ୍ତ ଗୁରୁମାନେ ଶିଷ୍ୟଙ୍କୁ ବହୁ ସମୟ ଧରି ସଂଯମ ଅଭ୍ୟାସ କରାଉଥିଲେ । ଏହି ଶୁଦ୍ଧି ଅନ୍ତର, ବାହାର ଭେଦରେ ଦ୍ଵିବିଧ । ଚିତ୍ତ ଶୁଦ୍ଧ ଭାବ ଧାରଣ ନ କଲେ କେବେହେଲେ ଜ୍ଞାନର ଉଦୟ ହୁଏନାହିଁ । ଚିତ୍ତଶୁଦ୍ଧି ପଥରେ ଯୋଗାଭ୍ୟାସ ଏକାନ୍ତ ଉପକାରୀ । ଜୀବାତ୍ମାଙ୍କର ପରମାତ୍ମାଙ୍କ ସହିତ ସଂଯୋଗର ନାମ ଯୋଗ । ଯୋଗର ପ୍ରାଥମିକ ଅବସ୍ଥାରେ ମନକୁ ସ୍ଥିର କରିବାକୁ ପଡିଥାଏ । ଯୋଗର ଆଠଗୋଟି ଅଙ୍ଗ । ଚିତ୍ତଶୁଦ୍ଧି ନିମିତ୍ତ ଏହି ଆଠଗୋଟି ଅଙ୍ଗ ମଧ୍ୟରୁ ଯମ ନିୟମକୁ ପ୍ରଥମରୁ ଅଭ୍ୟାସ କରିବାକୁ ପଡେ । ଅହିଂସା, ସତ୍ୟ, ଅସ୍ତେୟ, ବ୍ରହ୍ମଚର୍ଯ୍ୟ, ଅପରିଗ୍ରହ- ଏହାର ନାମ ଯମ । ଶୌଚ, ସନ୍ତୋଷ, ସ୍ଵଧ୍ୟାୟ , ତପଃ ଓ ଇଶ୍ଵର ପ୍ରଣିଧାନ- ଏହାର ନାମ ନିୟମ ।

ମନ ବା ଚିତ୍ତକୁ ସର୍ବଦା ଭଗବତ୍ ସ୍ମରଣ ମନନରେ ନିଯୁକ୍ତ ରଖିଲେ ବିଷୟ ବାସନା ସ୍ଵତଃ ତ୍ୟାଗ ହୋଇଥାଏ । ବିଷୟ ଚିନ୍ତାରେ ବ୍ୟସ୍ତ ରହିଲେ କେବେହେଲେ ଭଗବାନଙ୍କ ଠାରେ ମନ ସ୍ଥିର କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ବିଷୟ କର୍ମ କରି ବିଷୟ ଚିନ୍ତା ପରିହାର କରିବା ସାଧନାର ପ୍ରାଥମିକ ଉପାୟ । ଅନାସକ୍ତ ଭାବରେ ବିଷୟ ଭୋଗ କରି ଭଗବତ୍ ସ୍ମରଣ ମନନ କରିବା ଦରକାର । ଯେତେ ମାତ୍ରାରେ ବିଷୟ ଚିନ୍ତା କରାଯିବ, ସେତିକି ପରିମାଣରେ ଆସକ୍ତି ବୃଦ୍ଧି ପାଇବ । ଆସକ୍ତିରୁ କାମନା ଓ ବାସନାର ଉଦ୍ଭବ ହୁଏ । କାମରୁ କ୍ରୋଧ, କ୍ରୋଧରୁ ମୋହ ଏବଂ ମୋହରୁ ସ୍ମୃତି ବିଭ୍ରମ ହୋଇ ମନୁଷ୍ୟ ପଶୁରେ ପରିଣତ ହୁଏ । ବିଷୟାସକ୍ତି ଅର୍ଥାତ୍ ଭୌତିକ ଦ୍ରବ୍ୟ ଭୋଗର ମୋହ ମାନବର ଆତ୍ମଜ୍ଞାନକୁ ଆବୃତ କରି ରଖେ । କାରଣ ବିଷୟ ଭୋଗ ଇନ୍ଦ୍ରିୟର ଅତି ନିକଟରେ ଥିବା ଯୋଗୁଁ ତାହା ଶୀଘ୍ର ଅନୁଭୂତ ହୁଏ । ଆତ୍ମାକୁ ଇନ୍ଦ୍ରିୟମାନେ ଅନୁଭବ କରିପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ମନ ମଧ୍ୟରେ ବିଷୟ ଯେତେ ଶୀଘ୍ର କ୍ରିୟା କରେ ଏିଶୀ ଶକ୍ତି ବା ଆତ୍ମ ଶକ୍ତି ସେତେ ଶୀଘ୍ର କ୍ରିୟା କରିପାରେ ନାହିଁ । ମାନବ ବିଷୟ ଭୋଗ ବା ପ୍ରକୃତି ଭୋଗରେ ଯେତେ ଅଗ୍ରସର ହୁଏ, ତାହାର ଏହି ଅଗ୍ରସର ହେବାର ଇଚ୍ଛା ମଧ୍ୟ ସେତିକି ଅଧିକ ବଳବତୀ ହୁଏ । ତେଣୁ ବିଷୟାସକ୍ତି ପରିତ୍ୟାଗ କରି ମାନବ ଭଗବାନଙ୍କ ଆଡକୁ ଯେତେ ଅଗ୍ରସର ହେଉଥାଏ, ଭଗବାନ ମଧ୍ୟ ସେହି ସାଧକର ସେତେ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ବୋଲି ଅନୁଭୂତ ହୁଅନ୍ତି । ଭଗବାନ ଓ ଜୀବର ସଂଯୋଜକ ଶକ୍ତିର ନାମ ଭକ୍ତି । ଭକ୍ତି ଏକ ପ୍ରକାର ଆକର୍ଷଣୀ ଶକ୍ତି ବିଶେଷ । ଏହା ଭଗବାନ ଓ ମାନବ ମଧ୍ୟରେ ଭାବର ଆଦାନ ପ୍ରଦାନ କରାଏ । ଏହି ଭକ୍ତି ଲାଭ କରିବାକୁ ହେଲେ ବିଷୟ ଚିନ୍ତା ତ୍ୟାଗ କରିବାକୁ ହେବ । ଅହଂକାର ଅଭିମାନ ଥିଲେ ସେହି ସାଧକ ମଧ୍ୟରେ ଭକ୍ତିର ବିକାଶ ସମ୍ଭବପର ହୁଏନାହିଁ । ମନ ମଧ୍ୟରେ ସାମାନ୍ୟ ଚିନ୍ତେ ଅହଂକାର ଥିଲେ ତାହା ସବୁ କର୍ମରେ ବ୍ୟର୍ଥତା ଆନୟନ କରେ । ଭକ୍ତି ଲାଭ କରିବାକୁ ହେଲେ ଅହଂତ୍ଵ ବା କର୍ତ୍ତୃତ୍ଵାଭିମାନ ତ୍ୟାଗ କରିବାକୁ ହେବ । ଏହି ଭକ୍ତି ଅଙ୍ଗ ସାଧନାରେ ନିଷ୍ଠା ଥିବା ଦରକାର । ଅର୍ଥାତ୍ ଭାଙ୍ଗିବାର କାରଣ ଉପସ୍ଥିତ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଯଦି ନ ଭାଙ୍ଗିଲା ତେବେ ତାହା ପ୍ରେମଭକ୍ତିରେ ପରିଣତ ହୋଇ ସାଧକକୁ ପରମାନନ୍ଦ ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ ।

ପରିଶେଷରେ ନିବେଦନ ପାଠକମାନେ ଦୋଷାଂଶ ପରିତ୍ୟାଗ କରି ସ୍ଵଧର୍ମାଚରଣରେ ବୁଝି ହେଲେ ଶ୍ରମ ସାର୍ଥକ ଜ୍ଞାନ କରିବୁ ।

ଆମେରିକା ସାରସ୍ଵତ ସଂଘ
ଭକ୍ତ-ସମ୍ମିଳନୀ
ତା ୬-ଅଗଷ୍ଟ-୨୦୦୫

ଇତି
ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ଶ୍ୟାମ ସୁନ୍ଦର ଦାଶ
ସଭାପତି ଓ ପରିଚାଳକ
ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ଵତ ସଂଘ, ପୁରୀ

ଜୟଗୁରୁ ସାରସ୍ୱତ ମାଧୁରୀ ବିଷୟରେ ପଦେ

୨୦୦୧ ମସିହା ପବିତ୍ର ଝୁଲଣ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ତିଥିରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ କୃପାରୁ ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ପାଠକ ଜନ୍ମଲାଭ କରିଥିଲା । ତାହା କରୁଣାମୟ ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କ ଆଶିଷ ଲଭି ୨୦୦୪ ମସିହା ଜାନୁୟାରୀ ମାସ ୨୭ ତାରିଖ ଦିନ ‘ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ’ରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି । ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ସୃଷ୍ଟି ଆମେରିକାରେ ରହୁଥିବା ଭକ୍ତ ଭାଇ ଓ ମା’ମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କର ଅହେତୁକ କୃପାର ନିଦର୍ଶନ । ପୃଥିବୀର ଯେଉଁ କୋଣରେ ରହିଲେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ଆଶିତ ସନ୍ତାନଗଣ ଯେପରି ତାଙ୍କର କୃପାଲାଭ କରି ଭୋଗ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟଭରା ଜଗତରେ ତାଙ୍କ ଭାବଧାରା ଅକ୍ଷୁଣ୍ଣ ରଖିପାରିବେ ଏହାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କରିଛନ୍ତି ।

ନିଜ ଜନ୍ମଭୂମି ତଥା ପ୍ରିୟ ସଂଘଠାରୁ ଦୂରରେ ରହି ଆମେ ଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରା ରକ୍ଷା କରି ଚଳିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛୁ । ପ୍ରତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ସେ ଆମକୁ ସଜାଗ କରୁଛନ୍ତି ଓ ଚେତାଇ ଦେଉଛନ୍ତି । ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କର କୃପା ଅନୁଭୂତି ପ୍ରତ୍ୟେକ ଭକ୍ତ ଅନୁଭବ କରି ପାରୁଛନ୍ତି । ଏହି ସାରସ୍ୱତ ମାଧୁରୀ ଆମମାନଙ୍କ ଭାବର ଆଦାନ ପ୍ରଦାନର ଏକ ମାଧ୍ୟମ । ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଏହାର ପ୍ରବନ୍ଧ ଲେଖିବା ପାଇଁ ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ନିଜ କର୍ମ ବ୍ୟସ୍ତ ଜୀବନରୁ ସମୟ ବାହାର କରି ସାରସ୍ୱତ ଗ୍ରନ୍ଥାବଳୀକୁ ମନଧ୍ୟାନ ସହକାରେ ବାରମ୍ବାର ପଠନ କରିବାକୁ ହୁଏ । ଏହାଦ୍ୱାରା ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅଧିକ ଜ୍ଞାନ ଆହରଣ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଉନ୍ନତି ସାଧିତ ହେଉଛି । ଏବେ ପିଲାମାନଙ୍କର ଏକ ବିଭାଗ କରାଯାଇ ସାରସ୍ୱତ ମାଧୁରୀର ଶୋଭା ବର୍ଦ୍ଧନ କରାଯାଇଛି ।

ଏହି ସଂଖ୍ୟାରେ ପ୍ରାର୍ଥନା ପଞ୍ଚକମ୍, ଶ୍ରୀଗୁରୁ ପ୍ରଣାମ, ବେଦାନ୍ତ ସାଧନା, ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରିୟ ଶିଷ୍ୟ ସ୍ୱାମୀ ସ୍ୱରୂପାନନ୍ଦ, **Prayer**, ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଗୁରୁସେବା ଓ ଗୁରୁଭକ୍ତି, ଆଦର୍ଶ ନାରୀ କଲ୍ୟାଣୀ, ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରା ଓ ପାଞ୍ଜିତ୍ୟରେ ତା’ର ପ୍ରସାର, ମା’ମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଦୈନନ୍ଦିନ ସାଧନା, ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ପ୍ରବାସୀ ଭକ୍ତ- କିଛି ଅନୁଚିନ୍ତା, **LIFE's JOURNEY**, ପରଲୋକ ଗତ ଭକ୍ତଙ୍କ ସ୍ମରଣେ, ମହିଳାସଭାରେ ଶ୍ୟାମଭାଇଙ୍କ ଆଲୋଚନା, ସାଧକଙ୍କର ଜାତବ୍ୟ ବିଷୟ, ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ – ଚତୁର୍ଥ ବାର୍ଷିକ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀର ବିବରଣୀ, ଅଭିମତ ଓ ଅନୁଭୂତି ଆଦି ଲେଖା ସ୍ଥାନ ପାଇଛି । ଏହି ଚତୁର୍ଥ ସଂଖ୍ୟାରେ କିଛି ଇଂରାଜୀ ଲେଖା ପ୍ରକାଶ କରାଯାଇଛି । ଏହା ଦ୍ୱାରା ଓଡ଼ିଆ ପଢ଼ି ପାରୁନଥିବା ଭକ୍ତ ଭାଇ ଓ ମା’ମାନେ ଓ ଆମେରିକାରେ ରହୁଥିବା ନିଗମ ପରିବାରର ଛୋଟ ଛୋଟ ପିଲାମାନେ ବିଶେଷ ଭାବେ ଉପକୃତ ହେବେ । ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କର ବିଷୟରେ ସମ୍ୟକ୍ ଧାରଣା ଦେବା ଲାଗି ଏହା ଏକ **Quick Reference** ଭଳି କାମ ଦେବ ।

ଭକ୍ତଙ୍କ ପ୍ରାଦେଶିକ ସମ୍ମିଳନୀ ଉପଲକ୍ଷେ ‘ସ୍ୱାଗତିକା’ ପ୍ରକାଶନ ପରି ଧାରା ରକ୍ଷାକରି ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ଚତୁର୍ଥ ବାର୍ଷିକ ସମ୍ମିଳନୀ ଉପଲକ୍ଷେ ‘ସାରସ୍ୱତ ମାଧୁରୀ’ର ଚତୁର୍ଥ ସଂଖ୍ୟା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଆଶୀର୍ବାଦରୁ ପ୍ରକାଶିତ ହେଲା । ଏହି ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ପତ୍ରିକାଟିକୁ ସର୍ବାଙ୍ଗ ସୁନ୍ଦର କରିବାର ପ୍ରୟାସବେଳେ ରହିଯାଇଥିବା ଅନିଚ୍ଛାକୃତ ତ୍ରୁଟି ନିମିତ୍ତ ଆମେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଓ ପାଠକମାନଙ୍କର ନିକଟରେ କ୍ଷମା ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଅଛୁ । ପରିଶେଷରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣରେ ସମସ୍ତ ଭକ୍ତଭାଇ ଓ ମା’ମାନଙ୍କର ମଙ୍ଗଳ କାମନା କରି ରହୁଛୁ । ଜୟଗୁରୁ ।

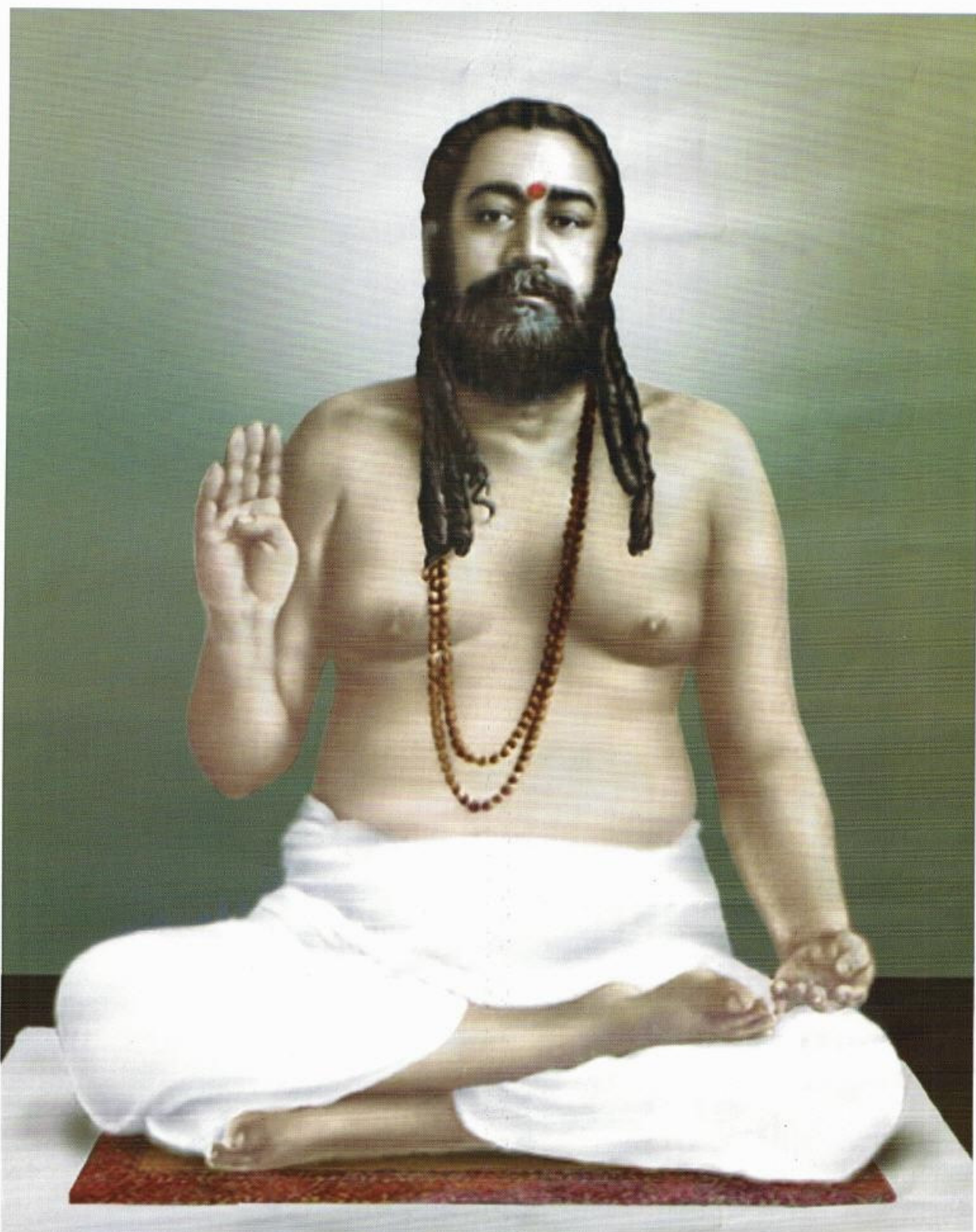
୬-ଅଗଷ୍ଟ-୨୦୦୫
ଶନିବାର

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ

(ସଂପାଦନା ମଣ୍ଡଳୀ)
ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ

ସୂଚୀପତ୍ର

୧	ମୁଖବନ୍ଧ	ଶ୍ରୀ ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର ଦାଶ	i
୨	ସାରସ୍ୱତ ମାଧୁରୀ ବିଷୟରେ ପଦେ	ସଂପାଦନା ମଣ୍ଡଳୀ	iii
୩	ପ୍ରାର୍ଥନା ପଞ୍ଚକମ୍	ଶ୍ରୀ ଯୋଗେଶ୍ୱର ସୁନ୍ଦରାୟ	୧
୪	ଶ୍ରୀଗୁରୁ ପ୍ରଣାମ		୨
୫	ସମ୍ମିଳନୀ ଗୀତିକା	ଶ୍ରୀମତୀ ସ୍ମିତାରାଣୀ ସୁନ୍ଦର ରାୟ	୪
୬	ବେଦାନ୍ତ ସାଧନା	ଶ୍ରୀ ଉମେଶଚନ୍ଦ୍ର ସାମନ୍ତରାୟ	୫
୭	ତୁମେ ମୋ ପ୍ରାଣ ଠାକୁର	ଶ୍ରୀମତୀ ଶିବାନୀ ମହାନ୍ତି	୬
୮	ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରିୟ ଶିଷ୍ୟ ସ୍ୱାମୀ ସୁରୁପାନନ୍ଦ	ଶ୍ରୀମତୀ ସୁଚିତ୍ରା ସ୍ୱାଇଁ	୭
୯	Prayer	Srimati Lipsita Patnaik	୧୩
୧୦	ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଗୁରୁସେବା ଓ ଗୁରୁଭକ୍ତି	ଶ୍ରୀମତୀ ସ୍ମିତାରାଣୀ ସୁନ୍ଦର ରାୟ	୧୪
୧୧	ଆଦର୍ଶ ନାରୀ କଲ୍ୟାଣୀ	ଶ୍ରୀମତୀ ପଦ୍ମାଶ୍ରମ ସାହୁ	୨୦
୧୨	ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରା ଓ ପାଞ୍ଚତ୍ୟରେ ତା'ର ପ୍ରସାର	ଶ୍ରୀ ବରଦାକାନ୍ତ ନାୟକ	୨୩
୧୩	କେତେ ଆଶା ନେଇ	ଶ୍ରୀମତୀ ସ୍ମିତାରାଣୀ ବାଲ	୨୬
୧୪	ଆମେରିକାରେ ଚତୁର୍ଥ ବାର୍ଷିକ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ଉପଲକ୍ଷେ	ଶ୍ରୀ ବ୍ରଜେନ୍ଦ୍ର ପଣ୍ଡା	୨୭
୧୫	ମହିୟସୀ ସୁଭଦ୍ରା	ଶ୍ରୀମତୀ ମନୋରମା ଦାସ	୨୮
୧୬	Parichaya Patra from My point of View	Sri Rabi Narayan Tripathy	୨୯
୧୭	ମା' ମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଦୈନନ୍ଦିନ ସାଧନା	ଶ୍ରୀମତୀ ଦୀପ୍ତି ମହାପାତ୍ର	୩୧
୧୮	ପ୍ରାଣର ଠାକୁର ଆମ	ଶ୍ରୀମତୀ ସ୍ମିତାରାଣୀ ସୁନ୍ଦର ରାୟ	୩୨
୧୯	ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ପ୍ରବାସୀ ଭକ୍ତ- କିଛି ଅନୁଚିନ୍ତା	ଶ୍ରୀ ଦେବେନ୍ଦ୍ରନାଥ ମହାପାତ୍ର	୩୩
୨୦	Life's Journey	Sri Rabi Narayan Tripathy	୩୯
୨୧	ପରଲୋକ ଗତ ଭକ୍ତଙ୍କ ସ୍ମରଣେ	ଶ୍ରୀମତୀ ଶିବାନୀ ମହାନ୍ତି	୪୦
୨୨	ମହିଳାସଭାରେ ଶ୍ୟାମଭାଇଙ୍କ ଆଲୋଚନା (୨୦୦୩)		୪୨
୨୩	ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ବାର୍ଷିକ ବିବରଣୀ	ଶ୍ରୀ ଜ୍ଞାନ ରଞ୍ଜନ ଦ୍ୱିବେଦୀ	୪୫
୨୪	ତୁମ ପାଇଁ କବିତାଟିଏ	ଶ୍ରୀମତୀ ସ୍ମିତାରାଣୀ ବାଲ	୪୬
୨୫	ମୋ ଜୀବନରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରଭାବ	ଶ୍ରୀମତୀ ସୋନିଆ ମହାନ୍ତି	୪୭
୨୬	ବିଶ୍ୱଶାନ୍ତି	ଅଧ୍ୟାପକ ସଂଗ୍ରାମ କେଶରୀ ମଲ୍ଲିକ୍	୪୮
୨୭	ସାଧକଙ୍କର ଜୀବନ ବିଷୟ	ଶ୍ରୀମତୀ ଶୋଭାରାଣୀ ସାହୁ	୫୦
୨୮	Thakura in My Life	Chinmayee Patnaik	୫୪
୨୯	ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ - ତୃତୀୟ ବାର୍ଷିକ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀର ବିବରଣୀ		୫୫
୩୦	ଅଭିମତ ଓ ଅନୁଭୂତି		୬୦
	ଅଭିମତ (୧)	Srimati Sanghmitra Nayak	୬୦
	ଅଭିମତ (୨)	ଶ୍ରୀ ଦେବରଞ୍ଜନ ସ୍ୱାଇଁ	୬୧
	ଅଭିମତ (୩)	Srimati Ipseeta Sahoo	୬୨
	ଅନୁଭୂତି (୧)	Sri Mahesh Choudhury	୬୪
	ଅନୁଭୂତି (୨)	ଶ୍ରୀମତୀ ସୁଧାଂଶୁ ବାଲା ଜେନା	୬୪
	ଅନୁଭୂତି (୩, ୯)	ଶ୍ରୀମତୀ କେତକୀ ସାହୁ	୬୫
	ଅନୁଭୂତି (୬)	ଶ୍ରୀ ପ୍ରଭାକର ବାଲ	୬୬
	ଅନୁଭୂତି (୫)	ଶ୍ରୀମତୀ ଅବନ୍ତୀ ସାମଲ	୬୭
	ଅନୁଭୂତି (୬)	ଶ୍ରୀମତୀ ମୌସୁମୀ ରଥ	୬୮
	ଅନୁଭୂତି (୭)	Usha Agarwal	୬୯
	ଅନୁଭୂତି (୮)	ଶ୍ରୀ ବିନୟ ସାହୁ	୭୧
୩୧	Kids Section - Maa Sudhansubala's Bravery	Ragini Mohanty	୭୨
	My Experience	Shreya Prabhakar	୭୨
	About Sri Sri Thakur	Abhishek Swain	୭୩
	My Experience with Thakura	Alok Tripathy	୭୩
	My Sweet Memories of India Trip	Saamyashree Ray	୭୪
	Learning from the Story of Satyakama	Brij Gopal Panda	୭୫
୩୨	2004 Fiscal Report		୭୬
୩୩	List of Bhakta in America Saraswata Sangha		୭୭
୩୪	Map with Location of Bhakta		୮୧

Paramahansa Shreemat Swami Nigamananda Saraswati Dev

ଜୟଗୁରୁ ପ୍ରାର୍ଥନା ପଞ୍ଚକମ୍

ଯୋ ବ୍ରହ୍ମାଣଂ ବିଦଧାତି ପୂର୍ବଂ
ଯୋ ବୈ ବେଦାଂଶ୍ଚ ପ୍ରହଶୋତି ତସ୍ମୈ
ତଂ ହି ଗୁରୁମାମ୍ ବୃଦ୍ଧିଂ ପ୍ରକାଶଂ
ମୁମୁକ୍ଷୁର୍ବୈ ଶରଣମହଂ ପ୍ରପଦ୍ୟେ ॥ ୧ ॥

ଯେ ସୃଷ୍ଟି ପୂର୍ବରୁ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କୁ ଧାରଣ କରିଥାନ୍ତି, ଯେ ଚିତ୍ ସ୍ୱରୂପ ଜ୍ଞାନ ବା ବେଦକୁ ତାଙ୍କଠାରେ ନିହିତ କରି ରଖିଛନ୍ତି, ଜୀବ ଅନ୍ତରରେ ସେହି ଆତ୍ମବୃଦ୍ଧି ପ୍ରକାଶକ ବା ସ୍ୱରୂପଜ୍ଞାନ ପ୍ରଦାତା ଶ୍ରୀ ଗୁରୁଦେବଙ୍କୁ ଆମ୍ଭେମାନେ ଜନ୍ମ ମୃତ୍ୟୁ ଜରା ବ୍ୟାଧି ଭୟଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇ ସେଥିରୁ ମୁକ୍ତିଲାଭ ଇଚ୍ଛାରେ ଶରଣ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଅଛୁ ।

ଯୋଽୟଂ କାଳସ୍ତସ୍ୟ ତେହ ବ୍ୟକ୍ତ ଗୁରୋ ।
ଚେଷ୍ଟମାହୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠେ ଯେନ ବିଶ୍ୱମ୍ ।
ନିମେଷାଦିର୍ବତ୍ ସରାନ୍ତେ ମହୀରାଷ୍ଟ୍ରଂ
ଦୈଷାନ୍ ଶେମଧାନ ପ୍ରପଦ୍ୟେ ॥ ୨ ॥

ହେ ଗୁରୁଦେବ ! ମହାପ୍ରଳୟ ଉପସ୍ଥିତ ହେଲେ, ଯେତେବେଳେ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ ଭୁବନ ପ୍ରକୃତି ତତ୍ତ୍ୱରେ ଲୟପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ, ସେତେବେଳେ କେବଳ ତୁମେ ହିଁ ବିରାଜିତ ଥାଅ । ପଣ୍ଡିତ ମାନେ କହନ୍ତି ନିମେଷାଦି ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହି ଦ୍ୱୀପରାଜ୍ୟ ରୂପ କାଳରେ ଏହି ବିଶ୍ୱର ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେଉଅଛି । ଏହା ତୁମରି ଲୀଳା । ତୁମେ ହିଁ ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ଅଭୟଦାତା । ଆଜି ଆମେ ତୁମରି ଶରଣାପନ୍ନ ହେଉଅଛୁ ।

ନାନ୍ୟଂ ବଦାମି ନ ଶୃଣୋମି ନ ଚିନ୍ତୟାମି
ନାନ୍ୟଂ ସ୍ମରାମି ନ ଭଜାମି ନ ଗୃହ୍ଣାୟାମି
ଭକ୍ତ୍ୟା ତ୍ୱଦୀୟ ଚରଣାମ୍ଳୁଜମନ୍ତରେଣ
ଶ୍ରୀ ଗୁରୁଦେବ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଦେହି ଦାସ୍ୟମ୍ ॥ ୩ ॥

ମୁଁ ତୁମ କଥା ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କଥା କହିବି ନାହିଁ ବା ଅନ୍ୟ କଥା ଶୁଣିବି ନାହିଁ, କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ଚିନ୍ତା କରିବି ନାହିଁ କି ଅନ୍ୟକୁ ଭଜନ କରିବି ନାହିଁ । ତୁମରି ଚରଣାମ୍ଳୁଜ ଭିନ୍ନ ଅନ୍ୟର ଆଶ୍ରୟ ଗ୍ରହଣ କରିବି ନାହିଁ । ହେ ଶ୍ରୀ ଗୁରୁଦେବ, ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ! ମୋତେ ଦାସ୍ୟ ଭାବ ପ୍ରଦାନ କର ।

ନ ଧର୍ମ ନିଷ୍ଠୋଽସ୍ମିନ ଗୁମ୍ଭବେଦୀ
ନ ଭକ୍ତି ମାଂ ସ୍ତୁଜରଣାରବିନ୍ଦେ ।
ଅକିଞ୍ଚନେଽନନ୍ୟ ଗତିଃ ଶରଣ୍ୟମ୍
ତପ୍ତାଦ ମୂଳଂ ଶରଣଂ ପ୍ରପଦ୍ୟେ ॥ ୪ ॥

ହେ ଗୁରୁଦେବ ଆମେ ଧର୍ମ ନିଷ୍ଠ ନୋହୁଁ ; ଆମର ଆତ୍ମଜ୍ଞାନ ନାହିଁ, ପୁଣି ତୁମର ଚରଣାରବିନ୍ଦରେ ମଧ୍ୟ ଆମର ଏକନିଷ୍ଠ ଭକ୍ତି ନାହିଁ । ତେଣୁ ଆମେ ଅନାଥ ଓ ନିରାଶ୍ରୟ । ତୁମ ପାଦପଦ୍ମ ହିଁ ଆମର ଏକମାତ୍ର ଶରଣ ।

କରୁଣା ବରୁଣାଳୟ ପାଳୟ ମାମ୍
ଭବ ସାଗର ଦୁଃଖ ବିଦୁନ ହୃଦମ୍

ରଚିତାଞ୍ଜଳ ଦର୍ଶନ ତତ୍ତ୍ୱ ବିଦମ୍
ଭବଶଙ୍କର ଦେଶିକ ମେ ଶରଣମ୍ ॥ ୫ ॥

-ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଗୁରୁଗୀତା

ହେ ଗୁରୁଦେବ ! ମୋର ହୃଦୟ ଭବ ରୋଗରେ ଜର୍ଜରିତ । ମୋତେ ରକ୍ଷାକର । ହେ ଅଞ୍ଜଳ ଦର୍ଶନ ଶାସ୍ତ୍ର ତତ୍ତ୍ୱ ପ୍ରକାଶକ ଗୁରୁଦେବ !
ମୋତେ ଶରଣ ପ୍ରଦାନ କରି ରକ୍ଷାକର ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ଯୋଗେଶ୍ୱର ସୁନ୍ଦରାୟ
ବେଗୁନିଆଁ ଶାଖା ସଂଘ

ଶ୍ରୀଗୁରୁ ପ୍ରଣାମ

ଯେ ଶ୍ରୀଗୁରୁ ପରବ୍ରହ୍ମ, ନିତ୍ୟାନନ୍ଦମୟ
ଯେ ପରମ ସୁଖଦାତା, ଅବ୍ୟୟ, ଅକ୍ଷୟ,
ଯେ ନିତ୍ୟ ବରଦମାନ, ଜ୍ଞାନ-ଘନମୂର୍ତ୍ତି,
ଦ୍ରୁମ୍ବର ଅତୀତ, ବ୍ୟୋମ ସଦୃଶ ଯା ସ୍ଥିତି,
ତତ୍ତ୍ୱମସି ଆଦି ମହାବାକ୍ୟର ଯେ ଲକ୍ଷ୍ୟ
ବିମଳ, ଅଚଳ, ଚିର ଅବିକୃତ, ଏକ
ଯେ ସମସ୍ତ ଧାର୍ମିକର ସାକ୍ଷୀ ରୂପେ ସ୍ଥିତ
ଭାବର ଅତୀତ ସେ ଯେ ତ୍ରିଗୁଣ ରହିତ ।
ଚୈତନ୍ୟ, ଶାଶ୍ୱତ, ଶାନ୍ତ, ବ୍ରହ୍ମ ନିରଞ୍ଜନ
ବ୍ୟୋମର ଅତୀତ ସେ ଯେ ଅଟନ୍ତି ମହାନ
ବିନ୍ଦୁନାଦ-କଳାତୀତ ପୁରୁଷ ଉତ୍ତମ
ସେହି ଗୁରୁ ପାଦପଦ୍ମେ କରୁଛି ପ୍ରଣାମ । (୧)

ଗୁରୁବ୍ରହ୍ମା, ଗୁରୁବିଷ୍ଣୁ, ଗୁରୁ ମହେଶ୍ୱର
ଗୁରୁହିଁ ପରମବ୍ରହ୍ମ, ତାଙ୍କୁ ମୋ ଜୁହାର । (୨)

ଅଜ୍ଞାନ ଅକ୍ଷାରେ-ଅକ୍ଷ ଜୀବେ କୃପା ବହି
ଜ୍ଞାନବତୀ ଜାଳି ଯେହୁ ତକ୍ଷୁ ଦ୍ୟୁତି ଫେଲ
ସେହି ଗୁରୁ ଶ୍ରୀଚରଣେ ମୋର ପ୍ରାଣ ଧନ
କରଯୋଡି ପ୍ରଣିପାତ କରେ ନିଶି ଦିନ । (୩)

ଜ୍ଞାନ ତଥା ଶକତିରେ ଯେହୁ ବିମଣ୍ଡିତ
ସକଳ ତତ୍ତ୍ୱର ମାଳା ଗଳେ ବିଭୂଷିତ
ଭୋଗ ତଥା ମୋକ୍ଷ ଯେହୁ ଭକ୍ତେ ପ୍ରଦାନନ୍ତି
ସେ ଗୁରୁ-ପଦ-କମଳେ ଜଣାଏ ପ୍ରଣତି । (୪)

ସର୍ବବେଦ ସାର ଯେଉଁ ବେଦାନ୍ତର ଜ୍ଞାନ
ଯାହାଙ୍କ ପଦକମଳେ ନିତ୍ୟ ବିଦ୍ୟମାନ
ସେହି ଜ୍ଞାନ ଦିଅନ୍ତି ଯେ ଶିଷ୍ୟ ମଧ୍ୟେ ଭରି
ଅରୁଣ ଉଦୟେ ପଦ୍ମ ବିକଶିବା ପରି
ସେହି ଗୁରୁ ସର୍ବଲୋକେ ପୁରୁଷ ପ୍ରଧାନ
ତାଙ୍କ ଶ୍ରୀପଦେ ଜଣାଏ ଅଶେଷ ପ୍ରଣାମ । (୫)

ଅନେକ ଜନମ ଧରି ଜୀବ ଆସେ ଯାଏ
କୃତ-କରମ-ବନ୍ଧନ ତା ମରମ ଦହେ
ସ୍ୱରୂପ ଜ୍ଞାନ ପ୍ରଦାନି କରନ୍ତି ଯେ ମୁକ୍ତ
ସେହି ଗୁରୁଦେବ ପଦେ କୋଟି ପ୍ରଣିପାତ । (୬)

ସଂସାରରୂପୀ ବୃକ୍ଷରେ କରି ଆରୋହଣ
ନରକ ସାଗରେ ପଡି ହୁଅନ୍ତି ଉଚ୍ଛନ୍ନ
ଏ ଭବ ସାଗରୁ ତାଙ୍କୁ (ଜୀବେ) ଗୁରୁ ଉଦ୍ଧାରନ୍ତି
ତାଙ୍କ ପଦେ ଜଣା କରେ ଭକତି ପ୍ରଣତି । (୭)

ଅଶୁ ପରମାଶୁ ଠାରୁ ବ୍ରହ୍ମ ପରିଯନ୍ତେ
ସ୍ଥାବର ଜଙ୍ଗମ ମଧ୍ୟେ ଏ ସାରା ଜଗତେ
ପରମାତ୍ମା ସ୍ୱରୂପେ ଯେ ବ୍ୟାପୀ ରହିଛନ୍ତି
ସେହି ଗୁରୁ ଶ୍ରୀପଦରେ ସହସ୍ର ପ୍ରଣତି । (୮)

ନିତ୍ୟ ନିରାକାର, ସଜ୍ଜିଦାନନ୍ଦ, ନିର୍ଗୁଣ
ପୂର୍ଣ୍ଣ, ଆତ୍ମସ୍ୱରୂପରେ ଯା'ଙ୍କ ଅବସ୍ଥାନ
ଯେ ଜଗଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ଠାରୁ ଅଟନ୍ତି ଅଭିନ୍ନ
ସେହି ଗୁରୁ ପାଦପଦ୍ମ କରୁଛି ବନ୍ଦନ । (୯)

ଗୁରୁତତ୍ତ୍ୱ ଠାରୁ ନାହିଁ ଶେଷ ତତ୍ତ୍ୱ ଆନ
ତପସ୍ୟା ମଧ୍ୟରେ ଗୁରୁ ସେବା ଶେଷତମ
ତତ୍ତ୍ୱଜ୍ଞାନରେ ଗୁରୁଙ୍କୁ ବଳି କେହି ନାହିଁ
ସେ ଗୁରୁଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣେ ନମୁଅଛି ମୁହିଁ । (୧୦)

ଗୁରୁ ହିଁ ସବୁର ଆଦି, ଅନାଦି ହିଁ ଗୁରୁ
ପରମ ଦେବତା ସେହୁ ବାଞ୍ଛା କଳ୍ପତରୁ ।
ଶ୍ରୀ ଗୁରୁଙ୍କ ଠାରୁ ଶେଷତର ନାହିଁ କେହି
ତାଙ୍କ ଚରଣ-ସରୋଜେ ପ୍ରଣମୁଚ୍ଛି ମୁହିଁ । (୧୧)

ମୋର ନାଥ, ଜଗତର ଅଟଳି ତ ନାଥ
ମୋର ଗୁରୁ ଜଗଦ୍‌ଗୁରୁ ରୂପରେ ବିଦିତ
ମୋ ଆତ୍ମାରେ, ସବୁରି ଆତ୍ମାରେ ବିରାଜନ୍ତି
ସେହି ଗୁରୁ ଶିରୀପଦେ ଜଣାଏ ପ୍ରଣତି । (୧୨)

ଯେହୁ ନିତ୍ୟ, ଶୁଦ୍ଧ, ପ୍ରତିବିମ୍ବ ବିରହିତ
ଯେ ଅଟନ୍ତି ନିରାକାର, ମାଳିନ୍ୟ ରହିତ
ସେହି ଗୁରୁବ୍ରହ୍ମ ପଦେ କୋଟି ପ୍ରଣିପାତ
ଜଣାଏ ମୁଁ ଭକ୍ତିଭରେ ହୋଇ ଯୋତହସ୍ତ । (୧୩)

ଭବପାଶ-ବିନାଶନ କରତା ଗୁରୁ ତ
ଜ୍ଞାନଦୃଷ୍ଟି ଫେଲ ଦରଶାନ୍ତି ଶୁଭପଥ
ଗୁରୁ ଏକା ଭୋଗ-ମୋକ୍ଷ ପ୍ରଦାନରେ କ୍ଷମ
ହେ ସଦ୍‌ଗୁରୋ! ତୁମ ପଦେ ସହସ୍ର ପ୍ରଣାମ । (୧୪)

ନିର୍ଗୁଣ ପରମବ୍ରହ୍ମ ନର ରୂପ ଧରି
ଗୁରୁଦେବ ରୂପେ ଆସିଛନ୍ତି ଦୟାକରି
ଅଜ୍ଞାନ ବିନାଶି ଆତ୍ମଜ୍ଞାନ ପ୍ରଦାନନ୍ତି

ସେହି ଗୁରୁ କଞ୍ଚିତଦେ ସହସ୍ର ପ୍ରଣତି । (୧୫)

ପରମାତ୍ମା ପୂର୍ଣ୍ଣ ତଥା ଜୀବାତ୍ମା ବି ପୂର୍ଣ୍ଣ
ପୂର୍ଣ୍ଣଠାରୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥାନ୍ତି ଉତ୍ତପନ୍ନ
ତଥାପି ପୂର୍ଣ୍ଣ ସତତ ରହିଥାନ୍ତି ପୂର୍ଣ୍ଣ
ପୂର୍ଣ୍ଣରୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଫେରିଲେ, ଯା' ରହେ ତା ପୂର୍ଣ୍ଣ
ପୂର୍ଣ୍ଣକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସହିତ ମିଶାଣ, ଗୁଣନ
ହରଣ-ଯାତ୍ରା ବା କଲେ, ପୂର୍ଣ୍ଣ ସଦା ପୂର୍ଣ୍ଣ । (୧୬)

ସ୍ଥୂଳ ସୁକ୍ଷ୍ମ, କାରଣ ଶରୀର ଲଭୁ ଶାନ୍ତି
ଜଳେ ସ୍ଥଳେ ଅନ୍ତରୀକ୍ଷେ ରାଜୁଥାଉ ଶାନ୍ତି
ଜୀବେ ଲଭନ୍ତୁ ତ୍ରିତାପ ଯାତନାରୁ ଶାନ୍ତି
ଶାନ୍ତି ବିରାଜୁ ଜଗତେ, ତୁମ୍ଭ ଭ୍ରମ ଭ୍ରାନ୍ତି । (୧୭)

ଗୁରୁ ହରି, ଗୁରୁ ବ୍ରହ୍ମା, ଗୁରୁ ପରାପୁର
ତାଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣ ତଳେ କୋଟି ନମସ୍କାର
ସ୍ତବ ପାଠେ କରିଅଛି ଯେତେ ତୁଟି ଦୋଷ
କ୍ଷମା କରି ଦୁଅ ତୁଞ୍ଜ, ଆହେ ଆଶୁତୋଷ । (୧୮)

ଧ୍ୟାନ ମଧ୍ୟେ ଅଟେ ସାର ଗୁରୁମୂର୍ତ୍ତି ଧ୍ୟାନ
ପୂଜା ମଧ୍ୟେ ଗୁରୁ-ପାଦ-ପୂର୍ଣ୍ଣ ସର୍ବୋତ୍ତମ
ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କ ବାକ୍ୟାବଳୀ ମନ୍ତ୍ର ଶ୍ରେଷ୍ଠୋତ୍ତମ
ଗୁରୁ-କୃପା ବିନା ମୋକ୍ଷ ଆକାଶକୁସୁମ । (୧୯)

ତୁମେ ମୋର ମାତା, ପିତା, ସଖା ବନ୍ଧୁବର
ତୁମେ ମୋର ବିଦ୍ୟା, ବୁଦ୍ଧି, ଦରବ ସମ୍ପାଦ
ତୁମେ ହିଁ ସମସ୍ତ, ତୁମେ ମୋ ପ୍ରାଣ ଦେବତା
ତୁମ ପଦେ ଲୋଚୁଥାଉ ସତତ ମୋ ମଥା । (୨୦)

ସମ୍ମିଳନୀ ଓ ଆସିଗଲା

ଆମେରିକା ଭକ୍ତ ଦିନ ଗଣିଲା
କ୍ୟାଲେଣ୍ଡରରେ ଚିହ୍ନ ଲାଗିଲା
ସବୁରି ମନ ଚଞ୍ଚଳ ହେଲା
ସମ୍ମିଳନୀ ଓ ଆସିଗଲା ।୧।

ଆନନ୍ଦ ସଭା ଟପିକ୍ ଖୋଜାଗଲା
ଟେଲିଫୋନ୍ରେ ପ୍ରସ୍ତୁତି ହେଲା
ମନ ଆନନ୍ଦେ ଅଧିର ହେଲା
ସମ୍ମିଳନୀ ଓ ଆସିଗଲା ।୮।

ବଗିଚାରେ ଫୁଲ ଚାରା ଲାଗିଲା
ଦି'ଦିନରେ ଥରେ ଯତନ ହେଲା
'ମିରାକିଲ୍ ଗୋ' ସାରର ଆଦର ହେଲା
ସମ୍ମିଳନୀ ଓ ଆସିଗଲା ।୨।

ଆସନ ସଜ୍ଜାର ଯୋଗାଡ଼ ହେଲା
ବାହିଆର ଚିତ୍ର ଅଙ୍କିତ ହେଲା
ମନ ଓ ପାଣି ତପ୍ତ ହେଲା
ସମ୍ମିଳନୀ ଓ ଆସିଗଲା ।୯।

ସ୍ମୃତି ମନ୍ଦିରେ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ହେଲା
ଶ୍ୟାମ ଭାଇଙ୍କୁ ଜଣାଗଲା
ସମ୍ମିଳନୀ ଦିନ ଛିର ହେଲା
ସମ୍ମିଳନୀ ଓ ଆସିଗଲା ।୩।

ଭୋଗ ପ୍ରସ୍ତୁତିର ଯୋଜନା ହେଲା
ଟେଲିଫୋନ୍ କଲ୍ ତକାଗଲା
ମା'ମାନଙ୍କ କଥା ଚାଲିଲା
ସମ୍ମିଳନୀ ଓ ଆସିଗଲା ।୧୦।

ସଂଘପୂଜା ଯେବେ ଶେଷହେଲା
ସମ୍ମିଳନୀ ବିଷୟ ଚର୍ଚ୍ଚା ଚାଲିଲା
ବିଭିନ୍ନ ବିଭାଗ କଥାଉଠିଲା
ସମ୍ମିଳନୀ ଓ ଆସିଗଲା ।୪।

ଗାନ୍ଧୀଭବନ ବୁକ୍ ହେଲା
ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ତାଲିକା ହେଲା
ଭକ୍ତ ନିବାସ ଖୋଜାଗଲା
ସମ୍ମିଳନୀ ଓ ଆସିଗଲା ।୧୧।

ସମ୍ମିଳନୀ ପୋଗ୍ରାମ୍ ତିଆରି ହେଲା
ବିଭିନ୍ନ ସେବା ବଣ୍ଟନ ହେଲା
ସମ୍ମିଳନୀ ପ୍ରାର୍ଥନା କରାଗଲା
ସମ୍ମିଳନୀ ଓ ଆସିଗଲା ।୫।

ଛୁଟି ଦରଖାସ୍ତ ଦିଆଗଲା
ଲୁଗାପଟା ପ୍ୟାକିଙ୍ଗ୍ ହେଲା
ବିମାନ ଟିକେଟ୍ ବୁକ୍ ହେଲା
ସମ୍ମିଳନୀ ଓ ଆସିଗଲା ।୧୨।

'ସାରସ୍ୱତ ମାଧୁରୀ' କାମ ଚାଲିଲା
ଭାଇ ଓ ମା'ଙ୍କୁ କୁହାଗଲା
ଲେଖା ଦିଅ ସମୟ ହେଲା
ସମ୍ମିଳନୀ ଓ ଆସିଗଲା ।୬।

ଭକ୍ତ ଭଗବାନର ହେବ ମିଳନ
ଜ୍ଞାନ ପ୍ରେମର ଅପୂର୍ବ ସମ୍ମିଳନ
ଗୁରୁ ନାରାୟଣ ବିଜେ କରିବେ
କୃପା, କରୁଣାର ଧାରା ବର୍ଷିବେ
ଆନନ୍ଦ ଭଲ୍ଲାସେ ପାଣ ନାଟିଲା
ସମ୍ମିଳନୀ ଓ ଆସିଗଲା ।୧୩।

ନୂଆ ସଂଗୀତ ଓଡ଼ିଶାରୁ ଆସିଲା
ଭାଇ ଓ ମା'ଙ୍କୁ ଦିଆଗଲା
ସଂଗୀତ ତାଲିକା ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଲା
ସମ୍ମିଳନୀ ଓ ଆସିଗଲା ।୭।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତା
ଶ୍ରୀମତୀ ସ୍ମିତାରାଣୀ ସୁନ୍ଦର ରାୟ

ବେଦାନ୍ତ ସାଧନା

ନିଜକୁ ଜାଣିବା ଅର୍ଥାତ୍ ନିଜର ସ୍ୱରୂପ କ’ଣ ଏକଥା ଜାଣିବା ହେଉଛି ବେଦାନ୍ତର ଲକ୍ଷ୍ୟ । ସମସ୍ତେ ନିଜକୁ ମୁଁ, ମୁଁ ବୋଲି କହନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ମୁଁ କହିଲେ କାହାକୁ ବୁଝାଯାଏ ? ମୁଁ-ତୁର ସାମାନ୍ୟ ଜ୍ଞାନ ସମସ୍ତଙ୍କର ଅଛି । କିନ୍ତୁ ବିଶେଷ ଜ୍ଞାନ ସମସ୍ତଙ୍କର ନାହିଁ । ଏହି ବିଶେଷ ଜ୍ଞାନ କଣ ତାହା ଜାଣିବା ଓ ଆୟତ୍ତ କରିବା ହିଁ ବେଦାନ୍ତର ସାଧନା । ସ୍ୱରୂପ ଚିନ୍ତା କରିବା ହିଁ ସେହି ପଥର ଏକମାତ୍ର ସମ୍ବଳ । ବୈଦାନ୍ତିକର ଉପାସନା ହେଲା ‘ଅହଂଗ୍ରହୋପାସନା’ । ଅର୍ଥାତ୍ ମୁଁ ସେହି ନିତ୍ୟ ଶୁଦ୍ଧ ମୁକ୍ତ ସ୍ୱରୂପ ପରଂବ୍ରହ୍ମ । ପରଂବ୍ରହ୍ମ ଓ ମୁଁ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ପ୍ରଭେଦ ନାହିଁ । ଏହି ନିର୍ଭେଦ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ଲାଭ ହିଁ ବୈଦାନ୍ତିକର ଏକମାତ୍ର ସାଧନା ।

“ଅହଂ ବ୍ରହ୍ମେତି ବେଦ୍ ବେଦ ସାକ୍ଷାତକାରଃ ସଭକ୍ୟତେ”- ମୁଁ ହିଁ ବ୍ରହ୍ମ- ଏହି ପ୍ରକାର ଜ୍ଞାନକୁ ଅପରୋକ୍ଷ ଜ୍ଞାନ ବା ସାକ୍ଷାତକାର କୁହାଯାଇପାରେ । ଅଦ୍ୱୈତବାଦୀ ସନ୍ଧ୍ୟାସୀଙ୍କର ମହାବାକ୍ୟ ବିଗୁର ହିଁ ଏକମାତ୍ର ସାଧନା । ଗୁରୁ ଶିଷ୍ୟଙ୍କୁ କୁହନ୍ତି- ତୁମେ ହିଁ ବ୍ରହ୍ମ । ଶିଷ୍ୟକୁ ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ହେବ ଯେ- ମୁଁ ହିଁ ବ୍ରହ୍ମ, ମୁଁ ହିଁ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ, ସ୍ୱରୂପ ଚିନ୍ତନ ବ୍ୟତୀତ ସନ୍ଧ୍ୟାସୀର ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସାଧନା ନାହିଁ । ଆସୁଛି ଓ ଆମୃତ୍ୟୁକୁ ସନ୍ଧ୍ୟାସୀଙ୍କୁ କେବଳ ମହାବାକ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ବିଗୁର କରି ଚଳିବାକୁ ହେବ । ଏହି ଅକ୍ଳାନ୍ତ ବିଗୁର ଦ୍ୱାରା ବୋଧ ବା ଜ୍ଞାନର ଉତ୍ପତ୍ତି ହୋଇଥାଏ ।

ସାରସ୍ୱତ ମଠର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେଉଛି ବେଦାନ୍ତବିଦ୍ ଗୁରୁଙ୍କ ବିକାଶ ନିମିତ୍ତ । ବେଦାନ୍ତବିଦ୍ କହିଲେ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନୀଙ୍କୁ ବୁଝାଏ । ତତ୍ତ୍ୱଦର୍ଶୀ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ ଆଗୁଯ୍ୟା ତାଙ୍କର ଶିଷ୍ୟଙ୍କୁ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନୀ କରିବାକୁ ସର୍ବଦା ଯତ୍ନଶୀଳ ହୁଅନ୍ତି । ଗୁରୁ ନିଜେ ବ୍ରହ୍ମସ୍ୱରୂପ ଲାଭ କରି ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞ ଶିଷ୍ୟଙ୍କୁ ସେହି ପଦ ଦାନ କରିଥାନ୍ତି । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ନିଗମାନନ୍ଦ ପରମହଂସ ଦେବ ନିଜେ ହେଉଛନ୍ତି ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞ ଓ ବେଦାନ୍ତବିଦ୍ । ତାଙ୍କର ଉପଦେଶ ହେଲା- ବାଘର ସନ୍ତାନ ବାଘ ହୋଇଉଠ । ଏକ ନିଗମାନନ୍ଦ ସ୍ଥଳରେ ଶତ ଶତ ନିଗମାନନ୍ଦ ହୋଇଯାଅ । ଆଶା ଅଛି, ଏହି ଆଶ୍ରମରୁ ଶତ ଶତ ନିଗମାନନ୍ଦଙ୍କର ବିକାଶ ହେବ ।

ବେଦାନ୍ତ ଦର୍ଶନର ଅନୁଶୀଳନ ବ୍ୟତୀତ ବେଦାନ୍ତବିଦ୍ ଗୁରୁଙ୍କର ବିକାଶ ଅସମ୍ଭବ । ଏଥିପାଇଁ ବେଦାନ୍ତ ପଠନ-ପାଠନର ଅନୁଶୀଳନ ଆବଶ୍ୟକ । ଯେଉଁ ତତ୍ତ୍ୱ ଜୀବନର ଲକ୍ଷ୍ୟ ତାହାର ସ୍ପଷ୍ଟ ମନନ ନକଲେ ଭିତରେ ତାହା ପ୍ରସ୍ତୁତିତ ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ଅଦ୍ୱୈତଚିନ୍ତା ବା ଅଭେଦ ଚିନ୍ତନ ଛାଡି ଦେଲେ ସାମ୍ପ୍ରଦାୟୀକ ବିରୋଧୀ ମନୋଭାବକୁ ପ୍ରଶଂସା ଦିଆହୁଏ; ଏହି କାରଣରୁ ନିଜ ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ଅତୁଟ ନିଷ୍ଠା ରକ୍ଷାକରି ଗୁଲିବାକୁ ପଡିବ ।

ଆତ୍ମାର ସ୍ୱରୂପ ଜ୍ଞାନ ଦାନ ହିଁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଦାନ । ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞ ଗୁରୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ନିଗମାନନ୍ଦଙ୍କର ଏହା ହେଉଛି ଅଭିମତ । ଆତ୍ମାର ସ୍ୱରୂପ ଜ୍ଞାନ କହିଲେ ଜୀବ ଯେ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ, ଏହି ଅନୁଭବକୁ ହିଁ ବୁଝାଯାଏ । ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞର ସ୍ୱରୂପ ଚିନ୍ତା କରି କରି ଜୀବ ବ୍ରହ୍ମରେ ପରିଣତ ହୋଇଯାଏ । ବେଦାନ୍ତର ଏହା ହେଉଛି ନିର୍ଭୀକ ଘୋଷଣା । ଗୁରୁଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ ଶିଷ୍ୟକୁ ସ୍ୱରୂପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରିବା । ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା ଦାନ କରି ଶିଷ୍ୟକୁ ନିଜ ପରି ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞ କରି ଗଠନ କରିବା ଆଗୁଯ୍ୟାଙ୍କର ଅଭିପ୍ରାୟ । ସନ୍ଧ୍ୟାସ ମନ୍ତ୍ରର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ହେଲା ଶିଷ୍ୟ ଭିତରେ ଯେଉଁ ଭଗବାନ ଅଛନ୍ତି ଗୁରୁଙ୍କ ଭିତରେ ମଧ୍ୟ ସେହି ଭଗବାନ ରହି ସବୁକାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି । ‘ଶିଷ୍ୟ ଓ ଗୁରୁ ଅଭେଦ’ ଏହି ଅଭେଦର ସାଧନା ହିଁ ବେଦାନ୍ତର ସାଧନା । ଅଭେଦ ରାଜ୍ୟରେ ଉପନୀତ ହେବାକୁ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞ ଗୁରୁଙ୍କ ଚରଣରେ ପ୍ରଣିପାତ କରିବା ଶିଷ୍ୟର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ପ୍ରଣତ ହୋଇ ନିଜର ସ୍ୱରୂପକୁ ଅଧିଗତ କରିବାକୁ ହେବ । ବେଦାନ୍ତ ଚିର ଦାସତ୍ୱ ପ୍ରଥାକୁ ସ୍ୱୀକାର କରେନାହିଁ । ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା ସଂପ୍ରଦାୟ ଗଠନ କରି ତୋଳିବା ବେଦାନ୍ତର ଅକ୍ଳାନ୍ତ ଚେଷ୍ଟା । ଦାସତ୍ୱ ପ୍ରଥା ବିଲୋପ କରି ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞ ଜାତି ଗଠନ ହିଁ ବେଦାନ୍ତର ଏକମାତ୍ର ଲକ୍ଷ୍ୟ ।

ନିଜକୁ ଜାଣି ପାରୁନାହିଁ ବୋଲି, ଜୀବର ସର୍ବଦା ଦୁଃଖ । ଏହି ଦୁଃଖର ଅବସାନ ହୁଏ ସ୍ୱରୂପଜ୍ଞାନ ପ୍ରାପ୍ତିରେ । ସଂପ୍ରଦାୟଗୁଡ଼ିଏ ଶ୍ରୀମତ୍ ଶଙ୍କର ବାରମ୍ବାର ଏହି କଥାଟି ଘୋଷଣା କରି ଯାଇଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ଏହି ଅକୃଷ୍ଣ ଘୋଷଣାର କଥା ଶଙ୍କରପଣ୍ଡା ସନ୍ଧ୍ୟାସୀମାନେ ସ୍ପଷ୍ଟ ରଖି ଚଳିବା ଉଚିତ୍ ମନେହୁଏ । ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଉପାସନା- ଅଦ୍ୱୈତବାଦ ଉପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ନୁହେଁ । ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଉକ୍ତି- “ସ୍ୱ ସ୍ୱରୂପର ଅନୁସନ୍ଧାନ” । ଶ୍ରୀମତ୍ ଶଙ୍କରାଗୁପ୍ୟାଙ୍କର ଉପଦେଶ- “ସ୍ୱ ସ୍ୱରୂପାନୁସନ୍ଧାନଂ ଭକ୍ତିରିତ୍ୟଭିଧୀୟତେ ।” ତାଙ୍କର ବାଣୀ - “ଆତ୍ମୈକ୍ୟ ବୋଧନବିନାପି ମୁକ୍ତିନ-ସିଧ୍ୟାତି ।” ତାଙ୍କର ବାଣୀ ହେଉଛି- “ମୁଁ ହିଁ ବ୍ରହ୍ମ”, ଚିତ୍ତର ଏହି ବୃତ୍ତିର ନାମ ହିଁ ବ୍ରହ୍ମାକାର ବୃତ୍ତି, ଏହି ବୃତ୍ତିର ଚିନ୍ତନ ଫଳରେ ପରିଣାମରେ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ଉଦୟ ହୁଏ ।

“କୀଟୋକୋ ଭ୍ରମର ଧ୍ୟାୟନ୍ ଭ୍ରମର ଦ୍ଵାୟ କଳ୍ପତେ ।” ଯେପରି ତୈଳପାୟୀ କୀଟ ଭ୍ରମରକୁ (କାଟପୋକ) ଭାବି ଭାବି ଭ୍ରମରତ୍ଵ ଲାଭକରେ ସେହିପରି ସ୍ଵରୂପକୁ ଧ୍ୟାନକରି ଜୀବ ମଧ୍ୟ ସ୍ଵରୂପତ୍ଵ ଲାଭ କରିପାରେ । ଏକ ନିଶମାନୟ ଏହି ଭାବରେ ଶତ ଶତ ନିଶମାନୟ ହୋଇ ପାରିବେ । ଜୀବର ସ୍ଵରୂପ କଣ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ ଗୁରୁ ତାହା ନିର୍ବାଚନ କରିଦିଅନ୍ତି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଏକମାତ୍ର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସେହି ସ୍ଵରୂପ ଚିନ୍ତନ । ମନ୍ତ୍ର, ଗୁରୁ ଏବଂ ନିଜକୁ ଅଭିନ୍ନ ଚୈତନ୍ୟ ରୂପେ ଭାବିବାକୁ ହେବ । ସ୍ଵରୂପତଃ ଜୀବ ଏବଂ ବ୍ରହ୍ମ ମଧ୍ୟରେ ଯେପରି ଭେଦ ନାହିଁ, ସେହିପରି ଗୁରୁ ଏବଂ ଶିଷ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଭେଦ ନାହିଁ । ଭେଦ ହେଉଛି ଉପାଧିକୃତ । ଉପାଧିମୁକ୍ତ ହେଲେ – ଜୀବ ବ୍ରହ୍ମେବ ନାମୟଃ । ଭେଦକୁ ଶୀମତ୍ ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟ ପରମାର୍ଥୀକ କହି ନାହାନ୍ତି । ଅର୍ଥାତ୍ ଭେଦ ବାଧୁତ ହୋଇଯାଏ । ଅପରୋକ୍ଷ ଅନୁଭୂତିରେ ଭେଦର କୌଣସି ସ୍ଥାନ ନାହିଁ । ଆବରଣ ବା ଉପାଧି ଲୟ ହେଲେ ଘଟାକାଶ ହିଁ ମହାକାଶରେ ପରିଣତ ହୁଏ । ଭେଦକୁ ଦୈତବାଦୀମାନେ ପରମାର୍ଥୀକ ବୋଲି କହିଛନ୍ତି । ଅଦୈତବାଦୀମାନଙ୍କର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଏହାର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିପରୀତ । ଭେଦ ରହିପାରେ ନାହିଁ । ଏହା ହିଁ ଅଦୈତ-ବେଦାନ୍ତର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ।

ଅହଂ ଗ୍ରହୋପାସନାର କଥା ଭୁଲିଗଲେ ସନ୍ୟାସୀଙ୍କୁ ସ୍ଵରୂପଭ୍ରଷ୍ଟ ବୋଲି ବୁଝିବାକୁ ହେବ । ଗୁରୁପଦ୍ମ ମହାବାକ୍ୟର ଅର୍ଥାନୁସନ୍ଧାନକୁ ପରଂବ୍ରହ୍ମ ବିଷୟକ ଶ୍ରବଣ କୁହାଯାଏ । “ଇୟଂ ବାକ୍ୟୋଽସ୍ତଦାର୍ଥାନୁସନ୍ଧାନଂ ଶ୍ରବଣଂ ଭବେତ୍”- ପଞ୍ଚଦଶୀ । ବୈଦାନ୍ତିକର ଶ୍ରବଣ ଏବଂ ଭକ୍ତିବାଦୀର ହରିକଥା ଶ୍ରବଣ ଏକ କଥା ନୁହେଁ । ଅଦୈତବାଦୀଙ୍କ ମତରେ ସ୍ଵ-ସ୍ଵରୂପାନୁସନ୍ଧାନାତ୍ମକ ବୃତ୍ତିର ନାମ ହିଁ ଭକ୍ତି ବୃତ୍ତି ।

ସାରସ୍ଵତ ମଠର ସନ୍ୟାସୀମାନଙ୍କ ଉପରେ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞ ଗୁରୁ ଏକ ଗୁରୁତର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନ୍ୟସ୍ତ କରିଯାଇଛନ୍ତି । ସେହି କର୍ତ୍ତବ୍ୟର କଥା ଭୁଲିଗଲେ ଆମ୍ଭେମାନେ କ୍ରମଶଃ ସ୍ଵରୂପତ୍ୟୁତ ହୋଇପଡ଼ିବା । ଆତ୍ମାର ସ୍ଵରୂପ ଜ୍ଞାନଦାନ ସାରସ୍ଵତ ମଠର ଆଦର୍ଶ । ଏହି ଆଦର୍ଶ ପ୍ରଗୁର ପାଇଁ ବେଦାନ୍ତବିଦ୍ ଗୁରୁଙ୍କର ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି । ଗୁରୁ ନଥିଲେ ବେଦାନ୍ତ ଧର୍ମ ପ୍ରଗୁରର ଅଧିକାର ଜନ୍ମେନାହିଁ ।

ଏଣୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଛୁଳଗୁରୁ ଭାବରେ ଅବଲମ୍ବନ କଲେ ବେଦାନ୍ତ ସାଧନା ବା ଆତ୍ମାର ସ୍ଵରୂପଜ୍ଞାନ ଅନାୟାସରେ ଲାଭ କରାଯାଇପାରେ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ଉମେଶଚନ୍ଦ୍ର ସାମନ୍ତରାୟ
ସଂପାଦକ
ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ଵତ ସଂଘ, ପୁରୀ

ତୁମେ ମୋ ପ୍ରାଣ ଠାକୁର

ତୁମେ ମୋ ପ୍ରାଣ ଠାକୁର ନାଥ ତୁମେ ଅନାଥର
ତୁମନାମ ଗାଇ ଗାଇ ବିତିଯାଉ ଦିନ ମୋର । ॥୦॥
ନୟନେ ନୟନେ ମୋର ରହିଅଛ ହୋଇ ସପନ
ହୃଦୟକୋଶରେ ମୋର ରହିଅଛ ହୋଇ ଗୋପନ
ମୋ ମନର ଉପବନେ ନିତି ଲୁଚି ଖେଳାକର । ॥୧॥
ଶିଖାଇ ଦିଅହେ ମୋତେ ତୁମରି ନାମ ଭଜନ
ନୟନେ ମୋ ଲଗାଇ ଦିଅ ତୁମରି ଜ୍ଞାନ ଅଞ୍ଜନ
ହୃଦୟ ମୋ ଦୂର କର ମାୟା ମୋହ ଅନ୍ଧକାର । ॥୨॥
ଚଉଦିଗେ ଅନ୍ଧକାର ଭୁଲିଯିବି ତୁମ ଦ୍ଵାର
ଧରିନିଅ ହାତ ମୋର କର ଭବନଦୀ ପାର
ଏ ଜୀବନେ ଆଉ କିଛି ଆଶାନାହିଁ ଏ ମନର । ॥୩॥

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଶ୍ରୀଚରଣାଶ୍ରିତା
ଶ୍ରୀମତୀ ଶିବାନୀ ମହାନ୍ତି

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରିୟ ଶିଷ୍ୟ ସ୍ବାମୀ ସ୍ବରୂପାନନ୍ଦ

ପୁତ୍ର ଯେପରି ପିତାଙ୍କର ପ୍ରତିବିମ୍ବ, ଶିଷ୍ୟ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ଗୁରୁଙ୍କର ପ୍ରତିବିମ୍ବ । ଉପଯୁକ୍ତ ପୁତ୍ର ଦ୍ବାରା ପିତା ଯେପରି ଗୌରବାନ୍ବିତ ହୁଅନ୍ତି ସେହିପରି ଉପଯୁକ୍ତ ଶିଷ୍ୟ ଦ୍ବାରା ମଧ୍ୟ ଗୁରୁ ଗୌରବାନ୍ବିତ ହୋଇଥାନ୍ତି । ଭକ୍ତ ଅଛନ୍ତି ବୋଲି ତ ଭଗବାନ ଅଛନ୍ତି, ଭକ୍ତଙ୍କର ଭକ୍ତିଦ୍ବାରା ହିଁ ଭଗବତ୍ପଦ ଏବଂ ଭକ୍ତଙ୍କ ଗୌରବ ଦ୍ବାରା ହିଁ ଭଗବାନ ଗୌରବାନ୍ବିତ ହୁଅନ୍ତି । ଏହିପରି ଉପଯୁକ୍ତ ଶିଷ୍ୟ ଥିଲେ ସ୍ବାମୀ ସ୍ବରୂପାନନ୍ଦ । ଅତ୍ୟୁତ ଥିଲା ତାଙ୍କର ଗୁରୁଭକ୍ତି ଓ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପରାୟଣତା । ଗୁରୁସେବା ନିମିତ୍ତ ମନ, ପ୍ରାଣ, ଦେହ, ବିଭିନ୍ନ ଓ ଆପଣାର ବୋଲି ଯାହା କିଛି ସମସ୍ତ ସେ ବିନିଯୋଗ କରିଥିଲେ ।

ସ୍ବାମୀ ସ୍ବରୂପାନନ୍ଦଙ୍କ ଜନ୍ମ ଓ ପରିଚୟ -

ସ୍ବାମୀ ସ୍ବରୂପାନନ୍ଦ ମୟମନସିଂହ ଜିଲ୍ଲାର ରାଜଦାରୀକୈଲ ଗାମରେ ୧୨୮୩ ବଙ୍ଗର ବୈଶାଖ ୨୬ ଦିନ ରବିବାର ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ତିଥିରେ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ସ୍ବାମୀ ସ୍ବରୂପାନନ୍ଦଙ୍କ ପୂର୍ବାଶ୍ରମର ନାମଥିଲା 'ରାଜଚନ୍ଦ୍ର ଧର' । ପିତାଙ୍କ ନାମ ଦୁର୍ଗାପ୍ରସାଦ ଧର ଓ ମାତାଙ୍କ ନାମ ଇଚ୍ଛାମୟୀ । ସେ ବାଲ୍ୟ କାଳରୁ ହିଁ ସମସ୍ତଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ଖୁବ୍ ମିଶୁଥିଲେ ଏବଂ ପିଲାଦିନରୁ ତାଙ୍କର ଧର୍ମପ୍ରତି ପ୍ରଗାଢ଼ ଅନୁରାଗ ଥିଲା । ଶୈଶବରୁ ସେ ଥିଲେ ଶାନ୍ତିପ୍ରିୟ ।

ସ୍ବରୂପାନନ୍ଦ ହାଇସ୍କୁଲରେ ପଢ଼ିବାବେଳେ ତାଙ୍କର ବିବାହ ସୁଶୀଳା ସୁନ୍ଦରୀଙ୍କ ସହିତ ହୋଇଥିଲା । ସ୍ବରୂପାନନ୍ଦଙ୍କର ତାଙ୍କରୀ କାର୍ଯ୍ୟପ୍ରତି ବିଶେଷ ଆଗ୍ରହ ଥିଲା । ଏଥିପାଇଁ ତାଙ୍କରୀ ପଢ଼ିବାକୁ ମନସ୍ଥ କଲେ । ୧୩୦୭ ସାଲରେ ସେ ଢାକା ଗଭର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟ ମେଡିକାଲ୍ ସ୍କୁଲରୁ ପ୍ରଶ୍ନସାର ସହିତ ଶେଷ ପରୀକ୍ଷାରେ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ସ୍ବର୍ଣ୍ଣପଦକ ଲାଭ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କରୀ ପରୀକ୍ଷାରେ ପାଶ୍ବକରି କିଛିଦିନ ରାମନଗର ରାଜବାଟୀରେ ପାରିବାରିକ ଚିକିତ୍ସକ ଭାବରେ କାମ କରିବା ପରେ ମୟମନସିଂହ ସହରକୁ ଆସି ଏକ ଚିକିତ୍ସାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି ଅତି ଅଳ୍ପକାଳ ମଧ୍ୟରେ ବିଶେଷ ସୁନାମ ଅର୍ଜନ କରିଥିଲେ । ଏହି ସମୟରେ ତାଙ୍କର ବୈଷୟିକ ସମସ୍ତ ବିଷୟରେ ହିଁ ଉନ୍ନତି ହୋଇଥିଲା । ସ୍ତ୍ରୀ ପୁତ୍ରାଦି ପରିବୃତ୍ତ ହୋଇ ପାରିବାରିକ ଜୀବନରେ ପରମ ସୁଖରେ ଅର୍ଥ ସ୍ବାଚ୍ଛନ୍ଦ୍ୟ ସହିତ ତାଙ୍କର ଜୀବନ ଅତିବାହିତ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । ସେ ସମୟରେ ସାଂସାରିକ କୌଣସି ବିଷୟରେ ସେ ଅଭାବ ଅନୁଭବ କରୁନଥିଲେ । ଠାକୁରଙ୍କ ଦର୍ଶନ ଲାଭ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ତାଙ୍କର ଦୁଇଟି ପୁତ୍ର ଓ ଦୁଇଟି କନ୍ୟା ସନ୍ତାନ ଜାତ ହୋଇଥିଲେ । ସ୍ବରୂପାନନ୍ଦଙ୍କ ପୁତ୍ର କନ୍ୟାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରଥମ ପୁତ୍ର 'ନରେନ୍ଦ୍ରଚନ୍ଦ୍ର' କଲିକତା ବିଶ୍ବବିଦ୍ୟାଳୟରୁ ସଂସ୍କୃତ ଏମ୍. ଏ ପରୀକ୍ଷାରେ ପ୍ରଥମ ବିଭାଗରେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରିଥିଲେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ସ୍ବୟଂ ନରେନ୍ଦ୍ରଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଉପନୟନ ସଂସ୍କାର କରାଇ ତାଙ୍କ ନାମ 'ବରଦା ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ' ରଖିଥିଲେ । ୧୩୩୪ ସାଲରେ ଠାକୁର ବରଦା ବ୍ରହ୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ସନ୍ୟାସ ଦୀକ୍ଷାଦେଇ 'ସ୍ବାମୀ ନିର୍ବାଣାନନ୍ଦ ସରସ୍ବତୀ' ନାମ ପ୍ରଦାନକଲେ ଏବଂ ଆସାମବଙ୍ଗସ୍ଥ ସାରସ୍ବତ ମଠର ସର୍ବାଧ୍ୟକ୍ଷ କରି ମହନ୍ତ ପଦରେ ଅଭିଷିକ୍ତ କରିଥିଲେ । ସ୍ବରୂପାନନ୍ଦଙ୍କର ଦ୍ବିତୀୟ କନ୍ୟାସନ୍ତାନ ଥିଲେ 'ଶ୍ରୀମତୀ ଶୈଳବାଳା' । ଆର୍ଯ୍ୟଦର୍ପଣରେ ପ୍ରାୟ ପ୍ରତି ମାସରେ ହିଁ ତାଙ୍କର ସୁନ୍ଦର ସୁନ୍ଦର କବିତା ପ୍ରକାଶିତ ହେଉଥିଲା । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଶୈଳବାଳାଙ୍କୁ ସନ୍ୟାସ ପ୍ରଦାନ କରି ନାମ ରଖିଥିଲେ 'ଗୌରୀ' । ସେ ମାତ୍ର ୧୮ ବର୍ଷ ବୟସରେ ଆଶ୍ରମ ଜୀବନ ଯାପନ ସମୟରେ ଦେହରକ୍ଷା କରିଥିଲେ । ସ୍ବରୂପାନନ୍ଦଙ୍କ ତୃତୀୟ ସନ୍ତାନ କନ୍ୟା ସୁରବାଳାଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ସନ୍ୟାସ ପ୍ରଦାନ ପୂର୍ବକ ନାମ ଦେଇଥିଲେ 'ସୁରଧ୍ବନୀ ସରସ୍ବତୀ' । ସ୍ବରୂପାନନ୍ଦଙ୍କର ଚତୁର୍ଥ ସନ୍ତାନ ପୁତ୍ର ଧୀରେନ୍ଦ୍ର ଚନ୍ଦ୍ର କଲିକତା ବିଶ୍ବବିଦ୍ୟାଳୟ ରୁ ଏମ୍. ଏ ପାସ୍ କରିଥିଲେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଧୀରେନ୍ଦ୍ର ଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ ବ୍ରହ୍ମଚର୍ଯ୍ୟ ଦୀକ୍ଷାଦେଇ ନାମକରଣ କରିଥିଲେ 'ନୃସିଂହ ଚୈତନ୍ୟ' । ସ୍ବରୂପାନନ୍ଦଙ୍କର ସନ୍ତାନସନ୍ତତିମାନେ ମଧ୍ୟ ଉପଯୁକ୍ତ ପିତାଙ୍କର ଉପଯୁକ୍ତ ସନ୍ତାନ ଭାବରେ ନିଜର ପରିଚୟ ଦେଇଥିଲେ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ସହ ସାକ୍ଷାତ ଓ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଜୀବନ ଆରମ୍ଭ -

ସ୍ବରୂପାନନ୍ଦ ବୈଷୟିକ ଉନ୍ନତି ନିମିତ୍ତ ଯେପରି ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲେ, ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଉନ୍ନତି ନିମିତ୍ତ ମଧ୍ୟ ସେହିଭଳି ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲେ । ଏହି ସମୟରେ ତାଙ୍କର ପାରିବାରିକ ଜୀବନରେ କୌଣସି ଅଭାବ ବା ଅଶାନ୍ତି ନ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରାକ୍ତନ ସଂସ୍କାରବଶରୁ ସେ ଅନ୍ତରରେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଅଭାବ ଅନୁଭବ କରୁଥିଲେ । ତେଣୁ ସେ କୁଳଗୁରୁଙ୍କ ନିକଟରୁ ଦୀକ୍ଷାଗ୍ରହଣ କରି ସାଧନଭଜନରେ ପ୍ରବୃତ୍ତ ହୋଇଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ସେଥିରେ ତାଙ୍କର ଅଭାବ ପୂରଣ ନହୋଇ ଉତ୍ତରୋତ୍ତର ବୃଦ୍ଧି ପାଇବାକୁ ଲାଗିଲା । ମନରେ ଅଶାନ୍ତି ମଧ୍ୟ ବଢ଼ିଚାଲିଲା । ଏହି ସମୟରେ ସ୍ବରୂପାନନ୍ଦଙ୍କର ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ପିପାସା ପ୍ରବଳ ହେବାରୁ ଉପଯୁକ୍ତ ସଦ୍ଗୁରୁଙ୍କ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରୁଥିଲେ । ଏହିଭଳି ଅବସ୍ଥାରେ ସେ ଗୁରୁ

ଅନେକ କରୁଥିବା ବେଳେ ଠାକୁରଙ୍କ ସମ୍ମୁଖେ ଜାଣି ପାରିଥିଲେ । ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ସେ ଜାଣିପାରିଲେ ଯେ ଠାକୁର ରାଜପୁଲବାଡ଼ିଆରେ ଅବସ୍ଥାନ କରୁଅଛନ୍ତି । ସୁତରାଂ ସେ ଏହି ସମ୍ମୁଖେ ଜାଣିପାରି ଏକାକୀ ସେଠାକୁ ଯାଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣ ଦର୍ଶନ କରିଥିଲେ । ତା’ପର ବର୍ଷ ୧୩୧୭ ସାଲରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମୟମନ୍ଦିର ଯାଇ, ଓକିଲ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଯୋଗେନ୍ଦ୍ରନାଥ ସରକାରଙ୍କ ଗୃହରେ ଅବସ୍ଥାନ କରୁଥିବା ସମୟରେ, ସ୍ୱରୂପାନନ୍ଦ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଗୁରୁପଦରେ ବରଣ କରି ସମ୍ପ୍ରଦାନ ଅଭିଷିକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ । ଏହି ସମୟରୁ ହିଁ ସ୍ୱରୂପାନନ୍ଦଙ୍କ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଜୀବନର ପଟ୍ଟ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇ ନୂତନ ଅଧ୍ୟାତ୍ମ ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ଶିଷ୍ୟ ହେବାର ଛ’ମାସ ମଧ୍ୟରେ ସେ ନାନାବିଧ ଦିବ୍ୟ ଅନୁଭୂତି ଉପଲବ୍ଧି କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ସଂସାରର ଆସକ୍ତି କମିଯିବାକୁ ଲାଗିଲା । ସଂସାରର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଆଉ ଭଲ ଲାଗୁନଥିଲା । ଏହି ସମୟରେ ସ୍ୱରୂପାନନ୍ଦ ତାଙ୍କ ଅବସ୍ଥା ବର୍ଣ୍ଣନା କରି କହିଲେ, “ଠାକୁର ! ଯଦି ଅନୁମତି ଦିଅନ୍ତେ ତେବେ ମୋର ବିଷୟ ସଂପତ୍ତି ବିକ୍ରୟ କରି ତୁମକୁ ନେଇ ପୁରୀରେ ଯାଇ ବାସ କରନ୍ତି ।” ଠାକୁର ମୃଦୁହସି କହିଲେ, “ସୋତରେ ଦେହକୁ ଭସାଇ ଦିଅନାହିଁ । ସମୟ ହେଲେ ଯେପରି ଫଳରୁ ଫୁଲଟି ଝଡ଼ିପଡେ, ସେହିପରି ସଂସାରର କାର୍ଯ୍ୟ ଶେଷ ହେଲେ, ଶ୍ରୀ ଭଗବାନ ନିଜେ ତାଙ୍କର ଅମୃତମୟ କୋଳକୁ ଟାଣିନେବେ ।”

ସଂସାର ତ୍ୟାଗ ଓ ଆଶ୍ରମ ଜୀବନ ଆରମ୍ଭ -

ଭାକାରେ ଆଶ୍ରମ ସ୍ଥାପନ ପରଠାରୁ ସ୍ୱରୂପାନନ୍ଦ ଓ ତାଙ୍କର ଶ୍ୟାଳକ ଓକିଲ ଯୋଗେନ୍ଦ୍ରନାଥ ସରକାର (ସେନାସ ନାମ ଯୋଗାନନ୍ଦ) ଠାକୁରଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରିବାକୁ ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ଭାକା ଯାଉଥିଲେ । ଦିନେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଠାକୁର ସ୍ୱରୂପାନନ୍ଦ ଓ ଯୋଗାନନ୍ଦଙ୍କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି କହିଲେ, “ଦେଖ, ତୁମ ଦୁହେଁଙ୍କ ପରି ଦୁଇ ଜଣ ଯୁବକ ମୁଁ ଯଦି ମୋର ସହକାରୀ ଭାବରେ ଆଶ୍ରମରେ ପାଆନ୍ତି, ତେବେ ଜଗତରେ ମୁଁ ଅସାଧ୍ୟ ସାଧନ କରିପାରନ୍ତି ।” ଏହାପରେ ତାଙ୍କର ରାଜତନ୍ତ୍ର ଧର ଓ ଯୋଗେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ସରକାର ମୟମନ୍ଦିର ଫେରି ଆସିଲେ । କିନ୍ତୁ ସ୍ୱରୂପାନନ୍ଦ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ ସ୍ଥିରଭାବରେ କରିପାରିଲେ ନାହିଁ । କେବଳ ତାଙ୍କ ହୃଦୟର ଅନ୍ତଃସ୍ଥଳ ଭେଦକରି ଠାକୁରଙ୍କର ସେହି କଥା ଧ୍ୱନିତ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । ସେ ଦିବାନିଶି ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମୋତେ ଚାହୁଁଛନ୍ତି । ଏହି ସମୟରେ ଯଦି ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କ ଇଚ୍ଛାରେ ତାଙ୍କର କର୍ମଯଜ୍ଞରେ ନିଜକୁ ଆହୁତି ଦେଇନପାରେ, ତେବେ କେବେ ଆଉ ତାଙ୍କର ସେବା କରିବି ! ନିଷ୍ଠୁର ମୋର ସଂସାର ପାଶ ଛିନ୍ନ କରିବା ପାଇଁ ସେ ମୋତେ ଆହ୍ୱାନ କରିଛନ୍ତି । ସ୍ତ୍ରୀ ପୁତ୍ର କନ୍ୟା ବିଷୟ ସଂପତ୍ତି ମୋର ଯେତେ ପ୍ରିୟ ହେଉ ପଛକେ ଦିନେ ତ ମୋତେ ଏ ସବୁ ତ୍ୟାଗ କରି ଯିବାକୁ ହେବ । ତେବେ ଏହି କ୍ଷଣ ଭିତ୍ତିରେ ଦେହ ଯଦି ତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଲଗାଇପାରେ, ତେବେ ଏ ଦେହ ଧାରଣର ସାର୍ଥକତା ସଂପାଦିତ ହେବ । ଏହାପରେ ସ୍ୱରୂପାନନ୍ଦ ବିଚାର ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସ୍ଥିର କରି ସ୍ତ୍ରୀ ପୁତ୍ର କନ୍ୟା ବିଷୟ ସଂପତ୍ତି ସହ ନିଜକୁ ଶ୍ରୀଗୁରୁ ଚରଣରେ ଅର୍ପଣ କରିବାକୁ କୃତ ସଂକଳ୍ପ ହେଲେ । ତାଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ ମଧ୍ୟ ଆନନ୍ଦର ସହିତ ତାଙ୍କର ପଦାଙ୍କ ଅନୁସରଣ କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛାକଲେ । ତାହା ଶୁଣି ଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରାଣ ଆନନ୍ଦରେ ନାଚି ଉଠିଲା । ଠାକୁର କହିଲେ, “ଏବେ ତୁମେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୁଅ । ଆଗାମୀ ତିସେମ୍ବର ୧୨ ତାରିଖ (୧୯୧୧ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦ) ରେ ‘ଶ୍ରୀ ଗୌରାଙ୍ଗ ଅନାଥ ନିକେତନ’ ନାମରେ ଦାତବ୍ୟ ଚିକିତ୍ସାଳୟ ଓ ଅନାଥ ନିକେତନ ଖୋଲିବା ମୋର ଇଚ୍ଛା । ସୁତରାଂ ତୁମେ ହିଁ ଏହି ସେବାଶ୍ରମର କାର୍ଯ୍ୟାଧ୍ୟକ୍ଷ ଓ ଚିକିତ୍ସକ ହେବ ଏବଂ ତୁମ ସ୍ତ୍ରୀ ପୁତ୍ରକନ୍ୟାମାନେ ହିଁ ଶ୍ରୀ ଗୌରାଙ୍ଗ ଅନାଥ ନିକେତନ ବାସୀ ହେବେ ।” ଏହାପରେ ରାଜତନ୍ତ୍ର ଧର ନିଜର ସମସ୍ତ ବିଷୟ ସଂପତ୍ତି, ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ସମସ୍ତ ସୁନାରୁପା ଅଳଙ୍କାର ବିକ୍ରୟ କରି ୧୩୧୮ ସାଲ ମାର୍ଗଶୀର ୨୧ ଦିନ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଚରଣରେ ସର୍ବସ୍ୱ ଅର୍ପଣ କରି ସ୍ତ୍ରୀ, ପୁତ୍ର, କନ୍ୟାଙ୍କ ସହ ଆଶ୍ରମବାସୀ ହେଲେ ।

କୋକିଳାମୁଖରେ ଆଶ୍ରମ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଓ ସ୍ୱରୂପାନନ୍ଦଙ୍କର ସେବା କାର୍ଯ୍ୟ -

ଭାକା ସହରରେ ମାସିକ ୪୦ ଟଙ୍କା ଘରଭଡା ଦେଇ ଆଶ୍ରମ ପରିଚାଳନା କରିବା ସହଜ ବ୍ୟାପାର ନଥିଲା । ସୁତରାଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସୁବିଧାଜନକ ସ୍ଥାନରେ ହିଁ ଆଶ୍ରମ କରିବାର କଳ୍ପନା ଚାଲିଥିଲା । ସେହି ସମୟରେ ଯୋରହାଟ ନିବାସୀ ସରୁରାମ ନାମକ ଜଣେ ଆସାମବାସୀ ଭକ୍ତ ଆସାମର କୋକିଳାମୁଖ ଠାରେ ଆଶ୍ରମ କରିବାର ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଥିଲେ । ୧୩୧୮ ସାଲରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ସ୍ୱରୂପାନନ୍ଦଙ୍କୁ ସଙ୍ଗରେ ନେଇ ସେଇ ସ୍ଥାନ ଦେଖି ଆସିଲେ, ଏବଂ ଯାଗାଟି ମନୋମତ ହେବାରୁ ସେଇ ଯାଗାରେ ଆଶ୍ରମ ହେବ ବୋଲି ସ୍ଥିର ହେଲା । ୧୩୧୯ ବଙ୍ଗାଦ ବୈଶାଖ ୭ ଦିନ ଅକ୍ଷୟ ତୃତୀୟାରେ ଯୋରହାଟରେ ‘କୋକିଳାମୁଖ ସାରସ୍ୱତ ମଠ’ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେଲା ଓ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ସ୍ୱହସ୍ତରେ ଗୁରୁବ୍ରହ୍ମଙ୍କର ଆସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କଲେ ।

କୋକିଳାମୁଖରେ ପହଞ୍ଚିବା ପରେ ସ୍ୱରୂପାନନ୍ଦଙ୍କ ତ୍ୟାଗ ମହିମାମଣ୍ଡିତ ଏକନିଷ୍ଠ କର୍ମଜୀବନର ନୂତନ ଅଧ୍ୟାତ୍ମ ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ସ୍ୱରୂପାନନ୍ଦଙ୍କୁ ଆଶ୍ରମର କର୍ମକର୍ତ୍ତା କରି ତାଙ୍କ ଉପରେ ଆଶ୍ରମର ଭାର ନ୍ୟସ୍ତ କଲେ । ଏହା ପରଠାରୁ ସ୍ୱରୂପାନନ୍ଦ ‘ଆର୍ଯ୍ୟଦର୍ପଣ’ର ସଂପାଦନା କାର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଆର୍ଯ୍ୟଦର୍ପଣର ସଂପାଦନାରେ ପ୍ରବନ୍ଧ ଲେଖିବା, ପୁସ୍ତକ ଦେଖିବା, ପର୍ଯ୍ୟା ଭାଙ୍ଗି କରିବା, ସିଲାଇ କରିବା, ଲେବଲ୍ ଲଗାଇବା, ଗ୍ରାହକ ମାନଙ୍କ ନାମ ଠିକଣା ଲେଖିବା, ଏବଂ ସେ ସବୁ ମୁଣ୍ଡାଇ ତାଙ୍କଘରେ ଦେବା ପ୍ରଭୃତି

ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ ସ୍ୱରୂପାନମଙ୍କୁ କରିବାକୁ ପଡୁଥିଲା । ସେତେବେଳେ ଆୟର୍ଦର୍ପଣ ଛାପାପାଇଁ ଆଶ୍ରମରୁ ୧୦ ମାଲ୍ ଦୂରରେ ଅବସ୍ଥିତ ଯୋରହାଟ ସହରକୁ ନେବାକୁ ପଡୁଥିଲା । ସ୍ୱରୂପାନମ କାଗଜସବୁ ମୁଣ୍ଡାଇ ଯୋରହାଟ ନେବା ଓ ଫେରିବାବେଳେ ଆଶ୍ରମ ପାଇଁ ବଜାର ସଉଦା କରି ଆଣିବା କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ । ଆସାମରେ ପ୍ରାୟ ୧୨ ମାସ ବୃଷ୍ଟି ହୁଏ ବୋଲି ଏହି ରାସ୍ତା ବଶୁଆ ଗଛପତ୍ରରେ ଢାଙ୍କି ହୋଇ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଯାଏ । ତେଣୁ ଜୋକଙ୍କ ଅତ୍ୟାଚାର ବିଶେଷ ଭାବରେ ଭୋଗ କରିବାକୁ ପଡେ । ଯୋରହାଟରୁ ଆଶ୍ରମକୁ ଫେରିବା ବେଳକୁ ପ୍ରାୟ ରାତି ହୋଇ ଯାଇଥାଏ । ସ୍ୱରୂପାନମଙ୍କର ଏହି ରାସ୍ତାରେ ଅକ୍ଷର ରାତିରେ ଯୋରହାଟରୁ ଫେରିବା ସମୟରେ କେତେଥର ଜୀବନ ବିପନ୍ନ ହୋଇଛି । କିନ୍ତୁ ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କ କୃପାରୁ ସେ ପ୍ରତିଥର ରକ୍ଷା ପାଇଛନ୍ତି । ଏହିଭଳି ଦିନେ ଅକ୍ଷର ବର୍ଷା ରାତିରେ ବାଟ ହରାଇ ଏକ ଖାଲ ଜମିକୁ ଓହ୍ଲାଇ ପଡିଲେ । ସେ ଜମିରେ ବଡ଼ ବଡ଼ ଗାତ, ଲମ୍ବାଦଳ ଓ ଅସଂଖ୍ୟ ଜୋକ ଭରି ରହିଥାନ୍ତି । ଯଦି ସେ ତା ଭିତରକୁ ପଶିଥାନ୍ତେ ଆଉ ଉଠିପାରି ନଥାନ୍ତେ । ରାସ୍ତା ଭୁଲି ଭୟରେ ଆଉ ଅଗ୍ରସର ନହୋଇ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଏହି ସମୟରେ ଦୂରରୁ ଆଲୋକ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲେ । ସେ ଆଲୁଅକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି ଚାଲିଲେ । କମେ ଆଲୋକ ଘୁଞ୍ଚିବାକୁ ଲାଗିଲା ଓ ଆଶ୍ରମ ପାଖରେ ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଗଲା । ସେତେବେଳେ ସେ ତାହାକୁ ଠାକୁରଙ୍କ ଦୟା ବୋଲି ମନେକରି ଆନନ୍ଦରେ ଅଶ୍ରୁ ବିସର୍ଜନ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ସ୍ୱରୂପାନମ ଲେଖାଲେଖିରୁ ଅବସର ପାଇଲେ ଆଶ୍ରମର ସେବକମାନଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ କାଠଟିରା, ଘରର ମାଟିବୁହା, ବାତଘେରା ପ୍ରଭୃତି ଶ୍ରମକାର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟ କରୁଥିଲେ । ସ୍ୱରୂପାନମ ଦିନସାରା ଶ୍ରମ କାର୍ଯ୍ୟ କରି ମଧ୍ୟ ସାରାରାତି ଚେୟାରରେ ବସି ଲେଖାଲେଖି କାମ କରନ୍ତି । କାମ କରୁକରୁ ରାତିପାହିଁ ସକାଳ ହୋଇଯାଏ । ସେ ଆଉ ଶୟନ କରିବାର ସୁଯୋଗ ପାଆନ୍ତି ନାହିଁ । ଏହିଭଳି କେତେ ବିନିଦ୍ର ରଜନୀ ତାଙ୍କର ଚେୟାରରେ ବସି ଅତିବାହିତ ହୋଇ ଯାଉଥିଲା । ଯୋରହାଟର ବଙ୍ଗଳା ଓ ଆସାମ ବାସୀ ଭଦଲୋକମାନେ ସ୍ୱରୂପାନମଙ୍କ ତ୍ୟାଗ ବୈରାଗ୍ୟ, ପରୋପକାର ଏବଂ ବିନୟ ନମ୍ର ବ୍ୟବହାରରେ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଆକୃଷ୍ଟ ହୋଇ ଆଶ୍ରମ ପ୍ରତି ସହାନୁଭୂତି ପ୍ରକାଶ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ସ୍ଥାନୀୟ ଜନସାଧାରଣ ବିସ୍ମିତ ହୋଇଥିଲେ, ସ୍ୱରୂପାନମ ଓ ତାଙ୍କର ଶାଳକ ଯୋଗେନ୍ଦ୍ରନାଥ ସରକାର (ଯୋଗାନନ୍ଦ)ଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାବଳୀ ଦେଖି । ସେମାନେ କହୁଥିଲେ, “ଜଣେ ତାଙ୍କର ଓ ଅନ୍ୟ ଜଣେ ଓକିଲ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ଦିନ ରାତି କୁଲି ମଜୁରିଆଙ୍କ ପରି ଯେଭଳି ଅକ୍ଳାନ୍ତ ପରିଶ୍ରମ କରୁଛନ୍ତି, ସେଥିରୁ ମନେ ହେଉଛି ଏମାନେ ଗୁରୁଙ୍କ ନିକଟରୁ ଏପରି କିଛି ପାଇଛନ୍ତି, ଯାହା ଫଳରେ ଯୌବନର ସର୍ବପ୍ରକାର ଭୋଗସୁଖ, ବିଷୟ ସଂପତ୍ତି ଓ ଶିକ୍ଷାର ଅଭିମାନ ପଦଦଳିତ କରି ଏଭଳି କଠୋର ଜୀବନଯାପନରେ ଅଭ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଛନ୍ତି ।”

ସେ ସମୟରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର, ସ୍ୱରୂପାନମ ଓ ଯୋଗାନନ୍ଦଙ୍କଠାରୁ ସର୍ବପ୍ରକାର ସାହାଯ୍ୟ ଲାଭ କରିଥିଲେ ବୋଲି ସୁଦୂର ଆସାମର ବିଜନ ନଳବଣ ମଧ୍ୟରେ ଏତେ ବଡ଼ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଏତେ ସହଜରେ ଗଠନ କରିପାରିଥିଲେ । ବିଶେଷତଃ ସ୍ୱରୂପାନମଙ୍କୁ ନ ପାଇଥିଲେ ଠାକୁର କୌକିଳାମୁଖ ଯିବା ସମ୍ଭବପର ହୋଇଥାନ୍ତା କି ନାହିଁ ସନ୍ଦେହ । ସ୍ୱରୂପାନମ ସର୍ବସ୍ୱ ଦାନକରି ସାରସ୍ୱତ ମଠ ପ୍ରତିଷ୍ଠାରେ ସହାୟତା କରିଥିଲେ । ସ୍ୱରୂପାନମ ଥିଲେ ଠାକୁରଙ୍କର ଦକ୍ଷିଣହସ୍ତ ସ୍ୱରୂପ ଓ ଯୋଗାନନ୍ଦ ଥିଲେ ବାମହସ୍ତ ସ୍ୱରୂପ ।

ଲୋକମାନେ ସ୍ୱରୂପାନମଙ୍କର ସେବାକାର୍ଯ୍ୟ ଦେଖି ଓ ଉପଦେଶ ଶୁଣି ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଆକୃଷ୍ଟ ହେଉଥିଲେ । ସେ ଯେଉଁଠାକୁ ଯାଉଥିଲେ ସେଠାରେ ସେବା ଶୁଶ୍ରୁଷା ଉପଯୋଗୀ ରୋଗୀ ଦେଖିଲେ, ଜାତିଧର୍ମ ନିର୍ବିଶେଷରେ ପରିଚର୍ଯ୍ୟା କରୁଥିଲେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଆଦେଶରେ ସେ ଦାମୋଦର, ରୂପନାରାୟଣ, ଅକ୍ଷୟ ନଦୀର ବନ୍ୟା ପ୍ଳାବିତ ଲୋକମାନଙ୍କର ସେବାରେ ନିଜକୁ ବିନିଯୋଗ କରିଥିଲେ । ଏହି ବନ୍ୟାର୍ତ୍ତଙ୍କ ସେବାଦ୍ୱାରା ହିଁ ‘ଶ୍ରୀ ଗୌରାଙ୍କ ସେବାଶ୍ରମ’ ନାମର ସାର୍ଥକତା ସଂପାଦିତ ହୋଇଥିଲା । ମଠର ଆଦର୍ଶ ରକ୍ଷା କରି ସେ ଯେପରି ତ୍ୟାଗବୈରାଗ୍ୟ ଓ ସତ୍ୟନିଷ୍ଠାର ସହିତ ଦକ୍ଷତା ପ୍ରଦର୍ଶନ ପୂର୍ବକ ସେବାକାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲେ, ସେଥିରେ ସ୍ଥାନୀୟ ଜନସାଧାରଣ ମଠର ସେବକମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ବିଶେଷ ଆକୃଷ୍ଟ, ଅନୁପ୍ରାଣିତ ଓ ମଠର ଭାବଧାରାରେ ଉଦ୍ବୁଦ୍ଧ ହୋଇଥିଲେ । ବିଶେଷତଃ ସ୍ୱରୂପାନମଙ୍କ ମଧ୍ୟ ଦେଇ ଅନେକ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଗୁରୁତ୍ୱ ଉପଲବ୍ଧି କରିଥିଲେ ।

୧୩୨୧ ସାଲ ବୈଶାଖ ୧୨ ଦିନ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ସ୍ୱରୂପାନମଙ୍କୁ ସନ୍ୟାସ ପ୍ରଦାନ କଲେ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ମହାପୁରୁଷଙ୍କ ଜୀବନରେ ହିଁ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ବିଶେଷତ୍ୱ ବା ଗୁଣ ଥାଏ । ନିୟମାନୁବର୍ତ୍ତିତା ସ୍ୱରୂପାନମଙ୍କ ଜୀବନରେ ତତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଗୋଟିଏ ବିଶେଷତ୍ୱ । ଯେତେବେଳେ ଯେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାର ନିୟମ ଥିଲା, ସେହି ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟରେ ସେହିକାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଉଚିତ, କୌଣସି ପ୍ରକାର ସେ ତାହାର ଅନ୍ୟଥା କରିବାକୁ ଦିଅନ୍ତି ନାହିଁ । ମିଥ୍ୟାକୁ ଘୃଣା କରିବା ସ୍ୱରୂପାନମଙ୍କ ଜୀବନରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ବିଶେଷତ୍ୱ ଥିଲା । ମିଥ୍ୟା କଥନ, ମିଥ୍ୟା ବ୍ୟବହାର, ପ୍ରତାରଣା ଓ ଶଠତା ପ୍ରଭୃତିକୁ ସେ ବିଶେଷ ଘୃଣା କରୁଥିଲେ । ସେ ଶୈଶବରୁ ପୁତ୍ର ଜନ୍ମା ମାନଙ୍କୁ ଏପରି ଭାବରେ ଶିକ୍ଷା ଦେଇ ତିଆରି କରିଥିଲେ ଯେ ପୁତ୍ର ଜନ୍ମାମାନେ ମଧ୍ୟ ମିଥ୍ୟା କଥା କହିବା ଓ ମିଥ୍ୟା ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ପ୍ରକାଶ କରୁନଥିଲେ ।

ସ୍ବରୂପାନନ୍ଦଙ୍କର ସୁଷ୍ଟଦର୍ଶନ ଓ ସୁଷ୍ଟଅନୁଭୂତି ଶକ୍ତି ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥିଲା । ସେ ସମୟରେ ସମୟରେ ଦେବଦେବୀ, ସୁଷ୍ଟଯୋନି ଓ ସୁଷ୍ଟଦେହୀମାନଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରୁଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଅନୁଭୂତି ଓ ସୁଷ୍ଟଦର୍ଶନ ଗୁଡିକ ସେ ଦିନଲିପିରେ ଲେଖି ରଖୁଥିଲେ । ସ୍ବରୂପାନନ୍ଦ କେବେ କିଛି ଗୋପନ ନକରି ନିଜର ଦୁର୍ବଳତା କିମ୍ବା କରିଥିବା ଗର୍ହିତ କାର୍ଯ୍ୟ ଅକପଟ ଭାବରେ ପ୍ରକାଶ କରୁଥିଲେ । ମହର୍ଷି ବିଶ୍ବାମିତ୍ର ଯେପରି ରାଜା ହରିଷ୍କନ୍ଦଙ୍କୁ କଠୋର ଅଗ୍ନିପରୀକ୍ଷା କରିଥିଲେ, ଆମ ଠାକୁର ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ସ୍ବରୂପାନନ୍ଦଙ୍କୁ କଠୋର ଅଗ୍ନିପରୀକ୍ଷା ଦ୍ବାରା ତାଙ୍କୁ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ପରି ଖାଣ୍ଡି କରିଥିଲେ । ଏହାପରେ ପ୍ରଚାର କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ଠାକୁର ସ୍ବରୂପାନନ୍ଦଙ୍କୁ ମଠ ବାହାରେ ରଖିବାକୁ ଛିର କଲେ । ୧୩୨୩ ସାଲ କାର୍ତ୍ତିକ ୨୮ ଦିନ ସ୍ବରୂପାନନ୍ଦ ପ୍ରଚାର ଅଭିମୁଖେ ମଠରୁ ଚିରଦିନ ପାଇଁ ବିଦାୟ ନେଇ ବ୍ରହ୍ମଦେଶ ଅଭିମୁଖେ ଯାତ୍ରାକଲେ । ସ୍ବରୂପାନନ୍ଦଙ୍କର ପ୍ରକୃତ ସନ୍ନ୍ୟାସ ଜୀବନ ସେହିଦିନଠାରୁ ହିଁ ଆରମ୍ଭ ହେଲା । କାରଣ ମଠର ନିୟମ ଅନୁସାରେ ସ୍ତ୍ରୀ ପୁତ୍ର କନ୍ୟାଦିଙ୍କ ସହିତ କୌଣସି ସଂପର୍କ ନଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେମାନେ ଗୋଟିଏ ମଠର ଆବେଷ୍ଟନୀ ମଧ୍ୟରେ ରହୁଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଆଜିଠାରୁ ପରିବାର ସହିତ ତାଙ୍କର ସର୍ବତୋଭାବରେ ହିଁ ସଂପର୍କ ଛିନ୍ନ ହେଲା ।

ଭାରତବର୍ଷ ତ୍ୟାଗର ଦେଶ । ତ୍ୟାଗରେ ହିଁ ଭାରତବର୍ଷ ମହାନ । ଯଦି ତ୍ୟାଗ ଦିଗରୁ ତୁଳନା କରାଯାଏ, ତାହାହେଲେ ବୁଦ୍ଧଦେବଙ୍କ ତ୍ୟାଗ ସହିତ ସ୍ବରୂପାନନ୍ଦଙ୍କ ତ୍ୟାଗର ତୁଳନା କଲେ ବୋଧହୁଏ ଅତ୍ୟୁକ୍ତି ହେବନାହିଁ । ସ୍ବରୂପାନନ୍ଦଙ୍କୁ ନ ବୁଝି ଥିଲେ ସାରସ୍ବତ ମଠକୁ କେବେ କେହି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ବୁଝି ପାରିବେ ନାହିଁ । ସ୍ବରୂପାନନ୍ଦ ଥିଲେ ସାରସ୍ବତ ମଠର ପ୍ରାଣ ଓ ମଠ ମଧ୍ୟ ଥିଲା ତାଙ୍କ ପ୍ରାଣସ୍ବରୂପ । ସ୍ବରୂପାନନ୍ଦଙ୍କ ଆତ୍ମାତ୍ବ ଦ୍ବାରା ସାରସ୍ବତ ମଠ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ଯେଉଁମାନେ ଥରେ ତାଙ୍କ ସଂସର୍ଗରେ ଆସିଛନ୍ତି, ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ଜାଣନ୍ତି ସେ ଆମ ଠାକୁରଙ୍କର କିଭଳି ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ଶିଷ୍ୟ ଓ ଏକନିଷ୍ଠ ଗୁରୁଭକ୍ତ ଥିଲେ । ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କ ଚରଣରେ ଆତ୍ମସମର୍ପଣ କରି ଏବଂ ନିଜର ଐହିକ ସର୍ବସ୍ବ ତାଙ୍କ ଚରଣରେ ନିବେଦନ କରିଦେଇ ଅତି ଅଳ୍ପକାଳ ମଧ୍ୟରେ ହିଁ ଗୁରୁକୃପା ବଳରେ ଅପାର୍ଥିବ ଆଧ୍ୟାତ୍ମ ସଂପଦର ଅଧିକାରୀ ହୋଇଥିଲେ ।

ସ୍ବରୂପାନନ୍ଦ ୧୩୨୩ ସାଲ ମାର୍ଗଶୀର ମାସଠାରୁ ୧୩୨୮ ସାଲ ଶ୍ରାବଣ ମାସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରଚାର କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲେ । ସ୍ବରୂପାନନ୍ଦ ବାହାରେ ପ୍ରଚାର କାର୍ଯ୍ୟରେ ବ୍ୟସ୍ତଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଯେତେବେଳେ ଆଶ୍ରମକୁ ଆସି ବିଶ୍ରାମ କରନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ଆଶ୍ରମ ଯେପରି ସ୍ଥାୟୀ ଭିତ୍ତି ଉପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇପାରେ, ସେଥିପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରିଛନ୍ତି । ଏଥିପାଇଁ ଛାକା ସହରରେ ତାଙ୍କ ପରିଚିତ ଲୋକଙ୍କ ଠାରୁ ମୁଞ୍ଚିଭିକ୍ଷା ଓ ମାସିକ ବାନ୍ଦା ସଂଗ୍ରହର ଚେଷ୍ଟା କରିଛନ୍ତି । ୧୩୨୬ ସାଲ ଝୁଲଣ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ତିଥିରେ ବରୁଡା ଆଶ୍ରମ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ସ୍ବରୂପାନନ୍ଦ ଏହି ଆଶ୍ରମର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ହେବା ପରଠାରୁ ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ ଶକ୍ତି ଆଶ୍ରମର ଉତ୍କର୍ଷ ଓ ଉନ୍ନତି ନିମିତ୍ତ ନିୟୋଜିତ କରିଥିଲେ । ବରୁଡା ଆଶ୍ରମ ସ୍ବାମୀ ସ୍ବରୂପାନନ୍ଦଙ୍କର ମାନସପୁତ୍ର କହିଲେ ଅତ୍ୟୁକ୍ତି ହେବନାହିଁ । ବରୁଡା ସହରରେ ସ୍ବରୂପାନନ୍ଦ ସମସ୍ତଙ୍କର ଏପରି ଶୁଦ୍ଧା ଆକର୍ଷଣ କରିଥିଲେ ଯେ ଅନେକ ତାଙ୍କୁ ଆମ ଠାକୁରଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ମଧ୍ୟ ଉଚ୍ଚ ସ୍ତରରେ ସ୍ଥାନ ଦେଉଥିଲେ । ଏ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଠାକୁର କହିଥିଲେ ‘ପୁତ୍ରାଦିଛେତ୍ ପରାଜୟମ୍’ । ଏହିପରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଅଜସ୍ର ଅହେତୁକୀ କୃପାର ଅଧିକାରୀ ହୋଇ ସେ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ଲାଭ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ପରି ଗୁରୁନିଷ୍ଠ ଗୁରୁଗତ ପ୍ରାଣ କଦାଚିତ୍ ଦେଖାଯାନ୍ତି । ଆଜି ଯେଉଁ ‘ଜୟଗୁରୁ’ ପବିତ୍ର ମହାନାମର ଧ୍ବନି ସର୍ବତ୍ର ସୁପରିଚିତ ହୋଇଛି, ଏହି ପବିତ୍ର ନାମ ପ୍ରଥମେ ସ୍ବାମୀ ସ୍ବରୂପାନନ୍ଦଙ୍କ ଶ୍ରୀମୁଖରୁ ହିଁ ପ୍ରଚାରିତ ହୋଇଥିଲା ।

ଆହାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସ୍ବରୂପାନନ୍ଦଙ୍କର ନିୟମ ଥିଲା ଯେ କେହି ତାଙ୍କୁ ଆହାର ନିମିତ୍ତ ଆହ୍ୱାନ ନ କଲେ ସେ କାହାରି ନିକଟକୁ ଆହାରପାଇଁ ଯିବେନାହିଁ । ଏହି କଠୋର ନିୟମ ପାଇଁ ତାଙ୍କୁ କେବେକେବେ କେବଳ ଜଳପାନ କରି ବିତାଇବାକୁ ପଡୁଥିଲା । ପୁନଶ୍ଚ ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଅଯାଚିତ ଭାବରେ ଆହାର ମିଳିଲେ ଏହା ଠାକୁରଙ୍କ ଦୟା ମନେକରି ଆନନ୍ଦରେ ସେ ଆତ୍ମହରା ହୋଇ ପଡୁଥିଲେ ।

ସ୍ବରୂପାନନ୍ଦ ୧୩୨୮ ସାଲ ଆଶ୍ୱିନ ମାସରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ଯାଇ ଦୁଇତିନି ମାସ ପୁରୀଧାମରେ ଥିଲେ । ସ୍ବରୂପାନନ୍ଦ କେବେହେଲେ ତୀର୍ଥଦର୍ଶନ ବା ତୀର୍ଥଭ୍ରମଣ ନିମିତ୍ତ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କରି ନାହାନ୍ତି । କାରଣ ତାଙ୍କ ନିକଟରେ ସମସ୍ତ ତୀର୍ଥର ମାହାତ୍ମ୍ୟ ଏବଂ ବିଗ୍ରହ ଥିଲେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର । ସେ ଯେ ପୁରୀ ଯାଇଥିଲେ, ତାହା କେବଳ ଠାକୁରଙ୍କ ସେବକ ରୂପରେ ସେବା କରିବାକୁ ।

ସ୍ବରୂପାନନ୍ଦଙ୍କର ହୃତ୍ପିଣ୍ଡରେ (Heart) ବେଦନା ଥିଲା । ପରେ ତାଙ୍କ ହୃତ୍ପିଣ୍ଡର ବେଦନା କମି ଯିବା ସଙ୍ଗେସଙ୍ଗେ ଠାକୁରଙ୍କ ହୃତ୍ପିଣ୍ଡର ବେଦନା ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ଦିନେ ସ୍ବରୂପାନନ୍ଦ ଠାକୁରଙ୍କୁ ତୈଳମର୍ଦ୍ଦନ କରିବା ବେଳେ କାନ୍ଦିକାନ୍ଦି କହିଲେ, “ଠାକୁର! ମୋର ରୋଗ ମୋତେ ଫେରାଇ ଦିଅ, ମୋର କଷ୍ଟ ମୁଁ ଭୋଗ କରିବି । ତୁମେ ମୋ ବ୍ୟାଧିକୁ ଆକର୍ଷଣ କରିନେଇ କାହିଁକି ଅକାରଣ କଷ୍ଟ

ପାଉଛୁ?” ଠାକୁର କହିଲେ “ଦେଖ, ମୋର ଏ ବ୍ୟାଧି କେହି ନେଇ ପାରିବେ ନାହିଁ । ତେବେ ମୋ ଅପେକ୍ଷା ଶକ୍ତିଶାଳୀ କେହି ଯଦି ଏହାକୁ ଟାଣି ନେଇପାରେ, ତାହା ହେଲେ ମୋର ଏ ବ୍ୟାଧି ଛାଡ଼ିଯିବ, ନଚେତ୍ ନୁହେଁ ।” ଏହା ଶୁଣି ସ୍ୱରୂପାନନ୍ଦ ଅନେକ ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଶ୍ରୁ ବିସର୍ଜନ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଏହି ମାୟିକ ଜଗତରେ ଶିଷ୍ୟ ଯେପରି ଗୁରୁଙ୍କ ସ୍ନେହରେ ଆବଶ୍ଯ, ଗୁରୁ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ଶିଷ୍ୟର ଶ୍ରଦ୍ଧାଭକ୍ତିରେ ଆବଶ୍ଯ । ଏହିଭଳି ଅନାବିଳ ଭାବ ଭକ୍ତ ଭଗବାନ ଓ ଗୁରୁଶିଷ୍ୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସୃଷ୍ଟିର ପ୍ରାରମ୍ଭରୁ ଚାଲି ଆସିଛି ।

ସ୍ୱରୂପାନନ୍ଦଙ୍କର ଲେଖିବାର ଶକ୍ତି ଅସାଧାରଣ ଥିଲା । ସେ ପ୍ରତିଦିନ ତାଙ୍କ ଦୈନନ୍ଦିନ ସ୍ଥାନକ ଲିପିରେ ଠାକୁରଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଓ ମଠ ଆଶ୍ରମ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିଜର ଅନୁଭୂତି, ଉପଲବ୍ଧି ଏବଂ ଅଭିଜ୍ଞତା ପ୍ରଭୃତି ବହୁତ ବିଷୟ ଲେଖି ରଖୁଥିଲେ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ସମାଜ, ଧର୍ମମତ ଏବଂ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଚକ୍ଷୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରି ଲେଖି ରଖୁଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଚରିତ୍ର ଯୋଗୁଁ ହିଁ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଅଧିକାଂଶ ଆକୃଷ୍ଟ ହୋଇ ପଡ଼ୁଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ସତ୍ୟର ତେଜରେ ବିରୁଦ୍ଧବାଦୀମାନେ ମଧ୍ୟ ନତମସ୍ତକ ହୋଇ ପଡ଼ୁଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଅଦମ୍ୟ ଉତ୍ସାହ, ଅକ୍ଳାନ୍ତ କର୍ମଶୀଳତା ଦେଖି ତରୁଣ ଯୁବକମାନେ ମଧ୍ୟ ବିସ୍ମିତ ସ୍ତମ୍ଭିତ ହେଉଥିଲେ । ଆଧ୍ୟାତ୍ମଚିନ୍ତା, ଧ୍ୟାନ ଏବଂ ଧର୍ମପ୍ରସଙ୍ଗ ସମୟ ବ୍ୟତୀତ ସେ ଅନ୍ୟ ସମୟରେ ଅଳସଭାବରେ ବସି ରହୁନଥିଲେ । ସ୍ୱରୂପାନନ୍ଦ ମଧ୍ୟ ମାତୃଭାବରେ ସିଦ୍ଧ ଥିଲେ । ସେଥିପାଇଁ ବହୁ ମା’ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟଦେଇ ଜଗଜ୍ଜନନୀ ତାଙ୍କୁ ଅଶେଷ କୃପା କରିଥିଲେ । ସ୍ୱରୂପାନନ୍ଦଙ୍କ ସମଗ୍ର ଜୀବନ ଥିଲା ତାଙ୍କର ସାଧନା - ଦୁଃଖ କଷ୍ଟର ନିଆଁରେ ପୋତିଜଳି ସେ ଖାଦ୍ୟହୀନ ସୁନାଭଳି ଖାଣ୍ଟି ହୋଇ ପାରିଥିଲେ । ଆପଣାର ବୋଲି ମନୁଷ୍ୟର ହାହାକିଛି ଥାଏ, ସମସ୍ତ ସେ ଠାକୁରଙ୍କ ଚରଣତଳେ ଭାଳିଦେଇ ନିଜକୁ ମୁକ୍ତ କରିଥିଲେ । ସେ କହୁଥିଲେ “ଠାକୁର ମୋର ଗରଳ ନେଇ ମୋତେ ଅମୃତ ଦାନ କରିଛନ୍ତି ।”

ଶେଷ ଜୀବନ -

ବରୁତା ଆଶ୍ରମର କାର୍ଯ୍ୟ ସ୍ୱରୂପାନନ୍ଦ ଶେଷ କରି ଯାଇ ପାରିଲେ ନାହିଁ । ୧୩୨୯ ସାଲରେ ଉତ୍ତର ବଙ୍ଗର ବନ୍ୟାର୍ଜମାନଙ୍କ ସେବା କରିବାକୁ ଯାଇ ସେ କଳାଜୁରର ଜୀବାଣୁ ଦ୍ୱାରା ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇ ଶଯ୍ୟାଶାୟୀ ହୋଇପଡ଼ିଲେ । ଏହି ରୋଗଶଯ୍ୟାରୁ ସେ ଆଉ ଉଠି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ୧୩୩୦ ସାଲ ପୌଷ ମାସରେ ନବମ ବାର୍ଷିକଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ବରୁତା ଆଶ୍ରମରେ ହେବ ବୋଲି ସ୍ଥିର ହେଲା । ସମ୍ମିଳନୀରେ ଉପସ୍ଥିତ ଭକ୍ତ ଭାଇ ଓ ମା’ ମାନେ ସ୍ୱରୂପାନନ୍ଦଙ୍କୁ ଅଧିକ ଦିନ ବଞ୍ଚାଇ ରଖିବା ପାଇଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ବ୍ୟାକୁଳ ଭାବରେ ଅନୁରୋଧ ଜଣାଇଲେ । ଏହା ଶୁଣି ଠାକୁର କିଛି ସମୟ ନୀରବ ରହି କହିଲେ “ତୁମେମାନେ କ’ଣ ମୋ ଅପେକ୍ଷା ସ୍ୱରୂପାନନ୍ଦଙ୍କୁ ବେଶି ସୁଖ ପାଅ ? ତୁମେମାନେ କ’ଣ ମୋ ଅପେକ୍ଷା ସ୍ୱରୂପାନନ୍ଦ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବେଶି ଚିନ୍ତାକର ? ତା’ର ଇହପରକାଳର ସମସ୍ତ ଭାର ଯେ ମୁଁ ଗ୍ରହଣ କରିଛି । ମୁଁ ଚେଷ୍ଟାକଲେ ସ୍ୱରୂପାନନ୍ଦକୁ ବଞ୍ଚାଇ ରଖିପାରେ ସତ୍ୟ, କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଗୁରୁ ହୋଇ ଶତ୍ରୁ ପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବି କିପରି ? ଶିଷ୍ୟର ମଙ୍ଗଳାକାଂକ୍ଷୀ ଗୁରୁଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ ହେଉଛି, ଯେଉଁଠିରେ ଶିଷ୍ୟର ଶୀଘ୍ର କର୍ମକ୍ଷୟ ହୁଏ ତା’ର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା । ସ୍ୱରୂପାନନ୍ଦଙ୍କର କର୍ମକ୍ଷୟ ହୋଇଯାଇଛି । ତେଣୁ ସ୍ୱାଭାବିକ ଭାବରେ ହିଁ ତା’ର ମୃତ୍ୟୁ ଉପସ୍ଥିତ ହେବ । ସ୍ୱରୂପାନନ୍ଦଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ରୋଧ କରିବାକୁ ହେଲେ, ତାହା ତାଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଶତ୍ରୁ ଭଳି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ହେବ ।” ଠାକୁର ଏତିକି କହି ନୀରବ ରହିଲେ ।

ଭକ୍ତମାନେ ସ୍ୱରୂପାନନ୍ଦଙ୍କର ଗୁରୁଭକ୍ତିର ଏକନିଷ୍ଠତା ଗୁରୁଗତ ପ୍ରାଣର ଅବଦାନ, ଗୁରୁଭ୍ରାତାମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଐକାନ୍ତିକ ପ୍ରୀତି, ସତ୍ୟନିଷ୍ଠ ଏବଂ କର୍ମଦକ୍ଷତା ପ୍ରଭୃତି ଗୁଣ ସ୍ମରଣ କରି ଭାବି ବିଯୋଗଜନିତ ଦୁଃଖରେ ବ୍ୟଥିତ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । ସେ ମୃତ୍ୟୁଶଯ୍ୟାରେ ଶାୟିତ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ଯେଉଁ ଗଭୀର ଗୁରୁଭକ୍ତି ଓ ଦୃଢ଼ବିଶ୍ୱାସ ଦେଖାଇ ଯାଇଅଛନ୍ତି, ତାହାର ତୁଳନା ଜଗତରେ ଅତି ବିରଳ । ସ୍ୱରୂପାନନ୍ଦଙ୍କ ପରି ପ୍ରାଣପ୍ରିୟ ଶିଷ୍ୟକୁ ବିଦାୟ ଦେବାବେଳେ ଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରାଣରେ ମଧ୍ୟ ଅଶେଷ କଷ୍ଟ ହୋଇଥିଲା । ବରୁତା ଆଶ୍ରମରୁ ଯିବା ପୂର୍ବରୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ସ୍ୱରୂପାନନ୍ଦଙ୍କ ଶଯ୍ୟାଧାରରେ ଶେଷ ଆଶୀର୍ବାଦ ଦେବା ପାଇଁ ଆସି ଛିଡ଼ା ହେଲେ । ସ୍ୱରୂପାନନ୍ଦ ସଜଳନୟନରେ ଅତିକଷ୍ଟରେ ବିଛଣାରୁ ଉଠି ପ୍ରଣାମ କରି ପ୍ରାର୍ଥନା କଲେ ଯେ, “ଦେହତ୍ୟାଗ ସମୟରେ ଯେପରି ତୁମକୁ ଦେଖିବାକୁ ପାଏ ଏବଂ ଉତ୍ତରାୟଣରେ ଯେପରି ଦେହତ୍ୟାଗ ହୁଏ ।” ଠାକୁର କହିଲେ “ଏହା ହିଁ ହେବ ।” ପୁଣି ଠାକୁର କହିଲେ, “ମୁଁ ଆଶୀର୍ବାଦ କରୁଛି, ତୁମେ ସ୍ୱରୂପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୁଅ ।” ସ୍ୱରୂପାନନ୍ଦ କରୁଣ ଓ ସଜଳ ନୟନରେ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଶେଷ ପ୍ରଣାମ କଲେ । ଠାକୁରଙ୍କ ଚକ୍ଷୁ ମଧ୍ୟ ଜଳଭାରାକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଗଲା । ଭକ୍ତ ହିଁ କେବଳ ଭଗବାନ ବା ଗୁରୁଙ୍କ ନିମିତ୍ତ କାନ୍ଦିଥାଏ, ତାହା ନୁହେଁ । ଭଗବାନ ବା ଗୁରୁ ମଧ୍ୟ ଭକ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ କାନ୍ଦିଥାନ୍ତି, ତାହା ସେଦିନ ଠାକୁରଙ୍କ ଭାବ ଦେଖି ଜଣା ପଡ଼ିଥିଲା ।

ଯିବା ପୂର୍ବରୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଆଶ୍ରମର ଶିଷ୍ୟ ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି କହିଲେ, “ସ୍ୱରୂପାନନ୍ଦ ଯେ ମୋର କେତେ ଆଦରର ଓ କେତେ ସ୍ନେହର ପାତ୍ର, ତାହା ହୁଏତ ତୁମେମାନେ ସମସ୍ତେ ଜାଣ ନାହିଁ । ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାହାର ଦେହତ୍ୟାଗ ନ ହୋଇଛି, ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ

ତୁମେମାନେ ଯଦ୍ୱାରା ସହିତ ତାହାର ସେବା ଶୁଶ୍ରୁଷା କରିବ ।” ସ୍ୱରୂପାନନ୍ଦ ୧୩୩୦ ସାଲ ଫାଲଗୁନ ୨୭ ଦିନ ଅପରାହ୍ନ ୫ ଘଟିକା ସମୟରେ ଦେହତ୍ୟାଗ କଲେ ।

ପୂର୍ବରୁ କୁହାଯାଇଛି, ପୁତ୍ର ଯେପରି ପିତାଙ୍କର ପ୍ରତିବିମ୍ବ, ଶିଷ୍ୟ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ଗୁରୁଙ୍କର ପ୍ରତିବିମ୍ବ । ଅବତାର-କଳ୍ପ ଗୁରୁ ବା ସଦ୍ଗୁରୁ ଶୁଦ୍ଧାଧାର-ଶିଷ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଶକ୍ତି ସମ୍ପାର କରି ତାଙ୍କ ଅଭୀକ୍ଷିତ କାର୍ଯ୍ୟ କିଭଳି କରାଇ ନିଅନ୍ତି ତାହା ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ସାଧାରଣଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ସମ୍ଭବପର ନୁହେଁ । ସ୍ୱରୂପାନନ୍ଦଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏହି ଶକ୍ତି ସମ୍ପାରର କ୍ରିୟା ବିଶେଷ ଭାବରେ ହୋଇଥିଲା । ସ୍ୱରୂପାନନ୍ଦଙ୍କୁ ପାଇବା ମାତ୍ରେ ତାଙ୍କୁ ନେଇ ଠାକୁର ତାଙ୍କର ଜଗତ୍‌ହିତକର କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ସ୍ୱରୂପାନନ୍ଦ ସଂସାର ତ୍ୟାଗକରି ସ୍ତ୍ରୀ, ପୁତ୍ର, କନ୍ୟା ସର୍ବସ୍ୱ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଚରଣରେ ଅର୍ପଣ କରି, ଠାକୁରଙ୍କୁ ସର୍ବତୋଭାବରେ ଗ୍ରହଣ ପୂର୍ବକ ତାଙ୍କ କର୍ମଯଜ୍ଞରେ ଆତ୍ମାହୁତି ଦେଇଥିଲେ । ତ୍ୟାଗର ମାନଦଣ୍ଡରେ ଯଦି ଧର୍ମ ଓ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତାର ପରିମାଣ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବାକୁ ହୁଏ, ତାହାହେଲେ ସ୍ୱରୂପାନନ୍ଦ ହିଁ ଏହି ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ମଧ୍ୟରେ ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ବୋଲି ପରିଗଣିତ ହେବେ । ସ୍ୱରୂପାନନ୍ଦ ହିଁ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ମଧ୍ୟରେ ସର୍ବାଗ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ପଥପ୍ରଦର୍ଶକ ଓ ସେ ହିଁ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଗୁରୁଭାସନାର ଭଜନ ଆଦର୍ଶ ସ୍ଥାପନ କରିବାରେ ଚିରସ୍ମରଣୀୟ ହୋଇ ରହିବେ ।

ସ୍ନେହ-ପ୍ରୀତି-ଭକ୍ତି ଭରା, ମୋଦେର ଗୁରୁ ଜଗତ୍‌ଜୋଡ଼ା,
ତାହାର ମାଝେ ଆଛେ ଏକ ଜନ ସକଳ ଗୁରୁର ସେବା,
(ଓ ସେ) ଜ୍ଞାନ ଦିୟେ ତୈରୀ ସେ ଯେ ପ୍ରେମ ଦିୟେ ଘେରା ।
ଏମନ ଗୁରୁ କୋଥାଓ ଖୁଜେ ପାବେ ନା କୋ ତୁମି
ଆମାର ପ୍ରାଣେର ଠାକୁର ସେ ଯେ ଆମାର ହୃଦୟ ସ୍ୱାମୀ ॥
(ସ୍ୱରୂପାନନ୍ଦଙ୍କର ଅନ୍ତିମ ଗାନ)

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ଶ୍ରୀମତୀ ସୁଚିତ୍ରା ସ୍ୱାଇଁ

ପ୍ରାର୍ଥନା

ତୁମକୁ ଦେଖିବି ସକଳ ଅନ୍ତରେ
ତୁମକୁ ପୂଜିବି ସତ୍ୟ ସ୍ୱରୂପରେ,
ତୁମରି ଭଜନ ତୁମରି ଚିନ୍ତନ
ଜୀବନର ହେଉ ଧ୍ୟେୟ ,
(ପ୍ରଭୁ) ଅନ୍ତରେ ଦର୍ଶନ ଦିଅ । ୧।

ତୁମରି ନାମର ଜୟ ଉଚ୍ଚାରିବି
ତୁମରି ଯଶର ଜୟ ରତ୍ନପୁବି,
ତୁମରି ସେବାର ଅଧିକାର ଦେଇ
ଜୀବନକୁ କର ଧନ୍ୟ,
(ପ୍ରଭୁ) ନାହିଁ ଆଶା କିଛି ଅନ୍ୟ । ୨।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ବରଦାକାନ୍ତ ନାୟକ

Prayer

Prayer (*prarthana*) literally means the earnest request for something from God or other authority. The objects can vary from various worldly things to the state of enlightenment (*siddhi*). Someone can either pray for himself or for well-being of others. Basically all depends on how someone prays in order to achieve the desired object or state.

According to Sri Sri Thakura, to achieve the state of ultimate enlightenment we need to do practice or *sadhana*. However, if someone cannot do *sadhana* but only prays Him wholeheartedly, he can also achieve the same state. For *sadhana* the help of a guru is needed while on the other hand prayer can be done with your own effort. While praying the mind and words should go together. We should only ask for what we really want. Again wishing for five things at a time doesn't make the prayer effective. Hence we should only pray for one single real wish. For example, some people actually desire money, power and fame but pray outwardly for knowledge and devotion (*bhakti*). Therefore they don't get anything.

In addition to this the nature of prayer also dictates the nature of achievements. Asking for worldly things may bring a lot of wealth, richness and fame but there is no mental peace in it. So it is wise to put all your faith on Him and do our everyday job sincerely. Eventually we will realise that we have no more wants left in our life.

After the prayer, one must be ready to bear the fruits of such act. So we must not get disheartened by the sorrow when we had wished for joy. That happens since it takes time to get all prayers fulfilled. So while we have a long pending list of things to be granted by God, He can only grant them in the exact order. Therefore, we end up getting bad time when we asked for a good one. So the best prayer is – “Oh God! Give me the power to believe in you and the state of mind to depend on you.” Then whatever one gets will be for his own good.

So how can we make an effective prayer? For that the first state to reach is purity of body and mind (*chittasudhhi*). Then while praying, it is our duty to take our minds off the worldly things and pray only for Thakura's endless *krupa*. Actually the inner feeling of prayer reaches Thakura and not the words making the prayer. From the start of the day, it is our duty to do our work properly without asking for good results. During doing His work we should not hurt others and should not be hurt by others' cruel behavior. At the end of the day we should ask for forgiveness from Thakura. Those *sadhakas* who are here only to shape Sri Guru's wish get their prayer fulfilled earlier than others.

Now let us analyze the benefits of prayer. The very first thing one achieves is an inner strength of truth although the *sadhaka* may not be rich or powerful. *Sadhaka* also remains spiritually happy as the happiness flows down from its eternal source (Thakura). Then this happiness gradually spreads around the person doing the prayer. In this environment of happiness real peace of mind exists. Another benefit is the practice of forgiveness and power to understand others. By this quality one can overcome bad qualities like jealousy, revenge attitude etc. Prayer also makes our soul and mind get surrendered to Sri Gurudev. This helps to create an adequate medium within us to carry out His wish. Therefore, eventually a broader well-being is achieved (*samasti hita*) than just our own good (*byasti hita*).

In the end I would like to conclude that we are here to carry out His orders. Hence my sincere prayer is to make our body and mind eligible for that. Then we should be happy with whatever comes to us.

Sri Sri Thakura Charanashritaa
Lipsita Patnaik

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଗୁରୁସେବା ଓ ଗୁରୁଭକ୍ତି

ନମଃ ପରମହଂସାୟ ନିଗମାନନ୍ଦମୂର୍ତ୍ତୟେ
ଭକ୍ତଭୀଷ୍ମପଦାୟାଷୁ ସାକ୍ଷାତ୍‌ଚୈତନ୍ୟରୂପିଣେ ।

ଯାହାଙ୍କୁ ଆଶ୍ରୟ କରି ମାନବ ଅକ୍ଳେଶରେ ଏହି ମାୟା, ମୋହ, ଅନ୍ଧକାରାନ୍ଧନ ଭବସାଗରରୁ ମୁକ୍ତିଲାଭ କରିପାରେ ତାଙ୍କୁ ହିଁ ସଦ୍‌ଗୁରୁ କୁହାଯାଏ । ଜଗତ୍‌ବାସୀଙ୍କର ଦୁଃଖ, ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା, ଅଜ୍ଞାନତା ଦୂର କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କର ଆର୍ବିଭାବ ଘଟିଥାଏ । ଆମ ମାନଙ୍କର ପରମାରାଧ୍ୟ ଗୁରୁଦେବ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁର ନିଗମାନନ୍ଦ ସରସ୍ୱତୀ ଦେବ ଉପରୋକ୍ତ ଲକ୍ଷଣଯୁକ୍ତ ସଦ୍‌ଗୁରୁ ଅଟନ୍ତି । ସେ ନିଜେ କହିଛନ୍ତି ଯେ, ସେ ଅବତାର ନୁହଁନ୍ତି । ବୃଷ, ଲତା, କୀଟ, ପତଙ୍ଗ ବିଭିନ୍ନ ଯୋନି ଅତିକ୍ରମ କରି ବହୁଜନ୍ମର ସାଧନା ବଳରେ ଏହି ଜନ୍ମରେ ଗୁରୁଭାବ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି । ଗୋଟିଏ ଜନ୍ମରେ ସେ ଚାରି ଚାରିଟି ସାଧନରେ ସିଦ୍ଧିଲାଭ କରିଥିଲେ । ପୁରାଣର ଉପମନ୍ୟୁ, ସତ୍ୟକାମ, ଆରୁଣୀ, ଏକଲବ୍ୟଙ୍କ ପରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁର ନିଗମାନନ୍ଦ ସରସ୍ୱତୀ ଦେବ ପ୍ରଗାଢ଼ ଗୁରୁଭକ୍ତି ଓ ଗୁରୁନିଷ୍ଠାର ପରାକାଷ୍ଠା ଦେଖାଇ ଯାଇଛନ୍ତି । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଏହା ଯେ ସେ ନିଜେ ଅଚଳା ଗୁରୁଭକ୍ତି ବଳରେ ସିଦ୍ଧିଲାଭ କରି ସଦ୍‌ଗୁରୁ ଭାବରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲେ ଓ ଗୁରୁ ଦକ୍ଷିଣା ରୂପେ ଗୁରୁଭାବ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁର ୧୨୮୬ ସାଲ (୧୮୮୦ ମସିହା) ଶାବଣ ମାସର ପବିତ୍ର ଝୁଲଣ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଦିନ, ନିୟମ-ନିଷ୍ଠା ପରାୟଣ, ଧର୍ମ ପ୍ରାଣ ଭୁବନ ମୋହନ ଭଟ୍ଟାଚାର୍ଯ୍ୟ ଓ ଭକ୍ତି ପରାୟଣା, ବ୍ରତ ଗୁରୁଣୀ ମାଣିକ୍ୟ ସୁନ୍ଦରୀ ଦେବୀଙ୍କ କୋଳ ମଣ୍ଡନ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ପିତାଙ୍କର ସାଧୁ ସନ୍ୟାସୀଙ୍କ ପ୍ରତି ଯଥେଷ୍ଟ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଭକ୍ତି ଥିଲା ଓ ସେ ବିଶ୍ୱବିଶ୍ରୁତ ମହାଯୋଗୀ ଭାସ୍କରାନନ୍ଦ ସ୍ୱାମୀଙ୍କର କୃପାପାତ୍ର ଥିଲେ । ପିତାମାତା ଆଦର୍ଶ ଚରିତ୍ରର ଥିଲେ ବୋଲି ସେମାନଙ୍କର କୋଳ ଆଲୋକିତ କରି ଏହି ଆଦର୍ଶ ସନ୍ତାନର ଆବିର୍ଭାବ ସମ୍ଭବପର ହୋଇଥିଲା । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଜୀବନରେ ମାତାଙ୍କର ଖୁବ୍ ପ୍ରଭାବ ପଡ଼ିଥିଲା । ବାଲ୍ୟକାଳରେ ଚଣ୍ଡୀମଣ୍ଡପରେ ଦେବୀ ଦଶଭୂଜାଙ୍କୁ ଦର୍ଶନକରି ନଳିନୀକାନ୍ତ ଭୟଭୀତ ହୋଇଥିଲେ । ମାତା ମାଣିକ୍ୟ ସୁନ୍ଦରୀ ଦେବୀ “ସେ ଯେ ଜଗତର ମା’ ଓ ତାଙ୍କର ଦର୍ଶନ ପାଇବା ସୌଭାଗ୍ୟର କଥା” କହି ବାଳକ ମନରେ ଭଗବତ୍ ବିଶ୍ୱାସର ବୀଜ ସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ । ସ୍ନେହମୟୀ ଜନନୀ ମୃତ୍ୟୁ ସମୟରେ ତାଙ୍କୁ ଜଗନ୍ନାଥାଙ୍କ କୋଳରେ ସମ୍ପ୍ରସାଦ କରିଯାଇଥିଲେ । ମାତୃ ବିଚ୍ଛେଦ ପରେ ନଳିନୀକାନ୍ତ ମା’ଙ୍କ ଦର୍ଶନ ଓ ଜଗନ୍ନାଥାଙ୍କୁ ଲାଭ କରିବା ପାଇଁ ବିଶେଷ ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କୁ କେହି ପରଲୋକ ବିଶ୍ୱାସୀ ଏବଂ ଭଗବତ୍ ବିଶ୍ୱାସୀ କରାଇପାରିନଥିଲେ । ସାଧୁ ସନ୍ୟାସୀମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଘୃଣାଭାବ ତାଙ୍କ ମନରେ ରହିଥିଲା । ବାଲ୍ୟ କାଳରେ ତାଙ୍କ ଘରେ ବିଶ୍ୱାମ କରୁଥିବା ଜଣେ ସାଧୁଙ୍କର ଜଟା ସେ କାଟି ଦେଇଥିଲେ । ଯୌବନରେ ପଦାର୍ପଣ କଲାବେଳେ ସେ ନାସ୍ତିକ ଭାବାପନ୍ନ ହୋଇପଡ଼ିଲେ, ଇଶ୍ୱରଙ୍କୁ ଅବିଶ୍ୱାସ ନ କଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ବିଶ୍ୱାସ କରୁନଥିଲେ । ମାତ୍ର ପତ୍ନୀ ସୁଧାଂଶୁବାଳାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପୂର୍ବରୁ ଓ ପରେ ତାଙ୍କର ଛାୟା ମୂର୍ତ୍ତି ଦର୍ଶନ ନଳିନୀକାନ୍ତଙ୍କ ମନରେ ଆତ୍ମା ଓ ପରଲୋକ ପ୍ରତି ବିଶ୍ୱାସ ଜନ୍ମାଇ ଥିଲା । ପତ୍ନୀ ସୁଧାଂଶୁବାଳାଙ୍କୁ ପାଇବା ପାଇଁ ସେ ପରଲୋକ ତତ୍ତ୍ୱ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବିଶେଷ ଅନିସନ୍ଧିସ୍ତୁ ହୋଇ ମିତିୟମ୍, ମେସ୍‌ମେରିଜମ୍, ପ୍ଲାନ୍‌ଡେଟ୍, ମେଣ୍ଟାଲ୍ ଟେଲିପାଥୀ ପ୍ରଭୃତି ବିଦ୍ୟା ମାୟାଜର ପିଓସୋଫି ସୋସାଇଟିରେ ଯୋଗଦେଇ ଲେଡ୍‌ବିଟରଙ୍କ ନିକଟରୁ ଶିକ୍ଷା କଲେ ।

ସ୍ୱାମୀ ପୂର୍ଣ୍ଣନନ୍ଦଙ୍କ ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଆସିବା ପରେ ତାଙ୍କ ଜୀବନରେ ବିରାଟ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଘଟିଲା । ଜଗଜ୍ଜନନୀଙ୍କୁ ପାଇବାରେ ତାଙ୍କର ଆବଶ୍ୟକତା ନଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ପାଇବା ପାଇଁ ସେ ଜଗଜ୍ଜନନୀଙ୍କୁ ଆରାଧନା କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଲେ । ଏହି ସାଧନା ପାଇଁ ଗୁରୁକରଣର ଆବଶ୍ୟକତା ଉପଲବ୍ଧ କଲେ । ସେ କାତର ପ୍ରାଣରେ ଓ ବ୍ୟାକୁଳ କଣ୍ଠରେ ଗୁରୁଲାଭ ନିମିତ୍ତ ଭଗବାନଙ୍କ ନିକଟରେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ତାଙ୍କର ବ୍ୟାକୁଳତା ଦେଖି ତାଙ୍କ ପିତା କୁଳଗୁରୁଙ୍କ ନିକଟରୁ ମନ୍ତ୍ର ନେବାକୁ କହିଲେ, ମାତ୍ର ନଳିନୀକାନ୍ତଙ୍କର କୁଳଗୁରୁଙ୍କ ଉପରେ ମୋଟେ ବିଶ୍ୱାସ ନଥିଲା । ସଦ୍‌ଗୁରୁ ଲାଭ ସହଜସାଧ୍ୟ ନୁହେଁ । ପ୍ରାଣର ଐକାନ୍ତିକ ବ୍ୟାକୁଳତା, ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଅଧ୍ୟବସାୟ ଓ ଦୃଢ଼ ପ୍ରତିଜ୍ଞା ଫଳରେ ସଦ୍‌ଗୁରୁ ଶିଷ୍ୟକୁ ବୀଜ ମନ୍ତ୍ର ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି । ନଳିନୀକାନ୍ତଙ୍କ ଐକାନ୍ତିକ ପ୍ରାର୍ଥନା ଫଳରେ ତାଙ୍କ ଶୟନ କକ୍ଷର ରୁଦ୍ଧ ଦ୍ୱାର ଭେଦ ପୂର୍ବକ ଜଣେ ଜ୍ୟୋତିର୍ଲୟ ସନ୍ୟାସୀଙ୍କ ଆର୍ବିଭାବ ହେଲା । ସେ ତାଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ବିଲ୍ୱ ପତ୍ରରେ ରକ୍ତ ଚନ୍ଦନ ଦ୍ୱାରା ଏକାକ୍ଷରୀ ମନ୍ତ୍ର ପ୍ରଦାନ କଲେ । ନଳିନୀକାନ୍ତଙ୍କର ପ୍ରାଣ ଅସ୍ଥିର ହୋଇ ଉଠିଲା । ସେ ମନ୍ତ୍ର ଜପର କୌଶଳ ଓ ଗୁରୁ ଅଦେଶରେ ଲାଗି ପଡ଼ିଲେ । ତାଙ୍କ ସହାୟତା ପାଇଁ ଜଣେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ସ୍ୱପ୍ନରେ “ତାରାପୀଠର ବାମାକ୍ଷେପା” ତାଙ୍କର ଗୁରୁ ବୋଲି ଜଣାଇଦେଲେ ।

ତାରାପୀଠରେ ପହଞ୍ଚି ନଳିନୀକାନ୍ତଙ୍କର ଧାରଣା ହେଲା ଯେ ଏହା ସାଧନା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ସ୍ଥେତି । ତାରାମନ୍ଦିରରେ ବାମାକ୍ଷେପାଙ୍କୁ ଦେଖି ସେ ବିନା ପରିଚୟରେ ଭକ୍ତିର ସହ ପ୍ରଣାମ କଲେ । ଗୁରୁ ବାମାକ୍ଷେପା ତାଙ୍କୁ ସର୍ବାଙ୍ଗକରଣରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇଥିଲେ । ବାମାକ୍ଷେପା ସ୍ୱପ୍ନଲବ୍ଧ ମନ୍ତ୍ରର ପ୍ରାଣ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି ସାଧନାର ନୀତି ନିୟମ ବିଷୟରେ ଅବଗତ କରାଇଲେ । ଗୁରୁ ବାମାକ୍ଷେପା କହିଲେ, “ମୋତେ ବିଶ୍ୱାସ କର, ମୁଁ ଯାହା ଆଦେଶ କରୁଛି, ବିନା ବିଗୁରରେ ପ୍ରତିପାଳନ କରିଯାଅ । ଅତିରେ ତୁମର ମନୋବାସନା ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବ ।” ନଳିନୀକାନ୍ତ ସଂକଳ୍ପ କରି ହୃଦୟରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଦେବତାଙ୍କ ଧ୍ୟାନ ପୂର୍ବକ ଜନମାନବଶୂନ୍ୟ ମହାଶ୍ୱାମୀରେ ଚିତା ଉପରେ ବସି ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଉପଦେଶ ଅନୁସାରେ ମନ୍ତ୍ର ଜପ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ବିଭିନ୍ନ ସାଧନା ବିଦ୍ଧ ଉପସ୍ଥିତ ହେଲା ଓ ବିଭୀଷିକା ଦର୍ଶନ କରି ସେ ଯେତେବେଳେ ଅସ୍ଥିର ହୋଇପଡ଼ିଲେ ସେତେବେଳେ ଗୁରୁ ବାମାକ୍ଷେପାଙ୍କର ଉଚ୍ଚସ୍ୱରରେ “ମାଭୈ ମାଭୈ” ଡାକ ଶୁଣିବାକୁ ପାଇଲେ । ନଳିନୀକାନ୍ତଙ୍କର ବିଷିଫ୍ତ ଚିତ୍ତ ସଂଯତ ହୋଇ ଉଠିଲା । ଗୁରୁଙ୍କ ପ୍ରତି ଭକ୍ତି ଓ ଗୁରୁବାକ୍ୟରେ ଅଟଳ ବିଶ୍ୱାସ ବଳରେ ଲକ୍ଷ୍ୟଦେବୀ ଜଗଜ୍ଜନନୀଙ୍କୁ ନିଜର ମନୋମୟୀ ସୁଧାଂଶୁବାଳା ରୂପରେ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲେ । ବାମାକ୍ଷେପା ତାଙ୍କୁ କହିଥିଲେ “ବସ୍ତୁ ! ତୁ ଧନ୍ୟ; ତୋପରି ଶିଷ୍ୟର ଗୁରୁ ହୋଇ ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଧନ୍ୟ ।” ମହାଶକ୍ତିଙ୍କୁ ସ୍ତ୍ରୀ ରୂପରେ ପାଇ ମଧ୍ୟ ନଳିନୀକାନ୍ତଙ୍କର ପ୍ରାଣର ବ୍ୟାକୁଳତା ଦୂର ହେଲାଣି । “ମୁଁ କିଏ ଓ ମୋର ସ୍ୱରୂପ କଣ ?” ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ ତାଙ୍କ ମନରେ ଜାଗିଉଠିଲା । ଏହାର ସମାଧାନ ନିମନ୍ତେ ବାମାକ୍ଷେପା ତାଙ୍କୁ “ଜ୍ଞାନୀଗୁରୁ” ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ । ଗୁରୁଆଜ୍ଞା ପାଳନ କରି ନଳିନୀକାନ୍ତ ‘ଜ୍ଞାନୀଗୁରୁ’ ଅନୁସନ୍ଧାନରେ ଲାଗିପଡ଼ିଲେ । ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନ ଅନ୍ୱେଷଣ କରିବାପରେ ଲପ୍ତସିତ ଗୁରୁଙ୍କୁ ସେ ଆକର୍ଷ୍ୟ ଜନକ ଭାବେ ଭେଟିଲେ । ଏତେଦିନ ଧରି ଯାହାଙ୍କୁ ଖୋଜୁ ଥିଲେ ତାଙ୍କୁ ପାଇ ନଳିନୀକାନ୍ତ ‘ଚିହ୍ନିଲି ଓ ଗୁରୁ ପାଇଲି’ ବୋଲି ଚିତ୍କାର କରି ସାଧୁ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ସରସ୍ୱତୀ ଦେବଙ୍କ ଚରଣ ତଳେ ଲୋଟି ପଡ଼ିଲେ ।

ଗୁରୁ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦଙ୍କ ଆଶ୍ରମରେ ହିଁ ନଳିନୀକାନ୍ତଙ୍କର ଗୁରୁସେବା ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ଗୁରୁଗୃହରେ ବାସକରି ସେବା ଓ ଭକ୍ତିଦ୍ୱାରା ସେ ଗୁରୁଙ୍କ କୃପା ଆକର୍ଷଣ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ । ସର୍ବଦା ଗୁରୁ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ତାଙ୍କୁ ଅକଥ୍ୟ ଭାଷାରେ ଗାଳି ଦେଇ ତଡ଼ି ଦେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲେ । ମାତ୍ର ନଳିନୀକାନ୍ତ ବିଚଳିତ ନହୋଇ ଆଶ୍ରମର କଠୋର ନିୟମ ସଂଯମରେ ନିଜକୁ ଅଭ୍ୟସ୍ତ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ସେ କାଠ ହାଣିବା, ବାସନା ମାଜିବା, ଘାସ କାଟିବା, ରନ୍ଧନ କରିବା ଇତ୍ୟାଦି ଯାବତୀୟ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ । ପକ୍ଷିମା ସାଧୁମାନଙ୍କ ପରି ସ୍ୱାମୀ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ଧୂନିକୁ ଖୁବ୍ ପବିତ୍ର ମାନୁଥିଲେ । ସେ ସେଥିରେ ଦୁଧ ଗରମ କରନ୍ତି, ରୁଟି ସେକନ୍ତି, ନିଆଁ ନେଇ ଗଞ୍ଜେଇ ଖାଆନ୍ତି ଓ ତାକୁ ପୂଜା କରନ୍ତି । ନଳିନୀକାନ୍ତ ଏ ସବୁକୁ ମାନୁ ନ ଥିବାରୁ ଅସାବଧାନତା ବଶତଃ ବାରମ୍ବାର ଧୂନି କାଠରେ ଗୋଡ଼ ବଜାଇ ଦେଉଥିଲେ । ଗୁରୁ ଅଗ୍ନିଶମୀ ହୋଇ ପୁଣିଥରେ ଧୂନିକାଠରେ ଗୋଡ଼ ବଜାଇଲେ ତାଙ୍କ ଗୋଡ଼ ଭାଙ୍ଗି ଦେବେ ବୋଲି କହିବାରୁ ନଳିନୀକାନ୍ତ ସତର୍କ ହେଲେ ।

ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଘୋଡ଼ା ଥିଲା । ଘୋଡ଼ାରେ ଚଢ଼ି ସେ ଶିଷ୍ୟ ଘରକୁ ଯାଆନ୍ତି । ନଳିନୀକାନ୍ତଙ୍କୁ ଘୋଡ଼ା ପାଇଁ ଘାସ କାଟିବାକୁ ହୁଏ । ଘାସ ଭିତରେ ଥିବା ବଡ଼ ବଡ଼ ଜୋକକୁ ସେ ଭାରି ଭୟ କରୁଥିଲେ । ଦିନେ ତାଙ୍କ ମନରେ ଆସିଲା ଜୋକ ଭୟରେ ଗୁରୁଆଜ୍ଞା ଠିକ୍ ଭାବରେ ପାଳନ କରିହେଉନି । ତେଣୁ ନିଜର ଜୋକ ଭୟ ଦୂର କରିବାପାଇଁ ସେ ୧୦/୧୨ ଟା ଜୋକ ଦେହରେ ଲଗାଇ ବସିଲେ । ଜୋକ ଭୟ ଯିବାରୁ ନିର୍ଭୟରେ ଘାସ କାଟିଲେ । ଗୁରୁ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ତ ତାଙ୍କର ଜୀବତ୍ୱ ନଷ୍ଟ କରିବା ଉପଲକ୍ଷେ ଏସବୁ କରାଉଥିଲେ, ତେଣୁ ତାଙ୍କର ଜୋକଭୟ ଦୂର ହେବାର ଦେଖି ଘାସ କାଟିବା ବନ୍ଦ କରିବାକୁ ସେ ଆଦେଶ ଦେଲେ । ଏହାପରେ ନଳିନୀକାନ୍ତଙ୍କ ଉପରେ କାଠ ହାଣିବା ଭାର ପଡ଼ିଲା । ଦିନେ କୁଠାର ଆଘାତରେ ତାଙ୍କ ଗୋଡ଼ କଟିଯାଇ ରକ୍ତ ବୋହିବାରୁ କାଠ ହାଣିବା ବନ୍ଦ ହେଲା । ଗୁରୁ ଯାହା ଯାହା ପରୀକ୍ଷା କରୁଥିଲେ ନଳିନୀକାନ୍ତ ସେ ସବୁଥିରେ କୃତକାର୍ଯ୍ୟ ହେଉଥିଲେ ।

ନଳିନୀକାନ୍ତ ସେତେବେଳେ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନୀ ତେଣୁ ସେ ମୂର୍ଖପୂଜା ଉପରେ ବିଶ୍ୱାସ କରୁନଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଉପରେ ଆଶ୍ରମର ନାରାୟଣ ମୂର୍ତ୍ତିଙ୍କର ପୂଜାର ଭାର ଦିଆଯାଇଥିଲା । ସେ ବିଶ୍ୱାସ, ଭକ୍ତି, ଶ୍ରଦ୍ଧାରହିତ ହୋଇ ପୂଜା କରିବାରୁ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ କ୍ରୋଧ ପ୍ରକାଶକଲେ । ନଳିନୀକାନ୍ତ ଗୁରୁଙ୍କୁ ଉତ୍ତର ଦେଲେ “ଏହାର ତ ପ୍ରାଣ ନାହିଁ ।” ନଳିନୀକାନ୍ତଙ୍କ ଉତ୍ତର ଶୁଣି ଗୁରୁ ତାଙ୍କୁ ଅଧିକ ଗାଳିଦେବାକୁ ଲାଗିଲେ । ବେଶି ଗାଳି ଶୁଣିବାରୁ ନଳିନୀକାନ୍ତ ଅନ୍ତରାଳକୁ ଯାଇ ମୂର୍ତ୍ତିକୁ ତିନିଟା ଗୁପ୍ତତା ବସାଇଲେ । ଦୂରରୁ ତାଙ୍କ ଗୁରୁ ଏହା ଦେଖି କହିଥିଲେ – ମୂର୍ତ୍ତିର ଯଦି ପ୍ରାଣ ନାହିଁ, ତେବେ ତୁ ମାରିଲୁ କାହାକୁ ?

ଆଶ୍ରମରେ ନଳିନୀକାନ୍ତଙ୍କୁ ରୋଷେଇ କରିବାକୁ ପଡୁଥିଲା । ଏଥିପାଇଁ ବହୁତ ତଳୁ ଝରଣାରୁ ପାଣି ଆଣିବାକୁ ହୁଏ । ଆଶ୍ରମବାସୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ସେ ଏକା ବ୍ରହ୍ମଗୁରୀ ଥିବାରୁ ତାଙ୍କ ଉପରେ ଏ ଭାର ଥିଲା । ଦିନେ ସଂଶୟ ଦୂରପାଇଁ ସେ ଗୁରୁଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ “ତୁମେ ତ ପରମହଂସ, ତୁମର ପୁଣି ବର୍ଣ୍ଣାଶ୍ରମର ବିଗୁର କଣ ? ତୁମେ ତ ଯାହା ତାହା ହାତରେ ଖାଇ ପାରିବ । ତେବେ ଅନର୍ଥକ ମୋ ଉପରେ କାହିଁକି ସବୁ ଭାର ଲଦୁଛ ?” ଗୁରୁ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ଉତ୍ତର ଦେଲେ “ମୋର ଜାତି ବିଗୁରର କୌଣସି ପ୍ରୟୋଜନ ନ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ

ସମାଜ ସଂସ୍କୃତି ପାଇଁ ଏସବୁ ମାନି ଚଳିବାକୁ ହୁଏ ।” ସଂଗନ୍ଧ ଦୂର ପରେ ନଳିନୀକାନ୍ତ ଆନନ୍ଦରେ ଗୁରୁସେବା କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ନଳିନୀକାନ୍ତ ବୁଝିଥିଲେ ଯେ ତାଙ୍କର ମାନ ଅଭିମାନ, ସଂସ୍କାରାଦି ନଷ୍ଟ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଗୁରୁ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ତାଙ୍କୁ ଅନେକ ତୁଚ୍ଛ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଆଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି । ଆଶ୍ରମରେ ତାଙ୍କୁ ବହୁ କଷ୍ଟ ସ୍ୱୀକାର କରିବାକୁ ପଡୁଥିଲା । ଏହା ଉପରେ ପୁଣି ଭଲ ଖାଦ୍ୟ ମିଳୁ ନଥିଲା । ସେ ପିଲାବେଳେ ମା’ ଓ ମାଉସୀମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଅତି ଅଲିଅଳରେ ବଢିଥିଲେ । ବିଭିନ୍ନ ସୁସ୍ୱାଦୁ ଖାଦ୍ୟ ଖାଇବାରେ ସେ ଅଭ୍ୟାସ ଥିଲେ । ଆଶ୍ରମରେ ଭୂଷି ପରି ଅଟାରେ ମୋଟା ମୋଟା ରୁଟି ତିଆରି କରାଯାଇ ଧୂନିରେ ସେକାଯାଏ । ଠାକୁର ଘୋଳ ଦହିରେ ରୁଟି ଭିଜାଇ ଖାଆନ୍ତି । ସବୁଥିରେ ଖଟା ପକାଇ ରନ୍ଧାଯାଏ । ଏସବୁ ଖାଇ ମଧ୍ୟ ସେ ପରମ ଆନନ୍ଦରେ ଦିନ କଟାଉ ଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଗୁରୁ ଯେତେବେଳେ ଅକଥ୍ୟ ଭାଷାରେ ଗାଳି ଦେଉଥିଲେ ତାଙ୍କୁ ଭାରି କଷ୍ଟ ବୋଧ ହୁଏ । ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କର ଗୁରୁଭ୍ରାତା ବ୍ରହ୍ମାନନ୍ଦ ତାଙ୍କୁ ଆଶ୍ୱାସନା ଦେଉଥିଲେ । ସେ କହୁଥିଲେ, “ଦେଖ ଭାଇ ସନ୍ୟାସ ନେବାକୁ ଆସିଛୁ ଅହଂତ୍ୱ ଓ ଜୀବତ୍ୱର ବିନାଶ ହୋଇଯିବା କଥା, ଆଉ ସେହି ଆନୁକୁଲ୍ୟରେ ଠାକୁରଙ୍କର ଏସବୁ ପରୀକ୍ଷା ।”

ନଳିନୀକାନ୍ତ ପରବର୍ତ୍ତୀକାଳରେ ତାଙ୍କର ଶିଷ୍ୟଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ କହିଥିଲେ ଯେ ଗୁରୁଭକ୍ତି କାହାକୁ କହିଛି ସେ ଜାଣିନଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦଙ୍କ ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ଗୋଟିଏ ସ୍ୱାଭାବିକ ଭଲ ପାଇବା ଓ ଆକର୍ଷଣ ଥିଲା । ସେ ତାଙ୍କୁ ମୁହଁରେ ଜବାବ ଦେଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତରରେ ଖୁବ୍ ଶ୍ରଦ୍ଧା କରୁଥିଲେ । ବାହାରରେ ଭକ୍ତିଭାବ ବିଶେଷ ଦେଖାଉ ନଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଥରେ ନଳିନୀକାନ୍ତ ତୁଳାରେ ଭାତ ବସାଇଦେଇ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦଙ୍କ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ୟୋତି ଉଦ୍ଭାସିତ ମୁଖମଣ୍ଡଳ ପ୍ରତି ଦୂରରୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନୟନରେ ଗୁହଁ ରନ୍ଧନ କଥା ଭୁଲିଗଲେ । ଏଣେ ଭାତ ପୋତି ଗନ୍ଧ ବାହାରିଲା । ଏହା ଦେଖି ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ତାଙ୍କୁ ଅକଥ୍ୟ ଭାଷାରେ ଗାଳି ଦେଲେ । ନଳିନୀକାନ୍ତ କିଛି ଉତ୍ତର ନ ଦେଇ ମନେ ମନେ ଭାବିଲେ, “କାହିଁକି ଏପରି ହେଲା ବୁଝନ୍ତୁ ?” ନବ ବିବାହିତା ବଧୂ ଅଲକ୍ଷ୍ୟରେ ତାର ସ୍ୱାମୀକୁ ଅପଲକ୍ଷ ନୟନରେ ଗୁହଁ ରହିଲା ପରି ନଳିନୀକାନ୍ତ ଅନ୍ତରାଳରେ ଥାଇ ଲୁଚି ଲୁଚି ସ୍ୱାମୀ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦଙ୍କୁ ଦେଖନ୍ତି । ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ଗାଧୋଇ ସାରି ଗୁଲିଯିବା ପରେ, ଲୁଗା ବା ଗୋଡରୁ ପାଣି ଝରି ଭିଜି ଯାଇଥିବା ମାଟିକୁ ଗୋଟାଇ ଆଣି ଅନ୍ୟର ଅଲକ୍ଷ୍ୟରେ ତାହା ଖାଇ ଦେଉଥିଲେ । ଧନ୍ୟ ଠାକୁର, ଧନ୍ୟ ତୁମର ଗୁରୁ ଭକ୍ତି ।

ସ୍ୱାମୀ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦଙ୍କର ଶୂଳ ରୋଗଥିଲା । ସେ ଏହାଯୋଗୁଁ ବହୁତ କଷ୍ଟ ପାଉଥିଲେ । ଥରେ ନଳିନୀକାନ୍ତ ଗୁରୁଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ ଏହାର ନିରାକରଣର ଉପାୟ ସେ କିଛି ଜାଣନ୍ତି କି ? ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ଉତ୍ତର ଦେଇଥିଲେ “ମୁଁ ମନ୍ତ୍ର ଜାଣିଲେ ମଧ୍ୟ ନିଜେ ନିଜକୁ ତ ଆରୋଗ୍ୟ କରିପାରିବିନି ।” ଏହି ମନ୍ତ୍ରଜପ କରି ଉଷ୍ମ ଡେଇଁରେ ପାଦ ବୁଡାଇ ରୋଗୀକୁ ଝାଡିବାକୁ ହେବ । ନଳିନୀକାନ୍ତଙ୍କର କି ପ୍ରଗାଢ ଗୁରୁଭକ୍ତି ଓ ଗୁରୁନିଷ୍ଠା ! ସେ ଗୁରୁଙ୍କ ଶରୀରରେ ପାଦଦେଲେ ନର୍ଚ୍ ଭୋଗ ହେବ ସେ କଥା ପାଇଁ ଆଦୌ ବିଚଳିତ ନ ଥିଲେ । ସେ ଭାବିଥିଲେ ମୁଁ ପଛେ ନର୍ଚକୁ ଯାଏ କିନ୍ତୁ ମୋ ଗୁରୁ ଶୂଳ ଯନ୍ତ୍ରଣାରୁ ଉପଶମ ପାଆନ୍ତୁ । ତେଣୁ ସେ ଗୁରୁଙ୍କୁ ଝାଡିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଲେ । ତାଙ୍କ ଗୁରୁଭକ୍ତିରେ ସ୍ୱାମୀ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ପ୍ରୀତ ହୋଇ କହିଲେ ମୋର ଆଶୀର୍ବାଦରେ ତୋର କିଛି ଅନିଷ୍ଟ ହେବ ନାହିଁ । ଏହିପରି ଭାବେ ନଳିନୀକାନ୍ତ ଗୁରୁଙ୍କୁ ଶୂଳ ରୋଗରୁ ଆରୋଗ୍ୟ କରିଥିଲେ ।

ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ସ୍ୱାମୀ ନାନା ଅକଥ୍ୟ ଭାଷାରେ ଗାଳି ଦେଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ ନଳିନୀକାନ୍ତଙ୍କୁ ଖୁବ୍ ଆଦର କରୁଥିଲେ । ସେ ଜଣେ ଅଦ୍ୱିତୀୟ ଜ୍ଞାନ-ସାଧନ-ସିଦ୍ଧ ପଣ୍ଡିତ ଥିଲେ । ସେ ନିଜେ ନଳିନୀକାନ୍ତଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ ଶାସ୍ତ୍ରାଦି, ଆର୍ଯ୍ୟଶାସ୍ତ୍ରର ଜଟିଳ ରହସ୍ୟ ପଢାଇ ଥିଲେ । ବ୍ରହ୍ମଗୁରୀ ମାନଙ୍କୁ ସନ୍ୟାସ ଆଡକୁ ନେବାକୁ ହେଲେ ଜ୍ଞାନୀଗୁରୁମାନେ ଆଶ୍ରମ ଜୀବନରେ କଠୋରତା ଭିତରେ ଜୀବର ଜୀବତ୍ୱ ନଷ୍ଟ କରି ସେମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଆତ୍ମଶକ୍ତିର ସ୍ପରଶ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତି । ଯେଉଁ ବ୍ରହ୍ମଗୁରୀମାନେ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ଅନ୍ତଃକରଣରେ ଓ ହସହସ ବଦନରେ ଗୁରୁଦେବଙ୍କର ଅତି କଠୋର ଆଦେଶ ମଧ୍ୟ ପ୍ରତିପାଳନ କରନ୍ତି, ସେମାନେ ହିଁ ଜ୍ଞାନପତ୍ନୀ ସନ୍ୟାସୀ ହେବାର ଯୋଗ୍ୟ ହୁଅନ୍ତି । କାରଣ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ମତରେ ୧୨ଖଣ୍ଡ ଗ୍ରାମ ପୋତି ଭସ୍ମ କରିଦେଲେ ଯେତିକି ପାପ, ଜଣେ ଲୋକକୁ ସନ୍ୟାସ ଦେବାପରେ ତାର ପତନ ହେଲେ ଗୁରୁଙ୍କର ସେତିକି ପାପ ହୁଏ । ଆଶ୍ରମ ଜୀବନର କଠୋରତା, ବିଶେଷ କରି ଗୁରୁଙ୍କ ଶାସନରେ ନଳିନୀକାନ୍ତଙ୍କର ଜୀବତ୍ୱ ଏପରି ଭାବରେ ନଷ୍ଟ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା ଯେ ସନ୍ୟାସ ଗ୍ରହଣ ପରେ ତାଙ୍କର ଆତ୍ମଶକ୍ତି ସ୍ମରିତ ହୋଇଥିଲା ।

ନଳିନୀକାନ୍ତଙ୍କର ସହ୍ୟଶକ୍ତି ଓ ଗୁରୁସେବାରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ଦିନେ ରାତ୍ରିରେ ତାଙ୍କୁ ସନ୍ୟାସ ଦେବା କଥା ନିଜେ ପ୍ରକାଶ କଲେ । ଆନନ୍ଦରେ ନଳିନୀକାନ୍ତ ନିର୍ଜନକୁ ଯାଇ କିଛି କ୍ଷଣ ନୃତ୍ୟ କଲେ । ରାତ୍ରିରେ ନିଦ୍ରା ହେଲା ନାହିଁ । ତା ପରଦିନ ମସ୍ତକ ମୁଣ୍ଡନ କରି ଭାଦ୍ର ମାସର ଟାଣ ଖରାରେ ଏକ ମାଇଲ ଦୂର ଝରଣାରେ ସ୍ନାନ ସମାପନାନ୍ତେ ଆଶ୍ରମକୁ ଫେରି ଆସିଲେ । ନଳିନୀକାନ୍ତଙ୍କୁ “ଅହଂ ବ୍ରହ୍ମସ୍ମି” ମହାବାକ୍ୟ ଶୁଣାଇ ଗୁରୁ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ସନ୍ୟାସ ଦେଲେ ଓ ନିଗମର ନିଗୁଢ ରହସ୍ୟ ଅତି ଶୀଘ୍ର ଆୟତ୍ତ କରିଥିବାରୁ “ନିଗମାନନ୍ଦ” ନାମ ପ୍ରଦାନ କଲେ ।

ସନ୍ଧ୍ୟାସ ଗୃହଣ ପରେ ତାଙ୍କୁ ନୂତନ କାର୍ଯ୍ୟର ଆଦେଶ ହୋଇଥିଲା । ପ୍ରତିଦିନ ଯେତିକି ପ୍ରୟୋଜନ ସେତିକି ଭିକ୍ଷା କରି ଉଦର ପୂରଣ କରିବାକୁ ହେବ । ନିଗମାନନ୍ଦଙ୍କର ଭିକ୍ଷା କରିବା ପ୍ରବୃତ୍ତି ଆଦୌ ନଥିଲା । ଭିକ୍ଷାବୃତ୍ତିକୁ ସେ ବଡ଼ ଘୃଣା କରୁଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଗୁରୁ ଆଜ୍ଞା ତ ପାଳନ କରିବାକୁ ହେବ । ଯେଉଁଦିନ କିଛି ମିଳେ ନାହିଁ, ସେଦିନ ଅଗତ୍ୟା ଉପବାସ ରହୁଥିଲେ । ଦିନେ ଭାବିଲେ ରାସ୍ତାର ପଥକଙ୍କୁ ଭିକ୍ଷା ମାଗିବେ, ଏହା ଭାବି ରାସ୍ତାଧାରରେ ଛିଡ଼ା ହେଲେ । ଜଣେ ଆଗନ୍ତୁକ ଆସିଲେ କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କୁ ଦେଖି ନିଗମାନନ୍ଦଙ୍କ ଛାତି ଧରି ଉଠିଲା, ଲଜ୍ଜାରେ କିଛି ନ ମାଗି ରହିଗଲେ । ଆଉ ଜଣେ ଆସୁଥିବାର ଦେଖି ଭାବିଲେ ତାଙ୍କୁ କହିବେ, “ମହାଶୟ ମୁଁ ଗୃହତ୍ୟାଗୀ ସନ୍ଧ୍ୟାସୀ, ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଆଦେଶରେ ଭିକ୍ଷା କରିବାକୁ ବାହାରିଛି, ଅନୁଗ୍ରହ କରି କିଛି ଦେଇ ଯାଆନ୍ତୁ ।” କିନ୍ତୁ ଲୋକଟି ପାଖରେ ଆସି ଉପସ୍ଥିତ ହେବାରୁ ଲଜ୍ଜାରେ ତାଙ୍କୁ କିଛି ନ କହି ତୁପ୍ ରହିଗଲେ । ଗୃହସ୍ଥମାନଙ୍କ ଦୁଆରେ କିଏ ଯାତି କରି କିଛି ଦେଲେ ଆଶୁଥିଲେ, ନଚେତ୍ ଉପାସ ରହୁଥିଲେ । ଦିନେ କିଛି ଭିକ୍ଷା ମିଳି ନଥିଲା, ସେଦିନ ରାତିରେ ସଜ୍ଜିତାନ୍ଦ ପଗୁରିଲେ “ଆରେ ଆଜି କିଛି ମିଳିଛି ? ଖୁଆପିଆ ହୋଇଛି ?” ନିଗମାନନ୍ଦ ଅଭିମାନରେ କହିଲେ “ମୋର ଖୁଆ ପିଆ ହେଉ ବା ନ ହେଉ ସେଥିରେ ତୁମର ଯାଏ ଆସେ କେତେ ?” ତାଙ୍କ ଅନ୍ତରର କଥା ବୁଝିପାରି ଗୁରୁଦେବ ଆଦେଶ ଦେଲେ ଯେ ଆଉ ତାଙ୍କୁ ଭିକ୍ଷା ମାଗିବାକୁ ହେବ ନାହିଁ । ଗୁରୁଙ୍କର କି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଶକ୍ତି, ଯାହା କହନ୍ତି ତାହା ଫଳିଯାଏ । ସେହିଦିନଠାରୁ ନିଗମାନନ୍ଦଙ୍କୁ ଆଉ ଭିକ୍ଷା ମାଗିବାକୁ ପଡିଲାନି । ଲୋକମାନେ ମନକୁମନ ଯାତି ତାଲି ଚାଉଳ, ଅଟା ପ୍ରଭୃତି ଦେଇଗଲେ । ସଜ୍ଜିତାନ୍ଦ ସ୍ବାମୀ ବାହାରେ ରୁଷ ବ୍ୟବହାର ପ୍ରଦର୍ଶନ କରୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତରରେ ନିଗମାନନ୍ଦଙ୍କୁ ଖୁବ୍ ଆଦର କରୁଥିଲେ ।

ଏହାପରେ ଗୁରୁ ସଜ୍ଜିତାନ୍ଦ ନିଗମାନନ୍ଦଙ୍କୁ ଗୁରିଧାମ ଭ୍ରମଣ କରି, ଗୁରି ମହାବାକ୍ୟ ବିଗୁର କରିବାକୁ ଆଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ଗୁରିଧାମ ଭ୍ରମଣ କରି ପ୍ରତି ଧାମର ପ୍ରତିପାଦ୍ୟ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମହାବାକ୍ୟ ଆତ୍ମା ମଧ୍ୟରେ ଜାଗ୍ରତ କରିବାକୁ ପଡିବ । ତେଣୁ ନିଗମାନନ୍ଦ ମଣ୍ଡୋରି ବାଟେ ବଦିନାରାୟଣ ଗମନ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ସାଣ୍ଟ ନୟନରେ ସଜ୍ଜିତାନ୍ଦଙ୍କ ନିକଟରେ ତାଙ୍କୁ ବିଦାୟ ଦେବାପାଇଁ ଆଶୀର୍ବାଦ ପ୍ରାର୍ଥନା କଲେ । କିନ୍ତୁ ଦୟାମାୟାହୀନ ନିର୍ବିକାର ଚେତନାରୁପୀ ଗୁରୁ ସଜ୍ଜିତାନ୍ଦଙ୍କ ହୃଦୟ ତରଳି ଗଲା । ସେ ତାଙ୍କ ଯିବା ସ୍ଥଗିତ କଲେ । କିଛିଦିନ ପରେ ଗୁରୁ ସଜ୍ଜିତାନ୍ଦ ନିଜେ ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ବାହାରିଲେ । ବାଟ ଚାଲିବା ଅବସ୍ଥାରେ ନିଗମାନନ୍ଦଙ୍କୁ ଗୁରୁଙ୍କ ବହିପତ୍ର ବୋଝ ବହନ କରିବାକୁ ପଡୁଥିଲା । ବହି ବୋଝ ମଧ୍ୟରେ ହାତ ଲେଖା ହିନ୍ଦି ‘ବେଦାନ୍ତ ଜ୍ଞାନ ସାଗର’, ‘ପ୍ରେମ ସାଗର’ ଇତ୍ୟାଦି ସଂସ୍କୃତ ବହି ଥିଲା । ବହି ଗୁଡିକ ଅପେକ୍ଷା ବହିରଖିବା କାଠଟି ଅଧିକ ଓଜନ ଥିଲା । ସେ ସବୁକୁ ବୋହି ଖାଲି ପାଦରେ ଗୁରୁଙ୍କ ସହିତ ପାର୍ବତ୍ୟ ପଥ ଅତିକ୍ରମ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ସଜ୍ଜିତାନ୍ଦଙ୍କର ଖାଲି ପାଦରେ ବାଟ ଚାଲିବା ଅଭ୍ୟାସ ଥିଲା, କିନ୍ତୁ ନିଗମାନନ୍ଦଙ୍କର ସେ ଅଭ୍ୟାସ ନଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଜ୍ଞାନ ଲାଭ ପିପାସାରେ ଏସବୁ କଷ୍ଟ ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ଭୃଷେଇ ନଥିଲା । ଯେଉଁମାନେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ପାଦ ଦେଖିଛନ୍ତି କହନ୍ତି ତାଙ୍କ ପାଦର ରଙ୍ଗ ଇଷତ୍ ଗୋଲାପୀ ଓ ଖୁବ୍ କୋମଳ ଥିଲା । ମାତ୍ର ସେହି ପାଦ ସାଧନାର ପଥରେ ଖାଲି ପାଦରେ ପାର୍ବତ୍ୟ ପଥ ଅତିକ୍ରମ କରିଥିଲା । ତାଙ୍କର ପାଦ ନଖଗୁଡିକରେ ରକ୍ତ ଜମି କଳା ପଡିଯାଇଥିଲା । ଖଣ୍ଡିଏ ମାତ୍ର କମ୍ବଳରେ ଶୀତ, ଶ୍ରୀଷ୍ଠ ଉଭୟ ସହ୍ୟ କରି ଓ ଅନାହାରରେ କାଳଯାପନ କରି ନିଗମାନନ୍ଦଙ୍କର ଶରୀର କ୍ଷୀଣ ହୋଇଯାଇଥିଲା । ସଜ୍ଜିତାନ୍ଦ ସତର୍କ ପ୍ରହରୀ ପରି ସର୍ବଦା ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ରହୁଥିଲେ । ଛତୁ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କିଛି ଆହାରର ସୁବିଧା ମିଳୁ ନଥିଲା । ଏଥିରେ ନିଗମାନନ୍ଦଙ୍କର ରସନାବୃତ୍ତି ଏକାବେଳେ ନିଷ୍ପେକ୍ଷିତ ହୋଇଯାଇଥିଲା ।

ବଦିକାଧ୍ୟାମ ଭ୍ରମଣ ପରେ ଗୁରୁ ସଜ୍ଜିତାନ୍ଦ ଶିଷ୍ୟଙ୍କୁ ଏକାକୀ ଅନ୍ୟ ତିନି ଧାମ ପରିଭ୍ରମଣ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇ ନିଜ ଆଶ୍ରମକୁ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ କଲେ । ପରିବାଜକ ନିଗମାନନ୍ଦ ଭାରତବର୍ଷର ଗୁରିଧାମ ଓ ସତ୍ୟଶିଖର ଭ୍ରମଣ କରି ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଆଶ୍ରମକୁ ଫେରି ଆସିବାର କିଛିଦିନ ପରେ ସଜ୍ଜିତାନ୍ଦ ତାଙ୍କୁ ‘ଯୋଗୀଗୁରୁ’ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରି ଯୋଗ ସାଧନାରେ ପ୍ରବୃତ୍ତ ହେବା ପାଇଁ ଆଦେଶ ଦେଲେ । ନିଗମାନନ୍ଦ ଆବେଗର ସହ ତାଙ୍କ ନିକଟରୁ ଯୋଗ ଶିକ୍ଷା ପାଇଁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିଥିଲେ । ମାତ୍ର ସଜ୍ଜିତାନ୍ଦ ତାଙ୍କୁ ଉତ୍ତର ରେ କହିଥିଲେ ଯେ ସେ ନିଗମାନନ୍ଦଙ୍କର ‘ଯୋଗୀଗୁରୁ’ ନୁହନ୍ତି ଏବଂ ତାଙ୍କ ପାଇଁ ‘ଯୋଗୀଗୁରୁ’ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅଛନ୍ତି । ବ୍ରହ୍ମଚର୍ଯ୍ୟବିଦ୍, ତିଳାଳଙ୍କ ସଜ୍ଜିତାନ୍ଦ ମଧ୍ୟ ଜାଣି ପାରିଥିଲେ ଯେ ଯୋଗ ସାଧନାରେ ଅତି ଅଳ୍ପ ସମୟ ଭିତରେ ନିଗମାନନ୍ଦ ନିର୍ବିକଳ ସମାଧି ଲାଭ କରିପାରିବେ ।

ଶିଷ୍ୟଙ୍କର ଗୁରୁଭକ୍ତି ଓ ଗୁରୁନିଷ୍ଠାରେ ସଜ୍ଜିତାନ୍ଦ ଅତ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରୀତ ଥିଲେ । ତେଣୁ କିପରି ଶିଷ୍ୟ ନିଗମାନନ୍ଦ ଶୀଘ୍ର ସାଧନାରେ ସିଦ୍ଧିଲାଭ କରିବେ ସେ ତହିଁର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଥିଲେ । ଗୁରୁଆଜ୍ଞା ପାଳନ କରି ନିଗମାନନ୍ଦ ଦୁଃଖିତ ଅନ୍ତଃକରଣରେ ‘ଯୋଗୀଗୁରୁ’ ଅନୁସନ୍ଧାନରେ ବହିଗତ ହେଲେ । ବହୁଜ୍ଞାନ ଭ୍ରମଣ କରି ବହୁକଳ୍ପ ସ୍ବାକାର କରି ସେ ଯୋଗୀଗୁରୁ ସୁମେରୁଦାସଙ୍କ ଦର୍ଶନ ଲାଭ କଲେ । ନିଗମାନନ୍ଦ ଗୁରୁଙ୍କର ସୌମ୍ୟ ସୁନ୍ଦର ମୂର୍ତ୍ତି ଦେଖି ବିସ୍ମୟ ଓ ଆନନ୍ଦରେ ଅଧୀର ହୋଇ ତାଙ୍କ ଚରଣ ତଳେ ପ୍ରଣାମ କଲେ ଓ ତାଙ୍କୁ ଆତ୍ମସମର୍ପଣ କରି ତାଙ୍କର ଶରଣାଗତ ହେଲେ ।

ସୁମେରୁଦାସଙ୍କ ସହ ନିଗମାନନ୍ଦ ପର୍ବତ ଗୁହାରେ ବାସ କରି ଯୋଗ ଶିକ୍ଷା ଆରମ୍ଭ କଲେ । ସୁମେରୁଦାସଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଥିବାବେଳେ ନିଗମାନନ୍ଦଙ୍କୁ ବିଶେଷ ପରିଶ୍ରମ କରିବାକୁ ପଡିଥିଲା । ଯୋଗସିଦ୍ଧି ମହାପୁରୁଷ ସୁମେରୁଦାସ, ନିଗମାନନ୍ଦଙ୍କର ଅତୀତ, ବର୍ତ୍ତମାନ ଓ ଭବିଷ୍ୟତ ଜୀବନର ଅନେକ ଗୁପ୍ତ କଥା ତାଙ୍କ ଆଗରେ ବ୍ୟକ୍ତ କରିଥିଲେ । ସୁମେରୁଦାସଙ୍କଠାରୁ ନିଜର ବିଗତ ଜନ୍ମର (ତାତ୍ତ୍ୱିକ ସାଧକ ବ୍ରହ୍ମାନନ୍ଦ ଗିରି) କଥା ଶୁଣି ତାଙ୍କର ବର୍ତ୍ତମାନ ଜୀବନ ଓ ଆତ୍ମବିସ୍ମରଣ ବିଷୟ ଚିନ୍ତାକରି ଅବସନ୍ନ ଓ ଦୁଃଖିତ ହୋଇଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଭବିଷ୍ୟତ ସୁଖକର ଓ ଚମକପ୍ରଦ ବୋଲି ମନେକଲେ । ସୁମେରୁଦାସଜୀଙ୍କଠାରୁ ଦେହତତ୍ତ୍ୱ, ବାୟୁତତ୍ତ୍ୱ, ନାଡୀତତ୍ତ୍ୱ ପ୍ରଭୃତି ଯୋଗଶାସ୍ତ୍ରର ମୂଳ କଥା, ଯୋଗଶାସ୍ତ୍ରର ମର୍ମ କଥା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ତାହାର ମୌଖିକ ବିଶ୍ଳେଷଣ ଓ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ଚାକ୍ଷୁଷ ଦର୍ଶନ କରି ନିଗମାନନ୍ଦଙ୍କର ବିସ୍ମୟର ସୀମା ରହିଲା ନାହିଁ । ଭାବ ଓ ଭକ୍ତିରେ ତାଙ୍କ ହୃଦୟ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଗଲା । ସେ ଗଛ ବକଳରେ ପତ୍ରର ରସ ଡାରା ତାହା ସବୁ ଲେଖି ଅଭ୍ୟାସ କରୁଥିଲେ । ସୁମେରୁଦାସଜୀ ଯୋଗ ସମାଧିର ସହଜସାଧ୍ୟ କୌଶଳ, ସମାଧିର ଲକ୍ଷଣ, ସମାଧି ଆସିଲେ କଣ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନିଗମାନନ୍ଦଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷା ଦେଲେ । ସେହି ପର୍ବତ ଗୁହାରେ ବାସ ସମୟରେ ଆହାର ନିମନ୍ତେ କନ୍ଦମୂଳ ଓ ବନଫଳ ବ୍ୟତୀତ କିଛି ମିଳୁନଥିଲା । ଗୁରୁ ସୁମେରୁଦାସ ୭/୮ ଦିନରେ ଥରେ ବାହାର ବସ୍ତିରୁ ଗୁଡ଼ଳ ମାଗିଥାନ୍ତି । ତେଣୁ ନିଗମାନନ୍ଦ ସତ୍ୟହରେ ଥରେ ଭାତ ଓ କନ୍ଦମୂଳ ସିଝା ଖାଇବାକୁ ପାଉଥିଲେ । ମାତ୍ର ତିନି ମାସରୁ କିଛି ଅଧିକ ଦିନ ସୁମେରୁଦାସଙ୍କ ନିକଟରେ ରହି ନିଗମାନନ୍ଦ ଯୋଗ ସାଧନାର ପ୍ରାଥମିକ କ୍ରିୟାଗୁଡ଼ିକ ଆୟତ୍ତ କରିପାରିଥିଲେ । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କ୍ରିୟା ଅଭ୍ୟାସ ନିମିତ୍ତ ବନଭ୍ରମି ଅନୁକୂଳ ନୁହେଁ ଏବଂ ଘିଅ, ଦୁଧ ଇତ୍ୟାଦି ପୁଷ୍ଟିକର ଖାଦ୍ୟର ଆବଶ୍ୟକତା ଥିଲା । ତେଣୁ ସୁମେରୁଦାସଜୀ ନିଗମାନନ୍ଦଙ୍କୁ ଲୋକାଳୟ ଯାଇ ଧନୀ ଗୃହସ୍ଥର ଆଶ୍ରୟରେ ଯୋଗସାଧନା କରିବାକୁ ଆଦେଶ ଦେଲେ । ନିଗମାନନ୍ଦ ଗୁରୁଙ୍କ ଆଦେଶ ଶିରୋଧାର୍ଯ୍ୟ କଲେ । ବିଭିନ୍ନ ଘାତ ପ୍ରତିଘାତ ପରେ ସେ ଯଜ୍ଞେଶ୍ୱର ବିଶ୍ୱାସ ଓ ସରଯୁ ଦେବୀଙ୍କ ସହାୟତାରେ ଯୋଗ ସାଧନା କରି ନିର୍ବିକଳ ସମାଧି ଲାଭ କଲେ ।

ଏହାପରେ ସିଦ୍ଧ ମନୋରଥ ହୋଇ ନିଗମାନନ୍ଦ କୁମ୍ଭମେଳାରେ ଯୋଗ ଦେବାକୁ ବାହାରିଲେ । ସେଠାରେ ଉପସ୍ଥିତ ହେବାପରେ ଜାଣିଲେ ଯେ ତାଙ୍କର ଗୁରୁ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ସରସ୍ୱତୀ ଦେବ କୁମ୍ଭମେଳାକୁ ଆସି ଶୃଙ୍ଗେରୀ ମଠର ମହନ୍ତ ଶଙ୍କରାଗୃହ୍ୟଙ୍କ ସହିତ ଅବସ୍ଥାନ କରୁଛନ୍ତି । ଗୁରୁଦର୍ଶନ ପାଇଁ ତାଙ୍କ ମନ ଚଞ୍ଚଳ ହୋଇଉଠିଲା । ସେ ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ସାକ୍ଷାତ ପାଇଁ ବାହାରି ପଡିଲେ । କୁମ୍ଭମେଳାରେ ପହଞ୍ଚି ଦେଖିଲେ ସାଧୁମାନଙ୍କ ସଭା ବସିଛି । ସଭାପତି, ଶୃଙ୍ଗେରୀ ମଠର ଶଙ୍କରାଗୃହ୍ୟ ପ୍ରକାଶ ସିଂହାସନରେ ବସିଥାନ୍ତି । ତାଙ୍କ ଚତୁଃପାର୍ଶ୍ୱରେ ଶତାଧିକ ସାଧୁ ଓ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ସ୍ୱାମୀ ବସିଥାନ୍ତି । ନିଗମାନନ୍ଦ ସର୍ବପ୍ରଥମେ ତାଙ୍କର ଗୁରୁ ସ୍ୱାମୀ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ପରମହଂସଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କଲେ; ପରେ ଶଙ୍କରାଗୃହ୍ୟ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସାଧୁମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କଲେ । ପ୍ରଥା ଅନୁସାରେ ଜଗଦ୍‌ଗୁରୁ ଶଙ୍କରାଗୃହ୍ୟଙ୍କୁ ପ୍ରଥମେ ପ୍ରଣାମ କରିବା କଥା । ତେଣୁ ସାଧୁମାନେ ବାଦାନୁବାଦ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ନିଗମାନନ୍ଦଙ୍କୁ କାରଣ ପଚାରିବାରୁ ସେ କହିଲେ “ମୋ ଗୁରୁ ହିଁ ଜଗଦ୍‌ଗୁରୁ” ।

“ମନ୍ନାଥଃ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥୋ ମଦ୍‌ଗୁରୁଃ ଶ୍ରୀ ଜଗଦ୍‌ଗୁରୁ
ମଦାମ୍ନା ସର୍ବ ଭୂତାମ୍ନା ତସ୍ମୈ ଶ୍ରୀ ଗୁରୁବେ ନମଃ ।”

ଜଗଦ୍‌ଗୁରୁ ଶଙ୍କରାଗୃହ୍ୟ ଓ ମୋ ଗୁରୁଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ପ୍ରଭେଦ ନାହିଁ । ଯଦି ଭେଦ ଭାବ ରହିବ, ତେବେ ‘ଅନବସ୍ଥା’ ଦୋଷ ଜାତ ହୋଇ ଅଦୈତ୍ୟବାଦ ନଷ୍ଟ ହୋଇଯିବ । ଯଦି ମୋ ଗୁରୁଙ୍କଠାରୁ କିଏ ବଡ଼ ଅଛନ୍ତି ବୋଲି ମୁଁ ସ୍ୱୀକାର କରିବି, ତେବେ ତାଙ୍କଠାରୁ ମଧ୍ୟ ଆଉ କେହି ବଡ଼ ଅଛନ୍ତି ବୋଲି ମାନିବାକୁ ହେବ । ଯେଉଁ ଦିନ ଜଗଦ୍‌ଗୁରୁ ମୋ ଗୁରୁଙ୍କୁ ଗୁରୁଭାର ଅର୍ପଣ କଲେ ସେହି ଦିନଠାରୁ ମୋ ଗୁରୁ ମଧ୍ୟ ଜଗଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କଠାରୁ ଅଭେଦ । ଜଗଦ୍‌ଗୁରୁ ଶଙ୍କରାଗୃହ୍ୟ ନିଗମାନନ୍ଦଙ୍କ ଯୁକ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ଉତ୍ତର ଶୁଣି ଖୁବ୍ ପ୍ରୀତ ହେଲେ । ସେ ଆଉ କେତୋଟି ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରି ଉପଯୁକ୍ତ ଉତ୍ତର ପାଇଥିଲେ । ତତ୍ପରେ ସ୍ୱାମୀ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ଶଙ୍କରାଗୃହ୍ୟଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ୍ରମେ ଉପସ୍ଥିତ ସମସ୍ତ ସାଧୁ ମଣ୍ଡଳୀଙ୍କ ସମ୍ମତିନେଇ ନିଗମାନନ୍ଦଙ୍କୁ ପରମହଂସ ଉପାଧି ପ୍ରଦାନ କଲେ । ନଳିନୀକାନ୍ତଙ୍କର ନାମ ହେଲା ପରିବାଜକାଗୃହ୍ୟ ପରମହଂସ ସ୍ୱାମୀ ନିଗମାନନ୍ଦ ସରସ୍ୱତୀ ଦେବ । ସ୍ୱାମୀ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ଗୁରୁଦକ୍ଷିଣା ରୂପେ ତାଙ୍କୁ ନିଜ ଗାଦିରେ ଗୁରୁଗିରି କରିବା ନିମନ୍ତେ କହିଥିଲେ । ନିଗମାନନ୍ଦଙ୍କର ବଳ୍ଲବଶରେ ଗୁରୁ ହେବାର ଅଭିପ୍ରାୟ ଜାଣି ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ତାଙ୍କ ସହିତ ବଳ୍ଲବଶକୁ ଯାତ୍ରା କଲେ । ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟଥିଲା ସେଠାରେ ତାଙ୍କୁ ଗୁରୁପଦରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବେ । ଉଭୟ ଯଜ୍ଞେଶ୍ୱର ବାବୁଙ୍କ ଗୃହରେ ଉପନୀତ ହେଲେ । ଯଜ୍ଞେଶ୍ୱର ବାବୁ ଓ ସରଯୁ ଦେବୀ ସ୍ୱାମୀ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ଓ ନିଗମାନନ୍ଦଙ୍କୁ ପାଇ ପରମ ଆନନ୍ଦରେ ସେବା କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ସେମାନେ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦଙ୍କଠାରୁ ଦୀକ୍ଷା ନେବାକୁ ଗୃହ୍ଣୁଥିଲେ । ମାତ୍ର ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ନିଗମାନନ୍ଦ ସେମାନଙ୍କୁ ଦୀକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କଲେ । ଏହି ଯଜ୍ଞେଶ୍ୱର ବାବୁ ଓ ସରଯୁ ଦେବୀ ସଦ୍‌ଗୁରୁ ନିଗମାନନ୍ଦଙ୍କର ପ୍ରଥମ ଦୀକ୍ଷିତ ଶିଷ୍ୟ ଶିଷ୍ୟା ହେବାର ସୌଭାଗ୍ୟ ଅର୍ଜନ କରିଥିଲେ ।

ଯଦିଓ ସ୍ବାମୀ ନିଗମାନନ୍ଦ ‘ମୁଁ ଗୁରୁ’ ଏହି ଭାବ ନେଇ ନିର୍ବିକଳ୍ପ ସମାଧିରୁ ବ୍ୟୁତ୍ପତ୍ତ ହୋଇଥିଲେ ତଥାପି ଶାସ୍ତ୍ର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ରକ୍ଷାକରି ନରାକାର ପରଂବ୍ରହ୍ମ ସ୍ୱରୂପ ତାଙ୍କର ସାକ୍ଷାତ୍ ସଦ୍‌ଗୁରୁ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ସ୍ବାମୀଙ୍କ ଅନୁମତି ବ୍ୟତୀତ ସେ କୌଣସି ଶିଷ୍ୟଙ୍କୁ ଦୀକ୍ଷାଦାନ କରିବାରେ ବ୍ରତୀ ହୋଇନଥିଲେ । କାଶୀରେ ପରମହଂସ ନିଗମାନନ୍ଦଙ୍କ ଅନ୍ତରରେ ଅପୂର୍ଣ୍ଣବୋଧର ଜାଗରଣ ହେବାରୁ ଗୌରୀ ମା’ଙ୍କ ନିକଟରେ ଭାବ ସାଧନା କରି ପୂର୍ଣ୍ଣତା ଲାଭ କଲେ । ତାନ୍ତ୍ରିକ ଗୁରୁ, ଜ୍ଞାନୀ ଗୁରୁ, ଯୋଗୀ ଗୁରୁ, ପ୍ରେମିକ ଗୁରୁ ଏହିପରି ତାଙ୍କର ଗୁରୁତ୍ୱ ଗୁରୁ ଥିଲେ । ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ସ୍ବାମୀ ତାଙ୍କର ଦୀକ୍ଷା ଗୁରୁ ଥିଲେ ଓ ଅନ୍ୟମାନେ ତାଙ୍କର ଶିଷାଗୁରୁ ଥିଲେ ।

ଆଉ ଏକ ଘଟଣାରୁ ତାଙ୍କର ଗୁରୁନିଷ୍ଠାର ପରିଚୟ ମିଳେ- ନିଗମାନନ୍ଦ ଯେତେବେଳେ ଗୁରୁଭାବରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇ କର୍ମକ୍ଷେତ୍ରରେ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ ହେଲେ, ସେତେବେଳେ ଦେଶବାସୀଙ୍କର ଅବସ୍ଥା ଶୋଚନୀୟ ଥିଲା । ତ୍ୟାଗ ବୈରାଗ୍ୟର ବାଣୀ ସାଧାରଣଙ୍କ ନିକଟରେ ଉପେକ୍ଷିତ ଓ ଅନାଦୃତ ଥିଲା । ତେଣୁ ନିଗମାନନ୍ଦ ଭାବିଥିଲେ ଏପରି ଅବସ୍ଥାରେ ସେ ଯଦି ତ୍ୟାଗ ଓ ବୈରାଗ୍ୟର ବାଣୀ ପ୍ରଚାର କରନ୍ତି ତାଙ୍କ ନିକଟକୁ କେହି ଆସିବେନି । ଯଦି କେହି ତାଙ୍କ ନିକଟକୁ ନ ଆସନ୍ତି ତେବେ ସେ ଉପଲବ୍ଧ ସାଧନ-ସତ୍ୟ କିପରି ବିତରଣ କରିବେ ? ଏଥିପାଇଁ ସେ ନିଜର ଅଲୌକିକ ଯୋଗଶକ୍ତିକୁ ପ୍ରୟୋଗ କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ । ଏହି ଶକ୍ତି ବଳରେ ନିର୍ଦ୍ଦିନ ଧନର ସନ୍ଧାନ ଲାଭ କଲେ ଓ ରୋଗୀ ନିରୋଗ ହେଲେ । ସମସ୍ତଙ୍କର ଐହିକ ଭୋଗସୁଖ କାମନା ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଲା । ଏପରି ସମୟରେ ଦିନେ ତାଙ୍କର ଯୋଗୀଗୁରୁ ସୁମେରୁଦାସଜୀ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇ ତାଙ୍କୁ ଏପରି କରିବାକୁ ମନା କରିଥିଲେ । ଏହା ପରିବର୍ତ୍ତେ ସ୍ତୁତି ନିନ୍ଦାପ୍ରତି ଲକ୍ଷ୍ୟ ନ ରଖି ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା ବିତରଣ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ନିଗମାନନ୍ଦ ଗୁରୁ ଆଜ୍ଞା ପାଳନ କରି ନିଜର ଅଲୌକିକ ଶକ୍ତି ପ୍ରୟୋଗ ବନ୍ଦକରି ‘ବ୍ରହ୍ମଚର୍ଯ୍ୟ ସାଧନ’, ‘ତାନ୍ତ୍ରିକ ଗୁରୁ’, ‘ଯୋଗୀଗୁରୁ’, ‘ଜ୍ଞାନୀ ଗୁରୁ’, ‘ପ୍ରେମିକ ଗୁରୁ’ ଆଦି ଗ୍ରନ୍ଥ ପ୍ରକାଶ କରି ସାଧାରଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ନିବୃତ୍ତି ଧର୍ମର ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବାକୁ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲେ ।

ମନୁଷ୍ୟ ଗୁରୁଙ୍କର ଶ୍ରେଷ୍ଠତ୍ୱ ବିଷୟରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଶିଷ୍ୟ ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ଅନେକ ଉପଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି । ଗୁରୁସେବା ବଳରେ ସେ ନିଜେ ସାଧନାପଥର ସମସ୍ତ ବାଧା ଅତିକ୍ରମ କରିଛନ୍ତି ଓ ଗୁରୁକୃପା ଲାଭ କରିଛନ୍ତି । ସେ କହିଛନ୍ତି “ମୁଁ ସ୍ବାକାର କରୁଛି ଯେ କିମ୍ବା କର୍ମର ଭିତରେ ମୁଁ ଗୁରୁକୃପା ମର୍ମେ ମର୍ମେ ଉପଲବ୍ଧ କରିଛି । ଛିନ୍ନକଣ୍ଠ କପୋତୀ ପରି ମୁଁ କେତେ ଘୁରି ବୁଲିଛି, କିନ୍ତୁ ଭଗବାନ ଆସି ମୋତେ ଖୋଜି ନାହାନ୍ତି । ଯେଉଁ ଦିନଠାରୁ ମୁଁ ମନୁଷ୍ୟଗୁରୁଙ୍କ କୃପା ଲାଭ କରି ସେହି ଦିନଠାରୁ ମୁଁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କରିଛି - ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ କିମ୍ବା ମୁଁ ତିନି ତିନି ବର୍ଷ ଧରି କରିଛି, କିଛି ଫଳ ପାଇନାହିଁ ; କିନ୍ତୁ ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ନିକଟକୁ ଆସିବା କ୍ଷଣ ସେ ସେହି କିମ୍ବା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିଛନ୍ତି । ମୁଁ ପଚାରିଛି ‘ଠାକୁର ଏହାର ଫଳ କେତେ ଦିନରେ ପାଇବି ?’ ଗୁରୁଦେବ ଉତ୍ତର କରିଛନ୍ତି ‘ଯା, ଏକ ମାସ ଭିତରେ ଏହାର ଫଳ ପାଇବୁ’ । ମୁଁ ସାଧନ କରି ୨୮/୨୯ ଦିନରେ ଫଳ ପାଇଛି” । ତେଣୁ ସାଧନ ଭଜନ କ୍ରିୟାକର୍ମ ଭିତରେ ଗୁରୁକୃପା ଥିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କର ଏତେ କମ୍ ସମୟରେ ଗୁରୁ ଗୁରୁଟି ସାଧନାରେ ସିଦ୍ଧିଲାଭ କେବଳ ତାଙ୍କ ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କ ଚରଣରେ ପ୍ରଗାଢ଼ ଭକ୍ତି, ବିଶ୍ୱାସ, ସମର୍ପଣ ଭାବ, ଗୁରୁନିଷ୍ଠା, ଗୁରୁସେବା ଓ ଗୁରୁଙ୍କୁ ଅନ୍ତରରେ ଭଲପାଇବା ବଳରେ ସମ୍ଭବ ହୋଇଥିଲା । ଆମର ପରମାରାଧ୍ୟାତମ ଠାକୁର ଆମକୁ ଉପଦେଶରେ କହିଛନ୍ତି ଯେ “ମୁଁ ସାଧନ ସମୁଦ୍ର ମନ୍ଥନ କରି ଅମୃତର ଭାଣ୍ଡ ନେଇଆସିଛି । ତୁମମାନଙ୍କର ଚିନ୍ତା କଣ ? ତୁମମାନଙ୍କୁ ଆଉ କିଛି ସାଧନା କରିବାକୁ ହେବ ନାହିଁ । ତୁମମାନଙ୍କର ସେ ଶକ୍ତି କାହିଁ ? ତୁମେମାନେ ମୋତେ ଚିକିତ୍ସା ଭଲପାଅ । ତୁମର ସବୁ ହେବ, ତୁମେ ସବୁ ପାଇବ” ।

“ଭଲପାଅ ଚିକିତ୍ସା ମୋତେ
ଅତ୍ମଳ ସାଧନ ସିଦ୍ଧି ଲଭ କିମ୍ଭୱତେ ।”

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତା
ଶ୍ରୀମତୀ ସ୍ମିତାରାଣୀ ସୁନ୍ଦର ରାୟ

ଆଦର୍ଶ ନାରୀ କଲ୍ୟାଣୀ

ଆଦର୍ଶ ଦାଂପତ୍ୟ ଜୀବନର ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ ରାଣୀ କଲ୍ୟାଣୀଙ୍କର କାହାଣୀ ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ । କଲ୍ୟାଣୀ ଥିଲେ ଜଣେ ଆଦର୍ଶ ନାରୀ । ପତିବ୍ରତା, ଧୈର୍ଯ୍ୟ, ସହିଷ୍ଣୁତା ଓ ତ୍ୟାଗ ଆଦି ଦେବୀ ସୁଲଭ ଗୁଣରେ ସେ ବିମଣ୍ଡିତା ଥିଲେ । ସର୍ବଦା ଆତ୍ମସ୍ୱରୂପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ରହି, ଭଗବତ୍ ନିର୍ଭରତା ଅନୁଶୀଳନ ଦ୍ୱାରା, କଲ୍ୟାଣୀ ଅନେକ ଘାତ ପ୍ରତିଘାତର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ସ୍ଥିର ଓ ଅବିଚଳିତ ଭାବେ ଅବସ୍ଥାନ କରିପାରିଥିଲେ । ନିଜର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଇଚ୍ଛାକୁ ବଳିଦେଇ, ସ୍ୱାମୀଙ୍କର ଆଦର୍ଶକୁ ନିଜ ଜୀବନର ବଡ଼ ରୂପେ ପାଳନ କରିଥିଲେ । ପତିବ୍ରତା ସାଧନା ଓ ଅସାଧାରଣ ତ୍ୟାଗ ପାଇଁ କଲ୍ୟାଣୀ ଆଜି ସମସ୍ତଙ୍କର ଆଦର୍ଶ ସ୍ଥାନୀୟା ହୋଇ ପାରିଛନ୍ତି ।

କଲ୍ୟାଣୀ ଗୋଟିଏ ଦରିଦ୍ର ପରିବାରରେ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ସେ ତାଙ୍କ ବୃଦ୍ଧ ପିତାଙ୍କ ସହ ଏକାକୀ ଅରଣ୍ୟରେ ବାସ କରୁଥିଲେ । କଲ୍ୟାଣୀ ବୃଦ୍ଧ ପିତାଙ୍କୁ ସେବା କରିବା ସହ ଗୃହର ଯାବତୀୟ କର୍ମ ନିପୁଣତାର ସହ ସଂପାଦନା କରୁଥିଲେ । ଗୃହର ସମସ୍ତ ଜଞ୍ଜଳ ମଧ୍ୟରେ ଥାଇ ସୁଦ୍ଧା ତାଙ୍କ ମୁଖରେ ସର୍ବଦା ହସ ଲାଗି ରହିଥିଲା । କଲ୍ୟାଣୀ ଶତ ଦରିଦ୍ରତାରେ ଥାଇ ମଧ୍ୟ କେବେ ଦୁଃଖ କିମ୍ବା କ୍ଷୋଭ ପ୍ରକାଶ କରୁ ନ ଥିଲେ । ସେ ନିଜକୁ ଭଗବତ୍ ଚିନ୍ତାରେ ତନ୍ମୟ ରଖି, ଦୈନନ୍ଦିନ କର୍ମ କରି ଯାଉଥିଲେ । କଲ୍ୟାଣୀଙ୍କର ପିତା ନିର୍ଜନ ହେଲେ ମଧ୍ୟ, ସେ ଥିଲେ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନୀ । ସେ ତାଙ୍କର କନ୍ୟାକୁ ସତୀ ଧର୍ମ, ପତିବ୍ରତା ସାଧନା ଆଦି ଆବଶ୍ୟକୀୟ ନୈତିକ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ।

ଅରଣ୍ୟକୁ ଶିକାର କରିବା ପାଇଁ ଆସିବା ସମୟରେ, ସେ ଦେଶର ରାଜକୁମାର କଲ୍ୟାଣୀଙ୍କର ସେବା ପରୀକ୍ଷଣତା ଓ ସଦାପ୍ରସନ୍ନ ଭାବ ଦେଖି ମୁଗ୍ଧ ହୋଇ ଯାଇଥିଲେ । ରାଜକୁମାରଙ୍କର ବିବାହ ସମୟ ଉପସ୍ଥିତ ହେବାରୁ, ସେ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ରାଜକୁମାରୀଙ୍କୁ ବିବାହ କରିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ଅରଣ୍ୟବାସୀ ଫକୀର କନ୍ୟା କଲ୍ୟାଣୀଙ୍କୁ ବିବାହ କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ପ୍ରକାଶ କଲେ । ନଚେତ୍ ସେ ଆଜୀବନ ଚିରକୁମାର ବଡ଼ ଅବଲମ୍ବନ କରିବେ ବୋଲି କହିଲେ । ଏହା ଶୁଣି ରାଜ୍ୟବାସୀ, ପାତ୍ରମନ୍ତ୍ରୀ ଏ ବିବାହ ପାଇଁ ସମ୍ମତି ପ୍ରଦାନ କଲେ । ରାଜା ଫକୀରଙ୍କ ନିକଟରେ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇ କଲ୍ୟାଣୀଙ୍କ ସହ ବିବାହ ପାଇଁ ପ୍ରାର୍ଥନା କଲେ । ବୃଦ୍ଧ ବିବାହ ପ୍ରସ୍ତାବରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆନନ୍ଦିତ ହେଲେ । ତାଙ୍କର ଆଶୀର୍ବାଦ ବ୍ୟତୀତ ଯୌତୁକ ଦେବା ପାଇଁ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସମ୍ବଳ ନ ଥିଲା । ସେ କଲ୍ୟାଣୀଙ୍କୁ ଦାଂପତ୍ୟ ଜୀବନ ସଂପର୍କରେ ଅମୂଲ୍ୟ ଉପଦେଶ ଦେଇ ବିଦାୟ ଦେଲେ । କଲ୍ୟାଣୀ ଯୌତୁକ ସ୍ୱରୂପ ତାଙ୍କ ବ୍ୟବହୃତ ଛିନ୍ନ ବସ୍ତ୍ର ଖଣ୍ଡିକ ସଙ୍ଗରେ ଘେନି ରାଜାଙ୍କ ପ୍ରଦତ୍ତ ରାଜକୀୟ ବସ୍ତ୍ର ଓ ଅଳଙ୍କାର ପରିଧାନ କରି ରାଜପ୍ରସାଦ ଗମନ କଲେ ।

ପାଠକମାନେ ମନେ ରଖିବେ ଯେ, କଲ୍ୟାଣୀ ତାଙ୍କର କୁମାରୀ ଜୀବନରୁ ଆଦର୍ଶ ଦାଂପତ୍ୟ ଜୀବନ, ସତୀଧର୍ମ ଓ ପତିବ୍ରତା ସାଧନା ସଂପର୍କରେ ଉପଯୁକ୍ତ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ କରି ବୈବାହିକ ଜୀବନରେ ପ୍ରବେଶ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କର ମୂଳଦୁଆ ସୁଦୃଢ଼ ହୋଇଥିବାରୁ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଜୀବନରେ ଅନେକ ଘାତ, ପ୍ରତିଘାତର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇ ସୁଦ୍ଧା ରାଣୀ ଅବିଚଳିତ ଭାବ ରକ୍ଷା କରି ପାରିଥିଲେ । କଲ୍ୟାଣୀ ରାଜପ୍ରସାଦକୁ ଆସିବା ପରେ ରାଜ କର୍ମଚାରୀମାନେ ପ୍ରଥମେ ତାଙ୍କୁ ଦରିଦ୍ର କନ୍ୟା ଭାବି ଘୃଣା ଚକ୍ଷୁରେ ଦେଖୁଥିଲେ ଓ ଉପଯୁକ୍ତ ସମ୍ମାନ ପ୍ରଦାନ କରୁ ନ ଥିଲେ । କଲ୍ୟାଣୀ ଏ ସବୁକୁ ଭୂଷେଇ ନ କରି ନିଜର ମିଷ୍ଟ ବ୍ୟବହାର ଓ ମଧୁର ଆଳାପ ଦ୍ୱାରା ସମସ୍ତଙ୍କର ମନ ମୋହି ନେଇଥିଲେ । ନବବଧୂ ଶୁଶ୍ରୁଷାକର୍ମକୁ ଆସିଲେ ପ୍ରଥମେ ଯେପରି ସମସ୍ତଙ୍କର ଶରୀରାଭିଜନ ହୋଇ ନ ଥିଲେ ସୁଦ୍ଧା ନିଜର ସେବା, ବ୍ୟବହାର ଓ ମିଷ୍ଟ ବାକ୍ୟ ଦ୍ୱାରା କ୍ରମଶଃ ସମସ୍ତଙ୍କର ଆଦରଣୀୟା ହୋଇଥାଏ, ଠିକ୍ ସେହିପରି କଲ୍ୟାଣୀ ନିଜ ଗୁଣ ଦ୍ୱାରା ସମସ୍ତଙ୍କର ହୃଦୟ ଅଧିକାର କରି ବସିଲେ । ପ୍ରକୃତରେ ନାରୀମାନଙ୍କର ବ୍ୟବହାର ଓ ବାକ୍ୟ ହେଉଛି ଅଙ୍ଗର ଭୂଷଣ । ନାରୀ ଯଦି ବହୁ ଅଳଙ୍କାର ଭୂଷିତ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ଉପଯୁକ୍ତ ବ୍ୟବହାର ପ୍ରଦର୍ଶନ ନ କରେ ଓ କରୁ କଥା କହେ, ସେ ସମସ୍ତଙ୍କର ଅପ୍ରିୟ ହୋଇଥାଏ । ନାରୀ ନିଜ ପ୍ରାଣ ଖୋଲି ଅନ୍ୟକୁ ଭଲ ପାଇ ପାରିଲେ, ପରକୁ ଆପଣାର କରିପାରିଲେ, ଛୋଟ ବଡ଼ କଥାରେ ଅଭିମାନ ପୋଷଣ ନ କରି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କରିପାରିଲେ, ଦିନେ ନିଷ୍ଠୁର ସମସ୍ତଙ୍କର ହୃଦୟ ଜୟ କରି ପାରିଥାଏ ।

ବିବାହର ବର୍ଷକ ପରେ ରାଣୀଙ୍କର ଅତି ସୁନ୍ଦରୀ କନ୍ୟା ସନ୍ତାନଟିଏ ଜାତ ହେଲା । ମାତ୍ର କଲ୍ୟାଣୀ ରାଜବଂଶୀୟ ହୋଇ ନ ଥିବାରୁ ରାଜାଙ୍କର ଅମାତ୍ୟ ପରିଜନ ତାଙ୍କର ସନ୍ତାନକୁ ରାଜକନ୍ୟା ବୋଲି ସ୍ୱୀକାର କଲେ ନାହିଁ । ଦେଶରେ ବିଦ୍ରୋହ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଦେଖା ଦେଲା । ଦେଶର ହିତ ନିମିତ୍ତ ତାଙ୍କ ଏହି କନ୍ୟା ସନ୍ତାନର ପ୍ରାଣ ବିନାଶ ହିଁ ଏକମାତ୍ର ଉପାୟ ବୋଲି ରାଜା କଲ୍ୟାଣୀଙ୍କୁ କହିଲେ । ନିଜର ସନ୍ତାନକୁ ପ୍ରାଣାଧିକ ଭଲ ପାଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଦେଶ ରକ୍ଷା ପାଇଁ କଲ୍ୟାଣୀ ଶିଶୁଟିକୁ ଘାତକ ହସ୍ତରେ ଅର୍ପଣ କଲେ । ଏହିପରି

ଦେଶରେ ବିଦ୍ରୋହ ଘଟାଇବାକୁ ଯାଇ ରାଣୀ ତାଙ୍କର ପରବର୍ତ୍ତୀ ଦୁଇଟି ଶିଶୁପୁତ୍ରକୁ ମଧ୍ୟ ଘାତକ ହସ୍ତରେ ଦେଲେ । ମାତା କଲ୍ୟାଣୀ ନିଜର ତିନୋଟି ସନ୍ତାନକୁ ହରାଇ ନିଦାରୁଣ ଦୁଃଖ ଅନୁଭବ କଲେ । କିନ୍ତୁ ସେ ଦେଶର ମଙ୍ଗଳ ନିମିତ୍ତ ସ୍ବାମୀଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ତାଙ୍କ ସନ୍ତାନମାନଙ୍କର ବଳିଦାନ ଦେଇଥିବାରୁ ସେ ଭାଙ୍ଗି ପଡି ନ ଥିଲେ । ସାଧାରଣ ନାରୀ ନିଜର ସନ୍ତାନ ମୃତ୍ୟୁଜନିତ ଦୁଃଖରେ ଶୋକାକୁଳିତ ହୋଇ ପାଗଳିନୀ ପରି କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ବୁଲନ୍ତି । କିନ୍ତୁ କଲ୍ୟାଣୀଙ୍କର ଥିଲା ଅପୂର୍ବ ଧୈର୍ଯ୍ୟଶକ୍ତି । ସନ୍ତାନ ବିୟୋଗଜନିତ ଦୁଃଖକୁ ସହ୍ୟକରିବା ପାଇଁ ସେ ଭଗବତ୍ ଆରାଧନାରେ ତନ୍ମୟ ରହୁଥିଲେ ।

ରାଣୀଙ୍କର ଏହି ଅପୂର୍ବ ଧୈର୍ଯ୍ୟଶକ୍ତି ଦେଖି ସମସ୍ତେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱିତ ହୋଇ ଯାଇଥିଲେ । କଲ୍ୟାଣୀ ଏହି ନିରାଶ୍ରୟରେ ଥିଲେ ସୁଦ୍ଧା ଭଗବାନଙ୍କ ସହିତ ତାଙ୍କର ଯୋଗସୂତ୍ରକୁ ସୂଦୃଢ଼ କରି ରଖିଥିଲେ । ତେଣୁ ସେ ଶତ ଘାତ ପ୍ରତିଘାତରେ ବି ଅବିଚଳିତ ରହୁଥିଲେ । ଯୌତୁକ ସ୍ବରୂପ ବାଲ୍ୟକାଳର ଯେଉଁ ଛିନ୍ନ ବସ୍ତ୍ର ଖଣ୍ଡିକ ସଙ୍ଗରେ ନେଇ ଆସିଥିଲେ, ପ୍ରତିଦିନ ନିଜର ରାଜବସ୍ତ୍ର ପରିତ୍ୟାଗ କରି ସେହି ଲୁଗାଖଣ୍ଡିକ ପିନ୍ଧି ଏକ ନିଭୂତ ମନ୍ଦିରରେ କଲ୍ୟାଣୀ କିଛି ସମୟ ଭଗବତ୍ ଧ୍ୟାନରେ କଟାଉଥିଲେ । ସେହି ସମୟରେ ସେ ଭୁଲିଯାଆନ୍ତି ଯେ ସେ ରାଣୀ । ସେ ନିଜକୁ ପୂର୍ବାଶ୍ରମର ସେହି ଚପଳା ବାଳିକା ରୂପେ ଚିନ୍ତା କରନ୍ତି । ଭାବନ୍ତି ସେ ବର୍ତ୍ତମାନ ପୁଣି ସ୍ବାଧୀନ । ସେ ଅରଣ୍ୟରେ ପୂର୍ବପରି ଆନନ୍ଦରେ ବୁଲୁଛନ୍ତି । ସେ ପିତାଙ୍କର ସେବା ଶୁଶ୍ରୂଷା କରୁଛନ୍ତି ଓ ଭଗବତ୍ ଆରାଧନାରେ ସମୟ କଟାଉଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର କୌଣସି ଦୁଃଖ, ଶୋକ ନାହିଁ କି କୌଣସି ସାଂସାରିକ ବନ୍ଧନ ନାହିଁ । ସେ ଭାବନ୍ତି ଯେ ଏ ସାଂସାରିକ ଦୁଃଖ, କଷ୍ଟ, ଘାତ, ପ୍ରତିଘାତ ସବୁ ମାୟାର ଖେଳ ମାତ୍ର । ଦିନେ ଏ ସବୁ ଅଭିନୟ ସରିଯିବ ଓ ସେ ଭଗବାନଙ୍କ ପାଖକୁ ଫେରିଯିବେ ଓ ଚିର ଆନନ୍ଦରେ ବୁଡି ରହିବେ । ତେଣୁ କଲ୍ୟାଣୀ ସେହି ଶୁଭଦିନର ପ୍ରତୀକ୍ଷାରେ ସବୁ ଦୁଃଖ ସହି ଯାଉଥିଲେ । କଲ୍ୟାଣୀ ଏହିପରି ନିଜର ସ୍ବରୂପ ଚିନ୍ତା ଦ୍ବାରା ଭଗବତ୍ ମିଳନ ଜନିତ ଅପୂର୍ବ ସ୍ୱର୍ଗୀୟ ଆନନ୍ଦ ଲାଭ କରୁଥିଲେ । ତଦ୍ବାରା ସନ୍ତାନ ବିୟୋଗଜନିତ ଶୋକକୁ ବି ସେ ଭୁଲି ଯାଉଥିଲେ ।

କଲ୍ୟାଣୀଙ୍କ ପରି ଆମେମାନେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରତିଦିନ ନିଜର ସ୍ବରୂପ ଚିନ୍ତା କରିବା ଉଚିତ୍ । ସକାଳ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ସଂସାର ବେଶଭୂଷା ପରିତ୍ୟାଗ କରି, ପୂଜାଲୁଗା ପିନ୍ଧି ଠାକୁରଙ୍କ ସେବା କରିବା ବେଳେ ଆମକୁ ଠିକ୍ କଲ୍ୟାଣୀଙ୍କ ପରି ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ହେବ । ଆମେ ଭାବିବୁ ଯେ “ଆମର କୌଣସି ଅଭାବ, ଦୁଃଖ ଓ ଶୋକ ନାହିଁ, କୌଣସି ବନ୍ଧନ ବି ନାହିଁ । ଆମେ ହେଲୁ ନିତ୍ୟ ମୁକ୍ତ, ଠାକୁରଙ୍କର ଅମୃତମୟ ସନ୍ତାନ । ଅଭିନୟ ପାଇଁ ଠାକୁର ଆମକୁ ଏ ସଂସାରକୁ ଆଣିଛନ୍ତି । ଅଭିନୟ ଶେଷରେ ଆମେ ନିତ୍ୟଲୋକକୁ ଫେରିଯିବୁ । ଠାକୁରଙ୍କ ସ୍ମରଣ ଓ ଠାକୁରଙ୍କ ସେବା ହେଲା ଆମର ନିତ୍ୟ କର୍ମ ।” ସଂସାରର ଛୋଟବଡ଼ ଦୁଃଖରେ ବ୍ୟସ୍ତ ନ ହୋଇ, ସବୁ ଠାକୁରଙ୍କ ଉପରେ ଛାଡିଦେଲେ ସେ ଆମକୁ ସମସ୍ତ ବାଧା ବିପତ୍ତିରୁ ପାର କରାଇ ଦେବେ । ନିଜ ମନକୁ ସ୍ଥିର କରି ପୂଜା ସମୟତକ ଠାକୁରଙ୍କ ସହ ଯୋଗସୂତ୍ର ରକ୍ଷା କରିପାରିଲେ, ଆମେ ମଧ୍ୟ କଲ୍ୟାଣୀଙ୍କ ପରି ଧୈର୍ଯ୍ୟଶୀଳା, ନିରୁଦ୍ବିଗ୍ନ ହୋଇପାରିବୁ ।

କଲ୍ୟାଣୀଙ୍କର ଏତିକିରେ ପରୀକ୍ଷା ଶେଷ ହୋଇ ନ ଥିଲା । ଆଉ କେତେ କାଳ ଏପରି ବିନା ସନ୍ତାନରେ ଜୀବନ ବିତାଇବେ ଭାବି ରାଜା ଦ୍ବିତୀୟ ବିବାହ ପାଇଁ ସ୍ଥିର କଲେ । ରାଜବଂଶର ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ଲାଭ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ରାଜକନ୍ୟାଙ୍କୁ ବିବାହ କରିବେ ବୋଲି କଲ୍ୟାଣୀଙ୍କୁ ଜଣାଇଲେ । ନୂତନ ରାଣୀ ଆସିବା ପରେ କଲ୍ୟାଣୀ ରାଜଗୃହରେ ରହିଲେ କାଳେ ଅଶାନ୍ତି ସୃଷ୍ଟି ହେବ, ସେଥିପାଇଁ ରାଜା କଲ୍ୟାଣୀଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ପିତାଙ୍କ ନିକଟରେ ରହିବା ଶ୍ରେୟଙ୍କର ବୋଲି ମନ୍ତ୍ରଣା ପ୍ରକାଶ କଲେ । କଲ୍ୟାଣୀଙ୍କର ରାଜଗୃହ ଭୋଗରେ ଆଦୌ ଆସକ୍ତି ନ ଥିଲା । ତେଣୁ ସେ କୌଣସି ଆପତ୍ତି ନ କରି, ରାଜାଙ୍କଠାରୁ ବିଦାୟ ନେଇ ବୃକ୍ଷପିତାଙ୍କ ନିକଟକୁ ଫେରି ଆସିଲେ । ସ୍ବାମୀଙ୍କ ଦ୍ବାରା ପରିତ୍ୟକ୍ତ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ରାଣୀ କୌଣସି ଅଭିମାନ ପୋଷଣ କଲେ ନାହିଁ କି କିଛି ଅପମାନ ବୋଧ କଲେ ନାହିଁ । କଲ୍ୟାଣୀ ପୂର୍ବପରି ତାଙ୍କ ପିତାଙ୍କ ସେବାରେ ଲାଗିପଡିଲେ । ସାନ୍ତ୍ବନା ଦେବା ନିମିତ୍ତ ରାଜା କିଛିଦିନ ପରେ କଲ୍ୟାଣୀଙ୍କ ନିକଟରେ ବନରେ ଉପସ୍ଥିତ ହେଲେ । ସେ କଲ୍ୟାଣୀଙ୍କ ମୁଖରେ ଲେଖମାତ୍ର ବିଷାଦ ବା ଶୋଭା ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲେ ନାହିଁ । ରାଜାଙ୍କର ଅନ୍ୟ କେହି ଆତ୍ମୀୟସ୍ବଜନ ନ ଥିବାରୁ, ସେ କଲ୍ୟାଣୀଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ବିବାହ ଆୟୋଜନ ପାଇଁ ରାଜପ୍ରସାଦକୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କଲେ । କଲ୍ୟାଣୀ ଅଭିମାନ ପୋଷଣ କରିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ରାଜପ୍ରସାଦକୁ ଆସି ରାଜାଙ୍କର ଦ୍ବିତୀୟ ବିବାହ ଆୟୋଜନରେ ଲାଗିପଡିଲେ । ଏଥିରୁ ରାଣୀଙ୍କର ଉଦାର ମନୋଭାବ ଓ ତ୍ୟାଗର ପରିଚୟ ମିଳିଥାଏ । ରାଜା ଯେତେବେଳେ ନୂତନ ରାଣୀଙ୍କୁ ନେଇ ରାଜପ୍ରସାଦରେ ଉପସ୍ଥିତ ହେଲେ, କଲ୍ୟାଣୀ ତାଙ୍କୁ ଅଭ୍ୟର୍ଥନା କରି ତାଙ୍କ ମୁଖ ରୂମ୍ଭନ କଲେ । ଈର୍ଷା ପରିବର୍ତ୍ତେ ତାଙ୍କ ହୃଦୟ ବାସ୍ତବ୍ୟ ମମତାରେ ଭରି ଉଠିଲା । କଲ୍ୟାଣୀଙ୍କର ଏହି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ବ୍ୟବହାର ଦେଖି ନଗରବାସୀ ତାଙ୍କୁ ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । କଲ୍ୟାଣୀ ବିବାହ ପାଇଁ ସମସ୍ତ ଆୟୋଜନ ସୁଚାରୁ ରୂପେ ସଂପନ୍ନ କରି ରାଜାଙ୍କଠାରୁ ବିଦାୟ ପାଇଁ ଅନୁମତି ମାଗିଲେ ।

ରାଣୀଙ୍କର ନିଃସ୍ୱାର୍ଥପର ସେବା, ଆତ୍ମୀୟତା ଓ ଆତ୍ମ ସ୍ୱାର୍ଥତ୍ୟାଗ ଦେଖି ପ୍ରଜାଗଣଙ୍କର ହୃଦୟ କରୁଣାରେ ବିଗଳିତ ହୋଇଗଲା । କଲ୍ୟାଣୀଙ୍କ ପ୍ରତି ହୋଇଥିବା ଏପରି ନିଷ୍ଠୁର ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ପ୍ରଜାଗଣ ରାଜାଙ୍କୁ ଦୋଷାରୋପ କଲେ । ରାଜା ଶେଷରେ ତାଙ୍କ ମୁଖ ଖୋଲିଲେ । ସେ କହିଲେ ଯେ କଲ୍ୟାଣୀଙ୍କୁ ସେ ପ୍ରାଣପଣେ ଭଲ ପାଆନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ରାଜ୍ୟବାସୀଙ୍କ ଅଭିଯୋଗ ଓ ପାତମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପରାମର୍ଶରେ ସେ ତାଙ୍କର ସନ୍ତାନସନ୍ତତିଙ୍କୁ ଘାତକ ହସ୍ତରେ ଦେଲେ । ପୁନରାଂ, ରାଜ୍ୟର ମଙ୍ଗଳ ନିମିତ୍ତ ତାଙ୍କର ଏ ଦ୍ୱିତୀୟ ବିବାହର ଆୟୋଜନ ହେଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ଯେଉଁ ନୂତନ ରାଜକନ୍ୟା ବିବାହ ପାଇଁ ଆସିଛନ୍ତି, ସେ ହେଉଛନ୍ତି ପ୍ରକୃତରେ କଲ୍ୟାଣୀଙ୍କର ସନ୍ତାନ । ରାଜକନ୍ୟାଙ୍କ ସହିତ ଆସିଥିବା ଦୁଇ ଭାଇ ହେଉଛନ୍ତି କଲ୍ୟାଣୀଙ୍କର ଦୁଇ ପୁତ୍ର । ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ରାଜ୍ୟର ରାଜା ଘାତକ ହସ୍ତରୁ ତାଙ୍କର ଶିଶୁ ସନ୍ତାନ ମାନଙ୍କୁ ସୌଭାଗ୍ୟ କ୍ରମେ ଲାଭ କରି ଲାଳନ ପାଳନ କରିଥିଲେ । କିଛି ଦିନ ପୂର୍ବେ ରାଜା ଏ ସମସ୍ତ ଘଟଣା ବୃତ୍ତାନ୍ତ ଅବଗତ ହେଲା ପରେ ବିବାହର ଛଳନା କରି ତାଙ୍କ ସନ୍ତାନମାନଙ୍କୁ ନିଜ ରାଜ୍ୟକୁ ଆଣିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର କଲ୍ୟାଣୀଙ୍କ ପ୍ରତି ଏ ନିଷ୍ଠୁର ବ୍ୟବହାର କେବଳ ରାଜ୍ୟବାସୀଙ୍କ ଆଖି ଖୋଲିବା ପାଇଁ । କେବଳ ରାଜ ବଂଶରେ ଜନ୍ମ ହେଲେ ଯେ ଯାଇ ଜଣେ ମହାନ ହେବେ ତାହା ନୁହେଁ । କଲ୍ୟାଣୀ ଦରିଦ୍ର ଘରେ ଜନ୍ମ ହୋଇ ବି ଆଜି ନିଜର ତ୍ୟାଗ ଓ ବଳିଦାନ ପାଇଁ ସମସ୍ତଙ୍କର ପୂଜନୀୟା ହୋଇଛନ୍ତି । ରାଜାଙ୍କଠାରୁ ସମସ୍ତ ଘଟଣା ଶୁଣି ରାଜ୍ୟବାସୀ ନିଜର ଭୁଲ ବୁଝିଲେ ଓ ରାଣୀଙ୍କୁ ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । କଲ୍ୟାଣୀ ନିଜର ସନ୍ତାନମାନଙ୍କୁ ଫେରି ପାଇ ଆନନ୍ଦରେ ଆତୁରୁଆ ହୋଇ ଗଲେ । ପ୍ରଜାଗଣ ଫକୀର କନ୍ୟା କଲ୍ୟାଣୀଙ୍କୁ ରାଜରାଣୀ ବୋଲି ସାଦରେ ଗ୍ରହଣ କଲେ ଓ ତାଙ୍କର ସନ୍ତାନମାନଙ୍କୁ ରାଜ୍ୟର ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ଭାବେ ସ୍ୱୀକାର କଲେ ।

ଉପରୋକ୍ତ କାହାଣୀରେ ଅନେକ ଶିକ୍ଷଣୀୟ ବିଷୟ ରହିଛି । ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ ତିନି ଗୋଟି ପ୍ରଧାନ । ପ୍ରଥମ ଶିକ୍ଷାଟି ହେଲା - କୁମାରୀ ଜୀବନରେ ନୈତିକ ଶିକ୍ଷାର ଆବଶ୍ୟକତା । ପିତାମାତା ବୈଷୟିକ ଶିକ୍ଷା ସହିତ ପୁତ୍ର କନ୍ୟାମାନଙ୍କୁ ବ୍ରହ୍ମଚର୍ଯ୍ୟ, ସତୀ ଧର୍ମ ଓ ପତିବ୍ରତା ସାଧନା ଆଦି ଶିକ୍ଷା ମଧ୍ୟ ଦେବେ । ଯଦ୍ୱାରା ସେମାନେ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ଜୀବନ ଯାପନ କରିବେ । କଲ୍ୟାଣୀ ବାଲ୍ୟ କାଳରୁ ନିଜ ପିତାଙ୍କଠାରୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ କରିଥିବାରୁ ବୈବାହିକ ଜୀବନରେ ତାହା ପ୍ରତିପାଳନ କରିଛନ୍ତି । ଫଳରେ ସେ ଜଣେ ଆଦର୍ଶ ନାରୀ ରୂପେ ପରିଗଣିତ ହୋଇଛନ୍ତି ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ଶିକ୍ଷାଟି ହେଲା - ଶାନ୍ତିମୟ ବୈବାହିକ ଜୀବନ ପାଇଁ ସଂଯମତା, ତ୍ୟାଗ, ସେବା, ଧର୍ଯ୍ୟ ଓ ସହନଶୀଳତା ଆଦି ଗୁଣ ଗୁଡିକ ନିତାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ । ବିବାହ କେବଳ ଭୋଗ ସୁଖ ପାଇଁ ନୁହେଁ । ଶାସ୍ତ୍ରରେ ଅଛି- ବିବାହ ପରେ ନାରୀର ସ୍ୱାମୀ ଘରେ ବାସ ପ୍ରକୃତରେ ଗୁରୁ ଗୃହବାସ ସହିତ ତୁଳନୀୟ । ଶିଷ୍ୟ ଯେପରି ନିଷ୍ଠାର ସହିତ ଗୁରୁଙ୍କର ସେବା କରିଥାଏ, ପତ୍ନୀ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ନିଃସ୍ୱାର୍ଥପର ଭାବେ ସ୍ୱାମୀ, ପୁତ୍ରକନ୍ୟା ଓ ପରିବାର ପରିଜନଙ୍କ ସେବା କରିଥାଏ । ନିଜର ଅଭିମାନ, ଅହଙ୍କାର ଓ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଇଚ୍ଛାକୁ ବଳି ଦେଇ ସ୍ୱାମୀଙ୍କଠାରେ ଆତ୍ମସମର୍ପଣ କରିଥାଏ । କଲ୍ୟାଣୀ ଜଣେ ରାଜାଙ୍କୁ ବିବାହ କରି ମଧ୍ୟ କେବେ ଭୋଗ ସୁଖରେ କାଳାତିପାତ କରି ନାହାନ୍ତି । ସେ ତାଙ୍କ ଜୀବନରେ ବହୁ ତ୍ୟାଗ ସ୍ୱୀକାର କରିଛନ୍ତି । ନିଜର ଇଚ୍ଛାକୁ ଏତାଇ ଦେଇ ସେ ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପାଳନ କରିଛନ୍ତି ଓ ତା ପ୍ରତିଦାନରେ ସ୍ୱାମୀଙ୍କଠାରୁ କେବେ କିଛି ଚାହିଁନାହାନ୍ତି । ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ବ୍ୟବହାରରେ କେବେ କ୍ରୋଧ ବା ଅଭିମାନ ପୋଷଣ ନ କରି ବରଂ ସର୍ବଦା ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପାଳନରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଛନ୍ତି ।

ତୃତୀୟ ଶିକ୍ଷାଟି ହେଲା - କୁଆର ପରେ ଭଜା ଆସିଲା ପରି ଜୀବନରେ ସୁଖ ପରେ ଦୁଃଖ, ଦୁଃଖ ପରେ ସୁଖ ଲାଗି ରହିଥାଏ । ଏହି ସୁଖ ଦୁଃଖର ଚକ୍ର ମଧ୍ୟରେ କିପରି ନିଜକୁ ସମଭାବାପନ୍ନ କରି ରଖିହେବ, ତାହା ହେଉଛି ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ସାଧନା । ସୁଖରେ ରହିଲେ ମଣିଷ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଭୁଲିଯାଏ, ତେଣୁ ଦୁଃଖ ଆସି ତାକୁ ଚେତାଇ ଦିଏ । ସୁଖରେ ଅତି ଉତ୍ସୁକିତ ନ ହୋଇ ବା ଦୁଃଖରେ ଅତି ମିୟମାଣ ନ ହୋଇ ସର୍ବଦା ଠାକୁରଙ୍କୁ ସ୍ମରଣ କରିବା ଉଚିତ୍ । ଠାକୁରଙ୍କଠାରେ ଆତ୍ମସମର୍ପଣ କରି, ତାଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବା ଶିଖିଲେ ସେ ଆମକୁ ହାତଧରି ଏ ଭବନଦୀ ପାର କରାଇଦେବେ । କଲ୍ୟାଣୀ ସର୍ବଦା ଭଗବାନଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ଚଳୁଥିଲେ । କେବେ ନିଜର ଆତ୍ମସ୍ୱରୂପ ହୃଦୟରୁ ପାଶୋରି ନ ଥିଲେ । ସନ୍ତାନ ବିୟୋଗଜନିତ ଶୋକକୁ ମଧ୍ୟ ସେ ଧୈର୍ଯ୍ୟର ସହିତ ସହ୍ୟ କରିଥିଲେ । ସଂସାରକୁ ଏକ ପରୀକ୍ଷା କ୍ଷେତ୍ର ଭାବି ନିଜର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କରି ଯାଇଥିଲେ । କଲ୍ୟାଣୀଙ୍କ ପରି ତ୍ୟାଗୀ ଓ ପତିବ୍ରତା ନାରୀ ଅତି ବିରଳ । ମଙ୍ଗଳମୟ ଭଗବାନ ଶେଷରେ ତାଙ୍କୁ ସବୁ ଆନନ୍ଦ ଓ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ତେଣୁ ସେ ଚିରଦିନ ପାଇଁ ନାରୀଜାତିର ଆଦର୍ଶସ୍ଥାନୀୟା ହୋଇପାରିଛନ୍ତି ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତା
ଶ୍ରୀମତୀ ପଦ୍ମାଗନ୍ଧା ସାହୁ

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରା ଓ ପାଞ୍ଚତ୍ୟରେ ତା'ର ପ୍ରସାର

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ନିଗମର ନିଗୁଡ଼ ତତ୍ତ୍ୱ ଅତି ସହଜରେ ଉପଲବ୍ଧି କରିପାରିଥିବାରୁ, ତା'ଙ୍କ ଗୁରୁ ତା'ଙ୍କର ସନ୍ୟାସ ନାମ ରଖିଥିଲେ 'ନିଗମାନନ୍ଦ' । ନିଗମ ଅର୍ଥାତ୍ ବେଦାନ୍ତ ପ୍ରତିପାଦ୍ୟ ଅଦ୍ୱୈତ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ - ଯେଉଁ ଜ୍ଞାନ ଜୀବକୁ ପରବ୍ରହ୍ମ ତତ୍ତ୍ୱରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରାଇଥାଏ । ଏହା କିନ୍ତୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ନୁହେଁ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଭିତରେ କାଶ୍ୟାପମରେ ମା' ଅନୁପୂର୍ଣ୍ଣଙ୍କ ପ୍ରଭାବରୁ ଅସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବୋଧ ଜାଗିଉଥିଲା । ସେ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞ ଜ୍ଞାନତଃ ଉପଲବ୍ଧି କଲେ, ଯୋଗରେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ୍ୟ ଦର୍ଶନ କଲେ, ମାତ୍ର ତା'ଙ୍କୁ ନେଇ ଯେ ଲୀଳା, ଅର୍ଥାତ୍ ପରମ ଆତ୍ମୀୟ ଜ୍ଞାନରେ ସଂସାର ମଧ୍ୟ କରିବା ସମ୍ଭବ, ଏହା ଉପଲବ୍ଧି କରିପାରିନଥିଲେ । ଏହି ଅଭାବ ବୋଧରୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଭାବସାଧନାରେ ପ୍ରବେଶ । ଏହି ଭାବ ଜଗତ ହେଲା ଅବର ବ୍ରହ୍ମତତ୍ତ୍ୱ । ଏହି ଭାବ ସାଧନାରେ ସିଦ୍ଧିଲାଭ କରିବାପରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ନିଜକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବୋଲି ଅନୁଭବ କରିଥିଲେ । ତେଣୁ ନିଗମରେ ବ୍ରହ୍ମ ଉପଲବ୍ଧି କରି ପୁଣି ଆଗମରେ ଫେରି ଆସି ଲୀଳାନନ୍ଦ ଉପଭୋଗ କରିବାପରେ ଯାଇ ପୂର୍ଣ୍ଣତା ପ୍ରାପ୍ତି ହୋଇଥାଏ । ପୂର୍ଣ୍ଣତା ପ୍ରାପ୍ତି ପରେ ଭଗବତ୍ ଅନୁରୋଧରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଯେତେବେଳେ ଗୁରୁହୋଇ ଲୋକାଳୟକୁ ଆସିଲେ, ସେତେବେଳେ ସେ ତା'ଙ୍କ ଗୃହସ୍ଥ ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ପାଇଁ ନିଗମ ଓ ଆଗମ ଏହି ଉଭୟବିଧ ତତ୍ତ୍ୱର ସମ୍ୟକ୍ ଉପଲବ୍ଧି କରାଇବା ପାଇଁ ଗୃହ, ସଂଘ ଓ ସମ୍ମିଳନୀ ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱାରୋପ କରିଥିଲେ । ତା'ଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ ପଛାନୁସାରେ ଆଦର୍ଶ ଗୃହୀ ସଂଘ ସାଧନା ମାଧ୍ୟମରେ ବ୍ରହ୍ମତତ୍ତ୍ୱ ଉପଲବ୍ଧି କରି ପରେ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗଦାନ କରି ଲୀଳାନନ୍ଦ ଉପଭୋଗ କରି ଜୀବନରେ ପୂର୍ଣ୍ଣତା ଲାଭ କରିବ ।

ଏଠାରେ ଗୋଟିଏ କଥା ସ୍ମରଣ ରଖିବାକୁ ହେବ ଯେ ସତ୍, ଚିତ୍ ଓ ଆନନ୍ଦ ହେଉଛି ବ୍ରହ୍ମଙ୍କର ସ୍ୱରୂପ । କେବଳ ଜ୍ଞାନ ଲାଭ ହେଲେ ଜୀବ ବ୍ରହ୍ମଙ୍କର ଚିତ୍ ଅଂଶର ଉପଲବ୍ଧି କରିଥାଏ । ଏଥିରେ ଭାବର ବିକାଶ ଘଟୁ ନଥିବାରୁ, ଅଭାବ ବୋଧ ଜାଗିଉଠେ । ପୁନଶ୍ଚ କେବଳ ଭକ୍ତି ବା ପ୍ରେମ ଲାଭ ହେଲେ ବ୍ରହ୍ମଙ୍କର ଆନନ୍ଦ ଅଂଶର ଉପଲବ୍ଧି ହେଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଜ୍ଞାନ ଅଭାବରୁ ଜୀବର ପତନ ହୋଇଥାଏ । ଅର୍ଥାତ୍ ଜ୍ଞାନ ଅଭାବରୁ ଜୀବ ଯେ ସ୍ୱରୂପରେ ଆନନ୍ଦମୟ ଏହି ତତ୍ତ୍ୱରେ ସେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ରହିପାରେ ନାହିଁ । ଜ୍ଞାନାଭାବରୁ ଭାବ ଭାବପ୍ରବଣତାରେ ପରିଣତ ହୋଇଥାଏ । ତେଣୁ ବ୍ରହ୍ମଙ୍କର ନାମ ରୂପ ଇତ୍ୟାଦି ନାହିଁ ଯେପରି ସତ୍ୟ, ପୁଣି ତାଙ୍କର ନାମ ରୂପ ଇତ୍ୟାଦି ଅଛି, ତାହା ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ସତ୍ୟ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ତା'ଙ୍କ ଆଶିତ ଶିଷ୍ୟ ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ଏହି ଉଭୟବିଧ ତତ୍ତ୍ୱରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରାଇବାପାଇଁ ଗୃହସାଧନା, ସଂଘସାଧନା ଓ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଛନ୍ତି ।

ତନ୍ତ୍ର, ଜ୍ଞାନ, ଯୋଗ ଓ ପ୍ରେମ ଭେଦରେ ଗୁରୁ ପ୍ରକାର ସାଧନା ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଜ୍ଞାନ ଓ ପ୍ରେମ ମୁଖ୍ୟ । ତନ୍ତ୍ରର ପ୍ରେମ ସାଧନା ସହିତ ଓ ଯୋଗର ଜ୍ଞାନ ସାଧନା ସହିତ ଯଥେଷ୍ଟ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ରହିଛି । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ପ୍ରଥମେ ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ହେବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି । ତା'ର ଅର୍ଥ ହେଲା, ଗୁରୁଙ୍କୁ ଗୃହର କର୍ତ୍ତା ଆସନରେ ବସାଇ ତାଙ୍କରି ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ଗୃହ ପରିଗୁଳନା କରିବା । ସେଥିରେ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଜ୍ଞାନର ବିକାଶ ଘଟି ମନୁଷ୍ୟତ୍ୱର ସାଧନା ହୋଇଥାଏ । ଏହି ସଂସାର ପରିଗୁଳନା ଗୁରୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ କରି ଆଦର୍ଶ ଗୃହୀ ବୁଝିପାରେ ଯେ ଗୁରୁ ନିତ୍ୟ ବିଦ୍ୟମାନ ଅଛନ୍ତି ଓ ପ୍ରକୃତରେ ସବୁ କରୁଛନ୍ତି, ଅର୍ଥାତ୍ ସେ ବ୍ରହ୍ମଙ୍କର ସତ୍ ଅଂଶର ପରିଚୟ ପାଏ । ଏହି କର୍ମ ମାଧ୍ୟମରେ ତନ୍ତ୍ର ସାଧନା ହୋଇଯାଏ । ତନ୍ତ୍ର ସାଧନା ବୈଧିମାର୍ଗ ମୂଳକ ଓ ପ୍ରେମ ସାଧନା ରାଗମାର୍ଗ ମୂଳକ । ତେଣୁ ଭକ୍ତିର ଅନୁଶୀଳନ ଭିତରେ ଗୃହକର୍ମକୁ ଠାକୁରଙ୍କ କର୍ମ ଭାବରେ କରିବାକୁ ଯିବାଦ୍ୱାରା ବୈଧିମାର୍ଗର କଠୋରତା କୋହଳ ହୋଇଯାଉଥିବାରୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଆଦର୍ଶ ଗୃହୀ ହେବା ପାଇଁ ଆମମାନଙ୍କ ପରି ଦୁର୍ବଳ ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଦ୍ୱିତୀୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ହେଲା ସଂଘଶକ୍ତିର ପ୍ରତିଷ୍ଠା । ସଂଘ ସାଧନାରେ ଜ୍ଞାନ ଓ ଯୋଗର ସାଧନା ହୋଇଥାଏ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି ବିରୋଧର ଏକାନ୍ତ ପରିହାର ପୂର୍ବକ ପ୍ରାଣର ଐକାନ୍ତିକ ମିଳନରେ ସଂଘର ସୃଷ୍ଟି । ଏହାର ଭାବାର୍ଥ ହେଲା, ଆମେ ଅନେକରୁ ମିଶି ଆସି ଏକ ତତ୍ତ୍ୱରେ ପରିଣତ ହେବା । ଏହି ଏକ ତତ୍ତ୍ୱରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେବା ଭିତରେ ହିଁ ଜ୍ଞାନର ଅଲୋକ ଫୁଟି ଉଠେ । କାରଣ ବିଭେଦାତ୍ମକ ମାୟାଶକ୍ତି ପ୍ରଭାବରୁ ଆମେ ବ୍ୟକ୍ତି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରତା ଲାଭକରିବା ଫଳରେ ଅନନ୍ତ ଶକ୍ତିର ଅଧିକାରୀ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ଆମେ ନିଜକୁ ଦୁର୍ବଳ ଓ ଶକ୍ତିହୀନ ମନେକରି ଅଶେଷ ଦୁଃଖ ଭୋଗ କରିଥାଉ । ମାତ୍ର ସଂଘଶକ୍ତିର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେବା ଦ୍ୱାରା ବିଭେଦର ପରିହାର ହେଉଥିବାରୁ ଅର୍ଥାତ୍ ଆମେ ଅନେକ ମିଶି ଏକ ହେଉଥିବାରୁ ଜ୍ଞାନ ଓ ଶକ୍ତିର ସୀମା ରହେ ନାହିଁ । ଏହି ସଂଘ ଶକ୍ତିର ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ପାଇଁ ସଂଘ ସାଧନାର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କରିଛନ୍ତି । ଏହି ସାଧନା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ନୁହେଁ । ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କ ଆଦର୍ଶକୁ ରୂପ ଦେବାପାଇଁ ସଂଘର ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ଅର୍ଥାତ୍ ସମସ୍ତ ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ବ୍ୟକ୍ତି ଲକ୍ଷ୍ୟକୁ ବଳି ଦେବା ହେଲା ସଂଘ ସାଧନା । ଏହି ସାଧନାରେ ସିଦ୍ଧିଲାଭ କଲେ ବେଦାନ୍ତ ପ୍ରତିପାଦ୍ୟ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ଲାଭ ହୋଇଥାଏ । ବ୍ୟକ୍ତି ଲକ୍ଷର ଲୟ ଏହି ଉପାୟରେ ଅତି ସହଜରେ ସାଧିତ ହୋଇଥାଏ । ଅନ୍ୟଥା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସାଧନା ଭଜନରେ

ଅହଂତ୍ୱର ପ୍ରସାର ନ ହୋଇ, ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଅହଂକାର ବର୍ଦ୍ଧିତ ହୋଇ ବ୍ୟକ୍ତି ସ୍ୱାତନ୍ତ୍ର୍ୟତା ଆସିଯିବାରୁ ଐକାଗ୍ରୀକ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ଲାଭ ହୋଇପାରେ ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ତୃତୀୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ହେଉଛି ଭାବ ବିନିମୟ । ଏହି ଭାବ ବିନିମୟ ପାଇଁ ସେ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରିଛନ୍ତି । ଯେଉଁ ମାନେ ଅଦୈତ୍ୟ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ଲାଭ କରନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଭାବର ସ୍ୱତଃ ବିକାଶ ହୁଏ । କାରଣ ଭାବ ବା ପ୍ରେମଭକ୍ତି ଜ୍ଞାନକୁ ଆଶ୍ରୟ କରି ବିକାଶ ଲାଭ କରେ । ଏଠାରେ ଗୋଟିଏ ଜିନିଷ ବିଶେଷ ଭାବରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିବାର କଥା ହେଉଛି ଯେ ଏହି ସଂସାରରେ ମାୟାଶକ୍ତିର ପ୍ରଭାବରେ ବ୍ୟକ୍ତି ସ୍ୱାତନ୍ତ୍ର୍ୟତାର ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଫଳରେ ଐକାଗ୍ରୀକା ବୁଦ୍ଧି ଜାତ ହୋଇପାରୁ ନଥିବାରୁ ସମସ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି କୈହିକ ସମ୍ବନ୍ଧ ଅନିତ୍ୟତାରେ ପରିଣତ ହେଉଛି । କିନ୍ତୁ ଜ୍ଞାନରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେଲେ, ଅର୍ଥାତ୍ ସମସ୍ତି ଚୈତନ୍ୟର ଉଦୟ ହେଲେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସମ୍ବନ୍ଧର ଅବସାନ ଘଟିଲେ ମଧ୍ୟ ସମସ୍ତିଗତ ସମ୍ବନ୍ଧର ବିକାଶ ହୋଇଥାଏ । ସେହି ସମ୍ବନ୍ଧ ଚିରନ୍ତନ ଓ ଶାଶ୍ୱତ । ସେହି ସମ୍ବନ୍ଧକୁ ନିତ୍ୟଭାବ କୁହାଯାଏ । ତେଣୁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଯେଉଁ ସମ୍ବନ୍ଧ ବନ୍ଧନର କାରଣ ବା ମାୟାର ବିକ୍ଷେପ ଶକ୍ତି ବୋଲି ପ୍ରତୀୟମାନ ହେଉଥାଏ, ସମସ୍ତି ଚୈତନ୍ୟ ବା ଜ୍ଞାନର ଉଦୟ ହେଲେ ତାହା ଭାବରେ ପରିଣତ ହୋଇ ସମସ୍ତ ଅଭାବର ଅବସାନ ଘଟାଏ । ଏହି ଭାବ ଏକ ଆକ୍ଷର୍ଯ୍ୟ ଜିନିଷ । ତାହାର ବୁଦ୍ଧି ତା’ର ବିନିମୟ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । ତେଣୁ ଭାବ ଲାଭ ହେଲେ କର୍ମ, ଯୋଗରେ ପରିଣତ ହୋଇଯାଏ ଓ ଶକ୍ତି, ଭକ୍ତିରେ ପରିଣତ ହୋଇଥାଏ । ତେଣୁ ସଂଘଶକ୍ତିରୁ ମହାଭାବର ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥାଏ । ଏହି ମହାଭାବର ପରଶ ତା’ଙ୍କ ଶିଷ୍ୟ ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ଦେବାପାଇଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ । ଏହି ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ହେଉଛି ଠାକୁରଙ୍କର ନିତ୍ୟଲୀଳାର ସ୍କୂଳ ରୂପାୟନ । ତେଣୁ ଯେଉଁ ସାଂସରିକ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସଂପର୍କ ଖଣ୍ଡିତ ଭାବରେ ବନ୍ଧନର କାରଣ, ସଂଘ ସାଧନା ରୂପକ ଏକତତ୍ତ୍ୱର ଅନୁଶୀଳନ ଦ୍ୱାରା ତାହା ପୁଣି ଅଖଣ୍ଡ ଭାବରେ ନିତ୍ୟନୂତନ ହୋଇ ଲାଭ ହୁଏ । ତେଣୁ ଗୋଟିଏ ଭାବରେ ଲକ୍ଷ୍ୟକଲେ ଆମେ ବୁଝିପାରିବା ଯେ ସାର୍ଥକ ଭାବରେ ସମ୍ମିଳନୀର ଅନୁଷ୍ଠାନ କରିପରିଲେ ଆମମାନଙ୍କ ଜୀବନ ଧନ୍ୟ ହୋଇଯିବ; ସମସ୍ତ ଅଭାବ, ଅଶାନ୍ତିର ଚିର ଅବସାନ ଘଟିବ ।

ଉପରୋକ୍ତ ଆଲୋଚନାରୁ ଆମକୁ ଗୋଟିଏ କଥା ସ୍ପଷ୍ଟ ରଖିବାକୁ ହେବ ଯେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଲାଭ କରିବାପାଇଁ ସାର୍ଥକ ସମ୍ମିଳନୀର ଅନୁଷ୍ଠାନ କରିବା ହେଲା ଆମ ଜୀବନର ଲକ୍ଷ୍ୟ, ସଂଘ ସାଧନା ହେଲା ଏହାର ଉପାୟ ଓ ଗୃହ ସାଧନା ହେଲା ସଂଘ ସାଧନା ପାଇଁ ପୂର୍ବ ପ୍ରସ୍ତୁତି । ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ଗଠନ କରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଏହି ସଂଘ ସାଧନାର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି । ଅର୍ଥାତ୍, ଜୀବକୁ ପରମାନନ୍ଦ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ସଂଘସାଧନା ରୂପକ ସହଜ ଓ ସରଳ ପଛା ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରିଯାଇଛନ୍ତି । ଏହି ଗୃହ, ସଂଘ ଓ ସମ୍ମିଳନୀ କ୍ରମରେ ସ୍ୱରୂପତ୍ୟୁତ ଜୀବ ପୁନରାୟ ସ୍ୱରୂପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇ ଚିରଦିନ ପରମାନନ୍ଦ ଉପଭୋଗ କରିବାର ପଛା ଆଧ୍ୟାତ୍ମ୍ୟ ଜଗତରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଏକ ଅନନ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି ।

ଆମମାନଙ୍କୁ ଆଉ ଗୋଟିଏ କଥାପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ଦେବାକୁ ହେବ ଯେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଥିଲେ ମୂଳ ଗୁରୁସତ୍ତାର ମାନୁଷିତନ୍ତ୍ର । ଅର୍ଥାତ୍, ଜୀବକୁ ପୁନରାୟ ବ୍ରହ୍ମରେ ପରିଣତ କରିବାପାଇଁ ସୃଷ୍ଟି ପୂର୍ବରୁ ଯେଉଁ ତତ୍ତ୍ୱ ଅବିକୃତ ଭାବରେ ସୃଷ୍ଟିର ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ ଅବସ୍ଥାନ କରୁଛି, ସେହି ତତ୍ତ୍ୱରୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ବ୍ୟୁତ୍ପାଦନ ଘଟିଥିଲା । ତେଣୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମୂଳ ଗୁରୁସତ୍ତାରୁ ବ୍ୟୁତ୍ପତ୍ତ ହୋଇ ଜଗତକୁ ସଦ୍ଗୁରୁ ରୂପରେ ଆସିଛନ୍ତି । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ତାଙ୍କର ଶିଷ୍ୟ ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି କହିଛନ୍ତି – “ତୁମେମାନେ ମନେକରିବ ମୁଁ ନିତ୍ୟଲୋକର ନିତ୍ୟ ପୁରୁଷ । ତୁମେମାନେ ମୋର ନିତ୍ୟସଙ୍ଗ ବା ପାର୍ଶ୍ୱଦ । ମୁଁ ଜଗତର କାର୍ଯ୍ୟ ଉପଲକ୍ଷ୍ୟରେ ଲୀଳା ଛଳରେ ତୁମମାନଙ୍କୁ ସଙ୍ଗରେ ଧରି ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଆବରଣ ପିନ୍ଧାଇ ଏ ଜଗତକୁ ଘେନି ଆସିଛି । ନିତ୍ୟଧାମରୁ ମୁଁ ତୁମମାନଙ୍କୁ ସଂସାରଧାମକୁ ଆକର୍ଷଣ କରି ଆଣିଛି, ପୁଣି କର୍ମଶେଷରେ ତୁମମାନଙ୍କୁ ନିତ୍ୟଧାମକୁ ଘେନିଯିବି ।” ଏଠାରେ ପ୍ରଶ୍ନ ହୋଇପାରେ ସଦ୍ଗୁରୁମାନେ ସେମାନଙ୍କ ପାର୍ଶ୍ୱଦମାନଙ୍କୁ ନିତ୍ୟଧାମରୁ ଏ ଜଗତକୁ ଆଣନ୍ତି କାହିଁକି ? ଏହାର ଉତ୍ତର ହେଉଛି ଆନନ୍ଦ ସମୁତ ଜୀବ ଏହି ଅନିତ୍ୟ ସଂସାରରେ ନିରାନନ୍ଦ ମଧ୍ୟରେ ଚିରକାଳ ରହିପାରେନାହିଁ । ତାକୁ ଆନନ୍ଦର ଆସ୍ୱାଦନ କରାଇବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସଦ୍ଗୁରୁମାନେ ସେମାନଙ୍କର ଶିଷ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଧରି ଜଗତରେ ଆବିର୍ଭୂତ ହୋଇ ଆନନ୍ଦର ବିତରଣ କରିଯାନ୍ତି । ଅଜ୍ଞାନୀ ଜୀବ ସଦ୍ଗୁରୁଙ୍କ ଶିଷ୍ୟ ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଆସି ଆନନ୍ଦର ସନ୍ଧାନ ପାଇପାରୁଥିବାରୁ ସୃଷ୍ଟି ରକ୍ଷା ହୋଇଥାଏ । ଅନ୍ୟଥା ଆନନ୍ଦରୁ ସୃଷ୍ଟି ଜୀବ ଏହି ଜଗତର ନିରାନନ୍ଦ ମଧ୍ୟରେ ସବୁଦିନପାଇଁ ରହି ପାରନ୍ତା ନାହିଁ କି ସୃଷ୍ଟିର ସ୍ଥିତି ମଧ୍ୟ ରହନ୍ତା ନାହିଁ । ଏହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ବିଚାରକଲେ ସଦ୍ଗୁରୁ ଯେପରି ଜୀବକୁ ମୁକ୍ତ କରନ୍ତି, ସେହିପରି ସେ ଜଗତର ରକ୍ଷା ମଧ୍ୟ କରନ୍ତି । ତେଣୁ ଗୁରୁଙ୍କୁ ଭକ୍ତି-ମୁକ୍ତି ପ୍ରଦାତା ବୋଲି କୁହାଯାଏ । ସେ ଜୀବକୁ ଭକ୍ତି ଦେଇ ପରେ ମୁକ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି । ଏହି ହିସାବରେ ସଦ୍ଗୁରୁ ଭଗବାନଙ୍କଠାରୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ କାରଣ ଭଗବାନ ଭକ୍ତି ଦେଇପାରନ୍ତି କିନ୍ତୁ ମୁକ୍ତି ଦେଇପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ମାତ୍ର ସଦ୍ଗୁରୁଙ୍କର ଉଭୟ ଦେବାର କ୍ଷମତା ଅଛି ।

ଜଗତରେ ଆନନ୍ଦର ବିତରଣ କରିବା ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ପାର୍ଶ୍ୱଦ ମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ ବୋଲି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି - “ଆର୍ତ୍ତ ନରନାରୀଗଣ ଆର୍ତ୍ତନାଦରେ ‘ଶାନ୍ତି ଶାନ୍ତି’ ବୋଲି ରତି ଛାଡ଼ିବେ । ଛିନ୍ନ କଣ୍ଠ କପୋତୀ ପରି ଲୋକମାନେ ଅଶାନ୍ତି ଅନଳରେ ଜଳି ପୋତି ଯିବେ । ସେମାନଙ୍କର କଣ୍ଠ ଶୁଷ୍କ ହୋଇଯିବ ଏବଂ ଟିକିଏ ଜଳ ଆଶାରେ ସେମାନେ ମରିଚିକା ଆଡ଼କୁ ପ୍ରଧାବିତ ହେବେ । ବହୁ ! ସେତେବେଳେ ସେମାନଙ୍କୁ କିଏ ମୁଦିଏ ଜଳ ଦେବ ? କିଏ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରାଣ ବଞ୍ଚାଇବ ? ସେହି ଭବିଷ୍ୟତକୁ ସ୍ୱରଣ କରି ମନେ ମନେ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରିଛି, ତୁମମାନଙ୍କ ପରି ଶିଷ୍ୟ ମାନଙ୍କୁ ସେହି ଦିନ ପାଇଁ ଆଦର୍ଶ ସେବକ ଭାବରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବି ।” (ନିଗମ ଉପଦେଶ, ପୃଷ୍ଠା ୨୬୬; ଶିଷ୍ୟ ମାନଙ୍କ ପ୍ରତି) । ଏଥିରୁ ଦେଖାଯାଉଛି ଠାକୁର ଏ ଜଗତରେ ଶାନ୍ତିର ଅମୀୟ ଧାରା ପ୍ରବାହିତ କରି ସୃଷ୍ଟିର ଶ୍ଚିତି ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ତା’ଙ୍କର ଶିଷ୍ୟ ଭକ୍ତ ମାନଙ୍କୁ ଆବରଣ ପିନ୍ଧାଇ ଏ ଜଗତକୁ ଆଣିଛନ୍ତି ।

ଏଠାରେ ଆଉଗୋଟିଏ କଥା ସ୍ୱରଣ ରଖିବାକୁ ହେବ ଯେ ଯେଉଁମାନେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ଓ ପାର୍ଶ୍ୱଦ ସେମାନଙ୍କର ଦାୟିତ୍ୱ ଅଧିକ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଲକ୍ଷ୍ମୀକୁ ରୂପଦେବା ଅର୍ଥାତ୍ ସଂଘ ସାଧନାରେ ଆତ୍ମନିୟୋଗ କରିବା ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନର ମୁଖ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ବିଚାର କଲେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ଗୁରୁଦାୟିତ୍ୱ ରହିଛି । ଏହି ସଂଘର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟର ଉନ୍ନତି ସହିତ ଏହି ସଂଘାନ୍ତର୍ଗତ ସେବକ ଶିଷ୍ୟ ମାନଙ୍କର ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଉନ୍ନତି ମଧ୍ୟ ସମାନ ମାତ୍ରାରେ ଗ୍ରହଣୀୟ । ଏହି ଅନୁଷ୍ଠାନର ସୃଷ୍ଟି ସଂପର୍କରେ ଏହାର ସୃଷ୍ଟିକର୍ତ୍ତା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଥିଲେ - ଯେଉଁଠାରେ ଅନ୍ତତଃ ତିନିଜଣ ଭକ୍ତ ଥିବେ ସେଠାରେ ଗୋଟିଏ ସଂଘ ଗଠନ କରିବାକୁ ହେବ । ଏହିପରି ଅନେକ ସଂଘ ମିଳିତ ହୋଇ ସମ୍ମିଳନୀ କରିବେ । ପାଞ୍ଚତ୍ୟ ଦେଶରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ଦିନେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେବ ବୋଲି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ତା’ର ସୂଚନା ଏହି ସଂଘର ଗଠନ ଦିନ ହିଁ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଭାଷାରେ - “ପାଞ୍ଚତ୍ୟ ଦେଶରେ ମଧ୍ୟ ସାଧୁ ସରଳ ଲୋକ ଅଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ଠାରୁ ମଧ୍ୟ ଶିକ୍ଷା ମିଳିପାରେ । ସେମାନଙ୍କ ଭାଷା ଶିକ୍ଷା କରି ଯେ ଆମମାନଙ୍କର ଅପକାର ହୋଇଛି ତାହା ନୁହେଁ ; ସେମାନଙ୍କର ମନ ରୀତି ଗୁଡ଼ିକୁ ଅନୁକରଣ କରିବାକୁ ଯାଇ ଆମର ଯାହା କିଛି ଅପକାର ହୋଇଅଛି ।” (ନୀଳାଚଳ ବାଣୀ-ପୃଷ୍ଠା ୧୨୭- ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ଜନ୍ମ) । ପାଞ୍ଚତ୍ୟଦେଶରେ ଏହି ମୂଳ ସଂଘର ଯେ ଏକ ଶାଖା ଦିନେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେବ ଏହା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଦିବ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟିରେ କେନ୍ଦ୍ର ସଂଘର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଦିବସରେ ହିଁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଉଠିଥିଲା । ଏଥିରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ବୁଝିବାକୁ ହେବ ଯେ ଏତେ ଦିନ ପରେ ତାଙ୍କ ଭାବଧାରାର ବାହକ ରୂପେ ପାଞ୍ଚତ୍ୟ ଦେଶରେ ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ଅଭ୍ୟୁତ୍ଥାନ । ଏଠାରେ ମଧ୍ୟ ସାଧୁ ସରଳ ଲୋକେ ଅଛନ୍ତି ଓ ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ଆସିବେ । ଏହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘାନ୍ତର୍ଗତ ଭାଇ ଓ ମା’ମାନଙ୍କର ଦାୟିତ୍ୱ ମଧ୍ୟ ଖୁବ୍ ଅଧିକ । କାରଣ ଏହି ସଦ୍ୟଜାତ ଶାଖା ଅନୁଷ୍ଠାନଟିକୁ ଏକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ପରିଣତ କରିବାର ଗୁରୁ ଦାୟିତ୍ୱ ଏଠାରେ ରହୁଥିବା ଭାଇ ଓ ମା’ମାନଙ୍କ ଉପରେ ନିହିତ ଅଛି । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ସଂଘ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଆତ୍ମନିୟୋଗ କରିବା ପାଇଁ ଓ ପାଞ୍ଚତ୍ୟବସୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ତା’ଙ୍କ ବାଣୀର ପ୍ରସାର କରିବା ପାଇଁ ଏହି ସଂଘାନ୍ତର୍ଗତ ଭାଇ ଓ ମା’ମାନଙ୍କର ଆମେରିକା ଆଗମନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେବା ଉଚିତ୍ । ଗୁରୁଙ୍କ ବାଣୀ ପାଞ୍ଚତ୍ୟ ଜଗତରେ ପ୍ରସାର କରିବାର ଗୁରୁ ଦାୟିତ୍ୱ ଏହି ଅନୁଷ୍ଠାନଟି ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ । ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦତ୍ତ କେତେକ ସାମୂହିକ ଓ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସେବାର ଅନୁଶୀଳନ ଏହି ସଂଘର ଶ୍ରୀବୃନ୍ଦାରେ ଓ ନିର୍ବିଶେଷରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସିଦ୍ଧିର ସହାୟକ ହେବ ।

(୧) ପ୍ରତ୍ୟେକ ସଂଘସେବୀ ଦୁଇବେଳା କେନ୍ଦ୍ର ସଂଘର ଅନୁମତି କ୍ରମେ ନିଜର ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ସେବାପୂଜା, ଷ୍ଟୋତ୍ର ବନ୍ଦନା ଇତ୍ୟାଦି କରିବେ ।

(୨) ଦିନଲିପି ନିଜର ପୂରଣ କରିବେ ।

(୩) ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ପକ୍ଷରୁ ପ୍ରକାଶିତ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପୁସ୍ତକାବଳୀ ପାଠ କରିବେ ଓ ସଂଘର ଆଦର୍ଶ, ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଓ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଆଦର୍ଶ ଓ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସଂପର୍କରେ ସମ୍ୟକ ଧାରଣା ରଖିବେ ।

(୪) ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କିଏ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ ତାକୁ ଗୁରୁଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଉପଯୁକ୍ତ ଧାରଣା ଦେବା ଭଳି ଭାଷାଗତ କ୍ଷମତା ରଖୁଥିବେ ।

(୫) ସର୍ବଦା ଆନନ୍ଦ ମନରେ ଜୀବନ ଯାପନ କରିବେ । କାରଣ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଆମମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହି ଅଶାନ୍ତିମୟ ଜଗତରେ ଶାନ୍ତିର ବାଣୀ ଶୁଣାଇବାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଛନ୍ତି । ଆମେ ଆନନ୍ଦଯୁକ୍ତ ହୋଇ ରହି ପାରିଲେ, ଆମକୁ ଦେଖି ଅନ୍ୟମାନେ ଠାକୁରଙ୍କ ଚରଣାଶ୍ରୟ ଲାଭ କରିବେ ।

(୬) ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରାକୁ ନିଜ ସନ୍ତାନ ସନ୍ତତି ମାନଙ୍କୁ ନିଜର ବୁଝାଇବାକୁ ହେବ । କାରଣ ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ସଂଘର ଭବିଷ୍ୟତ ନିର୍ଭର କରିବ । ଏଥିପାଇଁ ସେମାନଙ୍କୁ ସୁବିଧା ଥିଲେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ଶିକ୍ଷା ଦେବେ ବା ଇଂରାଜୀରେ ଭଲଭାବରେ ବୁଝାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବେ । ଆମେରିକାରେ schoolରେ ପିଲା ମାନେ ଏକାଧିକ ଭାଷା ଶିକ୍ଷା କରିଥାନ୍ତି । ସେପରି ସ୍ଥଳେ ଯଦି

ଟିକିଏ ଚେଷ୍ଟା କରାଯାଏ, ସେମାନେ ସେମାନଙ୍କ ପିତାମାତାଙ୍କ ମାତୃଭାଷା ଶିକ୍ଷା କରିବା କେବେବି ଏତେ କଷ୍ଟ ସାଧ୍ୟ ହେବ ନାହିଁ
ଓ ସେମାନେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପୁସ୍ତକ ଅନ୍ତତଃ ଜୀବନରେ ପଢ଼ି ପାରିବେ ।

(୭) ଆମେରିକାରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଏକ ସ୍ଥାୟୀ ଆଶ୍ରମ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ଦିଗରେ କେନ୍ଦ୍ରସଂଘ ଓ ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର
କର୍ମକର୍ତ୍ତା ମାନେ ଦୃଷ୍ଟି ଦେବେ ।

(୮) ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ବ୍ୟକ୍ତି ଓ ଅବ୍ୟକ୍ତି ଇଚ୍ଛାକୁ ସମ୍ୟକ୍ ଉପଲବ୍ଧି କରିବାପାଇଁ ଧ୍ୟାନ ଯୋଗର ଅଭ୍ୟାସ କରିବେ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ବରଦାକାନ୍ତ ନାୟକ

କେତେ ଆଶା ନେଇ

କେତେ ଆଶା ନେଇ ଆଜି ତାକୁଛି ତୁମକୁ ଏ ମନ
ଘେନାକର ପ୍ରଭୁ ଦୟାମୟ ଏ ମନର ଆବାହନ ।୧।

ସଞ୍ଜ ସକାଳେ ତୁମକୁ ଖୋଜେ ଏ ନୟନ
ତୁମ ବିନେ କହିବି କାହାକୁ ମୁହିଁ ଅକ୍ଷିପ୍ତନ ।୨।

ଏ ଶୁଭ ଲଗନେ ଆଜି କରିବି ମୁଁ ପୂଜନ
ଅନୁରାଗେ ମୁଁ ସେବିବି ଚରଣ ଯୁଗ ତୁମ ।୩।

ପାଶେ ନାହିଁ ମୋ କିଛି ପୂଜାର ଉପଚାର
କରିବି ମୁଁ ସେବା ମନଭରି ଭେଟି ସର୍ବସ୍ୱ ମୋର ।୪।

ସାଇତି ରଖିଛି କେବଳ ଆଖିର ନୀର
ସେହି ନୀରେ ଧୋଇଦେବି ଚରଣ ତୁମର ।୫।

ବସାଇବି ମୁଁ ତୁମକୁ ହୃଦୟ ଆସନେ ପ୍ରିୟ
ସଜାଇ ଦେବି ମୁଁ ରୂପ ଆହେ ଦୟାମୟ ।୬।

ମୁହିଁ ଦିନ ଅଧମ ମାଗୁଛି ଯୋଡ଼ି କର
ବିଜେ କରି ଆଜି ସେବା ମୋର ଘେନାକର ।୭।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଶ୍ରୀଚରଣାଶ୍ରିତା
ଶ୍ରୀମତୀ ସ୍ମିତାରାଣୀ ବାଇ

ଆମେରିକାରେ ଚତୁର୍ଥ ବାର୍ଷିକ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ଉପଲକ୍ଷେ

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁର ମହାରାଜଙ୍କ ମଙ୍ଗଳମୟ ଇଚ୍ଛା ଓ ଅନ୍ତର୍ହୀନ କୃପା ବଳରେ ଆମେରିକାରେ ତାଙ୍କର ଭକ୍ତ ଓ ଅନୁକ୍ତ ବିଶ୍ୱକଲ୍ୟାଣକାରୀ ଭାବଧାରାର ରକ୍ଷା ଓ ପ୍ରଚାରର ପ୍ରୟାସ ଆରମ୍ଭ ହେବାର 'ଚାରି' ବର୍ଷ ଅତୀତ ହୋଇ ଯାଇଛି ଏବଂ ଆମେରିକାରେ 'ଚତୁର୍ଥ' ବାର୍ଷିକ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ମହାନୟୋଲ୍ୟାସ ମଧ୍ୟରେ ପାଳିତ ହେବାକୁ ଯାଉଛି । ପ୍ରାଣର ଠାକୁରଙ୍କ ଅସମୋର୍ଦ୍ଧ ଦିବ୍ୟ ଜୀବନୀ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା କଲେ ଜଣାଯାଏ ଯେ ସେହି ଅତୀତ୍ରିୟ ଲୀଳା ମଧ୍ୟରେ ସଂଖ୍ୟା 'ଚାରି'ର ବେଶ ମହତ୍ତ୍ୱ ରହିଛି । ନିଜ ନିଜ ସାଧନାରେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ସୋପାନରେ ଅଧିରୋହଣ କରିଥିବା ଚ/ରି ଗୁରୁଙ୍କ ଶରଣାପନ୍ନ ହୋଇ ସେ ତନ୍ତ୍ର, ଜ୍ଞାନ, ଯୋଗ, ଓ ପ୍ରେମ ଏହି ଚତୁର୍ବିଧ ସାଧନାରେ ଅତି ଅଳ୍ପ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ସିଦ୍ଧିଲାଭ କରିବା ଏକ ଅଦ୍ୱିତୀୟ ଘଟଣା । ତାଙ୍କୁ ଯେତେବେଳେ ୯ ବର୍ଷ ବୟସ, ସେତେବେଳେ ସେ ଚଣ୍ଡୀମଣ୍ଡପରେ ବିଶ୍ୱଜନନୀଙ୍କର ଦର୍ଶନଲାଭ କରିଥିଲେ । ତୁଳସୀ ଦୁଇପତ୍ରରୁ ବାସିବା ଭଳି, ଏହି ରୋମାଞ୍ଚ ସୃଷ୍ଟିକାରୀ ସାକ୍ଷାତ ତାଙ୍କର ଦିବ୍ୟମାଧୁର୍ଯ୍ୟଭରା ଭବିଷ୍ୟତର ଆଭାସ ପ୍ରଦାନ କରେ । ଜଗଜନନୀଙ୍କ ସାକ୍ଷାତଲାଭର ଚ/ରି ବର୍ଷ ପରେ ସେ ନିଜ ଜନ୍ମଦାତ୍ରୀ ମାତାଙ୍କୁ ହରାଇ ବସନ୍ତି । ସେତେବେଳେ ସେ ଜାଣିବାକୁ ପାଆନ୍ତି ଯେ ମୃତ୍ୟୁର ଅବ୍ୟବହିତ ପୂର୍ବରୁ ତାଙ୍କ ସ୍ନେହମୟୀ ଜନନୀଙ୍କର ମମତାଭରା ବାଣୀ - ନଳିନୀକୁ କହିବ ମୁଁ ତାକୁ ଜଗଜନନୀଙ୍କ କୋଳରେ ସମର୍ପଣ କରିଦେଇ ଯାଉଛି । ଶେଷ ନିଶ୍ୱାସ ତ୍ୟାଗ ପୂର୍ବରୁ ମା'ର ସନ୍ତାନ ପ୍ରତି ଏପରି ଅନ୍ତିମ ବାଣୀ ଅଶ୍ରୁତପୂର୍ବ ।

ଅନାବିଳମ୍ବମତାମୟୀ ମାତାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁର ଚ/ରି ବର୍ଷ ପରେ, ସପ୍ତଦଶ ବର୍ଷୀୟ ଯୁବକ ନଳିନୀକାନ୍ତ ବିବାହବନ୍ଧନରେ ଆବନ୍ଧ ହୁଅନ୍ତି । ବଜ୍ରାହତ ଶୁଦ୍ଧ ଚରୁରେ ପୁଣି କିଶଳୟର ଆବିର୍ଭାବ ହୁଏ । ପ୍ରେମମୟୀ ସୁଧାଂଶୁବାଳାଙ୍କ ସାନ୍ନିଧ୍ୟରେ ଗୃହସ୍ଥାଶ୍ରମୀ ନଳିନୀକାନ୍ତ ପୁନର୍ବାର ସଂସାରବିଳାସରେ ଜଡ଼ିତ ହୁଅନ୍ତି । ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ନିତ୍ୟାରାଧ୍ୟା ମା' ଠାକୁରାଣୀଙ୍କର ଅନୁପମ ଜୀବନ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଯେଉଁମାନେ ପଠନ କରିଛନ୍ତି, ସେମାନେ ନିଶ୍ଚୟ ଅବଗତ ଥିବେ ଯେ, ଆଦ୍ୟାଶକ୍ତି ମହାମାୟାଙ୍କର ଏକ ବିଶେଷ ଶକ୍ତି ତାଙ୍କଠାରେ ଆବିଷ୍ଟ ଥିଲା । ନଳିନୀକାନ୍ତ ପରେ ସିଦ୍ଧ ଜୀବନରେ ଯେଉଁ ପୂର୍ଣ୍ଣନୟ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ଦିବ୍ୟୋନ୍ମାଦରେ ନିମଗ୍ନ ରହିବେ ତା'ର କିଛିତ ପୂର୍ବାଭାସ ମା' ଠାକୁରାଣୀଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରଦାନ କରିବା ହୁଏତ ଜଗଦୀଶ୍ୱରୀଙ୍କର ଇଚ୍ଛା ଥିଲା ।

ବିବାହର ଚ/ରି ବର୍ଷ ଅତୀତ ହେବା ପରେ ମା' ଠାକୁରାଣୀ ଇହଲୋକର ସ୍ଥୂଳଲୀଳା ସମାପ୍ତ କରି ପରଲୋକ ଗମନ କରନ୍ତି । ୨୩ ବର୍ଷ ବୟସରେ ନଳିନୀ ମାହେଶ୍ୱରୀଙ୍କ ସ୍ଥୂଳ ପରିତର୍ଯ୍ୟାରୁ ପୁନର୍ବାର ବଞ୍ଚିତ ହୁଅନ୍ତି । ଚତୁର୍ବିଂଶୋପଭୋଗ୍ୟ ପାର୍ଥୀବ ସାଂସାରିକ ସୁଖରୁ ବଞ୍ଚିତ ହେବାର ନିଦାରୁଣ କଷ୍ଟ ଅସହ୍ୟ ମନେକରି ସେ ଜଗଜନନୀ ଅଂଶସମୁଦା ସୁଧାଙ୍କର ପୁନଃସାକ୍ଷାତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବହିର୍ଗତ ହୋଇ କୃଷ୍ଣ ସାଧନା ଓ ଗୁରୁ କୃପାରୁ ଜଗଦମ୍ବାଙ୍କ ସାକ୍ଷାତଲାଭ କରନ୍ତି ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସାଧନାରେ ସିଦ୍ଧିଲାଭ କରି ଆଦ୍ୟାନ୍ତରହିତ ବ୍ରହ୍ମାନନ୍ଦର ସମ୍ମାନ ଲାଭ କରି ସେହି ପରମଧନକୁ ଜନସାଧାରଣରେ ବିତରଣ କରିବା ନିମିତ୍ତ ଗୁରୁ ଭାର ବହନ କରନ୍ତି ।

ପ୍ରଦତ୍ତ ଆଲୋଚନାରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ପ୍ରତୀୟମାନ ହୁଏ ଯେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁର ମହାରାଜଙ୍କ ଜୀବନରେ ଚ/ରି ଚ/ରି ବର୍ଷ ଅନ୍ତରରେ ଘଟିଥିବା ଉପରୋକ୍ତ ଚ/ରେ/ଚି ବିଶେଷ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଘଟଣାବଳୀ ତାଙ୍କୁ ସୋପାନ ପରେ ସୋପାନ ଅତିକ୍ରମ କରାଇ ସିଦ୍ଧିର ଚରମ ସୋପାନରେ ଅଧିରୁଦ୍ଧ ହେବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥିଲା । ତେଣୁ 'ଚାରି ବର୍ଷର ବ୍ୟବଧାନ' ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଶିଷ୍ୟ ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ନିମିତ୍ତ ଏକ ମାଇଲ୍ ଖୁଣ୍ଟ । ଆମେରିକାରେ ନିଗମ ପରିବାରର ସଦସ୍ୟଗଣ ସଂଘବନ୍ଧ ହେବାର ଚାରି ବର୍ଷ ଅତୀତ ହୋଇଛି । ଏହି ବିଗତ ଚାରି ବର୍ଷର କାର୍ଯ୍ୟାବଳୀ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା କରି ଆମ୍ଭେମାନେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଆତ୍ମସମୀକ୍ଷା କରି ଦେଖିବା ଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ପଥରେ କିଏ କେତେଦୂର ଅଗ୍ରସର ହୋଇ ପାରିଛି, ତାଙ୍କ ଆଦର୍ଶକୁ କିଏ ନିଜ ଜୀବନରେ କେତେ ପ୍ରତିଫଳିତ କରିପାରିଛି, ଏବଂ ତାଙ୍କ ମହାନ କର୍ମରେ କିଏ କେତେ ଆତ୍ମନିୟୋଗ କରିପାରିଛି । ଅଧିକନ୍ତୁ, ଏହି ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ଅବସରରେ ଆମ୍ଭେମାନେ ପୁନଶ୍ଚ ଆସନ୍ତା ଚାରି ବର୍ଷ ପାଇଁ ନିଜର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଓ ସେହି ଲକ୍ଷ୍ୟସ୍ଥଳରେ ଉପନୀତ ହେବା ନିମିତ୍ତ ଯଥାସାଧ୍ୟ ପ୍ରୟାସ ମଧ୍ୟ କରିବା । ପରିଶେଷରେ ଦୟାବାରିଧି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁର ମହାରାଜଙ୍କ ରାତୁଳ ଚରଣରେ ବିନୀତ ପ୍ରାର୍ଥନା, ସେ ଆତ୍ମମାନଙ୍କୁ ଆଶୀର୍ବାଦ କରନ୍ତୁ, ଆମ୍ଭେମାନେ ଯେପରି ଜୀବନର ଅନ୍ତିମବେଳା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉଭୟ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଓ ସଂଘବନ୍ଧ ଭାବରେ ତାଙ୍କରି କାର୍ଯ୍ୟରେ ଯଥାଯଥ ଭାବରେ ନିଜକୁ ବିନିଯୁକ୍ତ କରିପାରୁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ବ୍ରଜେନ୍ଦ୍ର ପଣ୍ଡା

ମହିୟସୀ ସୁଭଦ୍ରା

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ସୁଭଦ୍ରାଙ୍କୁ ଖୁବ୍ ଭଲପାଉଥିଲେ । ସୁଭଦ୍ରା ତାଙ୍କ ଭାଇଙ୍କୁ ଭଗବାନ ଓ ଜଗତ୍‌ଗୁରୁ ବୋଲି ଚିହ୍ନିପାରିଥିଲେ । ଭାଇଙ୍କ କଥାରେ ତାଙ୍କର ଅଗାଧ ବିଶ୍ୱାସ ଥିଲା । ଯେତେବେଳେ ଭୈରବ ପର୍ବତ ଉପରେ କୃଷ୍ଣ ବିଷାଦମଗ୍ନ ହୋଇ ବସି ରହିଥିଲେ, ତାଙ୍କର ପାଞ୍ଚମହିଷୀ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆତ୍ମୀୟସ୍ୱଜନ, ସଭାପରିଷଦ ଯେ କେହି ତାଙ୍କିଲେ ମଧ୍ୟ ଆସିଲେ ନାହିଁ କି କିଛି କହିଲେ ନାହିଁ । ସତ୍ୟଭାମା ପ୍ରଭୃତି ରାଣୀମାନେ ବିଚାରକରି କହିଲେ ଯେ ସୁଭଦ୍ରା ତାଙ୍କର ଗେହୁ ଭଉଣୀ, ସେ ତାଙ୍କୁ । ସୁଭଦ୍ରା ଯାଇ ପଚାରିଲେ, “ଭାଇ, କ’ଣ ଏତେ ଭାବୁଛନ୍ତି ? କ’ଣ ଜରାସନ୍ଧ ବଧ ନା ଶିଶୁପାଳ ବଧ କଥା ?” ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ କହିଲେ, “ନାଁ ଜରାସନ୍ଧ କି ଶିଶୁପାଳ, ଏମାନଙ୍କୁ ବଧକଲେ ତ ଲୋକକ୍ଷୟ କରିବା ଦରକାର ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ, ଗୋଟିଏ ବିରାଟ ଲୋକକ୍ଷୟ କଥା ଭାବୁଛି । ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ କୁରୁସଭାରେ ପାଞ୍ଚାଳୀଙ୍କୁ ଉଲଗ୍ନ କରାଇଲା । ସଭାସ୍ଥ ବହୁଗୁଣୀ, ଜ୍ଞାନୀ, କୂଳବୃଦ୍ଧ ଗଣ ମଧ୍ୟ ନିରୁତ୍ତର ରହିଲେ । ଏତେ ଅନ୍ୟାୟ ଅଧର୍ମ ଧରଣୀ ସହିବନାହିଁ । ତେଣୁ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନକୁ ମୁଖ୍ୟ କରି ସବୁରାଜା ମହାରାଜାଙ୍କୁ ସମର ଭୂମିରେ ଲୋଟିବାକୁ ପଡିବ, ସେହିକଥା ଭାବୁଛି । ଏଥିପାଇଁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଏକା ହେଲେ ଚଳିବନାହିଁ । ସାହାଯ୍ୟ ଦରକାର । ସାହାଯ୍ୟକାରୀ ମନୋନୀତ କରୁଥିଲେ ।”

ସୁଭଦ୍ରା କହିଲେ, “ସେ ଭାଗ୍ୟବାନ୍ କିଏ ?”

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ କହିଲେ, “ସେ ହେଉଛନ୍ତି ଆଦର୍ଶ ନର ପାର୍ଥ ।”

ସୁଭଦ୍ରା କହିଲେ, “ତୁମେ ତ ସ୍ୱୟଂ ନାରାୟଣ ଓ ପାର୍ଥତ ସ୍ୱୟଂ ନର, ତେବେ ଆଉ କଅଣ ଦରକାର ?”

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ କହିଲେ, “ଖାଲି ଆଦର୍ଶ ନାରୀର ଦରକାର ।”

ସୁଭଦ୍ରା କହିଲେ, “ତେବେ ମୋତେ କିଭାବରେ ଗଠନ କରୁଛନ୍ତି ?”

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ କହିଲେ, “ଏହି ମହାଯଜ୍ଞରେ ତୁ ମତେ ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରିବୁ । ମୁଁ ତୋତେ ଆଦର୍ଶ ନାରୀ ଭାବରେ ଗଠନ କରୁଛି ।”

ସୁଭଦ୍ରା କହିଲେ, “ହଁ, ଏହି ମହାଯଜ୍ଞରେ ମୁଁ ତୁମକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣପାଣରେ ସହାୟତା କରିବି ।”

ଏହିଠାରେ ଅର୍ଜୁନଙ୍କ ପ୍ରତି ସୁଭଦ୍ରାଙ୍କର ଅନୁରାଗ ଜାତ ହୋଇଥିଲା । ଅର୍ଜୁନଙ୍କୁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ପୂର୍ଣ୍ଣପାଣରେ ଦ୍ୱାରକାରେ ସ୍ୱାଗତ କରିଥିଲେ । ଅର୍ଜୁନ ଓ ସୁଭଦ୍ରାଙ୍କ ବିବାହ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ପରାମର୍ଶରେ ହୋଇଥିଲା । ଯେତେବେଳେ ପଞ୍ଚୁପାଣ୍ଡବ ଓ ଦ୍ରୌପଦୀ ବନକୁ ଗଲେ, ସୁଭଦ୍ରା ଦ୍ରୌପଦୀଙ୍କ ପଞ୍ଚପୁତ୍ର ଓ ଅଭିମନ୍ୟୁଙ୍କ ଲାଳନପାଳନ ଭାର ବହନ କରିଥିଲେ ଓ ନିଜ ହାତରେ ସେମାନଙ୍କୁ ସୁଗଠିତ କରିଥିଲେ । ଅଭିମନ୍ୟୁ ଓ ଉତ୍ତରାଙ୍କ ବିବାହହେଲା । ପୁତ୍ରବଧୁ ଓ ଅଭିମନ୍ୟୁଙ୍କୁ ବନ୍ଦାପନା କରିବାକୁ ସମସ୍ତେ ଆସିଲେ, କିନ୍ତୁ ସୁଭଦ୍ରା ଆସିଲେ ନାହିଁ । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ସୁଭଦ୍ରାଙ୍କୁ ଡାକିବାକୁ ଗଲେ ।

ସୁଭଦ୍ରା କହିଲେ, “ଭାଇ, ମୁଁ କିଛି ଭଲ ଦେଖିପାରୁନାହିଁ । ମୋର ମନେ ହେଉଛି ତୁମେ ବିରାଟ ଲୋକକ୍ଷୟର ଆୟୋଜନ କରୁଛ ।”

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ କହିଲେ, “ଧର୍ମସଂସ୍ଥାପନ ପାଇଁ ଯେଉଁ ବିରାଟ ମହାଯଜ୍ଞ ମୁଁ କରିବି, ସେଥିରେ ତୁ ମତେ କ’ଣ ଦେବୁ?”

ସୁଭଦ୍ରା କହିଲେ, “ମୁଁ ମୋର ପତି ଓ ପୁତ୍ରଙ୍କୁ ତୁମ ହାତରେ ଅର୍ପଣ କରୁଛି ।”

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ କହିଲେ, “ଯଦିସତ୍ୟ ଧର୍ମ ସଂସ୍ଥାପନ ପାଇଁ ତୁ ଆତ୍ମାହୁତି ଦେବାକୁ ପଣ କରିଛୁ, ତେବେ ଆସି ବନ୍ଦାପନା କର ।”

ତା’ପରେ ସୁଭଦ୍ରା ବନ୍ଦାପନା କରିବାକୁ ଗଲେ । ମହାଭାରତ ଯୁଦ୍ଧରେ ଯେତେବେଳେ ଅଭିମନ୍ୟୁ ନିହତ ହେଲେ, ସୁଭଦ୍ରା ଓ ଉତ୍ତରାଙ୍କୁ କେହି ବୁଝେଇ ପାରିଲେ ନାହିଁ । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଆସିଲେ । ସୁଭଦ୍ରା କହିଲେ, “ଭାଇ ତୁମ ମନରେ ଏଇଆ ଥିଲା ?”

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ କହିଲେ, “ତୁ ପରା ମୋତେ ତୋ ପତିପୁତ୍ରଙ୍କୁ ଦେଇସାରିଛୁ । ତୋ ପୁତ୍ରବିନା ଏ ଯୁଦ୍ଧ ଅସମ୍ଭବ ବୋଧ ହେଉଥିଲା । ସପ୍ତରଥୀ ମିଳିଯଦି ଅନ୍ୟାୟରେ ଅଭିମନ୍ୟୁଙ୍କୁ ବଧ କରିନଥାନ୍ତେ, ଏ ଯୁଦ୍ଧ ଅସମ୍ଭବ ହୋଇ ପଡିଥାନ୍ତା । ମହାଭାରତ ଯୁଦ୍ଧ ଠିକ୍‌ଭାବରେ ହୋଇ ପାରିନଥାନ୍ତା । ଅର୍ଜୁନଙ୍କର ଯୁଦ୍ଧରେ ଆଗ୍ରହ ନଥିଲା । ସେ ଆତ୍ମୀୟସ୍ୱଜନ, ପିତାମହ ଓ ଗୁରୁ, ଏମାନଙ୍କୁ ମାରିବାକୁ କୁଣ୍ଠାବୋଧ କରୁଥିଲେ । ଅଭିମନ୍ୟୁଙ୍କୁ ଅନ୍ୟାୟ ସମରରେ ମରାଗଲା । ତେଣୁ ଅର୍ଜୁନ ମାୟାମମତା ପରିତ୍ୟାଗକରି ସେମାନଙ୍କୁ ମାରିବେ । ଏଥର ଅନ୍ୟାୟରେ ଓ କୌଶଳରେ କୁରୁବଂଶ ଧ୍ୱଂସ ହେବ ।”

ମହାଭାରତ ଯୁଦ୍ଧ ଶେଷରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଦେହତ୍ୟାଗ ପରେ ପଞ୍ଚୁପାଣ୍ଡବ ଓ ଦ୍ରୌପଦୀ ମହାଯାତ୍ରା କଲେ । କିନ୍ତୁ, ସୁଭଦ୍ରା ଯଦୁକୁଳର ଶେଷ ସମ୍ଭବ ବନ୍ଧୁ ଓ ପରିକ୍ଷିତ (ଅଭିମନ୍ୟୁଙ୍କ ପୁତ୍ର), ଏମାନଙ୍କୁ ଧରି ରହିଲେ । ଏଇ ତ୍ୟାଗଶୀଳା, ମହିୟସୀ ଗୁଣ ପାଇଁ ସୁଭଦ୍ରାଙ୍କୁ ଜଗନ୍ନାଥ ଓ ବଳଭଦ୍ର ପାଖରେ ରଖିଛନ୍ତି ଓ ସୁଭଦ୍ରା ସେମାନଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ପୂଜା ପାଉଛନ୍ତି ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଶ୍ରୀଚରଣାଶ୍ରିତା

ଶ୍ରୀମତୀ ମନୋରମା ଦାସ, ଏକାମ୍ର ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ, ଭୁବନେଶ୍ୱର

ବିଦ୍ର- ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ପୂର୍ବତନ ପରିଚାଳକ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଦୁର୍ଗାଚରଣ ଭାଇଙ୍କ ଆଲୋଚନାରୁ ସଂଗୃହୀତ ।

PARICHAYA PATRA FROM MY POINT OF VIEW

“Thakura Puja” is my birth right and I will have it. I am born to a Thakura’s family where a new born utters the word ‘jayaguru’ even before mastering the art of crying. I do not have to prove anyone.”

I found myself shouting unknowingly, perhaps unable to accept the reality or unable to understand that I do lack something or there is a rule for everything. I kept on repeating the same thing “Thakura puja” is my birth right and I will have it”. When I got tired, someone asked me from within “Is this the first time?”

My mind went back in the time lane. I realized how many years have passed, how I was a young boy living in the village with my maternal grand parents. There flashed the scene of our house, myself with Aie and Aja (maternal grand mother and grand father). Both were very pious and devoted people. They offer food to the family deity first before serving others. Aie was very strict and we did not have access to the puja room or to her kitchen. One day I wished to do puja and Aja agreed but I could not do anything except sitting besides him and listing to his enchanting mantra 108 times. He prevented me even to touch the family deity “Salagrama”. I was very upset.

There after Aja explained, “even though you are born to a Brahmin family, you are not actually a Brahmin, as your thread ceremony is not done yet. During that you will get another birth and you will shed this body and get into a sacred one with a sacred thread and after that you will attain the capability of doing puja.”

Is “getting parichaya-patra” similar to that ?

Yes it is !!.

No no that can not be.

Yes ..It is ! By reading parichaya patra everyday, Sri Sri Thakur reminds us- you burn down your pride, your arrogance and start taking refuge under me. You start realizing that your basic aim of this life is to serve me and my cause. Once you realize your own materialistic limitation, your faith and dependence on me become stronger and stronger. You start feeling the vacuum within. Then you get the ability to cry, cry for my presence. So the aim of getting a parichaya-patra, is to remind you of your duties and responsibilities regularly. By its regular practice, the materialistic desire and aspirations diminishes day by day and a space within your heart is created for my presence. It gives rise to sebaka (attendant) bhava. When the sebaka bhava germinates and blossoms into its full form, your life goes into an entire new transformation (re-birth).

So it is nothing but another form of ‘dikhya’ - a process of self purification.

Remember, it is not a way for attending material aspiration in the shape of position, power or fame. Think about Pandavas, even though they were so close to Lord Krishna, they had to undergo so much suffering in their life.

That’s not right. If it is so, why don’t you take any test or layout any eligible criteria before giving a parichaya-patra?

Did your father test your vedantic knowledge before doing your bratopanayana (sacred thread ceremony)? You have started learning after that.

Did you become a father after perfecting the act of fatherhood?

You learn in the process.

It is something similar.

If I start putting eligibility criteria, no one will be eligible for it. None of you have taken refuge under me after realizing brahma (the truth). Therefore, none of you are perfect. I do accept imperfect people as my disciples and by making them observed various rules and regulations I pulled them from an imperfect stage to become a complete human being. If you follow the path that I have laid out, it will benefit you otherwise there is no harm.

But it is just a paper with some written principles of do's and don'ts. How can it have so much energy?

It is the seed. The entire energy is buried inside it. By reading and observing all the principles in it, you make that seed grow. It grows into a tree, the day you feel my presence in your heart. So daily reciting is just like watering the plant for its growth.

Instead of complaining, think yourself fortunate that someone has reminded you and showed you your path, the path of perfection or the path of becoming a complete human being. It must be your good deeds in your past lives for which you were reminded of this now. Otherwise it takes several lives to realize the truth and the aim of this human life. So act now.

Sri Sri Thakur Charanasrita
Rabi Narayan Tripathy

ମା' ମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଦୈନନ୍ଦିନ ସାଧନା

ଆଜିକାଲି ଦେଶର ଓ ସମୟର ଯେଉଁ ଅବସ୍ଥା ଦେଖାଦେଇଛି ମା' ମାନଙ୍କର ଓ ପିଲାମାନଙ୍କର ଦୈନନ୍ଦିନ ସାଧନା ଖୁବ୍ ଗୋଟେ ସମୟ ଦେଇ ବିଧବଧ ଭାବରେ କରିବା ସମ୍ଭବପର ହୋଇ ପାରୁନି । ଆମେମାନେ ସବୁବେଳେ ଭାବୁ ଆମେ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଅତିରିକ୍ତ ଭଲ ପାଉ । ସେଇଟା ମନରେ ସବୁବେଳେ ଥାଏ । ସବୁ ଜିନିଷ ଘରେ ଯଥା ସମୟରେ ହୁଏ, ପିଲା school ଯିବା, ଘରର ଯାବତୀୟ ଦୈନନ୍ଦିନ କାର୍ଯ୍ୟ, ଘର ବାଡି ର ଦେଖାଶୁଣା ଏବଂ ତା ସହିତ ବଜାର ସୌଦା ଇତ୍ୟାଦି ଇତ୍ୟାଦି । କିନ୍ତୁ, ଠାକୁରଙ୍କ ପୂଜା ସେବାରେ ସବୁବେଳେ ଡେରି ଓ ସମୟର ଏପଟ ସେପଟ ହୋଇଯାଏ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଭଲପାଇବାର ମାନେ ହେଉଛି ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ତାଙ୍କର ସେବାପୂଜା କରିବା ଏବଂ ତାଙ୍କର ଉପଦେଶକୁ ସମ୍ମାନ ଦେଇ ତାଙ୍କ ଆଦର୍ଶରେ ନିଜକୁ ଗଠନ କରିବାପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା । ଏଠି ଆମେରିକାରେ ସଂଘ ହେବା ଦ୍ଵାରା ଆମେମାନେ ସବୁ ଜିନିଷକୁ ଠିକ୍ ଭାବେ କରିବା ପାଇଁ **motivated** ହୋଇପାରୁଛୁ । ସବୁ ସତ୍ତ୍ୱେ ମଧ୍ୟ ମଝିରେ ମଝିରେ ବହୁତ ଭୁଲ୍ ରହିଯାଏ । ପୂଜା କରିବାରେ ଡେରି ହୋଇଯାଏ । ମନରେ ଆସେ ସବୁ ଜିନିଷ ତ ଠିକ୍ରେ ହୋଇ ପାରୁଛି କିନ୍ତୁ ସମୟରେ ଠାକୁରଙ୍କ ପୂଜା କାହିଁ ଠିକ୍ ଭାବରେ ହୋଇପାରୁନାହିଁ । **Atleast** ସେଇ ଗୋଟିଏ ଜିନିଷ ଠିକ୍ ଭାବରେ କରିପାରିବି କି ? ଜୀବନରେ ସେଇଟା ହିଁ ମୋର ଦୈନନ୍ଦିନ ସାଧନା ହେବ ।

ସକାଳୁ ଉଠିଲା ବେଳେ ବିଛଣାରେ ଶୋଇ ଶୋଇ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବା, “ହେ ଠାକୁର ! ମୋର ସମ୍ମୁଖରେ କର୍ମମୟ ସଂସାର । କର୍ତ୍ତବ୍ୟର ଅଲଂଘନୀୟ ଆହ୍ୱାନରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ମୋତେ କର୍ମ ସାଗରକୁ ଡେଇଁ ପଡିବାକୁ ହେବ । ପ୍ରଭୁ ପ୍ରାଣରେ ବଳ ଦିଅ, ମନରେ ବଳ ଦିଅ, ଦେହରେ ବଳ ଦିଅ, ଯେପରି ତୁମକୁ ଭୁଲି ନ ଯାଏ ।” ଏତିକି ଠାକୁରଙ୍କୁ ଜଣାଇ ଜୟଗୁରୁ ନାମ ନେଇ ବିଛଣା ତ୍ୟାଗ କଲେ ମନରେ ବଳ ଆସିବ ଓ ହୃଦୟରେ ଶାନ୍ତି ବିରାଜିବ ।

ମନର ଭାବକୁ ପ୍ରାଣର ବ୍ୟାକୁଳତାରେ ମଣ୍ଡିତ କରି ତାଙ୍କ ପାଦରେ ନିବେଦନ କରିବା । ତାହା ହେଲେ କାର୍ଯ୍ୟ ସବୁ ସଫଳ ହେବ । ତାଙ୍କ ଜୟଗାନ (ଜୟଗୁରୁ ନାମ ଜପ) କଲେ ମଧ୍ୟ ତା' ଭିତର ଭାବ ଟିକକ ତାଙ୍କ ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚିବ, କାରଣ ସେ ଭାବଗ୍ରାହୀ । ତା'ପରେ ଦିନସାରା ଆମେ ଆମର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କରିଯିବା । କିନ୍ତୁ ସଜାଗ ହେବାକୁ ପଡିବ ଆମର କର୍ତ୍ତବ୍ୟରେ ଯେପରି କୌଣସି ତ୍ରୁଟି ନ ରହି ଯାଉଥାଏ । ସେ ଆତଙ୍କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଦେବାକୁ ପଡିବ । କେହି ଯେପରି ଆମମାନଙ୍କର ଆଚରଣରେ ଓ ବ୍ୟବହାରରେ ମନରେ କଷ୍ଟ ନ ପାଆନ୍ତି । ପୁଣି ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟ ବ୍ୟବହାର ଯେପରି କୌଣସି ପ୍ରକାରରେ ଆମ ଚିତ୍ତକୁ ଉଦ୍ବେଳିତ କରି ନ ଦିଏ । ଆମେ କାହାର ଉଦ୍ବେଗର କାରଣ ହେବୁ ନାହିଁ କିମ୍ବା ଆମ ପ୍ରତି କିଏ ଅନ୍ୟାୟ ଅତ୍ୟାଚାର କଲେ ତାହା ସହ୍ୟ କରିବୁ ନାହିଁ । ନ୍ୟାୟ ପଥରେ ରହି ପ୍ରତିକାର କରିବୁ । କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପାଳନ ନ କରିବା ହେଉଛି ଆମର ଦୁର୍ବଳତା, ସୁତରାଂ ପାପ ।

ସତ୍ୟକୁ ଦେହର ଭୂଷଣ ବୋଲି ମନେ କରିବା । ସଂଯମକୁ ପ୍ରାଣର ସହଚର କରିନେବା ଉଚିତ୍ । ସରଳତାକୁ ମନର ସ୍ଵାଭାବିକ ଅବସ୍ଥାରେ ପରିଣତ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା । ଯଦି ବାଧାବିଘ୍ନ ଆସେ ଆଜ୍ଞାଳ ପ୍ରାଣରେ ଜୟଗୁରୁ ମହାନାମ ଉଚ୍ଚାରଣ କରିବା । ତା'ପରେ ଦିନସାରାର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କର୍ମ ଶେଷରେ ଶଯ୍ୟା ଗ୍ରହଣ ସମୟରେ ଦିନର ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାବଳୀ ମନେ ମନେ ପର୍ଯ୍ୟଲୋଚନା କରିବା । ଦେଖିବା କେଉଁଠାରେ ଆମର ତ୍ରୁଟି ହୋଇ ଯାଇଛି, ତାପରେ ତ୍ରୁଟି ନିମିତ୍ତ ଠାକୁରଙ୍କ ଚରଣ କମଳରେ କ୍ଷମା ପ୍ରାର୍ଥନା କରି କହିବା “ହେ ପ୍ରଭୁ ! ମୁଁ ଅତି ଚକ୍ଷୁମତି, କର୍ମ ଭିତରେ ଚେଷ୍ଟା ସତ୍ତ୍ୱେ ଆଜି ଏତେ ଗୁଡିଏ ଭୁଲ୍ ହୋଇଯାଇଛି । ହେ ପ୍ରଭୁ ! ଶକ୍ତି ଦିଅ, ଯେପରି ତୁମ ଶକ୍ତିରେ ଶକ୍ତିମାନ ହୋଇ ମୁଁ ସମସ୍ତ ବାଧା ଅତିକ୍ରମ କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ ହୁଏ । ଭବିଷ୍ୟତରେ ଯେପରି ପୁଣି ସେହି ସବୁର ପୁନରାବର୍ତ୍ତନ ନ ହୁଏ ।” ତାପରେ, ଯେତେବେଳେ ଯାଏ ନିଦ୍ରା ନ ଆସିଛି, ସେତେବେଳେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମନେ ମନେ ତାଙ୍କରି ମୂର୍ତ୍ତି ଚିନ୍ତାକରି ନାମ ଜପ କରି ନିଦ୍ରା ଯିବା ଉଚିତ୍ ।

ଏହିପରି ଆମେମାନେ ଓ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ସବୁଦିନ ସକାଳେ ଓ ରାତିରେ ଦୈନନ୍ଦିନ ସାଧନା ଅଭ୍ୟାସ କରାଇ ପାରିଲେ ଠାକୁରଙ୍କୁ ପ୍ରତି ବିଶ୍ଵାସ ଓ ନିର୍ଭରତା ଜାଗ୍ରତ ହେବ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତା
ଶ୍ରୀମତୀ ଦୀପ୍ତି ମହାପାତ୍ର

ପ୍ରାଣର ଠାକୁର ଆମ

ଭକତ ହୃଦୟ ମଉତମଣି ସେ
ପ୍ରାଣର ଠାକୁର ଆମ ।(୦)

ଗୀତଗୋବିନ୍ଦ ଲେଖିବି ବୋଲି
ମନେ ଭାବି ବସିଲି
ରୂପ, ଗୁଣ କି ବର୍ଣ୍ଣିବି
ଭାବନାରେ ହଜିଲି ।
ଶକତି କାହିଁ ମୋର ମୁଁ ଯେ ଅଧମ ।(୧)

ରୂପ ଛବି ମନେ ଭାଳି
ତୁଳନା କରି ଥକିଲି
ଅତୁଳନ ରୂପ ଶୋଭା
ସଂଗେ କେ ହେବ ସରି
ତିନି ଜଗତରେ ନାହିଁ କେହି ତାଙ୍କ ସମ ।(୨)

ଗୁଣ ବଖାଣିବି ଯଦି
ଭାଷା ସତେ କି ପାଇବି
ମୂର୍ତ୍ତିମନ୍ତ ବିଗ୍ରହ ସେ
ଦୟା, କ୍ଷମା, କରୁଣାର
ହରତି ଭକତ ଦୁଃଖ ବୁଝି ମରମ ।(୩)

ପିତାମାତା ବନ୍ଧୁଜନ
ଯେତେ ମାନ ସନମାନ
ଧନରତ୍ନ ପୁତ୍ର ଜାୟା
ସବୁ ତ ତାଙ୍କରି ଦିଆ

ବେତାଇ ଦେଇ କହୁଛି ପାଳିବାକୁ ଧରମ ।(୪)

ତାଙ୍କ ମହାନ ଇଚ୍ଛାରେ
ଆସିଅଛୁ ଏ ଧରାରେ
ପିନ୍ଧିଅଛୁ ଆବରଣ
କରିବାକୁ ତାଙ୍କ କାମ
ତାଙ୍କ ସେବା କରି ଧନ୍ୟ ଆମର ଜନମ ।(୫)

କହୁଛି ସର୍ବଦା ଆମେ
ଅମୃତର ସନ୍ତାନ
ନିଜେ ଆଣି ଦେଇଛନ୍ତି
ଅମୃତର ସନ୍ତାନ
ମୁକତି ଲଭିବା କଲେ ନିଶ୍ଚୟ କରମ ।(୬)

ଜୀବନର ଆକାଶରେ
ଅଟନ୍ତି ସେ ଧୂବତାରା
ଭବସାଗର ତରୀର
ସେହି ଏକା କର୍ଣ୍ଣଧାର
ଅକ୍ଷକାର ଜୀବନରେ କୋଟି ସୂର୍ଯ୍ୟସମ ।(୭)

ସିଏ ତ ଜଗତପିତା
ତିନିଭୁବନ କରତା
ଦେଇଛନ୍ତି ବରାଭୟ
ତାଙ୍କ ଚରଣ ଆଶ୍ରୟ
ଶ୍ରୀପଦ କମଳ ତଳେ କୋଟି ପ୍ରଣାମ ।(୮)

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଚରଣାଗ୍ନିତା
ଶ୍ରୀମତୀ ସ୍ମିତାରାଣୀ ସୁନ୍ଦର ରାୟ

ତୁମେମାନେ ବିଶ୍ୱାସ କରି ମୋ ଉପରେ ନିର୍ଭର କର, ମୋତେ ସବୁ ଭାର ଦିଅ । କିଛି ମାଗିବାକୁ ହେବ ନାହିଁ, ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବାକୁ ହେବ ନାହିଁ, ତୁମମାନଙ୍କର ଯେଉଁ ଥିରେ ହିତ ହେବ, ମଙ୍ଗଳ ହେବ, ମୁଁ ହିଁ ତା'ର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବି ।

--ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର

ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ପ୍ରବାସୀ ଭକ୍ତ- କିଛି ଅନୁଚିନ୍ତା

ସନାତନ ଧର୍ମର ମୁଖ୍ୟ ସାଧନ ତନ୍ତ୍ର, ଜ୍ଞାନ, ଯୋଗ ଓ ପ୍ରେମ ଏହି ଚତୁର୍ବିଧ ସାଧନରେ ସିଦ୍ଧ, ଅସାଧାରଣ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଶକ୍ତି ସଂପନ୍ନ, ବହୁ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟମଣ୍ଡିତ ବିରଳ ସଦ୍‌ଗୁରୁ, ସୁଦୂର୍ଲ୍ଲଭ ମହାତ୍ମା ପରମହଂସ ପରିବ୍ରାଜକାଶ୍ରମୀ ଶ୍ରୀମତ୍ ସ୍ୱାମୀ ନିଗମାନନ୍ଦ ସରସ୍ୱତୀ ଦେବଙ୍କର ଶ୍ରୀଚରଣାଶ୍ରିତ ଆମେମାନେ ଜଣେ ଜଣେ ସୌଭାଗ୍ୟବାନ୍ ଭକ୍ତ । ଏହା ବିଶ୍ୱର ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆମର ପାରମାର୍ଥିକ ପରିଚୟ । ଏହି ପରିଚୟ ଯୋଗୁଁ ଆମର ଜୀବନ ଧନ୍ୟ, କୃତାର୍ଥ ଓ ଗୌରବାନ୍ୱିତ । ଆମର କୁଳ ପବିତ୍ର, ଜନନୀ କୃତାର୍ଥୀ । ଆମେ କାହାର ସନ୍ତାନ, କାହାର ଭକ୍ତ, କାହାର ପରିବାରଭୁକ୍ତ, କାହାର ବାହୁଛାୟାତଳେ ଆଶ୍ରିତ, କାହାର ଲଲାକା ଭିତରେ ଆମର ଅବସ୍ଥାନ- ତାହା ଚିନ୍ତା କଲେ, ସ୍ମରଣମନନ କଲେ, ଅନୁଭବରେ ଆଣିଲେ ସେହି ଅବବୋଧର ଅନୁଭୂତିରେ ଆମେ ଆନନ୍ଦରେ ଅଭିଭୂତ ହୋଇଯିବା । ସେହି ମହାନ ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସୁଦୂର ଅତୀତରେ ୧୯୩୪ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ଜଗଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ପ୍ରେରଣାରେ ଭକ୍ତଲର ଗୃହସ୍ଥ ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ନିମିତ୍ତ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ‘ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ’ ର ଆମେମାନେ ଜଣେ ଜଣେ ପରିଚୟ ପତ୍ର ପ୍ରାପ୍ତ ‘ସଂଘସେବୀ’ ଭକ୍ତ - ଏହା ଆମର ଅନ୍ୟ ଏକ ପରିଚୟ । ‘ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ’ ର ଜନୈକ ସଂଘସେବୀ ଭକ୍ତ ଓ ନିୟମିତ ସଦସ୍ୟ ହିସାବରେ ଆମର **Role relationship** ବା କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସଂପାଦନର ସଂପର୍କ ରହିଛି-ସର୍ବପ୍ରଥମେ ସଂଘପତି ଆମର ଗୁରୁ ଏବଂ ଲକ୍ଷ ପରମାରାଧ୍ୟ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରତି, ତତ୍ପରେ ଆମର ପ୍ରିୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ‘ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ’ ପ୍ରତି, ସଂପୃକ୍ତ ଶାଖାସଂଘ ପ୍ରତି ଯେଉଁ ଶାଖାସଂଘ ମାଧ୍ୟମରେ ଆମେ ‘ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ’ର ପରିଚୟପତ୍ର ପ୍ରାପ୍ତ ଓ ପରିଶେଷରେ ‘ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ’ର ଭକ୍ତ ପରିବାରର ସମସ୍ତଙ୍କ ପ୍ରତି ଅର୍ଥାତ୍ ଏହି ସଂଘଭୁକ୍ତ ସମସ୍ତ ସତୀର୍ଥଙ୍କ ପ୍ରତି । ବୃହତ୍ତର ଅର୍ଥରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଓ ପୃଥ୍ୱୀବୀର କୋଣଅନୁକୋଣରେ ରହୁଥିବା ତାଙ୍କର ସମଗ୍ର ଭକ୍ତସମାଜ, ନିଗମ ପରିବାରର ସମସ୍ତେ ଆମର ପ୍ରିୟଜନ ଏବଂ ସେବାର ପରିସରଭୁକ୍ତ । ତେବେ ‘ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ’ର ସଂଘସେବୀ ଭକ୍ତ ହିସାବରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ସେବା, କେନ୍ଦ୍ର ଓ ସଂପୃକ୍ତ ଶାଖାସଂଘର ସେବା ଓ ସତୀର୍ଥମାନଙ୍କର ସେବାରେ ଅଂଗଗ୍ରହଣ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଭକ୍ତଙ୍କର ‘ସ୍ୱର୍ଗପାଳନ’ ଭଳି ନିଷ୍ଠିତ ଓ ମହତ୍ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ଏହି ତ୍ରିବିଧ ସେବା ସହିତ ଆମର ସଂଘସେବୀ ଭକ୍ତ-ଜୀବନ ଗଭୀର ଭାବରେ, ଓତଃପ୍ରୋତ ଭାବରେ ଜଡ଼ିତ ଓ ସଂପୃକ୍ତ । ଶକ୍ତି ଓ ଶକ୍ତିମାନ ଯେପରି ଅଭେଦ, ସଂଘସେବା ଓ ସଂଘସେବୀ ଭକ୍ତ ସେହିପରି ଅଭେଦାତ୍ମକ । ଆମର ସଂଘସେବୀ ଭକ୍ତଜୀବନର ଚରମ ଓ ପରମ ଲକ୍ଷ୍ୟ-ସଂଘସେବା । ସଂଘସେବା କହିଲେ ସଂଘର ସେବା । ଆମମାନଙ୍କ ପାଇଁ ‘ସଂଘ’ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି- ଆମ ସଂଘର ସଂଘପତି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର, ସଂଘର ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ରୂପ କେନ୍ଦ୍ରସଂଘ ଓ ଶାଖାସଂଘ ଏବଂ ସଂଘର ଭକ୍ତମାନେ (ଭଭୟ ଭାଇ ଓ ମା’ମାନେ) । ତେଣୁ ସଂଘସେବୀ ଭକ୍ତ ହିସାବରେ ଆମର ତ୍ରିବିଧ ସେବା- ସଂଘପତି ଓ ସଂଘର ଏକମାତ୍ର ଉପାସ୍ୟ ଦେବତା ଆମର ପରମପ୍ରିୟ ପରମାରାଧ୍ୟ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ସେବା, ତାଙ୍କର ସ୍ୱରୂପ ସଂଘର (କେନ୍ଦ୍ର ଓ ଶାଖାସଂଘର) ସେବା ଓ ସଂଘର ଭକ୍ତମାନଙ୍କର ସେବା । ଆମେ ଏହି ତ୍ରିବିଧ ସେବା ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ଅକୁଣ୍ଠିତ ଚିତ୍ତରେ ନିଷ୍ଠା ଓ ଆନନ୍ଦର ସହିତ ସଂପାଦନ କରିପାରିଲେ ଆମର ସଂଘସେବୀ ଭକ୍ତ ଜୀବନ ସାର୍ଥକ ଓ ଧନ୍ୟ ହୋଇଯିବ ।

ପ୍ରବାସୀ ଶବ୍ଦର ଆଭିଧାନିକ ଅର୍ଥ- ଦେଶାନ୍ତରରେ ବାସକାରୀ, ବିଦେଶସ୍ଥ (ତରୁଣ ଭାଷାକୋଷ- ପଣ୍ଡିତ କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର କର ଦ୍ରଷ୍ଟବ୍ୟ) । ‘ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ’ର ଏବଂବିଧ ଭକ୍ତଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ବର୍ତ୍ତମାନ ଅନେକ ଏବଂ ଏହି ଭକ୍ତଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା କ୍ରମଶଃ ବୃଦ୍ଧିପ୍ରାପ୍ତ ହେଉଅଛି । ଏଥିରେ କୌଣସି ଅସ୍ୱାଭାବିକତା ନାହିଁ । ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ଅନେକ ଶାଖା ସଂଘର ଏକାଧିକ ଭକ୍ତ ବର୍ତ୍ତମାନ ପ୍ରବାସୀ ପଦବାଚ୍ୟ । ସେମାନେ ଯେଉଁ ଶାଖାସଂଘରୁ ପରିଚୟପତ୍ର ପ୍ରାପ୍ତ ସେହି ଶାଖାସଂଘ ଥିବା ସ୍ଥାନରେ କିମ୍ବା ସେହି ଅଞ୍ଚଳରେ କିମ୍ବା ଶାଖାସଂଘ ସ୍ଥାନଠାରୁ ସୁବିଧାଜନକ ଦୂରତା ଭିତରେ ସ୍ଥାୟୀ ଭାବରେ ବିଭିନ୍ନ କାରଣରୁ ବିଶେଷ କରି କର୍ମଜୀବନର ଅନିବାସ୍ୟ କାରଣରୁ ରହି ପାରୁନାହାନ୍ତି । ଏହିଭଳି ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ଅନେକେ ଶାଖାସଂଘ ଥିବା ସ୍ଥାନ ବାହାରେ ଆମ ରାଜ୍ୟର ଓ ଆମ ଦେଶର ବିଭିନ୍ନ ଅଞ୍ଚଳରେ ରହୁଛନ୍ତି । ସେଥିମଧ୍ୟରୁ ଅନେକ ଭକ୍ତ ଏବେ କର୍ମଜୀବନରେ ଭାରତ ବାହାରେ ବିଭିନ୍ନ ଦେଶରେ ଏକା କିମ୍ବା ସପରିବାର ବସବାସ କରୁଛନ୍ତି । ବିଦେଶରେ ଥିବା ଆମର ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ଭିତରୁ କେତେଜଣ ବି ସେହି ଦେଶର ନାଗରିକତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ କରି ସ୍ଥାୟୀ ବାସସ୍ଥାନର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରି ବସବାସ କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେଣି । ଆମ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ପାଇଁ ଏହା କୌଣସି ଚିନ୍ତାର ବିଷୟ ନୁହେଁ, ବରଂ ଆନନ୍ଦ ଓ ଗୌରବର କଥା । ଗୁରୁ ନାନକଙ୍କର ଜୀବନରେ ଏପରି ଏକ ଘଟଣା ଘଟିଥିଲା ତାହା ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ବେଶ୍ ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ । ଥରେ ଗୁରୁ ନାନକ ସଶିଷ୍ୟ ପ୍ରବ୍ରଜ୍ୟା ସମୟରେ ଗୋଟିଏ ଗ୍ରାମରେ ଶତକଡା ଶହେଜଣ ସୁଜନ, ସଜନ, ସାଧୁ ପ୍ରକୃତିର, ଉତ୍ତମ ଚରିତ୍ର, ପରୋପକାରୀ, ସଦାଚାରୀ ମନୁଷ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଦେଖି ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆନନ୍ଦିତ ହୋଇ ସେମାନଙ୍କୁ ଆଶୀର୍ବାଦ ପ୍ରଦାନ କରି କହିଥିଲେ- ‘ତୁମେମାନେ ସାରା ପୃଥିବୀରେ ବିଛାଡ଼ି ହୋଇପଡ଼, ତୁମର ସଦ୍‌ଗୁଣର ମହକରେ ଏହି ଗ୍ରାମ, ଏହି ଅଞ୍ଚଳ ବ୍ୟତୀତ ସାରା ପୃଥିବୀ ମହକିତ ହୋଇଉଠୁ ।’ ସେହିଭଳି ଆମର ପ୍ରବାସୀ ଭକ୍ତମାନେ ଯେ କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ରହିଲେ ବି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଶ୍ରୀଚରଣାଶ୍ରିତ ଭକ୍ତ ହିସାବରେ,

ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ପ୍ରତିନିଧି ଭାବରେ ନିଜର ସଦ୍‌ଗୁଣାବଳୀରେ, ମଣିଷପଣିଆରେ, ଉତ୍ତମ ଆଚରଣରେ, ଚିନ୍ତା, କଥା ଓ କାର୍ଯ୍ୟରେ ମହତ୍ତ୍ୱ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରି ଚରିତ୍ରର ବିମଳ ଜ୍ୟୋତିରେ ସେଠାରେ ସୁବାସ ବିତରଣ କରି ଉତ୍କଳ ପ୍ରଦୀପ ସଦୃଶ ଆଲୋକ ପ୍ରଦାନ କରି ପାରିବେ । ସେଠାରେ ସମସ୍ତେ ଯେପରି ମନେ କରିବେ ଏପରି ଜଣେ ଆଦର୍ଶ ବ୍ୟକ୍ତି, ଏପରି ଏକ ଆଦର୍ଶ ପରିବାର ଅନ୍ୟତ ମିଳିବେ ନାହିଁ । ପ୍ରବାସରେ ଯେଉଁ ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ସେମାନେ କର୍ମ କରୁଥିବେ ସେହିଅନୁଷ୍ଠାନର କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଯେପରି ମନେ କରିବେ, ଅନୁଭବ କରିବେ ଯେ କର୍ତ୍ତବ୍ୟନିଷ୍ଠାରେ, ସନ୍ତୋଷଜନକ ଭାବରେ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସଂପାଦନରେ, କର୍ମଦକ୍ଷତାରେ, ଅନୁଷ୍ଠାନ ପ୍ରତି ଭଲପାଇବା ଓ ଆନୁଗତ୍ୟ ପ୍ରଦର୍ଶନରେ, ସାଧୁତାରେ, ସମସ୍ତଙ୍କପ୍ରତି ଯଥୋପଯୁକ୍ତ ଆଚରଣ ଓ ମୈତ୍ରୀ ପ୍ରଦର୍ଶନରେ, ଉପରିସ୍ଥ କର୍ମଗୁରୀମାନଙ୍କୁ ଯଥୋଚିତ ସମ୍ମାନ ପ୍ରଦର୍ଶନରେ, ପରସ୍ପର ଭିତରେ ଉପଯୁକ୍ତ ମାନବିକ ସଂପର୍କ ରକ୍ଷା କରିବାରେ, ଅନୁଷ୍ଠାନର କୌଣସି କ୍ଷତିସାଧନର କାରଣ ନ ହେବାରେ ସେମାନେ ଆଦର୍ଶ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କୁ ନେଇ ସେହି ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗର୍ବିତ । ଜଣେ ଅନୁଷ୍ଠାନ-ଅନୁଗତ, ଅନୁଷ୍ଠାନ-ହିତେଷୀ ଆଦର୍ଶ କର୍ମଗୁରୀ ଭାବରେ ସେମାନେ ସେହି ଅନୁଷ୍ଠାନର **asset** ଭଳି ଯେପରି ବିବେଚିତ ହେବେ । ସେଠାର ସହକର୍ମୀମାନେ ଭାବିବେ ଏଭଳି ସହକର୍ମୀ ହୋଇପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ସେଠାର ପାଖପଡ଼ୋଶୀମାନେ ଭାବିବେ ଏଭଳି ପଡ଼ୋଶୀ କାହାର ନଥାନ୍ତି । ସେଠାରେ ବିଦେଶୀ ବନ୍ଧୁମାନେ ଭାବିବେ, ଏଭଳି ବନ୍ଧୁ ବିରଳ, କୃତ୍ରିମ ମିଳନ୍ତି । ସେହି ଦେଶର ସମସ୍ତ ଆଇନ୍‌କାନୁନ୍ ମାନି ସୁନାଗରିକ ଭାବରେ ସେମାନେ ଚଳିବେ । ସେଠାର ମାତୃଜାତି ପ୍ରତି ସମ୍ମାନ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରି ସତର୍କ ଭାବରେ ରହିବେ । କୁସଙ୍ଗ ଓ କୁଅଭ୍ୟାସ ବର୍ଜନ କରି ସାଧୁସଙ୍ଗ ପୂର୍ବକ ଶତ ପ୍ରଲୋଭନରୁ ଦୂରରେ ରହି ସଂଯତ ଜୀବନ ଯାପନ କରି ଚିନ୍ତା, କଥା ଓ କାର୍ଯ୍ୟରେ ସତ୍ ରହିବେ । ପ୍ରବାସରେ ସେମାନେ କୌଣସି ଧର୍ମପ୍ରତି ବିଦ୍ୱେଷ ଭାବ ପୋଷଣ କରିବେ ନାହିଁ କି କୌଣସି ସାଂପ୍ରଦାୟିକ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଲିପ୍ତ ହେବେନାହିଁ । କୌଣସି ଧର୍ମର ନିନ୍ଦା ସମାଲୋଚନା କରିବେ ନାହିଁ । ନିଜ ଧର୍ମରେ ସୁଦୃଢ଼ ରହି ଅନ୍ୟ ଧର୍ମାବଲମ୍ବୀମାନଙ୍କ ସହିତ ଉପଯୁକ୍ତ ଆଚରଣ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରି ଚଳିବେ । ଏହି ପ୍ରସଂଗରେ ‘ନିଗମ ଉପଦେଶ’ରେ ଥିବା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ‘ସମନ୍ୱୟା ଉପଦେଶ’ ସ୍ତରଣରେ ରଖିବେ । ‘ଯୋଗୀଗୁରୁ’ ପୁସ୍ତକର ‘ସାଧନକକ୍ଷ’ ବିଶେଷ ନିୟମରେ ମଧ୍ୟ ମହାତ୍ମା ତୁଳସୀଦାସଙ୍କ ବାଣୀ ଉଦ୍ଧାରକରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି- ‘ସବସେ ବସିୟେ ସବସେ ରସିୟେ ସବକା ଲିଜିୟେ ନାମ୍, ହାଁଜୀ ହାଁଜୀ କରତେ ରହିୟେ ବୈଠିୟେ ଅପ୍ନା ଠାମ୍’ । ସେମାନଙ୍କର ସେଠାରେ ସୁନାମରେ, ପ୍ରଶଂସାରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଖୁସି ହେବେ ଏବଂ ଆମ ସଂଘର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ବଢିବ । ସେମାନେ ସେଠାରେ ଏପରି କିଛି କରିବେ ନାହିଁ- ଚିନ୍ତା, କଥା ଓ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଯାହାଦ୍ୱାରା ଅନ୍ଧଧର୍ମୀମାନେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଅପସନ୍ନ ହେବେ, ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେବେ, ମନରେ ଦୁଃଖ ପାଇବେ । ସେମାନେ ଯେପରି କେବେହେଲେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ମନୋବେଦନା, ମନଦୁଃଖ, ଅଶାନ୍ତି ଓ ଉଦ୍‌ବେଗର କାରଣ ହେବେନାହିଁ । ପ୍ରବାସରେ ତାଙ୍କର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଚଳଣି ଆଚରଣ ଓ ମନୋଭାବ ଏହିଭଳି ଶୁଦ୍ଧ ଓ **above board** ରହିଲେ ତାହା ସଂଘ ପକ୍ଷରେ ଗୌରବର ବିଷୟ ହେବ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ସମ୍ମାନ ଓ ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଓ ଆମ ସଂଘର ଭାବମୂର୍ତ୍ତି ସହିତ ସେମାନଙ୍କର ସେଠାରେ ଚରିତ୍ର ଓ ଆଚରଣ ଘନିଷ୍ଠ ଭାବରେ ଜଡ଼ିତ ।

ଆମର ପ୍ରବାସୀ ଭକ୍ତମାନେ ଭାବିବେ ନାହିଁ ଯେ ପ୍ରବାସରେ ଅବସ୍ଥାନ ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନର ଏକ ସାଧାରଣ ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଘଟଣା । ପ୍ରକୃତ ପକ୍ଷରେ ପ୍ରବାସରେ ଅବସ୍ଥାନ ତାଙ୍କ ଜୀବନର ଏକ ବିଧିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଘଟଣା । ଜୀବିକା ଅର୍ଜନ ବ୍ୟତୀତ ଆଉ କେଉଁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧନ ତାଙ୍କର ପ୍ରବାସ ଅବସ୍ଥାନ ଭିତରେ ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ରହିଛି ତହୁଁ ଆମେ ବା କିପରି ଜାଣିପାରିବା ? ଜନ୍ମଭୂମିରୁ ସୁଦୂରରେ ପ୍ରବାସରେ ଏକ ଭିନ୍ନ ପରିବେଶରେ ତାଙ୍କର ଅବସ୍ଥାନ ପଛରେ ଚିର ମଙ୍ଗଳମୟ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର କି ମଙ୍ଗଳ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ପ୍ରଜ୍ଜନ୍ନ ଭାବରେ ନିହିତ ତାହା ଆମେ ନ ଜାଣିପାରୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ଶ୍ରୀଚରଣାଶ୍ରିତ, ଶରଣାଗତ ଓ ତାଙ୍କ ନିକଟରେ ସମର୍ପିତ ଭକ୍ତ ହିସାବରେ ଆମ ଜୀବନ ତାଙ୍କଦ୍ୱାରା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ଓ ପରିଚାଳିତ ହୋଇ ଆମଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କର ଅଭୀକ୍ଷ ସେବାକାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ସଂପାଦିତ ହୋଇପାରିଲେ ପ୍ରବାସରେ ଆମର ବାସସ୍ଥାନ ସାର୍ଥକ ହେବ । ଏହି ସେବାକାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକ କ’ଣ ତାହା ଆମେ ଜାଣିବା କିପରି ? ପ୍ରେରଣା ଆକାରରେ ନିଜ ଅନ୍ତରରେ ସେହିସବୁ ସେବା ପାଇଁ ଚିନ୍ତାର ଉଦୟ ହେବ । ସଂଘ ଓ ସତୀର୍ଥମାନଙ୍କର ପରାମର୍ଶ ମଧ୍ୟ ସେଥିପାଇଁ କିଛି ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରିପାରେ । ଆମେ ସେଥିପାଇଁ ନିମିତ୍ତ ମାତ୍ର ବା ଯନ୍ତ୍ରଟିଏ, ମାଧ୍ୟମଟିଏ ହେବାପାଇଁ ଉନ୍ମୁଖ ଓ ତତ୍ପର ରହିବାକୁ ହେବ । ଆମ ମନରେ ଯଦି ପ୍ରଶ୍ନଟିଏ ଉଠେ- ମୋର ପ୍ରବାସ ଅବସ୍ଥାନ ଦ୍ୱାରା ମୋର ପ୍ରିୟ ଠାକୁରଙ୍କର ଓ ମୋର ପ୍ରିୟ ସଂଘର କ’ଣ ଲାଭ ହେଲା ତାହାର ଠିକ୍ ଉତ୍ତରଟିଏ ଯେପରି ଆମେ ନିଜକୁ ନିଜେ ଦେଇ ଆମ୍ଭସନ୍ତୋଷ ଲାଭ କରିପାରିବା । ପରମାରାଧ୍ୟ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଶ୍ରୀଚରଣରେ ପ୍ରତି ପ୍ରବାସୀ ଭକ୍ତଙ୍କର ପ୍ରାର୍ଥନା ହେଉ- “ଠାକୁର ମୋର ଏହି ପ୍ରବାସ ଅବସ୍ଥାନ ସମୟରେ ତୁମର ଲକ୍ଷ୍ମୀ ମୋ ଜୀବନରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଉ । ଏଠାରେ ରହି ତୁମର ଏବଂ ସଂଘର କିଛି ସେବାରେ ଲାଗି ପାରିଲେ ମୁଁ କୃତାର୍ଥ ହେବି । ସେହିସେବା ମୋତେ ଯେପରି ମିଳେ ଓ ମୁଁ ତାହା ଯେପରି ତୁମ କୃପାରେ ସଂପାଦନ କରିପାରେ ତହିଁର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରି ମୋତେ ସେବାର ସୁଯୋଗ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତୁ ।”

ପ୍ରବାସ ଅବସ୍ଥାନ କାଳରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ସେବା

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଚରଣାଶ୍ରୀତ ଭକ୍ତ ହିସାବରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଗୃହାସନ ରଖି, ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ମାନସ-ସେବା, ବିବିଧ ସ୍ଥୁଳସେବା, ଉପାସନା, ତାଙ୍କ ନିକଟରେ ପ୍ରାର୍ଥନା, ବନ୍ଦନା, ଆତ୍ମନିବେଦନ, ପରିଚୟପତ୍ର ପାଠ ପ୍ରଭୃତି କରିବାରେ ପ୍ରବସୀ ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ କୌଣସି ଅସୁବିଧା ନାହିଁ ବୋଲି ମୋର ଧାରଣା । ବାସଭବନରେ ଗୃହାସନ ରଖି ବାହ୍ୟମୁହୂର୍ତ୍ତରୁ ଶଯ୍ୟାତ୍ୟାଗ ପୂର୍ବକ ଯଥାସମୟରେ ଦୁଇଓଳି ସେବାପୂଜା ଉପାସନାଦି କରିବା ପାଇଁ ସଂଘର ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାମା ଏବେ ପ୍ରତି ଭକ୍ତଙ୍କପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ର ପକ୍ଷରୁ ପ୍ରଦତ୍ତ ହୋଇଛି । ଗୃହାସନରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ବିଧିପୂର୍ବକ ସେବାପୂଜା ପାଇଁ ଭକ୍ତମାନଙ୍କର ଅବଗତି ନିମିତ୍ତ ସଂଘ ପକ୍ଷରୁ ଗୃହାସନ ନିୟମାବଳୀ ମଧ୍ୟ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇଛି । ସେଥିରେ ଗୃହାସନ ସଂପର୍କିତ ଅନେକ ଜାତବ୍ୟ ବିଷୟ ରହିଛି । ଭକ୍ତ ହିସାବରେ ଆମଜୀବନର ପ୍ରତିଦିନର ସମୟର ଅଗ୍ରଭାଗ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ଆମ ଜୀବନର ସାର୍ଥକତା ରହିଛି । ଏକ ଉପଯୁକ୍ତ ଦିନଚର୍ଯ୍ୟା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ତଦନୁଯାୟୀ ଚଳିପାରିଲେ ନିଜର ବ୍ୟକ୍ତିସାଧନା ସହିତ କର୍ମଜୀବନର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଗୁଡିକ ମଧ୍ୟ ଯଥାଯଥ ଭାବରେ ସଂପାଦିତ ହୋଇପାରିବ ଏବଂ ଆମର ସଂସାର ଜୀବନ, କର୍ମଜୀବନ ଓ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଜୀବନର ସୁନ୍ଦର ସମନ୍ୱୟ ଘଟିପାରିବ । ଏଥିପାଇଁ ଜୀବନରେ ସମୟର ସନ୍ତୁଳନବାଦ ଓ ଉପଯୁକ୍ତ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଆବଶ୍ୟକ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହାକୁ **Time management** କୁହାଯାଉଛି । ଆମ ସଂଘ ପ୍ରକାଶିତ 'ନିଗମ ଉପଦେଶ' ପୁସ୍ତକରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଉପଦେଶ ଏକ ଦିନଚର୍ଯ୍ୟା ରହିଛି । ଏହାକୁ ମୂଳଭିତ୍ତିକରି ଆବଶ୍ୟକ ସଂଯୋଜନ, ପରିବର୍ତ୍ତନ କରି ନିଜପାଇଁ ଏକ ଉପଯୁକ୍ତ ଦିନଚର୍ଯ୍ୟା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇପାରେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଆସନରେ ଆରତି, ପ୍ରାର୍ଥନା, ବନ୍ଦନା ଓ ତୁଟିବିଚ୍ୟୁତି ନିମିତ୍ତ କ୍ଷମାପ୍ରାର୍ଥନା ଆଦି କରିବାପାଇଁ ସଂଘ ତରଫରୁ "ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଗୁରୁପ୍ରଣାମ" ପୁସ୍ତକାଟି ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଛି । ଏଥିରେ ଷ୍ଟୋତ୍ର ବନ୍ଦନାର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟ ବିଶଦ ଭାବରେ ରହିଛି । ଏହାଛଡା ସଂଘ ପ୍ରକାଶିତ 'ନିଗମ ଚେତନା ବିକାଶ ସାଧନ ପଥେ' ପ୍ରଥମ ଓ ଦ୍ୱିତୀୟ ଭାଗରେ ବ୍ୟକ୍ତି ସାଧନା ବା ଗୃହ ସାଧନା ସଂପର୍କରେ ବିସ୍ତାରିତ ଆଲୋଚନା ରହିଛି । ସଂଘର ପୂର୍ବ ପ୍ରକାଶିତ 'ସଂଘନୀତି' ପୁସ୍ତକଟିର ପାଠ ମଧ୍ୟ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ । ସଂଘ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟହ ନିୟମିତ ଭାବରେ ଦିନଲିପି ପୁରଣ ବର୍ତ୍ତମାନ ସବୁ ଭକ୍ତଙ୍କର ଏକ ଅବଶ୍ୟ ପାଳନୀୟ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ଏହାଦ୍ୱାରା ବ୍ୟକ୍ତି ସାଧନାର ଏକ ସମୀକ୍ଷା ହୋଇପାରି ଆତ୍ମସଂଶୋଧନ ପାଇଁ ସୁଯୋଗ ମିଳିବ । ଏହାଛଡା 'ସଂଘନୀତି' ରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ନିୟମ ପଞ୍ଚକ ପାଳନ କରିବାରେ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ କୌଣସି ଅସୁବିଧା ନାହିଁ । ପଞ୍ଚମ ନିୟମଟି ପାଳନ ସେମାନଙ୍କର ସୁବିଧାସାପେକ୍ଷ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଭକ୍ତ ହିସାବରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଆଦର୍ଶ ଓ ଭାବଧାରାକୁ ଜୀବନରେ ରୂପଦେବା ଓ ଆଚରଣ ମାଧ୍ୟମରେ ତାହାର ପ୍ରଚାରରେ ସହାୟକ ହେବା ଆମର ପରମ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ଏହାଛଡା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟତା ଯଥା ସନାତନ ଧର୍ମର ପ୍ରଚାର, ସତ୍ତ୍ୱଶିଷ୍ଟା ବିସ୍ତାରରେ ସହାୟକ ହୋଇ ଶିବଜ୍ଞାନରେ ଜୀବସେବା କିପରି କରିପାରିବା ସେଥିପ୍ରତି ମଧ୍ୟ ଆମକୁ ଦୃଷ୍ଟି ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ହେବ । କାରଣ ଏ ସବୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ସେବା ମଧ୍ୟରେ ଗଣ୍ୟ । ସେଥିପାଇଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଜୀବନକଥା, ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ, ଭାବଧାରା, ଲୀଳା କାହାଣୀ, ଉପଦେଶବାଣୀ ସଂପର୍କରେ ଆମର ମୋଟାମୋଟି ଭାବରେ ଭଲ ଧାରଣା ଓ ଜ୍ଞାନ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ । ସଂଘ ପ୍ରକାଶିତ ପୁସ୍ତକାବଳୀର ନିୟମିତ ସ୍ୱାଧ୍ୟାୟ ଦ୍ୱାରା ଏହା ସମ୍ଭବ । କର୍ମ ଜୀବନ ଭିତରୁ ସ୍ୱାଧ୍ୟାୟ ପାଇଁ **Time management** ଦ୍ୱାରା ଉପଯୁକ୍ତ ସମୟ ବାହାର କରିବାକୁ ହେବ । ପ୍ରତ୍ୟହ ସ୍ୱାଧ୍ୟାୟ କରିବା ମଧ୍ୟ ସଂଘର ସବୁ ଭକ୍ତଙ୍କ ପ୍ରତି ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାମା । ତାହା ଆମକୁ ଯେଉଁଠାରେ ଥିଲେବି ପାଳନ କରିବାକୁ ହେବ । ଆମ ଦିନଚର୍ଯ୍ୟାର ସ୍ୱାଧ୍ୟାୟ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଙ୍ଗ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଜୀବନ, ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ, ଲୀଳାକାହାଣୀ ଜାଣିବାକୁ ହେଲେ ସଂଘ ପ୍ରକାଶିତ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରଣୀତ ପୁସ୍ତକାବଳୀ, ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ନିଗମାନନ୍ଦ, ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ନିଗମାନନ୍ଦ ଜୀବନ ପ୍ରସଙ୍ଗ ପ୍ରଥମ ଓ ଦ୍ୱିତୀୟ ଖଣ୍ଡ, ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ନିଗମାନନ୍ଦ ଲୀଳାପ୍ରସଙ୍ଗ ପ୍ରଥମ ଖଣ୍ଡ, ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଚିଠି ୧ମ, ୨ୟ ଓ ୩ୟ ଖଣ୍ଡ, ନୀଳାଚଳେ ଠାକୁର ନିଗମାନନ୍ଦ ପ୍ରଥମ ଓ ଦ୍ୱିତୀୟ ଖଣ୍ଡ, **Sadguru Swami Nigamananda**, ନିଗମ ଚେତନା ବିକାଶ ସାଧନପଥେ ପ୍ରଥମ, ଦ୍ୱିତୀୟ ଓ ତୃତୀୟ ଭାଗ, ନୀଳାଚଳ ବାଣୀ, ଶ୍ରୀଶ୍ରୀନିଗମାନନ୍ଦ କଥାସଂଗ୍ରହ, କଥାମୃତ ପ୍ରଭୃତି ପୁସ୍ତକମାନ ପାଖରେ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ବିବିଧ ଉପଦେଶବାଣୀ ସଂଘ ପ୍ରକାଶିତ 'ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ନିଗମାନନ୍ଦ', 'ନିଗମ ଉପଦେଶ', 'ଅଭୟବାଣୀ', 'ଉତ୍କଳୀୟ ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର କେତେଗୋଟି ଉପଦେଶ ବାଣୀ' ପୁସ୍ତକ ଗୁଡିକରେ ରହିଛି । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଭାବଧାରା 'ଶଙ୍କରଙ୍କ ମତ ଓ ଗୌରାଙ୍କଙ୍କ ପଥ' ବିଷୟରେ ଜାଣିବାପାଇଁ ସଂଘ ପ୍ରକାଶିତ 'ଭଗବାନ ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟ' ଓ 'ଶ୍ରୀମନ୍ ମହାପ୍ରଭୁ ଗୌରାଙ୍କ ଦେବ' ପୁସ୍ତକ ଦୁଇଟି ପାଠ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ସଂଘ ପ୍ରକାଶିତ ନୂତନ ପୁସ୍ତକ ସଂପର୍କରେ 'ସଂଘସେବକ'ରେ ସୂଚନା ପ୍ରଦତ୍ତ ହୋଇଥାଏ । ଏହାଛଡା ସଂଘର ମୁଖପତ୍ର 'ସଂଘସେବକ'ର ଗ୍ରାହକ ହୋଇ ତାହାର ନିୟମିତ ପଠନର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ଏହି ପତ୍ରିକାର ପୁରାତନ ସଂଖ୍ୟାଗୁଡିକରୁ ଅଧିକାଂଶ ମଧ୍ୟ ପୁନର୍ମୁଦ୍ରିତ ହୋଇ ବିକ୍ରିପାଇଁ ଗଚ୍ଛିତ ଅଛି । ଭକ୍ତସମ୍ମିଳନୀ ଉପଲକ୍ଷେ ପ୍ରକାଶିତ 'ସ୍ୱାଗତିକା'ରେ ମଧ୍ୟ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଜୀବନକଥା, ଭାବଧାରା, ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ, ଲୀଳାକାହାଣୀ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ମୂଲ୍ୟବାନ ଲେଖାମାନ

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ବିବିଧ ଉପଦେଶବାଣୀ ସହ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥାଏ । ଏହା ସଂଗ୍ରହ କରି ସ୍ୱାଧ୍ୟାୟ କଲେ ପ୍ରବାସୀ ଭକ୍ତମାନେ ଉପକୃତ ହେବେ । ସମୟ ଓ ସୁବିଧା ଥିଲେ ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭଗବଦ୍ ଗୀତା, ଭାଗବତ, ରାମାୟଣ, ମହାଭାରତ, ଯୋଗାବାଶିଷ୍ଠ ରାମାୟଣ ଆଦି ସେସମାନେ ପାଠ କରିପାରନ୍ତି । କର୍ମକ୍ଷେତ୍ର ଓ ଡିଜିଟାଲ ଆସିଲେ ସମୟରେ ଏହି ପୁସ୍ତକ ଗୁଡିକ ସଂଗ୍ରହ କରିନେବାକୁ ହେବ ।

ଆମର ପରମାରାଧ୍ୟା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ସଂପର୍କରେ ପ୍ରବାସରେ କୌଣସି ଆଗ୍ରହୀ ଭାରତୀୟ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ଦେଶର ବ୍ୟକ୍ତି ଯଦି କିଛି ଜାଣିବାକୁ ଚାହାଁନ୍ତି ପ୍ରବାସୀ ଭକ୍ତମାନେ ତାଙ୍କର ସେହି ଆବଶ୍ୟକତା ପୂରଣପାଇଁ ଯେପରି ସମର୍ଥ ହେବେ ସେହି ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ସେମାନଙ୍କୁ ସ୍ୱାଧ୍ୟାୟ ପ୍ରଭୃତି ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ରହିବାକୁ ହେବ । ସେଥିପାଇଁ ସଂଘ ପ୍ରକାଶିତ ଇଂରେଜୀ ଓ ହିନ୍ଦୀ ପୁସ୍ତକାଦି ପାଖରେ ରଖିବାକୁ ହେବ ।

ପ୍ରବାସରେ ଏକାକୀ ରହୁଥିଲେ ବ୍ୟକ୍ତିସାଧନା ନିମିତ୍ତ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଗୋଟିଏ ଆସନ ନିରାତମ୍ବର ଭାବରେ ରଖି ପ୍ରତ୍ୟହ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟରେ କିଛି ଉପଚାର ସହ ସେବାପୂଜା ପୂର୍ବକ ଷୋଡ଼ବନ୍ଦନା କରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଦିନଯାକର ସମସ୍ତ ସୁଖଦୁଃଖ କଥା ଜଣାଇଲେ ମଧ୍ୟ ଅଶେଷ ସୁଫଳ ମିଳିବ । ଅସୁବିଧା ଥିଲେ, ଅନ୍ତତଃ ଭକ୍ତିର ସହ ପୁଲଟିଏ ଓ କିଛି ପ୍ରଣାମୀ ଦେଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଆସନରେ ପ୍ରଣାମ କରି ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଷୋଡ଼ବନ୍ଦନା କରାଯାଇ ପରିଚୟପତ୍ର ପାଠ କଲେ ମଧ୍ୟ ଭାବଗ୍ରାସି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ସେଥିରେ ଖୁସିହେବେ । ପ୍ରବାସରେ ଏକାକୀ ରହୁଥିବା ଭକ୍ତ ସର୍ବଦା ମନେ ରଖିବେ ଯେ ସେ ସେଠାରେ ଏକାକୀ ରହୁନାହାନ୍ତି । ତାଙ୍କ ସହ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ରହୁଛନ୍ତି । ସେ 'ପାଶେ ଅଛିରେ ମୁଁ ତୋର କାରେ ତର' ସ୍ମରଣ କରି ଚଳିବେ । ପରିବାର ସହିତ ଥିଲେ ବିଧିପୂର୍ବକ ଗୃହାସନ ରଖି ଘରମା'ଙ୍କ ସହାୟତାରେ ସଂଘ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଗୃହାସନ ନିୟମାବଳୀ ପ୍ରତିପାଳନ କରି ବ୍ୟକ୍ତି ସାଧନାରେ ବ୍ରତୀ ହେବେ । ସନ୍ତାନସନ୍ତତିମାନେ ଯେଉଁ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଯେଉଁ ଭାଷା ମାଧ୍ୟମରେ ବିଦ୍ୟାଶିକ୍ଷା କରୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କଥା କହି ସତ୍ତ୍ୱିକ ପ୍ରଦାନ କରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଅଭିମୁଖୀ କରିବାକୁ ହେବ । ପରିବାରରେ ଘର ମା' ଯଦି କର୍ମଜୀବୀ ହୋଇଥାନ୍ତି ସେ ତାଙ୍କର କର୍ମ-ଜୀବନର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସଂପାଦନ ଭିତରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ନେଇ ଚଳିବାରେ ସହାୟକା ହେବେ ଓ ତାଙ୍କର ସ୍ୱପର୍ମପାଳନ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସଂଘ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପକ୍ଷରେ ଚଳି ସ୍ୱାଧ୍ୟାୟ କରି ଆତ୍ମଗଠନରେ ବ୍ରତୀ ହେବେ । ପ୍ରବାସରେ ଅବସ୍ଥାନ କାଳରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ସେବାପୂଜା ସଂପର୍କରେ ଏବଂ ସ୍ୱାଧ୍ୟାୟ ସମୟରେ ମନରେ କୌଣସି ବିଷୟରେ ସଂଶୟ ଉପସ୍ଥିତ ହେଲେ ସେହି ସଂଶୟର ନିରାସନ ନିମିତ୍ତ କେନ୍ଦ୍ର ସଭାପତି ଓ ପରିଚାଳକଙ୍କ ସହ ଯୋଗାଯୋଗ କରିବାକୁ ହେବ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଜଣେ ଭକ୍ତ ଓ ସେବକ ହିସାବରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଓ ସଂଘ ପ୍ରତି କିଭଳି ମନୋଭାବ ରହିବା ଉଚିତ ତାହା ଭାଇମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଦତ୍ତ ପରିଚୟ ପତ୍ରରେ ଥିବା 'ସେବକଙ୍କପ୍ରତିଜ୍ଞା' ମାର୍ଗଦର୍ଶକ ଭଳି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବ । ପରିଚୟପତ୍ରର ସେହି ଅଂଶଟି ଉପଯୁକ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇ ପାଠ କରି ତା'ର ପ୍ରତିଟି ପ୍ରତିଜ୍ଞାକୁ ଜୀବନରେ ପ୍ରତିପାଳନ କରିବା ପାଇଁ ଅଭ୍ୟାସ କଲେ ଆମର ବ୍ୟକ୍ତିସାଧନା ତଥା ସଂଘସାଧନା ସଫଳ ହୋଇପାରିବ । ମୋଟ ଉପରେ, ପୃଥିବୀର ଯେ କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ରହିଲେ ବି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଆସନଟିଏ ରଖି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଭଜପାଠ ନିଜର ସୁବିଧା ଓ ସୁଯୋଗ ଅନୁଯାୟୀ ଭାବର ସହିତ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଉପାସନା, ସେବା, ଷୋଡ଼ବନ୍ଦନା ଓ ସ୍ୱାଧ୍ୟାୟ କରି ପରିଚୟପତ୍ର ପାଠର ଅଭ୍ୟାସ ରଖି ଉପଯୁକ୍ତ ଦିନଚର୍ଯ୍ୟା ସହ ଯୋଜନାବଦ୍ଧ ଭାବରେ ସମୟ ବିନିଯୋଗ ପୂର୍ବକ ଦିନଶେଷରେ ଦିନଲିପି ପୂରଣ କରି ଅବସର ସମୟରେ 'ଜୟଗୁରୁ' ନାମଜପ ତଥା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଓ ତାଙ୍କ ଉପଦେଶ ବାଣୀର ସ୍ମରଣମନନ ପୂର୍ବକ ଚିତ୍ତଶୁଦ୍ଧିଲାଭ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ମୁକ୍ତ କରି ଚଳିବାର ଅଭ୍ୟାସ କରିବାକୁ ହେବ ।

ପ୍ରବାସ ଅବସ୍ଥାନ ସମୟରେ ସଂଘସେବା ଓ ସଂଘସାଧନା

ପ୍ରବାସରେ ରହୁଥିବା ଆମ ସଂଘର ଭକ୍ତମାନେ ସାଧାରଣତଃ ସେମାନଙ୍କ ଶାଖାସଂଘଠାରୁ ବହୁ ଦୂରରେ ଆମର କୌଣସି ଶାଖାସଂଘ ନଥିବା ସ୍ଥାନରେ ଅବସ୍ଥାନ କରୁଥାନ୍ତି । ସେହି ସ୍ଥାନରେ ସ୍ଥାୟୀ/ଅସ୍ଥାୟୀ ନୂତନ ପାଠକ କିମ୍ବା ସଂଘଟିଏ ଗଠନକରି ସଂଘସାଧନା କରିବାପାଇଁ ଆଉଦୁଇଜଣ ଭକ୍ତ ମିଳିନଥାନ୍ତି । ତେଣୁ ସେମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ସଂଘସାଧନାର ସୁଯୋଗ ଘଟେନାହିଁ । ସଂଘସାଧନା ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଏହା ପ୍ରବାସୀ ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଏକ ସମସ୍ୟା । ସଂଘରେ ନିୟମିତ ଯୋଗଦାନ ପୂର୍ବକ ସଂଘସାଧନାର ଯେଉଁ ସୁଫଳ ରହିଛି ସେମାନେ ତାହା ପାଇପାରନ୍ତିନାହିଁ । ସୁଖର କଥା, ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ରହୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଆମେରିକାରେ ଥିବା ଆମର ଭକ୍ତମାନେ ଆଧୁନିକ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟା ପ୍ରୟୋଗ କରି ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ଗଠନପୂର୍ବକ ସଂଘସାଧନାରେ ବ୍ରତୀ ଅଛନ୍ତି । ଏହା ଏକ ଅଭିନବ ସଂଘସାଧନା ହେଲେ ମଧ୍ୟ ସଂଘର ସବୁ ଭକ୍ତଙ୍କର ସଂଘରେ ଏକ ସ୍ଥଳରେ ଏକ ସମୟରେ ମିଳିତ ହୋଇ ସମ୍ମିଳିତ ଭାବରେ ସଂଘପୂଜାର

ସୁପକ୍ଷ ସେମାନଙ୍କୁ ମିଳେ ନାହିଁ । ତେବେ ଏହିଭଳି ଉଦ୍ୟମ ପାଇଁ ପ୍ରବାସରେ ଯେଉଁଠାରେ ସୁବିଧା ଅଛି ସେଠାରେ ତାହା କରାଯାଇପାରେ ଓ ବର୍ଷକୁ ଥରେ ଦୁଇଥର ସବୁ ଭିତ୍ତିରେ କୌଣସି ଏକ ସ୍ଥାନରେ ସମ୍ମିଳିତ ପୂଜା ଓ ଭାବ ବିନିମୟ ପାଇଁ ମିଳନର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇପାରେ ।

ତେବେ ଏହି ପ୍ରବାସୀ ଭିକ୍ଷୁମାନଙ୍କଦ୍ୱାରା ସଂଘସାଧନାର ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଦିଗଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରବାସରେ ରହି ସଂଘରେ ଉପସ୍ଥିତ ନ ରହି ସଂପାଦିତ ହୋଇପାରିବ ତାହା ସେମାନେ କଟାକଟି ଭାବରେ ଗୁରୁତ୍ୱର ସହ କଲେ ସେମାନେ ସଂଘସାଧନାରେ ସେହି ସେହି ଦିଗର ସୁପକ୍ଷ ପାଇ ଉପକୃତ ହେବେ । ମୋଟ କଥା, ସେମାନେ ସେମାନଙ୍କର ସଂପୃକ୍ତ ଶାଖାସଂଘ ଓ କେନ୍ଦ୍ରସଂଘ ସହିତ ପ୍ରବାସ ଅବସ୍ଥାନ ସମୟରେ ଯେପରି ସଂପର୍କଶୂନ୍ୟ ନ ହୁଅନ୍ତି । ସେମାନେ ପ୍ରବାସରେ ରହି କି କି ସଂଘସେବା କରିପାରିବେ ଓ ସଂଘସାଧନାର କେଉଁ କେଉଁ ଦିଗ ସଂପାଦନ କରିପାରିବେ ତାହା ଚିନ୍ତାକରି ସ୍ଥିର କରିବେ । କେନ୍ଦ୍ରସଂଘ ଓ ସଂପୃକ୍ତ ଶାଖାସଂଘ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କର ସଂଘସାଧନାରେ କିଭଳି ସହାୟକ ହୋଇପାରିବେ ଓ ସେମାନଙ୍କର ଆମ୍ବେଦନୀ ନିମିତ୍ତ ସେମାନଙ୍କର ଦାୟିତ୍ୱ ଓ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରି ଯଥାଯଥ ଭାବରେ ତାହା ସଂପାଦନ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରୟାସ କରିବେ ।

ପ୍ରଥମତଃ ସେମାନଙ୍କର ସଂପୃକ୍ତ ଶାଖାସଂଘରେ ଓ କେନ୍ଦ୍ରସଂଘରେ କିଛି ସେବାରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ ପ୍ରବାସ ଅବସ୍ଥାନ ସମୟରେ ମଧ୍ୟ ଅବ୍ୟାହତ ରହିବ । ସେମାନେ ଯଥାସମୟରେ ସେମାନଙ୍କର ପରିଚୟପତ୍ର ଓ ମଞ୍ଜୁରୀପ୍ରାପ୍ତ ଗୃହାସନ ଥିଲେ ତାର ନବୀକରଣ ଶାଖାସଂଘ ମାଧ୍ୟମରେ କରାଇବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବେ । ଶାଖାସଂଘର ସମସ୍ତ ଦେୟ, ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ପ୍ରଣାମୀ, ନିର୍ମାଣ ପ୍ରଣାମୀ, ଜନେନ୍ଦ୍ରପ୍ରଣାମୀ, ବାର୍ଷିକୋତ୍ସବ ପ୍ରଣାମୀ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଉତ୍ସବ ପ୍ରଣାମୀ, ପାଳି ନେଉଥିଲେ ପାଳି ପ୍ରଣାମୀ, ସମ୍ମିଳନୀ ଆବାହକ ପ୍ରଣାମୀ, ଦିନିକିଆ ପାଳି ପ୍ରଣାମୀ ଇତ୍ୟାଦି ଯଥା ସମୟରେ ପ୍ରଦାନ କରିବେ । ସେମାନେ ଉପଯୁକ୍ତ ପରିମାଣର ପ୍ରଣାମୀ ମଧ୍ୟ ଶାଖାସଂଘ ମାଧ୍ୟମରେ ସ୍ଥାୟୀଜମା ଆକାରରେ ରଖିଲେ ତାହାର ବାର୍ଷିକ ସୁଧରେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ପାଳି ପ୍ରଣାମୀ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରଣାମୀ ପ୍ରଦାନର ସ୍ଥାୟୀ ବ୍ୟବସ୍ଥା ହୋଇପାରିବ । ସେମାନେ ପ୍ରବାସରେ ମୁଖ୍ୟତଃ ରଖୁଥିଲେ ତାହାର ବଦଳରେ ଅର୍ଥ ଓ ଗୃହାସନ ପ୍ରଣାମୀ ଶାଖାସଂଘରେ ଜମାଦେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କଲେ ତାହା କେନ୍ଦ୍ରକୁ ମିଳିପାରିବ । ପ୍ରବାସରେ ବାସସ୍ଥାନରେ କୌଣସି ଉତ୍ସବ ପାଳନ କରୁଥିଲେ ତାହାର ଅଗ୍ରଭାଗ ଓ ବିଶେଷ ପ୍ରଣାମୀ ଶାଖାସଂଘ ମାଧ୍ୟମରେ କେନ୍ଦ୍ରକୁ ପଠାଇବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବେ । ସେ କୌଣସି ଜିଲ୍ଲା ସଂଘ/ ଆଞ୍ଚଳିକ ସଂଘର ସଦସ୍ୟ ଥିଲେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରଣାମୀ ଶାଖାସଂଘ ମାଧ୍ୟମରେ ପଠାଇବେ । ସେ ଯଥା ସମୟରେ ଶାଖାସଂଘରେ ଘଟୁଥିବା ଘଟଣାବଳୀ ଓ କେନ୍ଦ୍ରର ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ଜାଣିବାପାଇଁ ଶାଖାସଂଘ ସଭାପତି କିମ୍ବା ସଂପାଦକଙ୍କ ସହିତ ପତ୍ର କିମ୍ବା ଟେଲିଫୋନ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ଯୋଗାଯୋଗ ରଖିବେ । ଶାଖାସଂଘର କୌଣସି ସତୀର୍ଥଙ୍କ ଘରେ ଟେଲିଫୋନ ଥିଲେ ତାଙ୍କଠାରୁ ମଧ୍ୟ ସେସବୁର ବିବରଣୀ ସଂଗ୍ରହ କରିପାରିବେ । ଓଡ଼ିଶା ଆସୁଥିଲା ବେଳେ ସେ ଶାଖାସଂଘର ଅଧିବେଶନରେ/ ଉତ୍ସବାଦିରେ ଉପସ୍ଥିତ ହେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବେ ଓ ଶାଖାସଂଘର କର୍ମକର୍ତ୍ତା/ ସତୀର୍ଥମାନଙ୍କ ସହିତ ମିଳିତ ହେବେ । ଶାଖାସଂଘର ପ୍ରତି ସଂଘାଧିବେଶନ/ ଉତ୍ସବ ପାଳନ ସମୟରେ ପ୍ରବାସରେ ସେ ତାହା ସ୍ମରଣକରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ସେଠାରେ ପ୍ରଣାମ ଜଣାଇଲେ ତାହା ସଂଘରେ ଉପସ୍ଥିତିର ଫଳ ପ୍ରଦାନ କରିବ । କେନ୍ଦ୍ରର କୌଣସି ବିଶେଷ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପାଇଁ ଶାଖାସଂଘକୁ କେତେବେଳେ କୌଣସି ବିଶେଷ ପ୍ରଣାମୀ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଲେ ସେ ସେଥିରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିବେ । କେନ୍ଦ୍ର ପରାମର୍ଶଦାତା ମଣ୍ଡଳୀଙ୍କ ବିଚାର ପାଇଁ କୌଣସି ପ୍ରସ୍ତାବ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଥିଲେ ତାହା ସେ ଶାଖାସଂଘ ମାଧ୍ୟମରେ ପତ୍ର ମାଧ୍ୟମରେ ପରେଣ କରିବେ । ଶାଖାସଂଘରେ ପୁସ୍ତକାଗାର ଥିଲେ ପ୍ରବାସରେ ପ୍ରାୟ ଉପଯୁକ୍ତ ପୁସ୍ତକ ସେ ଶାଖାସଂଘ ପୁସ୍ତକାଗାରକୁ ଦାନ କରିପାରିବେ । ଶାଖାସଂଘରେ ଥିବା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଆସନରେ ସେବା ତଥା ସାଜସଜ୍ଜା ପାଇଁ ଓ ଭକ୍ତସେବା ନିମିତ୍ତ କୌଣସି ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଉପକରଣ ପ୍ରବାସରେ ମିଳୁଥିଲେ ବା ନଜରରେ ପଡ଼ିଲେ ସେ ତାହା ଶାଖାସଂଘକୁ ଉପହାର ଆକାରରେ ପ୍ରଦାନ କରିପାରିବେ ।

ଶାଖାସଂଘ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରବାସୀ ଭିକ୍ଷୁମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ତାଙ୍କର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଓ ଦାୟିତ୍ୱ ଯଥାଯଥ ଭାବରେ ପାଳନ କରିବେ । ପ୍ରଥମତଃ ତାଙ୍କର ପ୍ରବାସ ତାଙ୍କ ଠିକଣା, ଇ-ମେଲ୍ ଠିକଣା, ଟେଲିଫୋନ ନମ୍ବର ଆଦି ଶାଖାସଂଘରେ ଲିପିବଦ୍ଧ ହୋଇ ରହିବା ଦରକାର । ସେମାନଙ୍କୁ କୌଣସି ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଥିଲେ ତାହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇ ପାରିବ । କେନ୍ଦ୍ରର ନିର୍ଦ୍ଦେଶନା ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କୁ ତାଙ୍କର ଜଣାଇଦେଲେ ସେମାନେ ତାହା ପାଳନ କରିବେ । ଶାଖାସଂଘ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କ ଗୃହ ସାଧନା ତଥା ଦିନିକିଆ ପୁରଣ ଉପରେ ବର୍ଷକୁ ଥରେ ଏକ ରିପୋର୍ଟ ମଗାଇ ତାହା ସମୀକ୍ଷା କରି ତାଙ୍କୁ ଦିଗ୍‌ଦର୍ଶନ ଦେଇ ପାରିବେ । ଶାଖାସଂଘର ସଭାପତି ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ସାମୟିକ ଯୋଗାଯୋଗ ରକ୍ଷାକଲେ ଭଲ ହେବ ଓ ସେମାନେ ଓଡ଼ିଶା ଆସିବା ସମୟରେ ଶାଖାସଂଘରେ ଉପସ୍ଥିତ ହେଲେ ସେମାନଙ୍କୁ ଭାବ ବିନିମୟ ପାଇଁ ସୁଯୋଗ ଦେଇ ପ୍ରବାସରେ ସେମାନଙ୍କର ବ୍ୟକ୍ତି ସାଧନା ସଂପର୍କରେ ବିବରଣୀ ଶୁଣି ସମୀକ୍ଷା କରିବେ ଓ ଆବଶ୍ୟକ ପରାମର୍ଶ ଦେବେ ।

ପ୍ରବାସୀ ଭକ୍ତମାନଙ୍କର ମଧ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ର ସଂଘ ସହିତ କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ସଂପର୍କ ରହିବ । କେନ୍ଦ୍ରରେ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କର ପୁରା ତାକ୍ତିକଶା, ଇ-ମେଲ ଠିକଣା, ଫାକ୍ସ, ଟେଲିଫୋନ୍ ନମ୍ବର ଆଦି ରେକର୍ଡ କରାଯାଇ ହେବ । ଶାଖାସଂଘ ମାଧ୍ୟମରେ କେନ୍ଦ୍ରର ସମସ୍ତ ଦେୟ ସେମାନେ ପଇଠ କରିବେ । କେନ୍ଦ୍ରର କୌଣସି ନୂତନ ନିର୍ମାଣ ଯୋଜନା, ଜମି କିଣା, ବିଶେଷ ଉତ୍ସବ, ପୁସ୍ତକ ପ୍ରକାଶନ, ସମାଜସେବା, ଆର୍ଥିକସେବା ଆଦି କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ବିଶେଷ ପ୍ରଣାମୀ ପ୍ରଦାନ ନିମିତ୍ତ କେନ୍ଦ୍ରର ଅନୁରୋଧ ଥିଲେ ସେମାନେ ତାହା ବିଚାର କରି ସାମର୍ଥ୍ୟାନୁଯାୟୀ ପାଳନ କରିବେ । କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଯଥା ନୀଳାଚଳ କୁଟୀର, ସ୍ମୃତି ମନ୍ଦିର ଓ ସତ୍‌ଶିକ୍ଷା ମନ୍ଦିରରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ସେବା ପୂଜା ଓ ଭକ୍ତସେବା ପାଇଁ ସେମାନେ ବିଶେଷ ପ୍ରଣାମୀ ସେମାନେ ଅର୍ଥ ଓ ଦ୍ରବ୍ୟ ଆକାରରେ ଦେଇପାରିବେ । ସତ୍‌ଶିକ୍ଷା ମନ୍ଦିର 'ସାରସ୍ୱତ ପାଠାଗାର' ପାଇଁ ପ୍ରବାସରେ ମିଳୁଥିବା ଉପଯୁକ୍ତ ପୁସ୍ତକ ସଂଗ୍ରହ କରି ସେମାନେ ଦାନ କରିପାରିବେ । ଭକ୍ତଙ୍କ ପ୍ରାଦେଶିକ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀରେ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିବା ପବ୍ଲିକ୍ ଆଡ୍ରେସ ସିଷ୍ଟମର ଉନ୍ନତିକରଣ ପାଇଁ ପ୍ରବାସର ଅଭିଜ୍ଞତାରୁ ସେମାନେ ଆଧୁନିକ ଧରଣର ଉପକରଣ ଯୋଗାଇଦେବାରେ ସହାୟତା କରିବେ । ସଂଘ ପ୍ରକାଶିତ ନୂତନ ପୁସ୍ତକାବଳୀ ଯଥା ସମୟରେ କିଣିନେବାପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବେ । 'ସଂଘସେବକ'ରେ କେନ୍ଦ୍ରସଂଘ ପ୍ରକାଶିତ ନୂତନ ପୁସ୍ତକାବଳୀ, 'ସଂଘସେବକ' ର ପୁନର୍ମୁଦ୍ରଣ, 'ସ୍ୱାଗତିକା' ପ୍ରକାଶନ ସଂପର୍କରେ ସମାଚାର ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥାଏ । କେନ୍ଦ୍ରସଂଘର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟାବଳୀ ମଧ୍ୟ ସେମାନେ 'ସଂଘସେବକ'ରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବେ । କେନ୍ଦ୍ର ସଂଘ ଦ୍ୱାରା ଆୟୋଜିତ ବିବିଧ ଆଲୋଚନା ଚକ୍ର ଓ ଶିକ୍ଷା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ପ୍ରବାସରୁ ଆସି ଥରେ ଥରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିବାପାଇଁ ଚେଷ୍ଟାକଲେ ସେମାନେ ଉପକୃତ ହେବେ । ଭକ୍ତଙ୍କ ପ୍ରାଦେଶିକ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗ ଦେବାପାଇଁ ସୁବିଧା ଥିଲେ ତାହା କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବେ । ଓଡ଼ିଶା ଆସିଥିଲାବେଳେ ସେମାନେ ନୀଳାଚଳ କୁଟୀରରେ, ସ୍ମୃତି ମନ୍ଦିରରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରି ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ସଭାପତି ଓ ପରିଚାଳକଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ କରିବାପାଇଁ ଯତ୍ନବାନ୍ ହେବେ ।

ଆମର ପ୍ରବାସୀ ଭକ୍ତମାନେ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରବାସ ଅବସ୍ଥାନ ସମୟ ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କର ବ୍ୟକ୍ତିସାଧନା, ଯଥାସମ୍ଭବ ସଂଘସାଧନା, ସ୍ୱାଧୀନାୟ, ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ସେବା, କେନ୍ଦ୍ରସଂଘ ଓ ସଂପୃକ୍ତ ଶାଖାସଂଘର ସେବାପାଇଁ ଗୋଟିଏ ସୁଚିନ୍ତିତ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ତାହାକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିପାରିଲେ ଜୀବନ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଘଟଣାବଳୀ, ଅନୁଭୂତି ଓ ସେବାର ଆନନ୍ଦରେ ପରିପୁର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଯିବ । ନିଜର ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ତାଲରୀରେ ସେସବୁ ଲିପିବଦ୍ଧ କରି ରଖିଲେ ପରେ ତାହା ଜୀବନର ଏକ ମୂଲ୍ୟବାନ ସ୍ମାରକୀ ଭଳି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବ ।

ଆଉ ଗୋଟିଏ କଥା । ପ୍ରବାସରେ ଅବସ୍ଥାନ ସମୟରେ ସେଠାରେ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟତ୍ର କୌଣସି ଧର୍ମାନୁଷ୍ଠାନରେ ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସଂସ୍ଥାରେ ଏକତ୍ର ଅବସ୍ଥାନ, ସମ୍ମିଳିତ ଉପାସନା ବ୍ୟବସ୍ଥା, ପ୍ରସାଦ ସେବନ ଆଦି ପାଇଁ କୌଣସି ଆଧୁନିକ ନୂତନ ଧରଣର ବ୍ୟବସ୍ଥା/ ପଦ୍ଧତି ଅବଲମ୍ବନ କିମ୍ବା ଉପକରଣ/ ଆସବାବ ପତ୍ର ଆଦିର ବ୍ୟବହାର ପରିଲକ୍ଷିତ ହେଲେ ସେ ସଂପର୍କରେ ପ୍ରୟୋଜନୀୟ ତଥ୍ୟ ଓ ବିବରଣୀ ସହିତ ସମ୍ପାଦ କେନ୍ଦ୍ରକୁ ପ୍ରେରଣ କଲେ ତାହା ଆମ ସଂଘରେ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ବିଚାରକୁ ନିଆଯିବ । ବିଶେଷ କରି ଶାଖାସଂଘରେ, କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅନୁଷ୍ଠାନମାନଙ୍କରେ ଓ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ବିଗ୍ରହ ସଜ୍ଜା, ଉପାସନା ଗୃହ ସଜ୍ଜା, ଶୁଣିବା ବ୍ୟବସ୍ଥା, ଭୋଗ ରନ୍ଧନ, ପ୍ରସାଦ ସେବନ, ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ସେବା ଆଦିପାଇଁ ନୂତନ ଧରଣର ବ୍ୟବସ୍ଥା ତଥା ଉପକରଣାଦି ନଜରରେ ପଡିଲେ ତାହାର ସବିଶେଷ ବିବରଣୀ କେନ୍ଦ୍ରକୁ ଜଣାଇଲେ ସଂଘ ଉପକୃତ ହେବ । ମୋଟ ଉପରେ ଆମର ପ୍ରିୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ 'ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ' କୁ ସମୟ ସହିତ ତାଳ ଦେଇ ଏକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ, କର୍ମକ୍ଷମ, ସୁପରିଚାଳିତ, ଆଧୁନିକ ସାଜସଜ୍ଜାମୟ ଓ ଉପକରଣ ତଥା ଯାନ୍ତ୍ରିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଜାତୀୟ/ ବିଶ୍ୱସ୍ତରୀୟ ସଜ୍ଜିତ ଧର୍ମାନୁଷ୍ଠାନରେ ପରିଣତ କରିବାରେ ପ୍ରବାସୀ ଭକ୍ତମାନଙ୍କର ପ୍ରମୁଖ ଭୂମିକା ରହିଛି । ଏହା ତାଙ୍କର ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଗୁରୁସେବା ଓ ସଂଘସେବା ମଧ୍ୟରେ ଗଣ୍ୟ ହେବ । ରକ୍ତବେଦରେ ଗୋଟିଏ ରକ୍ତରେ ଅଛି- “ଆ ନୋ ଭଦ୍ରାଃ କ୍ରତବୋ ଯନ୍ତୁ ବିଶ୍ୱତଃ” (୧-୮୯-୧) ଅର୍ଥାତ୍ ବିଶ୍ୱର ଚତୁର୍ଦିଗରୁ ଆମ ପାଖକୁ ଭକ୍ତଙ୍କ ଚିନ୍ତାଧାରା ବହିଆସୁ (Let noble thoughts come to us from every side) । ପ୍ରବାସୀ ଭକ୍ତ ମାନଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରବାସରୁ ଆମ ସଂଘର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଓ ଶ୍ରୀବୃଦ୍ଧି ସାଧନ ପାଇଁ ନୂତନ ଚିନ୍ତାଧାରା ଆସି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଓ ସଂଘର ସେବାରେ ଲାଗୁ । ଅନ୍ୟ ଅନୁଷ୍ଠାନମାନଙ୍କରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ଶିକ୍ଷା ମଧ୍ୟ ଆମକୁ ଦିଗ୍‌ଦର୍ଶନ ଯୋଗାଇ । ପ୍ରବାସରେ ଥିବା ପ୍ରଗତିଶୀଳ ଧର୍ମାନୁଷ୍ଠାନମାନଙ୍କର ଦୈନନ୍ଦିନ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ପଦ୍ଧତି, ସେମାନଙ୍କ ଭାବଧାରାର ପ୍ରଚାର ବ୍ୟବସ୍ଥା, ପତିକା/ ପୁସ୍ତକ ପ୍ରକାଶନ ବ୍ୟବସ୍ଥା, ସେମାନଙ୍କର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ଭିତରେ ବାର୍ତ୍ତା ବିନିମୟ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଅଧ୍ୟୟନ ଓ ଆମ ସଂଘରେ ସେସବୁର ଗ୍ରହଣୀୟ ଦିଗର ପ୍ରୟୋଗ ଆମ ସଂଘକୁ ଉପକୃତ କରିବ । ଏଥିରେ ପ୍ରବାସୀ ଭକ୍ତମାନେ ପ୍ରଭୃତ ଭାବରେ ସହାୟତା କରିପାରିବେ ବୋଲି ମୋର ବିଶ୍ୱାସ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ଦେବେନ୍ଦ୍ରନାଥ ମହାପାତ୍ର
ଏକାମ୍ର ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ, ଭୁବନେଶ୍ୱର

LIFE's JOURNEY

Life is a journey, Starts at mother's womb
Ends in Nature's Lap;
Why do you worry, Why do you crib
Each day is just a Blip.

Here it comes, and Here it goes
What it leaves, is its print.
You came and you will go
What you leave, is your Deed.

If HE asks me, What did you do,
What did you do?
I did nothing, I did nothing,
Because I did not see.

I asked, Why didn't You Show
Why did you ditch?
HE says, You looked through your glasses,
So you could not see.

I asked then, Why didn't you Tell
Why did you ditch?
HE says, You plugged your ear
So you could not hear.

Then I asked, Why didn't You Carry
Why did you ditch?
HE says, You punched me heavy and Hard
With your words and your deeds.

Now I don't have an eye nor an ear
I don't have a mouth to shout out
So HE is so near and HE is so Dear
But it is so LATE, so hard to bear.

Sri Sri Thakur Charanasrita
Rabi Narayan Tripathy

ପରଲୋକ ଗତ ଭକ୍ତଙ୍କ ସ୍ମରଣେ

ଛୋଟ ବେଳୁ ଜାଣିଥିଲି ମୋ ବଡ଼ ମାମୁଁ ଓ ମାଙ୍କି ଠାକୁରଙ୍କ ଲୋକ । କେବଳ ଠାକୁରଙ୍କ କଥା କହିବାକୁ ଓ ଶୁଣିବାକୁ ଭଲ ପାଆନ୍ତି । ମାମୁଁ ଭାରି କତା ଲୋକ । ଭୁଲ୍ ଦେଖିଲେ କଠୋର ଶାସନ କରନ୍ତି । ଛୋଟବେଳେ ମୁଁ ମୋ ମା'ଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ବଲାଇରେ ରହୁଥିଲି; ମାମୁଁ ଓ ମାଙ୍କି ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ରହୁଥିଲେ । ମଝିରେ ମଝିରେ ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ମା'ଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଭୁବନେଶ୍ୱର ଆସୁଥିଲି, ଆମେ ମାମୁଁଙ୍କ ବସାରେ ରହୁଥିଲୁ । ମାମୁଁ, ମାଙ୍କି, ମା ଓ ମୁଁ ସମସ୍ତେ ଏକାମ୍ର ସାରସ୍ୱତ ସଂଘକୁ ରବିବାର ଦିନ ସଂଘପୂଜାରେ ଯୋଗ ଦେବାପାଇଁ ଯାଉଥିଲୁ । ସେତେବେଳେ ମୋତେ ମାମୁଁଙ୍କୁ ଭାରି ଡର ଲାଗୁଥିଲା । ତାଙ୍କ ସହିତ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିବାକୁ ଭାରି ସଂକୋଚ ଲାଗୁଥିଲା । କାଳେ କେଉଁଠି ମୋର ଭୁଲ ହୋଇଯିବ, ମାମୁଁ ମୋତେ ଗାଳି ଦେବେ । ତା'ପରେ ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ବାଣୀବିହାରରେ ପାଠ ପଢୁଥିଲି, ମାମୁଁଙ୍କ ଘରକୁ ମଝିରେ ମଝିରେ ଆସୁଥିଲି । ବାଣୀବିହାରରୁ ପାଠ ପଢ଼ିସାରିଲା ପରେ ମୋର ବାହାଘର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଁ ମାମୁଁ ମାଙ୍କିଙ୍କ ପାଖରେ ରହିଥିଲି । ସେ ସମୟରେ ମୁଁ ସେମାନଙ୍କୁ ଭଲଭାବରେ ଜାଣିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇଲି । ମୁଁ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲି ଯେ ମାମୁଁଙ୍କ ବିଷୟରେ ମୋର ପିଲାବେଳରୁ ଯେଉଁ ଧାରଣା ଥିଲା, ତାହା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ଭୁଲ୍ ଥିଲା । ହଁ ସେ ଭୁଲ୍ ଦେଖିଲେ ଶାସନ କରିବାପାଇଁ ଗାଳି ଦେଉଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ଅନ୍ତରରେ ସେ ଥିଲେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସ୍ନେହଶୀଳ । ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ମାମୁଁଙ୍କ ପାଖରେ ରହୁଥିଲି, ସେତେବେଳେ ଆମ ଗାଁର ରବି ବୋଲି ଗୋଟିଏ ପିଲା ମାମୁଁଙ୍କ ପାଖରେ ରହି BJB Collegeରେ ପାଠପଢୁଥିଲା ଓ ପୁଣିମା ବୋଲି ଗୋଟିଏ ଝିଅ ମଧ୍ୟ ରହୁଥିଲା । ମୋତେ ମାମୁଁ ଯେପରି ଭଲ ପାଉଥିଲେ, ରବି ଓ ପୁଣିମାଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ଆଦର କରୁଥିଲେ । ସେତେବେଳେ ମାମୁଁଙ୍କର ବୟସ ପ୍ରାୟ ୬୫ ବର୍ଷ । ମାମୁଁଙ୍କର ଶ୍ୱାସରୋଗ ଥିଲା । ସେଥିପାଇଁ ମଝିରେ ମଝିରେ ସେ ଅତ୍ୟନ୍ତ କଞ୍ଜ ପାଇବାର ମୁଁ ଦେଖିଛି । ସେଥିରେ ମଧ୍ୟ ସେ ଅତ୍ୟନ୍ତ active ଥିଲେ । ସବୁଦିନ ରାତି ୩ଟାରୁ ମାମୁଁମାଙ୍କି ଉଠୁଥିଲେ । ମାଙ୍କି ରାତି ୩ଟାବେଳେ ମାମୁଁଙ୍କ ଦେହରେ ତେଲ ମାଲିଶ୍ କରିଦିଅନ୍ତି । ନିଜନିଜର ନିତ୍ୟକର୍ମସାରି ପ୍ରତିଦିନ ସକାଳ ୬ଟାରେ ସେମାନେ ଗୃହାସନରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ପୂଜା ଓ ଛୋଟବନ୍ଦନା କରନ୍ତି । ପୂଜାପରେ ଠାକୁରଙ୍କ ପାଖରେ ଭୋଗ ଲାଗିଥିବା ଫଳସେବନ କରି ମାମୁଁ ନିତ୍ୟପୂଜାରେ ଯୋଗଦେବା ପାଇଁ ଏକାମ୍ର ସାରସ୍ୱତ ସଂଘକୁ ଯାଆନ୍ତି ।

ଦିନ ପ୍ରାୟ ୧୧ଟା ବେଳକୁ ମାଙ୍କି ରୋଷେଇ ସାରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଭୋଗ ଦିଅନ୍ତି । ତା'ପରେ ଆମେ ସମସ୍ତେ ମିଶି ମଧ୍ୟାହ୍ନ ଭୋଜନରେ ପ୍ରସାଦ ସେବନ କରୁ । ମଧ୍ୟାହ୍ନ ଭୋଜନ ପରେ ଅଳ୍ପ ସମୟ ବିଶ୍ରାମ ନେଇ ମାମୁଁ ଠାକୁରଙ୍କ ବହିପଢ଼ି ମାଙ୍କିଙ୍କୁ ଶୁଣାନ୍ତି । ବେଳେବେଳେ ଆମମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ପାଖରେ ବସାଇ ବହିପଢ଼ି ଶୁଣାନ୍ତି । ତା'ପରେ ସଂଧ୍ୟା ୭ଟା ବେଳେ ମାମୁଁ ମାଙ୍କି ଗୃହାସନରେ ଠାକୁରଙ୍କ ପୂଜାକରନ୍ତି ଓ ଆମେ ସମସ୍ତେ ମିଶି ଛୋଟବନ୍ଦନା କରୁ । ରାତି ୯ଟାବେଳେ ମାମୁଁ ରୁଟି, ତରକାରୀ, ଏବଂ ଠାକୁରଙ୍କ ପାଖରେ ଭୋଗ ହୋଇଥିବା ଛେନା, ଫଳ, ଓ କ୍ଷୀର ସେବନ କରନ୍ତି ଓ ତାପରେ English News ଦେଖି ଶୋଇବାକୁ ଯାଆନ୍ତି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ରବିବାର ସକାଳେ ଆମେ ସମସ୍ତେ ଏକାମ୍ର ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ଆଶ୍ରମକୁ ଯାଉଥିଲୁ । ସେଠାରେ ମୁଁ କୁମାରୀ ସଂଘରେ ଯୋଗଦାନ କରୁଥିଲି । ମାମୁଁ ମାଙ୍କି strict vegetarian (ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ନିରାମିଷ ଆହାରୀ) ଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଘରେ ମାଛ, ମାଂସ, ଏପରିକି ପିଆଜ, ରସୁଣ ମଧ୍ୟ ପଶୁନଥିଲା । ମୋର ମା'ଙ୍କ ଠାରୁ ମାମୁଁଙ୍କ ପୂର୍ବଜୀବନ ବିଷୟରେ ଯାହା ଶୁଣିଥିଲି, ମୋ ନିଜ ଭାଷାରେ ତାହା ତଳେ ବର୍ଣ୍ଣନା କଲି ।

ମୋ ମାମୁଁ, ସ୍ୱର୍ଗତ ସୁଧାଂଶୁ ଶେଖର ଦାସ, ୧୯୨୯ ମସିହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର ମାସ ୮ ତାରିଖରେ ଜଗତସିଂହପୁର ଜିଲ୍ଲାର ବାଗଲପୁର ଗ୍ରାମରେ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ସେ ମୋ ଅଜ୍ଞା ଭକ୍ତ ଚରଣ ଦାସ ଓ ଆଇ ହାରାମଣି ଦେବୀଙ୍କର ବଡ଼ପୁଅ ଥିଲେ । ଜନ୍ମସମୟରେ ମାମୁଁ ଏକ ଥଳିରେ ଜନ୍ମ ହୋଇଥିଲେ । ଥଳି ଭୃମିଷ୍ଟ ହେବାରୁ ମୋ ଆଇଙ୍କୁ ସେଠାରେ ଉପସ୍ଥିତ ଥିବା ଗାଁର ଅନ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ ପାଖରେ ସମାଲୋଚନାର ପାତ୍ରୀ ହେବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା । କାରଣ, ମାମୁଁଙ୍କ ଜନ୍ମପୂର୍ବରୁ ଆଇଙ୍କର ଝିଅଟିଏ ଜନ୍ମହୋଇ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ପ୍ରାଣତ୍ୟାଗ କରିଥିଲା । ଦ୍ୱିତୀୟଥର ମଧ୍ୟ ଏପରି ହେବାରୁ ଅନ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକମାନେ ନାନାପ୍ରକାର କଥା କହିବାକୁ ଲାଗିଲେ । କେତେଜଣ ବୟୋଜେଷ୍ଟ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ କହିଲେ, “ମୁଣାରେ କ'ଣ ଅଛି ଦେଖ ।” ମୁଣା ଫଟାହେବାରୁ ତା'ଭିତରୁ ପୁଅଟିଏ ବାହାରିଲା । କିନ୍ତୁ ପୁଅ କାନ୍ଦୁ ନାହିଁ । କେତେଜଣ ନୂଆ କଂସା ତାଟିଆ ବଜେଇ ଶବ୍ଦ କଲେ ଓ ମୋର ମଝିଆଁ ଅଜ୍ଞା (ମୋ ଅଜ୍ଞାଙ୍କ ସାନ ଭାଇ) ପାଟିରେ ଗୋଲମରିଚ ରଖି ପିଲାଟିର କାନ ପାଖରେ ପୁଞ୍ଜିଲେ । ଅନେକ ସମୟ ଏପରି ପୁଞ୍ଜିବା ପରେ ପିଲାଟି କାନ୍ଦିଲା । ମାମୁଁ ପିଲାଦିନୁ ଦୁର୍ବଳ ଥିଲେ । ତାଙ୍କୁ ଯେତେବେଳେ ୧୧ ବର୍ଷ ବୟସ ହୋଇଥିଲା, ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କର ମା' ପ୍ରାଣତ୍ୟାଗ କରିଥିଲେ । ସେ ପିଲାବେଳୁ ଭାରି ମାଛମାଂସ ପ୍ରିୟ ଥିଲେ । ଯେତେବେଳେ ଗାଁ ଭିତରକୁ ମାଛ ବିକିହେବା ପାଇଁ ଆସୁଥିଲା, ସେ ମାଛ କିଣିବାପାଇଁ ତାଙ୍କ ମା'ଙ୍କ ପାଖରେ ଜିଦ୍ ଧରି ବସୁଥିଲେ । ପ୍ରଥମେ ସେ ମୋ ମଝିଆଁ ଜେଜେଙ୍କ ପାଖରେ ରହି ବାଙ୍କୀରେ ପାଠ ପଢୁଥିଲେ । ମୋର ମଝିଆଁ ଜେଜେ ସେତେବେଳେ ବାଙ୍କୀ

ହାଇସ୍କୁଲରେ ଶିକ୍ଷକ ଥିଲେ । ତା'ପରେ ବଲାଙ୍ଗିରର ପୃଥିରାଜ ହାଇସ୍କୁଲରୁ ସେ ମାଟ୍ରିକ୍ ପାଶ୍ କରିଥିଲେ । ରେଭେନ୍ସା କଲେଜରେ ସେ B. A. ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପଢ଼ିଥିଲେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଭକ୍ତ ରଘୁନାଥ ପତି ଭାଇଙ୍କର ସେ ସହପାଠୀ ଥିଲେ । ୧୯୫୩ ମସିହା ନଭେମ୍ବର ୨୭ ତାରିଖ ଦିନ ମାମୁଁଙ୍କର ବିଭାଜନ ଆମ ଚୈତନ୍ୟ ଭାଇଙ୍କର ବଡ଼ ଝିଅ ମନୋରମା ଦେବୀଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ହୋଇଥିଲା । ଆମ ମାଙ୍କୁ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କର ପୂଜା କରୁଥିଲେ । ବାହାଘର ପରେ ମାମୁଁଙ୍କ ଜୀବନରେ ବିରାଟ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆସିଲା । ମାଙ୍କୁ ପ୍ରଭାବରେ ଧୀରେ ଧୀରେ ସେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରାରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହେଲେ । ମାଛମାଂସ ଖାଇବା ଛାଡ଼ି ସେ ଠାକୁରଙ୍କ ପୂଜା କଲେ ଏବଂ ଠାକୁରଙ୍କ ସେବାରେ ନିଜ ଜୀବନ ବିନିଯୋଗ କଲେ । ମାମୁଁ ଭୁବନେଶ୍ୱର ଏକାମ୍ର ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର କୋଷାଧ୍ୟକ୍ଷ ଥିଲେ ଓ ସଭାପତି ହୋଇ ଅନେକ ଦିନ ସଂଘ ପରିଚାଳନା କରିଥିଲେ । ଦୁର୍ଗାଚରଣ ଭାଇ ମୋ ମାମୁଁଙ୍କୁ ଡାକି ବୋଲି କହି ସ୍ନେହ ଶୁଭା କରୁଥିଲେ ଏବଂ ମାମୁଁ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ସୁବିଧା ଅସୁବିଧା ବୁଝୁଥିଲେ । ଅଫିସ୍‌କାମ ଓ ଘର କାମ କରିମଧ୍ୟ ସେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କାମ କରିବାରେ କୌଣସି ତ୍ରୁଟି କରୁନଥିଲେ । ଚାକିରୀ କରିଥିବା ସମୟରେ ସେ ନିଜର ଭାଇଭଉଣୀ ଓ ତାଙ୍କ ଦାଦାଙ୍କର ପିଲାମାନେ, ଏହିପରି ୨୦-୨୨ ଜଣ ପିଲାଙ୍କୁ ପାଖରେ ରଖି ପାଠ ପଢ଼ାଉଥିଲେ । ନିଜର କନିଷ୍ଠମାନଙ୍କୁ ସେ ସୁଶାସନ ଦେଇଥିଲେ । ପିଲାମାନଙ୍କର ଦୋଷ ଦେଖିଲେ, ସେ ଶାସନ କରିବା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଦୃଢ଼ ଭାବରେ ଦୋଷର ବିରୋଧ କରୁଥିଲେ । ଶାସନ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେ ତାଙ୍କ ଭାଇଭଉଣୀମାନଙ୍କୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସ୍ନେହ ମଧ୍ୟ କରୁଥିଲେ । ମାମୁଁ ଏକାଧାରରେ ସଜୋଟ, କର୍ମକୂଶଳୀ ଓ ଆତ୍ମାୟିକ ଥିଲେ । ତେଣୁ ଚାକିରୀ ତଥା ସାମାଜିକକ୍ଷେତ୍ରରେ ସେ ସମସ୍ତଙ୍କର ପ୍ରିୟପାତ୍ର ଥିଲେ ।

୧୯୯୫ ମସିହାରେ ମୋର ବାହାଘର ହେଲା । ଶାଶୁଘରକୁ ବିଦା ହୋଇ ଗଲା ବେଳେ ମାମୁଁ ଓ ମାଙ୍କୁ ମୋ ଯୌତୁକ ବାଙ୍କୁରେ 'ସତୀ ଚରିତମାଳା' ବହିଦେଇଥିଲେ । ତା'ପରେ ଶାଶୁଘରରେ ୨ମାସ ରହି ମୁଁ ଯେତେବେଳେ USA ଆସିଲି, ମାମୁଁ ମାଙ୍କୁ ମୋତେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ବିଗ୍ରହ, ଠାକୁରଙ୍କ ପାଦୁକା ଓ ସଂସାର ପଥେ ବହି ଦେଇଥିଲେ । ମୋତେ କହିଥିଲେ, ମୁଁ ଯେପରି ଠାକୁରଙ୍କ ପାଖରେ ନିଜକୁ ସମର୍ପଣ କରି ତାଙ୍କର ଆଦର୍ଶ ଅନୁସାରେ ନିଜକୁ ଗଢ଼ିତୋଳିବି । USA ଆସିବା ପରେ ହିଁ ମୋର ପ୍ରକୃତ ସାଂସାରିକ ଜୀବନର ଆରମ୍ଭହେଲା । କୁମାରୀସଂଘ ଓ ସତୀଚରିତ ମାଳାର ଶିକ୍ଷା ଯେ ସାଂସାରିକ ଜୀବନରେ କେତେ ମୂଲ୍ୟବାନ ତାହା ମୋର ସାଂସାରିକ ଜୀବନର ପ୍ରତି ପଦକ୍ଷେପରେ ମୁଁ ଅନୁଭବ କଲି । ପ୍ରତି ମାସରେ ଥରେ ମୁଁ ମାମୁଁ ମାଙ୍କୁ ଫୋନ୍ କରୁଥିଲି । ଫୋନ୍‌ରେ ମୋତେ ସେମାନେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଉପଦେଶ ଶୁଣାଉଥିଲେ । ମୋ ମନରେ ଯେତେବେଳେ କିଛି ପ୍ରଶ୍ନ ଆସୁଥିଲା, ମାମୁଁ ମାଙ୍କୁ ପଚାରି ବୁଝୁଥିଲି । ୨୦୦୩ ମସିହା ଫେବୃୟାରୀ ମାସ ୭ ତାରିଖ ଦିନ ୭୬ ବର୍ଷବୟସରେ ମାମୁଁଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇଥିଲା । ଯେଉଁ ଦିନ ମାମୁଁଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁହେଲା, ମୋ ଦେହଶୁର ମୋତେ ଫୋନ୍‌କରି ଜଣାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲେ । ସେଦିନ ଏଠାକୁ ଫୋନ୍ ଲାଭନ୍ ମିଳିବାରେ ଅସୁବିଧା ହେବାରୁ ଆମପାଖକୁ ମାମୁଁଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ଖବର ଜଣାଇ email କରିଥିଲେ । Emailରେ ମାମୁଁଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁଖବର ପାଇ ମୁଁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଭାଗି ପଡ଼ିଥିଲି । ତା'ପରେ ଭୁବନେଶ୍ୱର ଫୋନ୍‌କରି ମାମୁଁଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ବିବରଣୀ ସଂଗ୍ରହ କଲି-

“ମାମୁଁଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁର ପୂର୍ବଦିନଠାରୁ ତାଙ୍କ ଛାତି ଦରଜ ହେଉଥିଲା । ସେ ଶ୍ୱାସରେ ଧକ୍କା ଧକ୍କା ହେଉଥାନ୍ତି । ସେତେବେଳେ ମୋର ସାନ ମାମୁଁ ବାଲେଶ୍ୱରରେ ତାଙ୍କୁ ଥିଲେ । ତେଣୁ ସାନମାମୁଁଙ୍କୁ ଫୋନ୍ କରାହେଲା । ଶ୍ୱାସପାଙ୍କ ବଡ଼ ମାମୁଁଙ୍କୁ ଖିଣ୍ଟ ଦିଆ ହେଲା । ସେଦିନ ସଂଧ୍ୟାବେଳେ ମାମୁଁ ମାଙ୍କୁ କହିଲେ, ‘ଶୀଘ୍ର ଶୀଘ୍ର ପୂଜାପାଇଁ ସଜାଡ଼ିଦିଅ । ମୁଁ ଶୀଘ୍ର ପୂଜା କରିବି । ମୋ ପାଖରେ ଆଉ ବେଶିସମୟ ନାହିଁ ।’ ମାଙ୍କୁ ପୂଜା ଜିନିଷ ସଜାଡ଼ିଦେଲା ପରେ ମାମୁଁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଡର ଡର ହୋଇ ପୂଜା କଲେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ପାଖରେ ଆକର୍ଷିତ କରି ସାରି ଏତେ ଡରଡର ହୋଇ ଷ୍ଟୋତବନ୍ଦନା କଲେ ଯେ ମାଙ୍କୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଭାବିଲେ, ‘କାହିଁକି ସେ ଆଜି ଏତେ ଡରଡର ହୋଇ ଷ୍ଟୋତବନ୍ଦନା କରୁଛନ୍ତି?’ ପୂଜା କରିସାରି ସେ ରାତି ପ୍ରାୟ ୯ଟା ବେଳେ ଖାଇବା ପାଇଁ ବସିଲେ । ତାଙ୍କୁ ରୁଚି ଓ ଭଜା ଦିଆ ହୋଇଥିଲା । ଖାଇଲା ବେଳେ ତାଙ୍କ ଡକ୍ଟିରେ ଲାଗିଲା ଓ ତାପରେ ତାଙ୍କର ଭୀଷଣ ଯୋରରେ କାଶ ହେଲା । ଏପରି ଅବସ୍ଥାରେ ତାଙ୍କୁ ଟେକି ନେଇ ଖଟରେ ଶୁଆଇ ଦିଆଗଲା । ଏହିପରି କାଶିକାଶି କିଛି ସମୟପରେ ସେ ‘ଜୟଗୁରୁ’ ନାମ ଉଚ୍ଚାରଣ କରି ସେ ବୁଝି ହୋଇଗଲେ । ତା'ପରେ ମାଙ୍କୁ ଆଉ ଯେତେ ତାଙ୍କୁ ଡାକିଲେ, ସେ ଶୁଣିଲେ ନାହିଁ । ମାଙ୍କୁ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ପଲ୍ଲୀପଲ୍ଲୀରେ ରହୁଥିବା ମୋର ଆଉ ଜଣେ ମାମୁଁଙ୍କ ଘରକୁ ଫୋନ୍ କଲେ । ସେଠାରୁ ମୋର ଜଣେ ମଉସା ଆସି ମାମୁଁଙ୍କୁ କଳିଙ୍ଗ ହସ୍ପିଟାଲ୍ ନେଇଗଲେ । କଳିଙ୍ଗ ହସ୍ପିଟାଲ୍‌ରେ ତାଙ୍କୁ ମାମୁଁଙ୍କୁ ମୃତ ବୋଲି ଘୋଷଣା କଲେ ।”

ମାମୁଁ ଚାଲିଗଲେ, ମୋ ଜୀବନରେ ଏକ ବିରାଟ ଖାଲିସ୍ଥାନ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଗଲା ଯାହାକି ଆଉ କେବେହେଲେ ପୂରଣ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ମୋ ଜୀବନରେ ମାମୁଁ ମାଙ୍କୁ ବିଷେଷ ଅବଦାନ ରହିଛି । ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ହିଁ ମୁଁ ଆଜି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ପାଖକୁ ଆସିପାରିଛି । ମୋ ଜୀବନରେ ଯଦି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ନଥାନ୍ତେ, ମୋ ଜୀବନ ଧାରଣ କ’ଣ ସମ୍ଭବ ହୋଇ ପାରିଥାନ୍ତା ? ମାମୁଁ ମାଙ୍କୁ ମୋତେ ଯେଉଁ ଉପହାର ଦେଇଛନ୍ତି ସେଥିପାଇଁ ମୁଁ କେବଳ ଏ ଜନ୍ମନୁହେଁ, ଜନ୍ମଜନ୍ମାନ୍ତର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେମାନଙ୍କର ଋଣୀ ହୋଇ ରହିବି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତା
ଶ୍ରୀମତୀ ଶିବାନୀ ମହାନ୍ତି

ମହିଳାସଭାରେ ଶ୍ୟାମଭାଇଙ୍କ ଆଲୋଚନା (୨୦୦୩)

(ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ଦ୍ୱିତୀୟ ବାର୍ଷିକ ସମ୍ମିଳନୀ ଉପଲକ୍ଷେ ମହିଳା ସଭାରେ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ସଭାପତି ଓ ପରିଶ୍ରମକ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶ୍ୟାମ ସୁନ୍ଦର ଦାଶ ଭାଇଙ୍କ ଆଲୋଚନାରୁ ସଂଗୃହୀତ)

ମୁଁ ବାହାଘର ପରେ ଭତାଘରେ ଥାଏ, କୌଣସି ଏକ କାରଣରୁ ମନ ଭାରି ବ୍ୟସ୍ତ ଥାଏ । ଭାବୁଥାଏ ଚାକିରୀ ଛାଡ଼ିଦେଇ ଯାଇ ବାରିପଦାରେ ଥିବା ଆମ ଦୋକାନରେ ବସିବି । ଘର ମା' କହିଲେ, 'ଏତେ କାହିଁକି ବ୍ୟସ୍ତ ହେଉଛ ? ମଣିଷ ଇଚ୍ଛାକଲେ ଭଗବାନ ହୋଇଯିବ । ତୁମେ ସାମାନ୍ୟ କଥାରେ ବ୍ୟସ୍ତ ହେଉଛ !' ମୁଁ ହଠାତ୍ ସ୍ୱପ୍ନ ହୋଇଗଲି । ଆଗରୁ ପୁରାଣରେ ପଢ଼ିଥିଲି, ଜାଣିଥିଲି ମଣିଷ ଇଚ୍ଛାକଲେ ଭଗବାନଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଇପାରିବ, ଭଗବାନଙ୍କୁ ପାଇପାରିବ । ପଢ଼ିଛି ମୁକ୍ତି କେତେପ୍ରକାର ସାଧୋଜ୍ୟ, ସାଲୋକ୍ୟ ଆଦି । କିନ୍ତୁ ମା' କଣ କହୁଛନ୍ତି 'ମଣିଷ ଇଚ୍ଛାକଲେ ଭଗବାନ ହୋଇଯିବ !' ମା' ମୋତେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଫଟୋ ଦେଖାଇଲେ ଓ କହିଲେ ଦେଖ ମଣିଷ କେମିତି ଭଗବାନ ହୋଇଛନ୍ତି । ବାହାଘର ଠିକ୍ ହେବାପରେ ମା' (ହେମଲତା ମା') ମୋ ପଖକୁ ଚିଠି ଲେଖିଥିଲେ । ପୁରା ଗୀତ ଆକାରରେ ଚିଠି ଥିଲା । ସେଥିରୁ ଗୋଟେ ପଦ ହେଲା-

ଏକ ବୃନ୍ତେ ଦୁଇପୁଷ୍ପ ପରି ଆମେ ଏକପାଶେ ଦୁଇକାୟା
ନିରତେ ହରିଙ୍କୁ ଭଜିବା ଆମକୁ ଧରିବନି ସଂସାର ମାୟା ।

ପୁରା ଗୀତ ପଢ଼ିବା ପରେ ମୁଁ ଦେଖିଲି ଭଲ କଥା ଲେଖିଛି । ମୁଁ ଆଗରୁ ମାଛ ଖାଉଥିଲି, ଗୁଡାଖୁ ଘଷୁଥିଲି, ଲୁଙ୍ଗ ପିନ୍ଧୁଥିଲି ! ଏକାଦିନେ ସବୁ ଛାଡ଼ିଦେଲି ।

ମନୁଷ୍ୟ ଜନ୍ମ ଦୁର୍ଲଭ । ସେ ଇଚ୍ଛାକଲେ ବ୍ରହ୍ମ, ଆତ୍ମା ଓ ଭଗବାନ ଏହି ତିନିଭିତ୍ତରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇପାରିବ । ସେ କହିଛନ୍ତି-

'ଭଲପାଅ ଚିକିଏ ମୋତେ

ଅଖଳସାଧନ ସିଦ୍ଧି ଲଭ କିମ୍ପତେ ।'

ଚିକିଏ ବୋଲି କଣ ଏତିକି ଚିକିଏ ? ଭଲପାଇବା ତ ଭଲପାଉବା, ପୁଣି ସେଥିରେ ଏତିକି ଚିକିଏ କଣ ? ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚାହିଁଛନ୍ତି ତାଙ୍କୁ ଭଲପାଅ । ଆମେ ଯେମିତି କଥା ଛଳରେ କହୁ- 'ମୋତେ ଚିକେ ଦେଉନ୍ତୁ, ମୋ କଥା ଚିକେ ଶୁଣନ୍ତୁ, ଯଦି କିଏ ଭାବିବ ଯେ - ଠାକୁରଙ୍କୁ ଏତିକି ଚିକିଏ ଭଲପାଇଲେ ସବୁ ସାଧନାରେ ସିଦ୍ଧି ମିଳିବ ତେବେ ସେ ଧାରଣା ଭୁଲ୍ ।

ସୃଷ୍ଟି ଆରମ୍ଭରେ ସୃଷ୍ଟିକର୍ତ୍ତା ବ୍ରହ୍ମା ଚାରୋଟି ଶିଶୁ ସୃଷ୍ଟିକଲେ । ସେମାନେ ହେଲେ ସନତ୍, ସନାତନ, ସନନ୍ଦନ ଓ ସନତ୍କୁମାର (ନାରଦଙ୍କ ଗୁରୁ) । ବ୍ରହ୍ମା ୫ ବର୍ଷର ନଗ୍ନ ଶିଶୁଙ୍କୁ ଆତ୍ମଜ୍ଞାନ ଦେବାରୁ ସେମାନେ ଆଉ ସଂସାର କଲେନାହିଁ । ବ୍ରହ୍ମା ଅତୁଆରେ ପଡ଼ିଲେ । ଭଗବାନ ସବୁ ଶୁଣି କହିଲେ- 'ତାଙ୍କୁ ଆତ୍ମଜ୍ଞାନ କାହିଁକି ଦେଲ ? ଆତ୍ମଜ୍ଞାନ ପାଇଲେ ସେମାନେ ଆଉ ସଂସାର କାହିଁକି କରିବେ ?'

ଏ ଜଗତରେ ଜଣେ ପୁରୁଷ (ସେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର) ଓ ପ୍ରକୃତି ଦୁଇ ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ; ସ୍ତ୍ରୀ ଓ ପୁରୁଷ । ପୁରୁଷ ଏ ସଂସାରରେ ସେବ୍ୟ ଓ ତା'ଠାରେ ଜ୍ଞାନର ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ରହିଛି । ଏ ସଂସାରରେ ସ୍ତ୍ରୀ ସେବିକା ଓ ତା'ଠାରେ ଭକ୍ତିର ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ରହିଛି । ଜ୍ଞାନ ଭକ୍ତିକୁ ଓ ଭକ୍ତି ଜ୍ଞାନକୁ ଆକର୍ଷଣ କରୁଛି । ସେହି ଯୋଗୁଁ ସଂସାର ରହିଛି । ଯେମିତି ଆମେ ନିଶ୍ୱାସ ପ୍ରଶ୍ୱାସରେ ଗୋଟେ ପଟେ ପବନ ନେଉଛୁ, ଗୋଟେ ପଟେ ଛାଡୁଛୁ । ଗୋଟେ ଅନ୍ୟଟିକୁ ଆକର୍ଷଣ କରୁଛି, ସେହି ଯୋଗୁଁ ଜୀବନ ରହିଛି । ଯେଉଁଦିନ ୨ଟାଯାକ ପବନ ବାହାରିଯିବ, ସେଦିନ ଜୀବନ ଶୁଭିଯିବ ।

ପୁରୁଷମାନେ ସ୍ୱଭାବରେ ନାରୀମାନଙ୍କ ପରି କୋମଳ ନୁହଁନ୍ତି, ସେମାନେ ସହଜରେ କାନ୍ଦିପାରନ୍ତିନି । ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ନାରୀମାନେ ସହଜରେ କାନ୍ଦିପାରନ୍ତି । ସେଥିପାଇଁ ପୁରୁଷ ମାନଙ୍କର ଅଧିକ ସାଧନ ଭଜନ ଦରକାର । ମା' ମାନଙ୍କର ସେହି ଭାବଟା ଅଛି । ତେଣୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ସେମାନଙ୍କୁ ଅଳ୍ପ ସାଧନା ଦେଇଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ସାଧନା ମଧ୍ୟରେ ସ୍ୱାମୀ ସେବା, ସନ୍ତାନ ପାଳନ, ଗୁରୁଧ୍ୟାନ ସେବା ।

ସାଧନା ଦ୍ଵାରା ପୁରୁଷମାନେ ଭଗବାନ ବା ଦେବତ୍ଵରେ ଓ ନାରୀମାନେ ଜଗଜ୍ଜନନୀରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇ ପାରିବେ । ଦୁଇଟା ଯାକ ଏକା କଥା । ତେଣୁ କବି କହିଛନ୍ତି-

‘ଏ ମାଆ ଆମର ଯୁଗ ଅନୁସରି ଶ୍ୟାମ ଶ୍ୟାମା ରୂପ ଧରି’
କେଉଁ ଯୁଗରେ ସେ ଶ୍ୟାମ ହୋଇଛନ୍ତି ତ କେଉଁ ଯୁଗରେ ଶ୍ୟାମା (କାଳୀ) ହୋଇଛନ୍ତି । ସାଧକ ଲେଖିଛନ୍ତି -

ମା’ଙ୍କ ମନ୍ଦିରେ ପ୍ରବେଶି ଦେଖିଲି କରିବାକୁ ନାହିଁ ବାଧା

ଶ୍ୟାମାହେଲେ ଶ୍ୟାମ, ଚରଣ ଶିବ ଉଠି ହେଲେ ରାଧା ।

ସାଧାରଣ ଲୋକେ କହିନ୍ତି କାଳୀ ଭୂଲ୍ରେ ଶିବଙ୍କ ଉପରେ ଚଢ଼ିଗଲେ ଓ ଏତେ ବଡ଼ ଜିଭ ବାହାର କରି କାମୁଡ଼ି ପକାଇଲେ । କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତ କଥା ହେଲା ଶିବ ହେଲେ ସ୍ଥିରତତ୍ତ୍ଵ (stage) ତା’ଉପରେ ଅସ୍ଥିରତତ୍ତ୍ଵ (ମାୟା) ପ୍ରକୃତି ଠିଆ ହୋଇଛି ।

ମା’ମାନେ ବେଶି ଭାବପ୍ରବଣ, ଠାକୁରଙ୍କୁ ବେଶି ଭଲ ପାଆନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ଭାବ ପୁରୁଷ ମାନଙ୍କ ପାଖରେ ନାହିଁ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଛନ୍ତି- ମା’ ମାତୃତ୍ଵରେ ହୃଦୟ ପୂର୍ଣ୍ଣ କର । ମା’ ଭାବରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ରହି ମୋତେ ସନ୍ତାନ ପରି ଭଲ ପାଅ । ତୁମର ଶିଶୁପୁତ୍ର ପରି ତୁମ ପବିତ୍ର କୋଳରେ ମୋତେ ସ୍ଥାନ ଦିଅ । ସ୍ଵରୂପରେ ତୁମେ ରାଜରାଜେଶ୍ଵରୀ ତୁମେ ଭିକାରୁଣୀ ପରି ସାମାନ୍ୟ ଜିନିଷ ପାଇଁ ମୋ ପାଖରେ ହାତ ପାତୁଛ କାହିଁକି ? ତୁମେ ଅନ୍ନପୂର୍ଣ୍ଣା । ମୁଁ ତୁମ ଦୁଆରେ ହାତ ପତାଇବି, ମୋତେ ପ୍ରେମ ଭିକ୍ଷା ଦିଅ ।

ଥରେ କୈଳାସରେ ଶିବଙ୍କୁ ଭୋକ ଲାଗିଲା । ସେ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଇ ଖାଇବାକୁ ମାଗିଲେ । ମା’ ଲକ୍ଷ୍ମୀ କହିଲେ - ‘ମୁଁ ତୁମ ଘରଣୀଠୁ ଆଣି ବାଣ୍ଟୁଛି, ତୁମେ ମୋତେ କଣ ମାଗୁଛ ?’ ଶିବ ଯାଇ ସତକୁ ସତ ଦେଖିଲେ ପାର୍ବତୀ ଅନ୍ନପୂର୍ଣ୍ଣା ସାଜି ଦାନ କରୁଛନ୍ତି । ଶିବ ଯାଇ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ହାତ ପାତିଲେ । କବି କହିଛନ୍ତି-

‘ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ କରି ବରାଭୟକରୀ ସମୁଦ୍ର ରତ୍ନାକରୀ

ଅନ୍ନପୂର୍ଣ୍ଣା ସାଜି ଭିକ୍ଷା ଦେହି ବାରେ କୃପା କରି ।’

ଆମ ଭାରତରେ ଲଳନା ମାନଙ୍କର ହିନମନ୍ୟତା ଅଛି । ସେମାନେ ଭାବନ୍ତି ଆମେ କିଛି ନୋହୁଁ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି ନାରୀମାନେ ଜନନୀତ୍ଵରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇପାରିଲେ ପୂର୍ଣ୍ଣତା ଆସିବ । କବି କହିଛନ୍ତି -

ଆର୍ଯ୍ୟ ଲଳନା ଆଜି ନିଜର ବାସେ

ଦାସୀ ଭାବେ ଖଟଇ ପୂର୍ଣ୍ଣର ଆଶେ

କ୍ଷୁଦ୍ର ତ ନୁହେଁ ତାର ସାଧନ ସାର

ସେ ପୁଣ୍ୟ ଜାତ ପୂର୍ଣ୍ଣ ତାର ଶରୀର ।

ଯୁଗ ଯୁଗ ଧରିଣ ଯୋଗିବଁ ବସି

ହିମାଳୟେ ତପସ୍ୟା କରି ଉଦାସୀ

ସାଧନା ତାଙ୍କ କେବେ ବ୍ୟର୍ଥ ନଯିବ

ବିଶ୍ଵ ମାନସେ ଆର୍ଯ୍ୟ ପଦ ରାଜିବ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଥିଲେ- ସମଗ୍ର ବିଶ୍ଵ ଦିନେ ଆର୍ଯ୍ୟଧର୍ମକୁ ସମ୍ମାନ ଦେଇ ଗ୍ରହଣ କରିବ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କୁ ମା’ମାନେ ସାଧନା ସମୟରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥିଲେ, ସାଧନା ବେଳେ ଏହା ପୃଷ୍ଠ ହେଲା । ତେଣୁ ସାଧନା ଶେଷରେ ମା’ମାନଙ୍କୁ ତାଙ୍କର ପ୍ରାପ୍ୟ ଦେବାକୁ ପଛାଇ ନାହିଁ ।

ତୁଳସୀ ଦାସ ନାରୀ ମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ କହିଲେ - ‘ସବୁଲୋକ ବାୟା ହୋଇ ଘରେ ଘରେ ବାୟୁଣୀ ପୋଷିଛନ୍ତି ।’ ଶଙ୍କର କହିଲେ ‘କିମତ୍ତ ହେୟଂ କାମିନୀତ କାନ୍ତା । କାମିନୀ କାଞ୍ଚନକୁ ତ୍ୟାଗ କର ।’ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଛନ୍ତି କାମିନୀକୁ ଜନନୀରେ ପରିଣତ କରିବା । କାରଣ ମା’ ଶିଶୁକୁ ପାଇଲେ, ତାକୁ ଧରି ଜଗତକୁ ଭୁଲିଯାଏ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ତାଙ୍କ ମା’ଙ୍କୁ ଶିଖି ଜଗତକୁ ଭଲ ପାଇଲେ । ତାଙ୍କ ମା’ ସଂସାର ଛାଡ଼ିବା ପୂର୍ବରୁ କହିଥିଲେ- ‘ମୋ ଗେହୁ ପୁଅ ନଳିନୀକୁ କହିବ ମୁଁ ତାକୁ ଜଗଜ୍ଜନନୀଙ୍କ କୋଳରେ ସର୍ପପଣ କରିଦେଇ ଗଲି । ଭୁବନମୋହନ କାନ୍ଦିବା ଦେଖୁ ମାଣିକ୍ୟ ସୁନ୍ଦରୀ ଦେବୀ କହିଲେ- ଆଜି ମୋର ଯେଉଁ ଅବସ୍ଥା, କାଲି ତୁମର ସେହିପରି ହେବ, ତେଣୁ କାନ୍ଦନି । ଏ ସଂସାରରେ କେହି ସ୍ଥାୟୀ ନୁହନ୍ତି ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି- ଗରବିଣୀ ମା’ ମୋର । ପରଲୋକ ଗମନ କାଳରେ ମୋତେ ଜଗଜ୍ଜନନୀଙ୍କ କୋଳରେ ସମର୍ପଣ କରିଦେଇ ଯାଇଥିଲୁ । ଏହି କ୍ଷୁଦ୍ର ପୁସ୍ତକଟି ତୋ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଉତ୍ସର୍ଗ କରୁଛି । (ଯୋଗୀଗୁରୁ)

ଇତି ନଳିନୀ

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଜୀବନରେ ନାରୀମାନଙ୍କର ପ୍ରଭାବ ବେଶି ଥିଲା । ତାଙ୍କର ପତ୍ନୀ ସୁଧାଂଶୁବାଳା କହିଗଲେ ବିବାହ ନକରି ନହେଉଣ୍ୟର ସାଧନା କର । ମା’ ଜଗଜ୍ଜନନୀ ନିଜେ ତାଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ ରୂପରେ ଆସିଥିଲେ । ମୃତ୍ୟୁପରେ ବାରମ୍ବାର ଦେଖାଦେଇ ସେ ଠାକୁରଙ୍କର ପରକାଳରେ ଅବିଶ୍ୱାସ ତୁଟାଇଦେଲେ । ମା’ ସୁଧାଂଶୁବାଳା କିପରି ସ୍ୱୟଂ ଜଗଜ୍ଜନନୀ ତାହା ସାଧାରଣ ଲୋକେ ‘ଗାଁରେ ନିଆଁ ଲାଗିବା’ ଓ ‘ଜଙ୍ଗଲରେ ବାଘ କବଳରୁ ରକ୍ଷା’ ବିଷୟ ତାଙ୍କ ଜୀବନରୁ ପଢିଲେ ଜାଣିପାରିବେ । କବିଙ୍କ ଭାଷାରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଜୀବନରେ-

ଜନନୀ ଦେଲେ ପୁଷ୍ଟି
ଜାୟା ଦେଲେ ତୁଷ୍ଟି ।

ବିନା ଦୋଷରେ ପିତା, ଗୁରୁ, ସ୍ୱାମୀ ନାରୀ ମାନଙ୍କୁ ଗାଳି ଦେଇପାରିବେ । ସେମାନେ ଗାଳି ଦେଲାବେଳେ ତୁମ୍ଭ ରହି, ଶାନ୍ତ ହେଲାପରେ ତାଙ୍କୁ ବୁଝାଇବ । ତାଙ୍କ ଗାଳିରେ ଉପକାର ହୁଏ । ଯେମିତି ଧଣ୍ଡ ସାପ କାମୁଡିଲେ ଆଉ କିଛି ସାପ କାମୁଡିବନି, ସେମିତି ପିତା, ଗୁରୁ, ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ଠାରୁ ଗାଳି ଖାଇଲେ ସବୁ ଦୋଷ ସଂଶୋଧନ ହୋଇଯିବ । ଆଉ କାହାଠୁ ଗାଳି ଶୁଣିବାକୁ ପଡିବନି ।

ଦକ୍ଷଙ୍କର ସାତ ଝିଅ । ଅଦିତିଙ୍କ ଗର୍ଭରୁ ସବୁ ଦେବତାଙ୍କ ଜନ୍ମ । ଜତିଙ୍କ ଗର୍ଭରୁ ସବୁ ଅସୁରଙ୍କ ଜନ୍ମ । କଦ୍ରୁଙ୍କ ଠାରୁ ସାପ, ବେଙ୍ଗ, ଅସରପା, ଝିଟିପିଟି ଓ ଗିରିଜାଙ୍କ ଠାରୁ ସବୁ ପକ୍ଷୀଙ୍କ ଜନ୍ମ । ସର୍ବ କନିଷ୍ଠ ଝିଅ ସତୀ ଦକ୍ଷଙ୍କ ଅନିଚ୍ଛା ସତ୍ତ୍ୱେ ଶିବଙ୍କୁ ବିବାହ କରିଥିଲେ । ତେଣୁ ଦକ୍ଷ ଥରେ ଶିବହୀନ ଯଜ୍ଞ କରିବାକୁ ମନସ୍ଥ କଲେ । ନାରଦଙ୍କ ଉପରେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିବା ଭାର ରହିଲା । ଦେବତା ମାନଙ୍କର ସଭାପତି ଶିବ । ବିନା ସଭାପତିରେ କଣ ସଭା କି ଯଜ୍ଞ ହୁଏ ? ନାରଦ ସର୍ବ ପ୍ରଥମେ ଶିବଙ୍କୁ ଏ ସମ୍ବାଦ ଦେଇ କହିଲେ ଆପଣଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ନାହିଁ । ଶିବ କହିଲେ- ସତୀଙ୍କୁ ଏ ସମ୍ବାଦ ଦେବନି । ମାତ୍ର ନାରଦ ସତୀଙ୍କୁ ଖବର ଦେଲେ । ସତୀ କହିଲେ ଝିଅକୁ କଣ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଏ ? ଶିବ ସତୀଙ୍କୁ ଯିବାରେ ବାରଣ କରିବାରୁ ସତୀ ତାଙ୍କର ଦଶ ମହାବିଦ୍ୟା (କାଳୀ, ତାରା, ଶୋଡଶୀ, ଧୂମ୍ରାବତୀ, ମାତଙ୍ଗୀ, ଭୈରବୀ, ଭୁବନେଶ୍ୱରୀ, ବଗଲା, କମଳା, ଛିନ୍ନମତ୍ତା) ରୂପ ଦେଖାଇ କହିଲେ- ମୋର କିଏ କଣ କରିବ ? ତେଣୁ ଭଦ୍ରା ସହ ସତୀ ବାପ ଘରକୁ ଗଲେ । ସେଠି ଶିବଙ୍କ ଅପମାନ ସହି ନପାରି ଦେହରକ୍ଷା କଲେ । ସ୍ୱାମୀଙ୍କ କଥା ନ ମାନିବାରୁ ଏପରି ହେଲା ।

ମାନ ଅଭିମାନ ରହିଲେ ସଂସାର ଭଲ ଲାଗିବ । ରାଧାଙ୍କୁ ସଖୀମାନେ କହିଲେ ମାନ କରି ବସ । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବିଭିନ୍ନ ବେଶରେ ତାଙ୍କ ମାନଭଞ୍ଜନ କରିବାକୁ ଗଲେ । ଶେଷରେ ବାରିକାଣୀ ବେଶରେ ଯାଇ ରାଧାଙ୍କ ପାଦରେ ‘କୃଷ୍ଣ’ ବୋଲି ଲେଖିଦେଲେ । ରାଧା କହିଲେ ତୁ ଏ କଣ କଲୁ ? ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ‘ମାନ’କୁ ଭିକ୍ଷା ରୂପେ ନେଇଗଲେ ।

ଯେଉଁ ସ୍ଥାନରେ ନାରୀମାନଙ୍କୁ ସମ୍ମାନ ଦିଆଯାଏ, ସେଠାରେ ଦେବତାମାନେ ବିଜେ କରନ୍ତି । ସତୀ ଓ ପତିବ୍ରତା ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଏହି ଯେ ସତୀ ମାନେ ପତିବ୍ରତା କିନ୍ତୁ ପତିବ୍ରତା ମାନେ ସତୀ ନୁହଁନ୍ତି । ପତିବ୍ରତା ମାନେ ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ସୁଖରେ ସୁଖୀ, ଦୁଃଖରେ ଦୁଃଖୀ, ଦେହତ୍ୟାଗ କଲାପରେ ଏମାନେ ପୁଣି ସ୍ୱାମୀ ସ୍ତ୍ରୀ ହୋଇ ଆସିବେ । ସତୀ ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ଭିତରେ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଦେଖେ । ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ସେ ଜନ୍ମ ହେବେନି, ଜଗତ୍ଜନନୀଙ୍କ ସହିତ ମିଶିଯିବେ ।

ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ବାର୍ଷିକ ବିବରଣୀ

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ମହାରାଜଙ୍କ ଅପାର କରୁଣାରୁ ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ପ୍ରଥମ ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ସବ ପାଳନ କରାଯାଇଛି । ୨୦୦୧ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ୪ ତାରିଖ ଦିନ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଶୁଭ ଜନ୍ମଦିନରେ ୭ଟି ପରିବାର ଯୋଗଦାନ କରି ଜନ୍ମୋତ୍ସବ ପାଳନ କରିଥିଲେ । ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ସଭାପତି ଓ ପରିଚାଳକ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର ଦାଶ ମହୋଦୟଙ୍କ ଅନୁମତି କ୍ରମେ ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ପାଠକ୍ରର ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାସର ପ୍ରଥମ ରବିବାର ଦିନ ଫ୍ରେନ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ଏହି ପାଠକ୍ରଟି ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେଉଥିଲା । ୨୦୦୨ ମସିହାରେ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ଅନୁମତି କ୍ରମେ ପ୍ରଥମ ବାର୍ଷିକ ସମ୍ମିଳନୀ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ତା'ପର ବର୍ଷ ୨୦୦୩ ମସିହାରେ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ସଭାପତି ଓ ପରିଚାଳକ ମହୋଦୟ, ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ପାଠକ୍ରର ଦ୍ୱିତୀୟ ବାର୍ଷିକ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗଦେବା ପାଇଁ ଆମେରିକା ଆଗମନ କରିଥିଲେ । ଏହି ସମୟରେ ସେ ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ପାଠକ୍ରକୁ ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘରେ ପରିଣତ କରିବା ପାଇଁ ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ସେହି ବର୍ଷ ଡିସେମ୍ବର ମାସରେ ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ସଭାପତି ବିଜୟଭାଇ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କୁ ସ୍ମୃତିମନ୍ଦିର ଓ ନୀଳାଚଳ କୁଟୀରରେ ପୌଷ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଦିନ ସଂଘ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିଥିଲେ । ୨୦୦୪ ମସିହା ଜାନୁୟାରୀ ୭ ତାରିଖ ପୌଷ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟା ବେଳେ ସଂଘ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଉପଲକ୍ଷେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ପୂଜା ଓ ଶାସ୍ତ୍ରପାଠ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ଉତ୍ସବରେ ୨୦ ଜଣ ସଂଘସେବୀ ଓ ୭ ଜଣ ଦର୍ଶକ ଭକ୍ତ ଯୋଗଦାନ କରିଥିଲେ ।

ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପରଠାରୁ ସଂଘସେବୀ ଭାଇ ଓ ମା'ମାନେ ନିୟମିତ ଭାବରେ ସଂଘପୂଜା ଅଧିବେଶନରେ ଯୋଗଦାନ କରି ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରାରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହେବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛନ୍ତି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାସର ପ୍ରଥମ ଓ ତୃତୀୟ ରବିବାର ଦିନ ସଂଘପୂଜା ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୁଏ । ଏହି ସଂଘପୂଜାର ପ୍ରଥମ ଅଧିବେଶନରେ ପାଳିଆ ଆରତି କରନ୍ତି । ଆରତି ପରେ ଶୁଭବନ୍ଦନା, ଷ୍ଟୋତ୍ରବନ୍ଦନା ପରେ ପରିଚୟ ପତ୍ର ପାଠ କରାଯାଏ । ପରିଚୟ ପତ୍ର ପାଠପରେ ଶୁଭୁଗୀତା ଓ ସଂଘସେବକରୁ ବନ୍ଦନା, ପ୍ରାର୍ଥନା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନାକାରୀଙ୍କ ପ୍ରତି ପାଠକରାଯାଏ । ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଧିବେଶନରେ ନିଗମ ଉପଦେଶ, ସଂଘସେବକ, ଜୀବନୀ, ନୀଳାଚଳ ବାଣୀ ଓ ସଂଘ ନୀତି ପାଠ କରାଯାଏ । କେନ୍ଦ୍ରର ଅନୁମତିକ୍ରମେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ତିନିମାସରେ ଥରେ ମହିଳା ପାଠକ୍ର ଅଧିବେଶନ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଆସୁଅଛି । ସଂଘ ଅଧିବେଶନ ଓ ମହିଳା ପାଠକ୍ର ଅଧିବେଶନ ନ ହେଉଥିବା ରବିବାର ଦିନ ଶାସ୍ତ୍ରପାଠ ଅଧିବେଶନ ହୋଇ ସଂସାର ପଥେ ପାଠ କରାଯାଏ । ୨୦୦୪ ମସିହା ଜାନୁୟାରୀ ମାସରୁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାସର ଶେଷ ରବିବାର ଦିନ ପିଲାମାନଙ୍କ ଅଧିବେଶନ ହୋଇ ଆସୁଅଛି । ବିଗତ ବର୍ଷରେ ସଂଘ ଅଧିବେଶନ ଗୁଡିକରେ ପ୍ରାୟ ୩୧ ଜଣ ସଂଘ ସେବୀ ଓ ୧୧ ଜଣ ଦର୍ଶକ ଯୋଗଦାନ କରି ଆସୁଅଛନ୍ତି ।

ଏତଦ୍ ବ୍ୟତୀତ **North Carolina** ରାଜ୍ୟରେ ରହୁଥିବା ଭକ୍ତ ପରିବାର ଓ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ରାଜ୍ୟର ଭକ୍ତ ପରିବାରର ସଦସ୍ୟମାନେ ପ୍ରତିମାସରେ ଥରେ ଶନିବାର ଦିନ ଏକତ୍ରହୋଇ ଦୁଇ ବର୍ଷ ହେଲା ଅନୁମତି ନେଇ ପାଠକ୍ର କରି ଆସୁଅଛନ୍ତି । ଏହି ନିର୍ଧା କାରୋଲିନା ପାଠକ୍ରରେ ପ୍ରାୟ ୧୦ ଜଣ ପରିଚୟ ପତ୍ର ଧାରୀ ଯୋଗ ଦିଅନ୍ତି । ପାଠକ୍ରପାଇଁ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଓ ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ପୂର୍ବରୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଇଥାଏ । ଶନିବାର ସଂଧ୍ୟାରେ ପାଳିଆଙ୍କ ଗୃହାସନରେ ଷ୍ଟୋତ୍ରବନ୍ଦନା, ପରିଚୟ ପତ୍ର ପାଠ, ସମ୍ମିଳନୀ ପ୍ରସ୍ତୁତି ପ୍ରାର୍ଥନା କରାଯାଏ । ଶୁଭୁଗୀତା, ନିଗମ ଉପଦେଶ, ନୂତନ ସଂଘସେବକ, ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ନିଗମାନନ୍ଦ ଲୀଳା ପ୍ରସଙ୍ଗ, ସଂଘନୀତି ପାଠକରାଯାଏ । ଉପସ୍ଥିତ ସମସ୍ତ ଭକ୍ତ ଭାବବିନିମୟ କରନ୍ତି । କାଲିଫର୍ଣ୍ଣିଆରେ ମଧ୍ୟ ତିନିଗୋଟି ପରିବାର ମିଳିତ ହୋଇ ପାଠକ୍ର ଆରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି ।

ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ତୃତୀୟ ବାର୍ଷିକ ସମ୍ମିଳନୀ, ୨୦୦୪ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ମାସ ୭ ଓ ୮ ତାରିଖ ଦିନ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ସଭାପତି ଓ ପରିଚାଳକ ଶ୍ୟାମଭାଇଙ୍କ ପରିଚାଳନାରେ **Charolett, North Carolina** ର **Hindu Cultural Center** ରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ସମ୍ମିଳନୀରେ ପରିଚାଳକଙ୍କ ସହିତ ଭାରତରୁ ୮ଜଣ ସଂଘସେବୀ ଯୋଗଦାନ କରିଥିଲେ । ପିଲାମାନଙ୍କ ସହିତ ସମୁଦାୟ ୬୩ ଜଣ ଭକ୍ତ ଯୋଗଦାନ କରିଥିଲେ ।

୨୦୦୪ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ୩୦ ତାରିଖ ଦିନ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଜନ୍ମୋତ୍ସବ ପାଳନ କରାଯାଇଥିଲା । ଜନ୍ମୋତ୍ସବ ଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଆରତି ଓ ଷ୍ଟୋତ୍ର ବନ୍ଦନା କରାଯାଇ ଉପଦେଶ ଆଦି ପାଠ କରାଯାଇଥିଲା । ଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରା ପ୍ରଚାର ଓ ସଂଘସେବୀମାନଙ୍କୁ ସହଜରେ **information** ଯୋଗାଇ ଦେବାପାଇଁ **website** (www.jayaguru.net) ଗତବର୍ଷଠାରୁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଛି । ଏଥିରେ ଠାକୁରଙ୍କ ଜୀବନୀ, **philosophy** ଓ ସବୁ ସଂସ୍କୃତ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ, ପୂଜା ବିବରଣୀ, ଗୀତ ଖାତା, ପରିଚୟ ପତ୍ର

ଆବେଦନ ପତ୍ର ଇତ୍ୟାଦି ରଖାଯାଇଛି । ପ୍ରତିବର୍ଷ ସମ୍ମିଳନୀ ସମୟରେ ‘ସାରସ୍ୱତ ମାଧୁରୀ’ ନାମରେ ଏକ ପତ୍ରିକା ମଧ୍ୟ ଛପା ଯାଉଛି । ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେବାର ଏକ ବର୍ଷ ଅତୀତ ହେଲାଣି । ଏହି ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଆମର ସଂଘସେବୀ ସଂଖ୍ୟା ୨୦ରୁ ବୃଦ୍ଧି ପ୍ରାୟ ହୋଇ ୩୧ରେ ପହଞ୍ଚିଛି । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ନିକଟରେ ଏତିକି ପ୍ରାର୍ଥନା ଯେ “ଏହି ଶିଶୁ ପ୍ରବାସୀ ସଂଘଟି ତୁମରି ଭାବଧାରାରେ ଗଢ଼ିଉଠୁ, ତୁମରି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଏହି ସଂଘ ଆମମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରୁ । ସମସ୍ତ ସଂଘସେବୀ ତୁମରି ଭାବରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହୋଇ ସଂଘବନ୍ଧ ହୋଇ ଏକମନ ଏକପ୍ରାଣରେ ତୁମରି ସେବା କରନ୍ତୁ ଓ ତୁମରି କାମରେ ଜୀବନ ଉତ୍ସର୍ଗ କରନ୍ତୁ ।”

୨୦୦୫ ମସିହା ଜାନୁଆରୀ ୨୩ ତାରିଖ ଦିନ ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ପ୍ରଥମ ବାର୍ଷିକଉତ୍ସବ ପାଳନ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ଉତ୍ସବରେ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ସଭାପତି ଓ ପରିଚାଳକ ମହୋଦୟ ଫେନ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ଯୋଗଦାନ କରିଥିଲେ । ପରିଚାଳକଙ୍କ ପରାମର୍ଶରେ ଆସନ୍ତା ବର୍ଷପାଇଁ ସଂଘସେବୀମାନଙ୍କର ଲକ୍ଷ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ଲକ୍ଷ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକ ହେଲା -

- ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ସେବା ଠିକ୍‌ଭାବରେ କରିପାରିବା
- ସଂଘପୂଜାରେ ନିୟମିତ ଭାବରେ ଯୋଗଦେଇପାରିବା
- ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ପରିଚାଳିତ ହୋଇପାରିବା

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ଶ୍ରୀ ଜ୍ଞାନ ରଞ୍ଜନ ଦ୍ୱିବେଦୀ
ସଂପାଦକ
ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ

ତୁମ ପାଇଁ କବିତାଟିଏ

ଲେଖନୀ କେବେ ମୁଁ କଳ୍ପନାରେ ଭରାଦେଇ
ଆଜି ଲେଖିବସି ଭାବେ ଲେଖିବି ଅନେକ କିଛି
ତୁମର ଆଦେଶ ପାଇ ।

କେତେ ଯେ ଅଭିଜ୍ଞତା ଭଙ୍ଗି ମାରେ ମନତଳେ
ଜାଣେନା କିପରି ଲେଖିବି ତାହାକୁ ମୁଁ ଗୀତ ଛନ୍ଦେ ।

ସମୟର ସୁଅ ସାଥେ ଭାସି ଯାଉଥିଲି ଯେବେ,
ତୋଳିନେଇ ମୋତେ କୋଳ କଲ ପାଶେ ତେବେ ।

ଚମକି ପଡି ଆଖି ଖୋଲି ଦେଖିଲି ମୁଁ ତୁମକୁ
ତୁମେ ଯେ ମୋର ପ୍ରଭୁ, ମୋର ହୃଦୟ ଦେବତା
କ୍ଷଣକରେ ଭୁଲିଗଲି ନିଜକୁ ।

ପୋଛି ଦେଇ ଆଖି ନୀର
ବୁଝାଇଦେଲ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଜୀବନର ।

ଦେହେ ମନେ ଖେଳିଗଲା ପ୍ରାଣଭରା ଉନ୍ମାଦନା
ମନେ ମନେ ଭାବିଲି ମୁଁ ତୁମର ଏକାନ୍ତ ନିଜର
ପ୍ରାଣର ଠାକୁର ତୁମେ ପ୍ରିୟଠାରୁ ପ୍ରିୟତମ,
ପ୍ରେମର ସ୍ୱରୂପ ତୁମେ ପ୍ରେମର ଠାକୁର ।

ହତାଶ ପ୍ରାଣରେ ମୋର ତୁମେ ହିଁ ଦେଲ ଆଶ୍ୱାସ
ତବପଦେ ରହୁ ମୋର ଅଟଳ ବିଶ୍ୱାସ ।

ତୁମେ ଯେବେ ନେଲ ମୋର ଜୀବନର ଭାର
ବଳ ପାଇଲି ସତେ ତୁମଠାରୁ
ସବୁ ତେଜି କରିଯିବି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କର୍ମ ସଂସାରର ।

ଏ ମୋର ସଂସାରେ ତୁମେ ହୁଅ ଅଧୀଶ୍ୱର
ଯଶ ସମ୍ମାନ ଯାହା ସେ ସବୁ ତ ତୁମର ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତା
ଶ୍ରୀମତୀ ସ୍ମିତାରାଣୀ ବାଇ

ମୋ ଜୀବନରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରଭାବ

ମୁଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ମୋର ବାହାଘର ପରେ ଜାଣିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇଲି । ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଜୀବନ, ଗୁରୁକରଣ, ସତ୍‌ସଙ୍ଗ, ଭଗବତ୍ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଆଲୋଚନା ଇତ୍ୟାଦିର ଆବଶ୍ୟକତା ଆଗରୁ କେବେ ଅନୁଭବ କରିନଥିଲି । ପୂର୍ବରୁ କେବେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ମାର୍ଗ ବା ଗୁରୁଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ପରିଶ୍ରମିତ ହେଉଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କ ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଆସିନଥିଲି କିମ୍ବା ଗୁରୁଙ୍କର ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁଭବ କରିନଥିଲି । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପରିବାରକୁ ଆସିବାପରେ ପ୍ରଥମେ ଠାକୁରଙ୍କୁ ବୁଝିପାରୁନଥିଲି, ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଭକ୍ତି ଭାବ ଆସୁନଥିଲା । ପୁରୀରେ ସଂପ୍ରଦାୟରେ ଆଶ୍ରମକୁ ଯାଏ କିନ୍ତୁ ପୂଜା ଶେଷ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବସିରହିବା ପାଇଁ ମୋର ଧୈର୍ଯ୍ୟ ରହେନି; ବାରମ୍ବାର ପୂଜାରୁ ଉଠି ବାହାରକୁ ଯାଏ । ୨୦୦୪ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ମାସରେ ପ୍ରଥମଥର ପାଇଁ ଆମେରିକାରେ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗଦେବାର ସୁଯୋଗ ମିଳିଥିଲା । ସମ୍ମିଳନୀର ପରିବେଶ, ପରିଶ୍ରମକ ଶ୍ୟାମ ଭାଇଙ୍କ ସହିତ ଆଲୋଚନା ପରଠାରୁ ଠାକୁରଙ୍କ କୃପାରୁ ଜୀବନରେ ଅନେକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇଛି । ଗୁରୁଙ୍କର କୃପା ସବୁବେଳେ ଶିଷ୍ୟ ଉପରେ ଅଛି, କିନ୍ତୁ ସେହି କୃପାକୁ ଅନୁଭବ କରିବାପାଇଁ ନିଜର ସାଧନା ଥିବା ଦରକାର ।

ଠାକୁରଙ୍କ ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଆସିବା ପରେ ନିରାମିଷ ଖାଦ୍ୟ ଖାଇବା ହେଉଛି ମୋ ଜୀବନର ପ୍ରଥମ ପରିବର୍ତ୍ତନ । ଦିନକୁ ଦୁଇଥର ସକାଳେ ଓ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ପ୍ରାର୍ଥନାର ସମୟ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଥିବାରୁ ଘରର ଅନ୍ୟ ସବୁକାମ ମଧ୍ୟ ଠିକ୍ ସମୟରେ ହୋଇପାରୁଛି । କିଛି ଦିନ ତଳେ ମୁଁ ଜଣଙ୍କ ଘରକୁ ଯାଇଥିଲି । ସେ ସେଦିନ ୧:୩୦ରେ ପୂଜା କରୁଥିଲେ । ତାଙ୍କୁ ଦେଖି ଅନୁଭବ ହେଲା, ଯଦି ଠାକୁରଙ୍କ ପରିବାରରେ ମୁଁ ନଥାନ୍ତି, ମୁଁ ମଧ୍ୟ କୌଣସି କାମ ଠିକ୍ ସମୟରେ କରୁନଥାନ୍ତି; କାରଣ ଏଠାରେ କହିବାପାଇଁ କେହି ନାହାନ୍ତି । ଯେଉଁ ଦିନ ସକାଳ ବା ସନ୍ଧ୍ୟା ପୂଜା ତେରି ହୁଏ ବହୁତ ଖରାପ ଲାଗେ; ଲାଗେ ଯେପରି ଠାକୁରଙ୍କର ଅସମ୍ମାନ ହେଉଛି । ଠାକୁରଙ୍କ ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ନଆସିଥିଲେ ହୁଏତ ପୂଜା ତେରିରେ କରିବାରେ ମନରେ କେବେ ଅନୁତାପ ଆସି ନ ଥାନ୍ତା ।

ଠାକୁରଙ୍କ ପୂଜାର ପଦ୍ଧତି ଆଗରୁ କେବେ ଦେଖି ନ ଥିଲି । ଯେତେଜଣଙ୍କ ଘରେ ସେମାନଙ୍କର ପୂଜାଘର ଦେଖୁଛି, ଦେଖୁଛି ଘରର ସବୁଠାରୁ ଛୋଟ room ଠିରେ ଦେବାଦେବୀଙ୍କର ପୂଜା ହୁଏ । ଆକରେ ଧାତି କରି ଦେବାଦେବୀ ମାନଙ୍କ ଫଟୋ ସବୁ ରଖାଯାଇଥାଏ । ଭୋଗ ଦେବା ବେଳେ ସବୁଠାରୁ ଛୋଟ plate ରେ ଅତି କମରେ ଯେପରି ହୋଇପାରେ, ସେହିପରି ଦିଆଯାଇଥାଏ । ଏପରିକି କାର୍ତ୍ତିକ ମାସରେ ହବିଷ କରୁଥିବା ମା' ମାନଙ୍କର ପୂଜା ଦେଖୁଛି, ଭୋଗ ଦେବାବେଳେ ଯେତେ କମରେ ହୋଇପାରେ ସେହିପରି ଭୋଗ ଦିଆଯାଇ ଥାଏ । ଏହିପରି ପୂଜା ସବୁବେଳେ ଦେଖି ଏପରି ସଂସ୍କାରରେ ପଡିଯାଇଥିଲା ଯେ, ଏପରି ପୂଜା ଦ୍ଵାରା ଯେ ଦେବତାମାନଙ୍କର ଅସମ୍ମାନ ହେଉଛି ତାହା ଜାଣିପାରୁ ନଥିଲି । ଗୁରୁଭାଇମାନଙ୍କ ଘରେ ଠାକୁରଙ୍କ ପୂଜା ଦେଖିବା ପରେ, କିପରି ଉପଯୁକ୍ତ ସମ୍ମାନ ଦେଇ ଗୁରୁ ବା ଦେବତାଙ୍କର ପୂଜା କରାଯାଇପାରେ ଏ ବିଷୟରେ ଧାରଣା ହେଲା ।

ନିଃସ୍ଵାର୍ଥପର ଭାବରେ କେହି କାହାକୁ ଭଲପାଇବା କେବେ ଅନୁଭବ କରିନଥିଲି । ସବୁବେଳେ ଧାରଣା ଥିଲା ଏ ପୃଥିବୀରେ କେହି କାହାକୁ ବିନା ସ୍ଵାର୍ଥରେ ଭଲ ପାଆନ୍ତି ନାହିଁ । ସ୍ଵାର୍ଥରେ ଟିକିଏ ବାଧା ଲାଗିଲେ ସେହି କ୍ଷଣରେ ସଂପର୍କ ଖରାପ ହୋଇଯାଏ । ଏହି ବିଷୟରେ ଯୋଗୀଗୁରୁ ପୁସ୍ତକରେ ଅଛି, ଠାକୁର କହିଛନ୍ତି - ମୋର ପ୍ରଥମ ଗୁରୁ ସଂସାର - ଅର୍ଥାତ୍ ପିତା, ଭ୍ରାତା, ଭଗିନୀ, ସ୍ତ୍ରୀ-ପୁତ୍ର, ମାତାମହୀ, ମାତୃସ୍ଵୟା, ଆତ୍ମୀୟସ୍ଵଜନ । କାରଣ, ସେମାନଙ୍କ ବ୍ୟବହାରରୁ ବୁଝିଲି, ମାୟାମମତା ସ୍ଵାର୍ଥର ଦାସ । ସ୍ଵାର୍ଥହୀନ ହେଲେ ପିତା ପୁତ୍ରସ୍ନେହ ବିସର୍ଜନ କରିପାରନ୍ତି, ଭାଇଭଉଣୀ ଶତ୍ରୁ ହୋଇପାରନ୍ତି, ସ୍ତ୍ରୀ-ପୁତ୍ର ଛାତିରେ ଛୁରା ଭୁଷିପାରନ୍ତି, ମାତାମହୀ, ମାତୃସ୍ଵୟା ବିଷ ଉଦ୍‌ଗୀରଣ କରିପାରନ୍ତି, ଆତ୍ମୀୟସ୍ଵଜନ ପଦଦଳିତ କରିପାରନ୍ତି । ସଂସାରରେ କୌଣସି ଅଭାବ ଅନୁଭବ କରି ନଥିଲେ ସୁଦ୍ଧା ତଥାପି ମୋତେ କିଏ ଯେପରି ଅଲକ୍ଷ୍ୟରେ ଜଣାଇ ଦେଉଥିଲା - "ସଂସାରରେ ସମସ୍ତେ ସ୍ଵାର୍ଥର ଦାସ ।" କିନ୍ତୁ ପ୍ରଥମଥର ପାଇଁ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଭାଇ ଓ ମା' ମାନଙ୍କର ପରସ୍ପର ପ୍ରତି ନିଃସ୍ଵାର୍ଥପର ଭଲପାଇବା ଦେଖିଥିଲି । ସେ ଭଲପାଇବା କେବଳ ଠାକୁରଙ୍କୁ ନେଇ, ସେଥିରେ କୌଣସି ବୈଷୟିକ ସଂପର୍କ ନଥାଏ ।

ସଂପ୍ରଦାୟରେ ଭାଇ ଓ ମା' ମାନଙ୍କର ଅନୁଭୂତି ଓ ଅଭିମତ ଶୁଣିବାପାଇଁ ବହୁତ ଭଲଲାଗେ । ବହୁତ କଥା ଶିଖିବାକୁ ମିଳେ । ଗତ ବର୍ଷ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଶ୍ୟାମ ଭାଇ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ - ଗୁରୁକୃପା, ଭଗବାନଙ୍କ କୃପା ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ନିଜେ ଚେଷ୍ଟା ନକଲେ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟରେ ସିଦ୍ଧି ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ଠାକୁରଙ୍କ ମାର୍ଗରେ ନିଷ୍ଠାରେ ଚଳିବାପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ବହୁତ ଭୁଲ୍

ରହିଯାଉଛି । ଠାକୁରଙ୍କ କୃପାକୁ ଅନୁଭବ କରିପାରିବା ଭଳି ଯୋଗ୍ୟତା ମଧ୍ୟ ମୋର ନାହିଁ । ଠାକୁରଙ୍କ ପାଖରେ ପ୍ରାର୍ଥନା, ଯେପରି ତାଙ୍କଠାରେ ଦୃଢ଼ନିଷ୍ଠା, ଭକ୍ତି ଓ ବିଶ୍ୱାସ ସବୁବେଳେ ରହୁ । ଶେଷରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣରେ ମୋର ସମସ୍ତ ଦୋଷତ୍ରୁଟି ପାଇଁ କ୍ଷମା ପ୍ରାର୍ଥନା କରି, ଜ୍ଞାତସାରରେ ଓ ଅଜ୍ଞାତସାରରେ ହେଉଥିବା ଭୁଲ୍ ତ୍ରୁଟିର ପୁନରାବୃତ୍ତି ନହେବା ପାଇଁ ତାଙ୍କର ଆଶୀର୍ବାଦ ଭିକ୍ଷା କରୁଛି ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତା
ଶ୍ରୀମତୀ ସୋନିଆ ମହାନ୍ତି

ବିଶ୍ୱଶାନ୍ତି

ସେଦିନ ସକାଳେ ନରମ ଖରାରେ
ଧରା ଉଠିଥିଲା ଉଲ୍ଲସି
କାହା ଆଗମନେ ଅକାଳେ ବସନ୍ତ
ଦେଇଥିଲା ବାସ ପରଶି (୦)

କଅଁଳ ପାଖୁଡ଼ା ଢେଉ ଭାଙ୍ଗିଥିଲା
ଶତ ସୁନ୍ଦର୍ ଆଭା ବରଷି
ଶୀତଳ ନରମ ଫଗୁଣ ଫୁଲିଆ
ଓଠରେ ଅମୃତ କଳସୀ (୧)

ବିଭାବରୀ କୋଳେ ପୁଣି ଶଶୀ ଶୋଭା
ଜଗତ ମଙ୍ଗଳ ମନାସି
ବାଲ୍ୟ ଯଉବନ କୈଶୋର ଜୀବନ
ପୁଣ୍ୟକଳ ପ୍ରଭା ପ୍ରକାଶି (୨)

ତପଳା ତପଳା ନଭେ ଖେଳିଗଲା
କିଏ କହେ ହେବ ରାଜର୍ଷି
ରାଜର୍ଷି ଦେବର୍ଷି ଗୁଣାତୀତ ରୂପ
ଜାତକ ଲେଖିଲା ମହର୍ଷି (୩)

ଶଶିକଳା ପରି ଗତିଗଲା ଦିନ
ରୂପକାନ୍ତି ପ୍ରଭା ବିକଶି
ବିବାହ ବନ୍ଧନେ ବାନ୍ଧି ହୋଇଗଲା
ଚାହିଁଲେ ମାଉସୀ ପିଉସୀ (୪)

ବିଶ୍ୱଜାଗତିକ ଲୀଳାର କୁହୁକ
ପୁରିଥିଲା ପୁଣି ସରସୀ
ପ୍ରାପ୍ୟ ପୁଣି ହେଲା ଅପ୍ରାପ୍ୟ ଲାଗିଲା
ସୁଧାମୃତ ଅଧା ପରଶି (୫)

ମା ଠାକୁରାଣୀ ବିଦାୟ ବେଳାରେ
କହିଗଲେ କଥା ଭରସି
ନିହେରୁଣ୍ୟ ତପେ ନଥିଲା ମାନସ
ଅଭିଳାଷେ ଥିଲେ ମାନସୀ (୬)

ସଜଫୁଟା ମନ ମଉଲିଲା ତବ
ଘରୁ ବାହାରିଲ ବିରଷି
ସଂସାର ବିତୃଷ୍ଣ ବୁଲି ବଇରାଗୀ
ପ୍ରାଣପ୍ରିୟା ପତ୍ନୀ ପିୟସୀ (୭)

ଗିରିଝର ବନ ବନାନୀ ଗହନେ
ବିତିଲ ଜଞ୍ଜଳ ବତାସୀ
ପ୍ରାଣର ଆବେଗ ବଢ଼ାଇଲା ବେଗ
ପାଇବାକୁ ନିତ୍ୟ ସୁଧାଂଶୀ (୮)

କାଙ୍ଗଳର ବେଶେ ଘୁରି ଅବଶେଷେ
ଭକ୍ଷା ଆଗମନେ ଭକ୍ଷଣି
ପାହିଲା ରଜନୀ ପୁରିଲା ସରଣୀ
ଆଉଁଶିଲେ ଗୁରୁ ହରସି (୯)

ତନ୍ତ୍ର ଜ୍ଞାନ ଯୋଗ ସର୍ବ ସାଧନାର
ଦୁର୍ଗମ ପଥ ମନାସୀ
ସ୍ତବ ସ୍ତବ ଭେଦ ନିଗମ ଅଭେଦ
ଭେଦି ଭଭା ପୁଣି ବିକଶି (୧୦)

ବିଧିର ବିଧାନ ବିରଳ ସାଧନ
ବିଶ୍ୱ ମୁଖେ ଦେଲ ପରଶି
ବିଶ୍ୱ ଦରବାରେ ବିଶ୍ୱ ବିଜୟୀ

ଉତ୍ତାହେଲେ ଯୁବ ସନ୍ଧ୍ୟାସୀ (୧୧)

ଧର୍ମ ମହସଭା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟେ
ଉତ୍ତାହେଲେ ଯେତେ ବହୁର୍ଷି
ପାରଖ ପରଖା ନୃସିଂହ ଭାରତୀ
ପରଖ ଭାସିଲେ ଭରସି (୧୨)

ପରମହଂସତ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତ ହେଲା ପରେ
ଶେଷ ସାଧନାରେ ମନାସି
ଗଉରୀ ମା'ଙ୍କ ପ୍ରେମ ପ୍ଳାବନରେ
ପୂର୍ଣ୍ଣ କଲ ପ୍ରେମ କଳସୀ (୧୩)

ନିତ୍ୟ ଲୀଳା ଛାଡି ମଉର୍ଖ ମାନବରେ
ଅମୃତ ଦେବାକୁ ବରଷି
ଓହ୍ଲାଲ ଆସିଲ ବରାଭୟ ହସ୍ତେ
ମା' ବର ଦେଲେ ହରଷି (୧୪)

ଆହେ ବିଶ୍ୱଗୁରୁ ପ୍ରେମ କଳ୍ପତରୁ
ଦେଇଅଛ ବାଣୀ ଭରସି
ଜଗତ ଉଦ୍ଧାର ତାରଣ କାରଣ
ଭୁକ୍ତି ମୁକ୍ତି ପୂର୍ଣ୍ଣ ସରସୀ (୧୫)

ସଦ୍‌ଗୁରୁ ରୂପରେ ଜଗଦ୍‌ଗୁରୁ ତୁମେ
ନିତ୍ୟପୁର ଲୀଳା ବିଳାସୀ
ହେ ବିଶ୍ୱପିତା ହେ ପ୍ରାଣଦେବତା
ପ୍ରଣମେ ଚରଣ ପରଶି (୧୬)

ତବ ଶୁଭ ଲକ୍ଷା ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଉ ଦେବ
ବାବୁ ହେ ମିଳନ ବଂଶଣୀ
ଶାନ୍ତି ଶାନ୍ତି ବିଶ୍ୱ ଶାନ୍ତି ଫେରି ଆସୁ
ଆଶିଷ ଦିଅ ହେ ବରଷି (୧୭)

ଅଧ୍ୟାପକ ସଂଗ୍ରାମ କେଶରୀ ମଲ୍ଲିକ୍
ସତ୍‌ଶିକ୍ଷା ମନ୍ଦିର
ଭୁବନେଶ୍ୱର

ଭଲ ପାଇବାର ପାତ ଅଯୋଗ୍ୟ ବା ହୀନ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଅପର ପକ୍ଷର ଭଲପାଇବାର ଜୋରରେ ତାର ମଧ୍ୟ ଭକ୍ତର୍ଷି ହୋଇଯାଏ । ଭଲ ପାଇଲେ ଯେପରି ଚିତ୍ତର ଭକ୍ତର୍ଷି ହୁଏ, ଭଲପାଇବା ପାଇଲେ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ଚିତ୍ତର ଭକ୍ତର୍ଷି ହୋଇଯାଏ । ଖାଣ୍ଡିପ୍ରେମ ବା ଭଲପାଇବା ପାଇବା ମଧ୍ୟ ବହୁ ସୌଭାଗ୍ୟର କଥା । ମୁଁ ଏହି ଭଲପାଇବାର କଥା ହିଁ ପ୍ରଚାର କରିବାକୁ ଚାହେଁ । ମୋ ଶିଷ୍ୟ-ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ସାଧନ ଭଜନ କରି କେହି କିଛି ପାଇନାହାନ୍ତି, ଯାହା କିଛି ପାଇଛନ୍ତି ବା ପାଉଛନ୍ତି, ମୋତେ ଭଲପାଇ । ସୁତରାଂ ଭଲପାଇବା ହିଁ ଅସଲ । ତୁମେମାନେ ମୋତେ ଭଲପାଇବାକୁ ଅଭ୍ୟାସ କର, ସେଥିରେ ହିଁ ତୁମମାନଙ୍କର ସବୁ ହେବ ।

-- ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁର

ସାଧକଙ୍କର ଜାତବ୍ୟ ବିଷୟ

ସାଧକମାନେ ମନେ ରଖିବେ ଯେ ଜ୍ଞାନ ବିହୀନ କର୍ମ ଓ ବିଚାର ବିହୀନ ଆଚାର ବନ୍ଧନର କାରଣ । ପ୍ରବୃତ୍ତିର ନିବୃତ୍ତି ହିଁ ଯୋଗ । ପ୍ରବୃତ୍ତିକୁ ନିବୃତ୍ତି ଆଡ଼କୁ ଆଣିବା ପାଇଁ ଦୁଃଖତାପ ଭୋଗ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ । ଉପାସନା ଓ ଧ୍ୟାନାଦି କିନ୍ତୁ ତପସ୍ୟା କହନ୍ତି । ତପସ୍ୟା ଦ୍ଵାରା ଶରୀର, ମନ ଏବଂ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ବଶୀଭୂତ ହୁଅନ୍ତି । ନିଜର ସ୍ଵାଭାବିକ ପ୍ରକୃତି, କାମଭୋଗ ବାସନା, ନିଜ ସ୍ଵାର୍ଥଭାବ ପ୍ରତି ବିରକ୍ତ ହୋଇ ଭଗବତ୍ ବାସନା ପ୍ରତି ଅନୁରାଗ ଜାତ ହେଲେ ତାହାକୁ ବୈରାଗ୍ୟ କୁହନ୍ତି । ସାଧକମାନେ ନିଜର ସାଧନା ପାଇଁ ସକାଳ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ରଖିବେ । ଅବଶିଷ୍ଟ ସମୟରେ କେବଳ ବିଷୟ ଚିନ୍ତା ନକରି ଭଗବତ୍ ସ୍ମରଣ ମନନ କରିବେ ।

ସାଧାରଣତଃ ମାନବ ତାର ପୂର୍ବ ସଂସ୍କାର ଅନୁଯାୟୀ ଗତାନୁଗତିକ ଭାବରେ ଚଳିବାକୁ ସୁଖପାଏ । କିନ୍ତୁ ଗୁରୁ ମହାପୁରୁଷମାନେ ଜୀବର ସେହି କୁସଂସ୍କାର ନାଶ କରିବା ପାଇଁ ବିଧି ନିଷେଧ କଲେ ସେମାନେ ଗୁରୁଙ୍କ କଥା ନ ମାନିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ନିଦ୍ରାସୁଖ ଭଙ୍ଗ କରୁଥିବା ଉପଦେଶଗୁଡ଼ିକ ମାନନ୍ତି ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଯାହା ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରକୃତି ବା ସଂସ୍କାରକୁ ସୁହାଏ କେବଳ ତାହା ପାଳନ କରନ୍ତି । କୁସଂସ୍କାର, ପାର୍ଥବ ଜିନିଷ ପ୍ରତି ମମତା ଓ ‘ମୁଁ’ ‘ମୋର’ ଭାବ ସମସ୍ତ ଦୁଃଖର ମୂଳ କାରଣ । ତେଣୁ ବିଦ୍ୟାରୂପ କୁଠାରକୁ ସତ୍‌ସଂସ୍କାର ରୂପ ପଥରେ ଘଷି ଶାଣିତ କରି ତଦ୍ଵାରା ଅଜ୍ଞାନରୂପକ ବୃକ୍ଷକୁ ଛେଦନ କରିବା ଉଚିତ୍ । ମମତା ଦୂର ହେଲେ ପ୍ରଜ୍ଞାଶକ୍ତି ବଢ଼େ । ଜ୍ଞାନ ହେଲେ ଭଗବତ୍ ଅନୁରାଗ ବଢ଼େ । ସୁତରାଂ, ଜ୍ଞାନ ଦ୍ଵାରା ବୈରାଗ୍ୟ ଜାତ ହୁଏ ଓ ବୈରାଗ୍ୟ ଦ୍ଵାରା ଜ୍ଞାନ ଲାଭ ହୁଏ । ସୁତରାଂ, ଆତ୍ମା ଦ୍ଵାରାହିଁ ଆତ୍ମାର ଉଦ୍ଧାର କାର୍ଯ୍ୟ ହୁଏ । ପ୍ରାଣାୟାମ ଦ୍ଵାରା ଅନ୍ତରର ବିବିଧ ଦୋଷ, ପ୍ରତ୍ୟାହାର ଦ୍ଵାରା ଆସକ୍ତି ଓ ପାପ ଧାରଣା ଏବଂ ଧ୍ୟାନ ଦ୍ଵାରା ଦେହାତ୍ମବୋଧ ଦୂର ହୋଇଥାଏ । କର୍ମ ଭିତରେ ଥାଇ ସିଦ୍ଧମନ୍ତ୍ର ଜପ ଓ ଭଗବତ୍ ଧ୍ୟାନ ଦ୍ଵାରା ମମତା ଓ ଆସକ୍ତି ନାଶ ହେଲେ ଆତ୍ମଜ୍ଞାନ ଲାଭ ହୋଇଥାଏ ।

ମନ ସର୍ବଦା ଚଞ୍ଚଳ । କାମନା ବାସନା ଥିବାରୁ ମନ ଚଞ୍ଚଳ ହୁଏ । ଗୁରୁଙ୍କୁ ଧ୍ୟାନ କଲେ ମନରୁ ଚଞ୍ଚଳତା ଦୂର ହୁଏ । ସାଧନା ଦ୍ଵାରା ଚିତ୍ତକୁ ଶୁଦ୍ଧ କଲେ ସ୍ଵୟଂ ଗୁରୁଦେବ ଭକ୍ତଙ୍କ ନିକଟରେ ଉପସ୍ଥିତ ହୁଅନ୍ତି । ଧ୍ୟାନ ଯୋଗ ବ୍ୟତୀତ କେବଳ ବାହ୍ୟ ପୂଜା ଦ୍ଵାରା କେବେହେଲେ ଭଗବତ୍ ଦର୍ଶନ ସମ୍ଭବ ହୁଏ ନାହିଁ । ସ୍ଵାଧ୍ୟାୟ, ଗୁରୁଚିନ୍ତା, ତପସ୍ୟା, ଧ୍ୟାନ ଓ ଭଗବତ୍ ଅନୁରାଗ ଏହି ଗୁଡ଼ିକ ସାଧକଙ୍କର ଶ୍ରେଷ୍ଠ କର୍ମ ।

ଠାକୁରଙ୍କ ସମୀପରେ ସର୍ବଦା ମନ ରଖିବାର ନାମ ଉପାସନା । ଉପାସନା ତିନି ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ, ୧) କର୍ମମୂଳକ ଉପାସନା, ୨) ବାସନା ବା ମନୋମୂଳକ ଉପାସନା, ୩) ବୁଦ୍ଧି ବା ଚିନ୍ତାମୂଳକ ଉପାସନା । ଜପ, ପୂଜା, ଯଜ୍ଞ, ସେବା, ବନ୍ଧନା ଓ କୀର୍ତ୍ତନାଦି କର୍ମମୂଳକ ଉପାସନା । ଷ୍ଟବ, ସ୍ତୁତି, ପ୍ରାର୍ଥନା, ସ୍ମରଣ ମନନ ଓ ଆତ୍ମ ନିବେଦନ ମନୋମୂଳକ ଉପାସନା । ଧ୍ୟାନ, ଜ୍ଞାନ ଓ ଯୋଗ ଚିନ୍ତାମୂଳକ ବା ବୁଦ୍ଧିମୂଳକ ଉପାସନା । କର୍ମମୂଳକ ଉପାସନା ଅପେକ୍ଷା ମନୋମୂଳକ ଉପାସନା ଓ ମନୋମୂଳକ ଉପାସନା ଅପେକ୍ଷା ବୁଦ୍ଧିମୂଳକ ଉପାସନା ଶ୍ରେଷ୍ଠ । କର୍ମମୂଳକ ଉପାସନାରେ ଚିତ୍ତ ଚଞ୍ଚଳ ହୁଏ । ବିଷୟାସକ୍ତି ଅହଂଭାବ ଓ ଚିତ୍ତବିକ୍ଷେପ ପୂଜାଯଜ୍ଞ ଇତ୍ୟାଦି କର୍ମମୂଳକ ଉପାସନାରେ ହୋଇଥାଏ । ତେଣୁ ପୂଜାଯଜ୍ଞଠାରୁ ଷ୍ଟବ, ସ୍ତୁତି ଶ୍ରେଷ୍ଠ । କର୍ମ ଉପାସନାଠାରୁ ସ୍ଵାଧ୍ୟାୟ, ଚିନ୍ତା ଓ ସ୍ମରଣ ମନନ ଶ୍ରେଷ୍ଠ । ଏଥିପାଇଁ ଲୟଯୋଗ ବା ଧ୍ୟାନ ସବୁଠାରୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠତମ ଉପାସନା ।

ଶିଷ୍ୟଙ୍କ ଭିତରେ ଯାହା ଭଲଗୁଣ ଥାଏ ଗୁରୁ ସେଥିରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ ନ କରି ଖରାପ ଗୁଣଗୁଡ଼ିକ ସଂଶୋଧନ କରନ୍ତି । ଶିଷ୍ୟମାନେ ଗୁରୁଙ୍କର କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟକୁ ଦୋଷ ବୋଲି ମନେ କରିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ । ଗୁରୁଙ୍କର ଅବମାନନା କଲେ ଶିଷ୍ୟ ନର୍କରେ ପଡ଼ିତ ହୁଅନ୍ତି । ଯେଉଁମାନେ ଗୁରୁଙ୍କର ବାଧ୍ୟ ଅନୁଗତ, ସେମାନଙ୍କ ଭିତରେ ସହଜରେ ଗୁରୁଙ୍କର ଶକ୍ତି ସମ୍ଭାରିତ ହୋଇଥାଏ । ଗୁରୁଙ୍କଠାରୁ ଜ୍ଞାନ ଲାଭ କରିବାକୁ ହେଲେ ପରିପ୍ରଣ କରି ଜ୍ଞାନଲାଭ କରାଯାଏ । ଉପଯାଚକ ହୋଇ ଗୁରୁ ଉପଦେଶ ଦିଅନ୍ତି ନାହିଁ ।

ସାଧକମାନେ ସୁଖଲାଭ ପାଇଁ ଭଗବାନଙ୍କ ପାଖରେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ । କାରଣ ସୁଖ ପାଇବାକୁ ଇଚ୍ଛା କଲେ ଦୁଃଖ ଆସେ । କିନ୍ତୁ ଜ୍ଞାନଲାଭ ହେଲେ ଚିତ୍ତସ୍ଥାୟ ଲାଭ ହୁଏ । ଜ୍ଞାନରୁ ଯେଉଁ ଆନନ୍ଦ ତାହାର କ୍ଷୟ ନାହିଁ । ମାନବ ନିଜ ପ୍ରକୃତିକୁ ସଂଶୋଧନ କରି ବା ଜୟ କରି ତାହାକୁ ପରମ ପୁରୁଷଙ୍କଠାରେ ଲୟ କରିବାକୁ ଯୋଗ କହନ୍ତି । ପ୍ରକୃତି ବା ସ୍ଵଭାବ ଅଜ୍ଞାନତାର ଘନୀଭୂତ ବିଗ୍ରହ । ସେହି ପ୍ରକୃତି କେବଳ ବିଶୁଦ୍ଧ ଆତ୍ମଜ୍ଞାନ ବା ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଉପଦେଶାବଳୀର ଆଲୋଚନା ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କାହିଁରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୁଏ ନାହିଁ ।

କିନ୍ତୁ ସେହି ଉପଦେଶକୁ ପ୍ରକୃତି କେବେହେଲେ ଗ୍ରହଣ କରେନାହିଁ । ନିଜର ଶତ୍ରୁକୁ କେହି କେବେହେଲେ ଆଦରରେ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ତେଣୁ ସାଧକମାନେ ସତ୍‌ସଙ୍ଗ କରି ସତ୍‌ଶାସ୍ତ୍ର ଆଲୋଚନା ଦ୍ୱାରା ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ମହିମା ବୁଝିବେ । ତାପରେ ତାଙ୍କ ଚରଣରେ ପ୍ରକୃତି ବା ସ୍ୱଭାବକୁ ସମର୍ପଣ କରିବେ । ତାଙ୍କରି ଆଦେଶ ପାଳନ କଲେ ସହଜରେ ସେହି ପ୍ରକୃତି, ପୁରୁଷଙ୍କ ଆଦେଶ ବା ଶ୍ରୀ ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଆଦେଶରେ ପରିଗୁଳିତ ହୋଇ ପରାପ୍ରକୃତିରେ ପରିଣତ ହୋଇଯିବ ଏବଂ ସାଧକ ଆତ୍ମଜ୍ଞାନ ଲାଭ କରିବେ ।

ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ଶରଣ ଗ୍ରହଣ ବ୍ୟତୀତ ସାଧକ ନିଜ ପ୍ରକୃତି ବଶରେ ଚଳି ସେହି ପ୍ରକୃତିକୁ ବଶୀଭୂତ କରିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । କାରଣ ଯାହାର ପ୍ରକୃତି ସେ ତାର ଅଧିନ ହୋଇ ଚଳନ୍ତି । ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କେହି ପ୍ରକୃତି ସଂଶୋଧନ ନିମିତ୍ତ ଉପଦେଶ ଦେଲେ ମାନବ ତାହା ଗ୍ରହଣ କରେ ନାହିଁ । ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ପ୍ରତି ଶ୍ରଦ୍ଧା, ବିଶ୍ୱାସ ଜାତ ହେଲେ ତାଙ୍କ କୃପାରୁ ସାଧକଙ୍କର ଅନ୍ତଃପ୍ରକୃତି ସଂଶୋଧନ ହୋଇଥାଏ । ମନୋଭାବ, ବାସନା, ଚିନ୍ତା, ସଂସ୍କାର, ମୋହ, ଅଜ୍ଞାନତା, ଭ୍ରାନ୍ତ ଧାରଣା ଓ ସଂସ୍କାରମୁକ୍ତ ବୁଦ୍ଧିକୁ ହିଁ ଅନ୍ତଃପ୍ରକୃତି କହନ୍ତି ଏବଂ ଗୁରୁଶକ୍ତି ମନବୁଦ୍ଧି ଚିତ୍ତକୁ ସଂଶୋଧନ କରନ୍ତି । ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ପରିଗୁଳିତ ହୋଇ ଜ୍ଞାନ ଆଲୋଚନା, ଶ୍ରବଣ ମନନ ଦ୍ୱାରା ଅନ୍ତଃପ୍ରକୃତିକୁ ଜୟ କରିହୁଏ । ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ଉପଦେଶାବଳୀରୁପ ଜ୍ଞାନାଗ୍ନି ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକୃତିରୁପ କାଠ ଦଗ୍ଧଭୂତ ହୋଇଥାଏ । ସୁତରାଂ ସାଧକମାନେ ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଶରଣ ଗ୍ରହଣ କରି ବିବେକରୂପୀ ଗୁରୁଙ୍କ ବଳରେ ବଳୀୟାନ ହୋଇ ନିଜର ବାହ୍ୟପ୍ରକୃତି ଓ ଅନ୍ତଃପ୍ରକୃତିକୁ ଜୟ କରିବେ ବା ସଂଶୋଧନ କରିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା ନିରତ ହେବେ ।

ସଦ୍‌ଗୁରୁ ନିତ୍ୟ ବର୍ତ୍ତମାନ । ସେହି ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ପ୍ରତି ଶ୍ରଦ୍ଧା, ଭକ୍ତି ଓ ବିଶ୍ୱାସ ନ ଥିଲେ ମହାଦୁଃଖଦାୟକ ପୂର୍ବ ପ୍ରକୃତି କବଳରୁ ସାଧକମାନେ କେବେହେଲେ ମୁକ୍ତିଲାଭ କରିପାରିବେ ନାହିଁ । ମୁକ୍ତି ଅର୍ଥ ପ୍ରକୃତିର କରାଳ କବଳରୁ ମୁକ୍ତିଲାଭ । ପ୍ରଥମେ ଜ୍ଞାନ ଲାଭ କରି ନିତ୍ୟାନିତ୍ୟ ବିବେକ ବିଚାର ଦ୍ୱାରା ଚରିତ୍ର ଶୁଦ୍ଧ ହୁଏ । ନିଜର ସ୍ୱଭାବ ବା ପ୍ରକୃତିକୁ ଚରିତ୍ର କୁହାଯାଏ । ସେହି ଚରିତ୍ର, ଜ୍ଞାନ ଦ୍ୱାରା ଗଠନ କରିବାକୁ ହେବ । ସାଧକମାନେ ଜାଣିବା ଉଚିତ୍ ଯେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଜଗତ ବା ଦେବତା କିମ୍ବା ଶ୍ରୀ ଗୁରୁଭଗବାନଙ୍କୁ ଛୁଇଁନଷ୍ଟ ଦ୍ୱାରା ଦର୍ଶନ କରିହୁଏ ନାହିଁ । ଜ୍ଞାନଚକ୍ଷୁ ଦ୍ୱାରା ସେ ଦୃଷ୍ଟି ଗୋଚର ହୁଅନ୍ତି । ମନଦେଇ ଗୁରୁଙ୍କୁ ଡାକିଲେ ତନ୍ମୟତା ଆସିବ । ତନ୍ମୟତା ଆସିଲେ ଜ୍ଞାନଚକ୍ଷୁ ବା ଭାବନେତ୍ର ଲାଭ ହେବ ।

ସାଧକମାନେ ଅଯଥା ବାକ୍ୟବ୍ୟୟ କରିବେ ନାହିଁ । ସାଧାରଣ ମାନବଙ୍କର କାମ, ରାଗ ଓ ମମତା ଶକ୍ତି ପ୍ରଭାବରେ ପତି ମୋହଭାନ୍ତିରେ ଚିନ୍ତା, ବାକ୍ୟ, କର୍ମରେ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ରହୁନାହିଁ । ଏଥିପାଇଁ ନିର୍ଜନରେ ଉପାସନା କରିବା ଉଚିତ୍ । ଅଧିକାଂଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ କଥା ନ କହି ମୌନ ରହିବା ଭଲ । ମୌନ ବ୍ୟାଖ୍ୟାନ ଦ୍ୱାରା ସାଧକଙ୍କର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ମନରେ ତାହାର କ୍ରିୟା ସାଧୁତ ହୋଇଥାଏ । ଏହିକାରଣରୁ ସାଧୁମାନେ ମୌନତା ଅବଲମ୍ବନ ପୂର୍ବକ ଭଗବତ ଚିନ୍ତା ସାହାଯ୍ୟରେ ଜଗତ ସହିତ ଭାବର ଆଦାନ ପ୍ରଦାନ କରିଥାନ୍ତି । ବାକ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ସାଧକଙ୍କର ଯେତେ ଶକ୍ତି କ୍ଷୟ ହୁଏ ଅନ୍ୟ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟରେ ସେତେ ଶକ୍ତି କ୍ଷୟ ହୁଏନାହିଁ ।

ଜୀବନରେ ଦୁଃଖ, ଦାରିଦ୍ର୍ୟ, ଯାତନାଦି ଥିଲେ ବୁଝିବ ଯେ ତୁମମନରେ, କର୍ମରେ, ସ୍ୱଭାବରେ ଅଥବା ଅଭ୍ୟାସରେ କିଛି ପାପ ରହିଯାଇଛି । ସେହି ପାପ ଅଭ୍ୟାସରୁ ନିଜକୁ ମୁକ୍ତ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବ । ଜଣେ ନିଜର ଦୋଷ ତୁଟି କେବେହେଲେ ଦେଖି ପାରେନି । ପ୍ରକୃତି ହିଁ ପାପର କର୍ତ୍ତା । ସେହି ପ୍ରକୃତି କେବେହେଁ ନିଜକୁ ସଂଶୋଧନ କରିପାରେନି । ତେଣୁ ବିବେକ ବୁଦ୍ଧି ଏବଂ ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କ ଶରଣ ଗ୍ରହଣ କରି ତାଙ୍କ ଉପଦେଶ ଅନୁସାରେ ନିଜ ପ୍ରକୃତିକୁ ସଂଶୋଧନ କରିବ । ବିବେକ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକୃତିର ଦୁଷ୍ଟ ହୋଇପାରିଲେ ପ୍ରକୃତି ସହଜରେ ସଂଶୋଧିତ ହୋଇପାରିବ । ସାଧୁସଙ୍ଗ, ଗୁରୁସେବା, ନାମଭଜନ, ଭଗବତକଥା ସ୍ମରଣ ମନନ କୀର୍ତ୍ତନ ଓ ଗୁରୁଗୃହବାସ କରିବ । ଫଳରେ ପାପର ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ ହୋଇଥାଏ ।

ସଂସାର ବର୍ତ୍ତମାନ ଯୁଗରେ କୁଟିଳ ପଥ ଦେଇ ଗତି କରୁଛି । ଲୋକମାନେ ମିଥ୍ୟା, ପ୍ରବଞ୍ଚନା, କପଟତା ଓ ପରସ୍ପାଦହରଣ ଦ୍ୱାରା ବର୍ତ୍ତମାନ ସମାଜରେ ଗଣ୍ୟମାନ୍ୟ ବୋଲାଉଛନ୍ତି । ସତ୍ୟ, ନ୍ୟାୟ, ତ୍ୟାଗ, ସଂଯମ, ସରଳତା, ସୁଖପାଇବା ଇତ୍ୟାଦି ସମାଜରୁ ଦୂରେଇ ଯାଇଛି । ସମସ୍ତେ ସର୍ବନାଶ ପଥରେ ଆଗେଇ ଚାଲିଛନ୍ତି । ଲୋକଙ୍କର ଅତିରିକ୍ତ ଭୋଗଲାଳସା ବୃଦ୍ଧି ପାଉଛି । ମନୁଷ୍ୟ ନିଜ ଦୋଷ ଅନ୍ୟଉପରେ ଲଦିଦେଇ ଅନ୍ୟକୁ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିବାକୁ ସୁଖ ପାଉଛି । ଅଧର୍ମକୁ ଧର୍ମ, କୃତ୍ରିମକୁ ଶିକ୍ଷା କୁହାଯାଉଛି । ଏପରି ଆତ୍ମବିକଳ ସଂସାରରେ ଏକମାତ୍ର ଗୁରୁଦେବଙ୍କୁ ଗୃହର କର୍ତ୍ତା ଜ୍ଞାନ କରି ତାଙ୍କର ଆସନ ସ୍ଥାପନ କରି ତାଙ୍କରି ଆଦେଶ ଅନୁସାରେ ପରିଗୁଳିତ ହେବା ଉଚିତ୍ ।

ଜୀବ ସ୍ୱରୂପତ୍ୱ ହୋଇ ପ୍ରକୃତିର ଭାବାପନ୍ନ ହେଉଛି । କର୍ମ ହିଁ ପ୍ରକୃତି ସ୍ୱରୂପ । ଜ୍ଞାନ ହିଁ ଆତ୍ମା ସ୍ୱରୂପ । ଜ୍ଞାନ ଦ୍ୱାରା ଆତ୍ମାର ବିକାଶ ସାଧିତ ହୋଇଥାଏ । ଇନ୍ଦ୍ରିୟସୁଖ ପାଇଁ ଆମେ ଯେଉଁ କର୍ମ କରୁ ତାହା ଦ୍ୱାରା ନିଜର ପ୍ରକୃତିକୁ ତୁଚ୍ଛ କରୁ । ବାସନା ମୂଳକ କର୍ମ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକୃତି ପୁଷ୍ଟି ଲାଭ କରେ । ଜ୍ଞାନ ଆତ୍ମାର ଅଂଶ । ତେଣୁ ଜ୍ଞାନ ଆଲୋଚନା କଲେ ଆତ୍ମାର ଉନ୍ନତି ସାଧିତ ହୋଇଥାଏ ।

ଯୋଗକ୍ରିୟା ସମୟରେ କେବେହେଲେ ଫଳପ୍ରାପ୍ତି ଆଶା ରଖିବନି କିମ୍ବା ଅଧିକାରୀ ହେବ ନାହିଁ । ଅନିୟମିତ ଯୋଗକ୍ରିୟା କରିବା ଉଚିତ ନିହେଁ । ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟରେ ନୀତିନିୟମ ପାଳନ ପୂର୍ବକ ଅଭ୍ୟାସ କରିବା ଉଚିତ୍ । ଚକ୍ରଜାଳ କିମ୍ବା ଆକାଶ୍ୟ ପ୍ରକାଶ କରିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ । ଏ ଦୁହେଁ ରଜ ଓ ତମ ଗୁଣର ଲକ୍ଷଣ । ସୁତରାଂ ନିୟମିତ କ୍ରିୟା ଅଭ୍ୟାସ କରିବ । ଗୁରୁଙ୍କ ଶରଣ ଗହଣ କଲେ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ୟ ଦେବାଦେବୀ ସାଧୁ ମହାପୁରୁଷଙ୍କୁ ଅକପଟ ଭାବରେ ଭକ୍ତି କରିବ; ଶୁଦ୍ଧା ପ୍ରୀତି କରିବ । ସମସ୍ତ ଦେବତା, ରକ୍ଷି, ପିତୃଗଣ ଆମର ମନ ବୁଦ୍ଧିକୁ ଭଗବତ୍ ପଦରେ ରଖିବାରେ ସହାୟକ ହୁଅନ୍ତି । ମହାପୁରୁଷ, ଦେବତାଙ୍କଠାରୁ ଗୁରୁ ଶେଷ । ତଥାପି ଦେବତା ଓ ଅନ୍ୟ ମହାପୁରୁଷମାନଙ୍କୁ ଶୁଦ୍ଧା ଭକ୍ତି କରିବ ।

ସାଧକମାନେ ସଂଯମ ସାଧନା କରିବେ । ଭୋଗ ସୁଖ କ୍ଷଣିକ । ତାହାର ପରିଣାମ ଦୁଃଖ । କିନ୍ତୁ ସଂଯମରେ ସବୁ ଅବସ୍ଥାରେ ସୁଖ । ଭୋଗ ସୁଖ ଇନ୍ଦ୍ରିୟମାନେ ଗହଣ କରି ଆତ୍ମାକୁ ଦିଅନ୍ତି । ସଂଯମ ସୁଖ ଆତ୍ମା ଅନୁଭବ କରି ଇନ୍ଦ୍ରିୟମାନଙ୍କୁ ଦିଏ । ଭୋଗ ସୁଖ ବାହାରେ ଆନନ୍ଦ ଦିଏ । ସଂଯମ ସୁଖ ଅନ୍ତରରେ ଆନନ୍ଦ ଦିଏ । ତ୍ୟାଗ ସଂଯମ ପଥରେ ଚଳିବାକୁ ଗୁରୁ ଉପଦେଶ ଦିଅନ୍ତି । ଶିଷ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଶାସନ କରି ଗତିବା ଗୁରୁଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ । ଶିଷ୍ୟମାନେ ଶାସନ ଦ୍ୱାରା ଶୁଦ୍ଧ ହୁଅନ୍ତି । ଶିଷ୍ୟମାନଙ୍କ ପ୍ରବୃତ୍ତିକୁ ନିବୃତ୍ତି ପଥରେ ପରିଗୁଳିତ କରିବା ଗୁରୁଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ।

ତ୍ୟାଗ ହିଁ ସତ୍ୟ ସ୍ୱରୂପ, ଭୋଗପଥ ରଜଃ ସ୍ୱରୂପ ଓ ବୈଷୟିକ ଅଭାବ ତମୋସ୍ୱରୂପ । ତେଣୁ ପ୍ରଥମେ ବୈଷୟିକ ଅଭାବକୁ ପୁରଣ କରିସାରି ତାପରେ ବୈଷୟିକ ଭାବକୁ ତ୍ୟାଗ କରିବ । ଯାହାର କିଛି ନାହିଁ ସେ କଣ ବା ତ୍ୟାଗ କରିବ ? ତେଣୁ ଠାକୁର କହିଛନ୍ତି ପ୍ରଥମେ ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ହୁଅ । କାରଣ ଗୃହସ୍ଥମାନଙ୍କର ଧର୍ମକୁ ଭୟ ଥାଏ । ତେଣୁ ପ୍ରଥମେ ନିଜର ଅଭାବ ମେଣ୍ଟାଇ ସାରି ତାପରେ ଧର୍ମ ସାଧନ କରିବ । ଭିତରେ ଭଗବାନଙ୍କୁ ସ୍ମରଣ କରି ବାହାରେ ବଳ, ବୀର୍ଯ୍ୟ, ସାହସ, ଉଦ୍ୟମ ନେଇ ଅଭାବ ପୁରଣ ନିମିତ୍ତ କର୍ମ କରିବ । ଭୋଗ ସମୁଦରେ ବୁଡି ରହିଲେ ମଧ୍ୟ ଦେହରେ ଜଳ ଝର୍ଣ୍ଣ କରିବ ନାହିଁ । ଭୋଗ ବିଳାସକୁ ତ୍ୟାଗ କରି ବିଷୟ ଭୋଗ କରିବ । ନିଜ ବୁଦ୍ଧିକୁ ଶୁଦ୍ଧ, ସରଳ ଏବଂ ଅକପଟ କରି ଗଠନ କରିବ । ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନରେ କୃତନୀତି ଅବଲମ୍ବନ କଲେ ବୁଦ୍ଧି ଜଟିଳ ହୋଇଯାଏ ।

ଭଗବାନଙ୍କୁ ଉପଲବ୍ଧ କରିବା ପାଇଁ ଯେଉଁ ସାଧନା ଅଭ୍ୟାସ କରାଯାଏ ତାହା ଗୁରୁ ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ- ଅଭ୍ୟାସ, ଜ୍ଞାନ, ଧ୍ୟାନ ଓ ତ୍ୟାଗ । ଅଭ୍ୟାସକୁ କର୍ମଯୋଗ, ଜ୍ଞାନକୁ ଜ୍ଞାନଯୋଗ, ଧ୍ୟାନକୁ ରାଜଯୋଗ ଓ ତ୍ୟାଗକୁ ଭକ୍ତିଯୋଗ କହନ୍ତି । ଦେହ, ମନ, ପ୍ରାଣ ଓ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ମାନଙ୍କୁ ଶ୍ରୀ ଭଗବାନଙ୍କ କର୍ମରେ ନିଯୁକ୍ତ କରିବା ନିମିତ୍ତ ଅଭ୍ୟାସ କରିବ । ମନ ଦ୍ୱାରା ଆତ୍ମସ୍ୱରୂପ ଚିନ୍ତା କରିବା, ବିଗୁର କରିବା ଓ ସ୍ମରଣ ମନନକୁ ଜ୍ଞାନଯୋଗ କୁହାଯାଏ । ମନକୁ ସ୍ଥିର ଭାବରେ ଶ୍ରୀଗୁରୁ ଭଗବାନଙ୍କ ଧ୍ୟାନରେ ଯୁକ୍ତ ରଖିବାକୁ ଧ୍ୟାନଯୋଗ ବା ରାଜଯୋଗ କହନ୍ତି । ଅହଂତ୍ୱ, ଅଭିମାନ, ଜୀବଭାବ, କର୍ମଭାବ ଓ ସର୍ବବିଧି କର୍ମଫଳକୁ ତ୍ୟାଗ କରି ଭଗବତ୍ ଭାବାପନ୍ନ ହେବାକୁ ଭକ୍ତିଯୋଗ କହନ୍ତି । ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଆଶ୍ରିତମାନେ ତାଙ୍କ ଇଚ୍ଛାକୁ ରୂପ ଦେବାପାଇଁ କର୍ମ କରିବା ଉଚିତ୍ । ଗୁରୁଦେବ ଆମ ଅନ୍ତରରେ ଆତ୍ମସ୍ୱରୂପରେ ନିତ୍ୟ ବିଦ୍ୟମାନ । ଇଚ୍ଛାଶକ୍ତି ବୃଦ୍ଧି ପାଇଲେ ସମସ୍ତ ବାଧାବିଘ୍ନ ଦୂର ହେବ । ନିଜର ବିବେକ ଦ୍ୱାରା ପରିଗୁଳିତ ହୋଇ ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ନିମିତ୍ତ କର୍ମ କଲେ ତାହା ପୁଣ୍ୟ ହୁଏ । କିନ୍ତୁ ନିଜ ବାସନା ଚରିତାର୍ଥ କରିବାକୁ ଯେଉଁ କର୍ମ କରାଯାଏ, ତାହା ଯଦି ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର କ୍ଷତି କରେ, ତେବେ ତାହା ପାପ ।

କାର୍ଯ୍ୟ କଲେ ମାନସିକ ଶକ୍ତି ବୃଦ୍ଧି ପାଏ । କିନ୍ତୁ ମାନସିକ ଉଦ୍ବେଗ, ଅଶାନ୍ତି ଦ୍ୱାରା ଶାରୀରିକ ଓ ମାନସିକ ଉଭୟ ଶକ୍ତି କ୍ଷୟ ହୁଏ । ତେଣୁ ମନରେ କେବେହେଲେ ଉଦ୍ବେଗକୁ ସ୍ଥାନ ଦେବ ନାହିଁ । ଯେତେବେଳେ ଉଦ୍ବେଗ, ଅଶାନ୍ତି ଆସିବ ସେତେବେଳେ ଗୁରୁଙ୍କୁ ସ୍ମରଣ କରିବ । ସଦଗ୍ରହ ପାଠ କରିବ । ସ୍ୱରୂପ ଚିନ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଉଦ୍ବେଗ ଅଶାନ୍ତିକୁ ଦୂର କରିବ । ମନରେ ଦୃଢ଼ ଧାରଣା ପୋଷଣ କରିବ ଯେ ଆମର ଅଶାନ୍ତି ଉଦ୍ବେଗ ନାହିଁ । ଏହାସବୁ ଆମ ମନର ବୃଦ୍ଧି । “ମୁଁ ଦେହ ନୁହେଁ । କ୍ଷୁଧା, ତୃଷ୍ଣା, ଉଦ୍ବେଗ ଏସବୁ ମନର । ମନରେ ଏହା ଉଦୟ ହେବା ସ୍ୱାଭାବିକ । ରୋଗ, ଶୋକ, ହର୍ଷ ଓ ବିଷାଦ ଦେହର କ୍ରିୟା, ମୋର ନୁହେଁ ।” ସମସ୍ତ ଦୁଃଖ ଶୋକକୁ ତାଙ୍କରି ଦାନ ବୋଲି ଭାବିବ ।

ଧ୍ୟାନ ଦ୍ଵାରା ମାନସିକ ଶକ୍ତି ବଢ଼େ । ଧ୍ୟାନ ସାହାଯ୍ୟରେ ଚିନ୍ତା ଶକ୍ତି ବଢ଼ିଲେ ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ପ୍ରଚ୍ଛନ୍ନ ଆତ୍ମାଶକ୍ତିର ଆଂଶିକ ବିକାଶ ଘଟେ । ଏହା ଫଳରେ ମନରେ ଧାରଣା ଆସେ ଯେ- ମୁଁ ଦୁର୍ବଳ ନୁହେଁ, ଭୀରୁ ନୁହେଁ, ମୁଁ ପରମ ପିତାଙ୍କ ସନ୍ତାନ । ମୋ ଭିତରେ ଅନନ୍ତ ଶକ୍ତି ଅଛି । ମୋ ଚିତ୍ତ ଓ ଆଧାର ବା ଦେହ ଶୁଦ୍ଧ ହେଲେ ସବୁ ଶକ୍ତି ପ୍ରକଟିତ ହେବେ ।

ସୁତରାଂ ସାଧକମାନେ ନିୟମିତ ଅଭ୍ୟାସ ପ୍ରତି ବିଶେଷ ଦୃଷ୍ଟି ଦେବେ । ପାଞ୍ଚ ମିନିଟ୍‌ରୁ ଆରମ୍ଭକରି ଅଧ୍ୟୟନରେ କାର୍ଯ୍ୟଶେଷ କରିବେ । ଗୋଟିଏ ଦିନ ଅଭ୍ୟାସ ବନ୍ଦ ରଖିଲେ ଯେଉଁ କ୍ଷତି ହେବ ତାହା ପୂରଣ କରିବକୁ ୪/୫ ଦିନ ଲାଗିଯିବ । ଅଭ୍ୟାସରେ ସିଦ୍ଧ ହେବାପରେ ଦିନେ ଦୁଇଦିନ ବନ୍ଦ ରହିଲେ କ୍ଷତି ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ପ୍ରାଥମିକ ଅବସ୍ଥାରେ ନୀତି ନିୟମ ଠିକ୍ ଠିକ୍ ପାଳନ କରି ପ୍ରତ୍ୟହ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟରେ କିଛି କ୍ଷଣ ପାଇଁ ଧ୍ୟାନ ନିରତ ହେବା ଉଚିତ୍ । ଯେପରି ଖାଦ୍ୟ ବିନା ସ୍କୁଲ ଶରୀରର ପୁଷ୍ଟି ହୁଏ ନାହିଁ, ସେହିପରି ଧ୍ୟାନ ବ୍ୟତୀତ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଜୀବନର ପୁଷ୍ଟି ସାଧୁତ ହୋଇପାରେ ନାହିଁ । ଯେଉଁମାନେ ଶୀଘ୍ରରୁଦେବଙ୍କ ଆଦେଶ ଅନୁସାରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟରେ ପ୍ରତିଦିନ ଅଧ୍ୟୟନ ଧ୍ୟାନ ନିରତ ଓ ମନକୁ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ କରି ପାରନ୍ତିନି ବା ସେଥିପାଇଁ ଅଭ୍ୟାସ କରନ୍ତି ନାହିଁ, ଅର୍ଥାତ୍ ସେମାନେ ଆତ୍ମାର ଆଲୋକରେ ନିଜକୁ ଆଲୋକିତ କରିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତି ନାହିଁ, ସେମାନଙ୍କ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଜୀବନ ଲାଭର ଚେଷ୍ଟା ବୃଥା । ମନେ ରଖିବ ଯେଉଁ ଚିତ୍ତ ଏକାଗ୍ର, ସ୍ଥିର, ଶୁଦ୍ଧ ଓ ଶୁରୁଦେବଙ୍କ ପ୍ରତି ଅନ୍ତର୍ମୁଖୀ ସେହି ଚିତ୍ତରେ ଭଗବାନ ପ୍ରକାଶିତ ହୁଅନ୍ତି । ଧ୍ୟାନ ଅର୍ଥ କିଛି ସମୟ ପାଇଁ ଆତ୍ମାର ବିମଳ ଜ୍ୟୋତିରେ ନିଜକୁ ଉଦ୍‌ଭାସିତ କରିବା । ସମସ୍ତ କୋଳାହଳ ମଧ୍ୟରେ ଭଗବତ୍ ଧ୍ୟାନରେ ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇପାରିଲେ ଚିତ୍ତ ସହଜରେ ସମାହିତ ହୁଏ ।

ବୃଥାରେ ସମୟ ନଷ୍ଟ କରିବନି । ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନିୟମ ଶୃଙ୍ଖଳାରେ, ନିରଳସ ଭାବରେ ସାଧନା କରିବ । ସମୟର ଯଥାଯଥ ବ୍ୟବହାର, କାର୍ଯ୍ୟରେ ଶୃଙ୍ଖଳା ଏବଂ ଆହାର ବିହାରରେ ମିତାଗୁର ସିଦ୍ଧିଲାଭର ପ୍ରଧାନ ଉପାୟ । କେବେ ମନରେ ବାରଆତୁ ଜନ୍ମନା ଜନ୍ମନା ଆଣିବନି । ଅଯଥା ବାକ୍ୟବ୍ୟୟ ବା ବହୁଲୋକଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ଗପକଲେ ଯୋଗସିଦ୍ଧି ହେବନାହିଁ । କାରଣ ବହୁଲୋକଙ୍କ ସହ ମିଶିଲେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ଚିନ୍ତାଧାରା ମନରେ ପ୍ରବେଶ କରି ଚିତ୍ତର ସ୍ଥିରତା ନଷ୍ଟକରେ । ମିଥ୍ୟାବାଦୀର କେବେହେଲେ ସିଦ୍ଧି ହେବ ନାହିଁ । କାରଣ ସେ ଗୋଟିଏ ମିଥ୍ୟାକୁ ଘୋଡ଼ାଇବାକୁ ଶହେ ମିଥ୍ୟା କହିବ । ମିଥ୍ୟା ଦିନେ ନା ଦିନେ ଜଣା ପଡ଼ିବ । ଫଳରେ ଉଦ୍‌ବେଗ ଆଶଙ୍କାରେ ଚିତ୍ତର ସ୍ଥିରତା ନଷ୍ଟ ହେବ । ଯେଉଁମାନେ କଟୁବାକ୍ୟ ପ୍ରୟୋଗ କରନ୍ତି ତାଙ୍କର ମଧ୍ୟ ସିଦ୍ଧି ହେବ ନାହିଁ । କାରଣ କଟୁ ବାକ୍ୟ କହି ଅନ୍ୟ ପ୍ରାଣରେ ଆଘାତ ଦେଲେ ତୁମେ ନିଷ୍ପଦ ପ୍ରତିଘାତ ପାଇବ । ଅନ୍ୟ ପ୍ରାଣରେ କଷ୍ଟ ଦେଲେ ନିଜ ପ୍ରାଣରେ କଷ୍ଟ ଅନୁଭୂତ ହୁଏ । କାରଣ ସମସ୍ତଙ୍କ ପ୍ରାଣରେ ସେହି ନିତ୍ୟ ସତ୍ତା ବିରାଜିତ । କେହି ପର ନୁହନ୍ତି । ସମସ୍ତଙ୍କ ପ୍ରାଣରେ ସେହି ପରମପିତା ବିରାଜିତ । ତେଣୁ ଅନ୍ୟକୁ କଷ୍ଟ ଦେବା ଭଳି କଥା କହିଲେ ନିଜେ କଷ୍ଟ ପାଇବ । ତେଣୁ ନିଷ୍ଠୁର ଭାଷଣ ବା କଟୁବାକ୍ୟ ବିପ୍ଳବକାରକ ।

ଯେଉଁ ଦୁଃଖରେ ପଡ଼ିଲେ ସେ ମନେ ପଡ଼ନ୍ତି ବା ତାଙ୍କ ସ୍ମୃତି ଅନ୍ତରରେ ଜାଗରୁକ ଥାଏ ସେହି ଦୁଃଖ ବା ବିପଦ ଆମ ପାଇଁ ସଂପଦ । ଯେଉଁ ସୁଖ ସଂପଦରେ ପଡ଼ି ଆମେ ତାଙ୍କୁ ଭୁଲିଯାଉ, ସାଧନ ଭଜନ କରୁନାହିଁ ବା ସେ ଆତଙ୍କୁ ଆମ ମନ ବଳେ ନାହିଁ ତାହା ହିଁ ଆମ ପାଇଁ ପ୍ରକୃତ ବିପଦ । ସାଧକ କାହାକୁ ଯତେଇ ହୋଇ ଧର୍ମ ଉପଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରିବେ ନାହିଁ । ଏଥିରେ ଅଯଥା ତର୍କ, ବାଦ ବିସମ୍ବାଦ ବଢ଼େ । ତେଣୁ କେହି ଆଗ୍ରହର ସହ ପ୍ରଶ୍ନ ନ କଲେ ଉପଦେଶ ଦେବନାହିଁ । କେବଳ ସମଭାବାପନ୍ନଙ୍କ ସହିତ ଧର୍ମ ଆଲୋଚନା କରାଯାଏ । ଉପରେ ପଡ଼ି ଉପଦେଶ ଦେଲେ ଚିତ୍ତ ଚଞ୍ଚଳ ହୁଏ । ଏଣୁ ସତ୍‌ସଙ୍ଗରେ ହରିକଥା କହନ୍ତି । କାରଣ ଯେଉଁ ବିଷୟରେ ଉପଦେଶ ଦେବ ଶୋଡ଼ାମାନଙ୍କର ସେ ବିଷୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କିଛି କିଛି ସଂସ୍କାର ଥାଏ । ସ୍ଵେଚ୍ଛାରେ ଅତି ସୁଷ୍ଟ ମୂଲ୍ୟବାନ ଉପଦେଶ ଦେଲେ ମଧ୍ୟ ସେମାନେ ଗ୍ରହଣ ନ କରି ନିଜ ସଂସ୍କାର ଅନୁସାରେ ଯୁକ୍ତିତର୍କ କରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସତ୍‌ସଙ୍ଗ ମିଳିଲେ ଅଯଥା କଥାରେ ସମୟ ନଷ୍ଟ ନ କରି ହରିପ୍ରସଙ୍ଗ ବା ଶୁରୁଦେବଙ୍କ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଆଲୋଚନା କରିବ ।

ସାଧନ ପଥରେ ଅଭିମାନ ସାଧକଙ୍କ ପ୍ରଧାନ ଶତ୍ରୁ । ଆହାର, ନିଦ୍ରା, ମୈଥୁନ ଏହି ତିନିଗୋଟି ବୃତ୍ତି ମଣିଷକୁ ପଶୁରେ ପରିଣତ କରେ । କାରଣ ଏ ଗୁଡ଼ିକ ତମୋଗୁଣରୁ ଆସିଛି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ସାଧକଙ୍କର ପ୍ରଥମେ ଆତ୍ମଗଠନ କରିବା ଦରକାର । ଏହି ଆତ୍ମଗଠନ ଠିକ୍ ଠିକ୍ ହେଉଛି କି ନାହିଁ ସେଥିପାଇଁ ଦିନଲିପି ଲେଖିବା ଦରକାର । ଏହା ଦ୍ଵାରା ଆତ୍ମ ସଂଶୋଧନ ହୋଇଥାଏ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଶ୍ରୀଚରଣାଶ୍ରିତା
ଶ୍ରୀମତୀ ଶୋଭାରାଣୀ ସାହୁ
ଯୋବା, କଟକ ଟାଉନ୍ ସଂଘ

Thakura in My Life

My maternal grandfather brought Thakura into his family, from Calcutta. He brought the Bigraha of Thakura from his brother-in-law's house, who had Thakura's asana in his house. Consequently, it was my mother who brought Thakura into our house. Though the "Asana Pratishta" was in the year 1990, Thakura was worshipped, regularly twice a day, since the day I came to my senses. So I have known Thakura since I was born. But I really came to "know" HIM after I went to stay in a hostel during my undergraduate days. I remember, probably I was 7 or 8 years old. I was instructed to complete my multiplication tables during the time bapa, maa did the puja. I could never remember the 7, 8, 9, 13-19 tables and I used to hate them. As I go over my tables during puja and nobody was around (even my elder sisters were at puja), I used to skip the tables. Till now I still do not remember those tables.

The situation was same in the hostel. There you don't have your parents to watch over whether you are doing puja or not. It was at your own will. I used to miss home a lot during the initial years. Slowly, I started to realize that Thakura is not somebody who you just do puja and then forget. HE gradually became my best of friends. I started talking to HIM, telling HIM how my day went, how I was scared about the coming examination, etc. Sometimes I used to have classes at 7 o'clock in the morning and I really had to rush to school. But in the evenings I tried to stick to the habit to doing puja at 6 o'clock.

I had a very hard time during my second year. I had a bad accident and things suddenly became bad with my roommates. To add on to that my elder sister got married. I suddenly found myself alone, with nobody except Thakura. I started going home everyday, instead of staying in the hostel. My home was only one and a half hour drive from the city where I studied. So I thought it would be easy; but, with the summer heat and awkward class timings, I used to get very tired by the time I reached home. This went on for some months.

We had the "Barsika Utsaba" in our house. I don't know how, but after that, somehow I felt I can face my roommates again and give a try at adjusting to the life at hostel. When I returned to hostel and tried being friends again, I saw that things weren't so hard after all. I realized that Thakura is there with me but HE will only help me if I too tried. And I have found this to be true in every walk of my life. It is like if you don't appear at the exam how are you going to get your marks and know where you stand.

Even when I came here to pursue my MS degree, Thakura has helped me tide over the initial awkwardness of being in a new culture with very different language and, hence, thoughts. I pray to Thakura to keep on walking with me the rest of my life, guiding me and reassuring me that whatever happens to me is for my own good.

Sri Sri Thakura Charanashrita
Chinmayee Patnaik

ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ - ତୃତୀୟ ବାର୍ଷିକ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀର ବିବରଣୀ

ସ୍ଥାନ - ସାର୍ଲୋଟ୍ (Charlotte), ନର୍ଥ କାରୋଲିନା (North Carolina)

ଗତ ୨୦୦୩ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ମାସର ମିନିଆପଲିସ୍, ମିନେସୋଟା ଠାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ପାଠକଙ୍କ ବାର୍ଷିକ ସମ୍ମିଳନୀର ଅଧିବେଶନରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁର ମହାରାଜ ଓ ଭକ୍ତ ମାନଙ୍କୁ ତୃତୀୟ ବାର୍ଷିକ ସମ୍ମିଳନୀ ନିମିତ୍ତ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଇଥିଲା । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁର ମହାରାଜଙ୍କ ଅପାର କରୁଣାରୁ ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ତୃତୀୟ ବାର୍ଷିକ ସମ୍ମିଳନୀ North Carolina ଶ୍ରିତ Charlotte ହିନ୍ଦୁ କଲ୍ଚରାଲ୍ ସେଣ୍ଟରରେ ଗତ ୭/୮/୨୦୦୪ ଓ ୮/୮/୦୪ରିଖ ଦୁଇଦିନ ଧରି ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ସଭାପତି ଓ ପରିଶ୍ରମକ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶ୍ୟାମ ସୁନ୍ଦର ଦାଶ ଭାଇଙ୍କ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇ ଯାଇଛି । ଏଥିପାଇଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମହାରାଜଙ୍କୁ ପୁରୀ ସ୍ମୃତି ମନ୍ଦିରରେ ଯଥାବିଧି ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଇଥିଲା । ଆମେରିକାର ବିଭିନ୍ନ ରାଜ୍ୟରେ ରହୁଥିବା ଭକ୍ତ ଭାଇ ଓ ମା'ମାନେ ଆସି ଅଧିବାସ ସଭାରେ ଯୋଗ ଦେବା ସହିତ ବିଭିନ୍ନ ସେବାରେ ଭାଗ ନେଇଥିଲେ । ସମ୍ମିଳନୀ ଉପଲକ୍ଷେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁର ମହାରାଜ ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ସୁନ୍ଦରରାୟ ଭାଇଙ୍କ ବାସଭବନରୁ ତା ୭/୮/୨୦୦୪ ଶୁକ୍ରବାର ଅଧିବାସ ଦିନ ସଂଧ୍ୟା ୪ ଟାରେ ଶୁଭଯାତ୍ରାରେ ବାହାରି ସାର୍ଲୋଟ୍ ହିନ୍ଦୁ କଲ୍ଚରାଲ୍ ସେଣ୍ଟର ଅଭିମୁଖେ ବିଜେ କରିଥିଲେ । ହିନ୍ଦୁ କଲ୍ଚରାଲ୍ ସେଣ୍ଟର ଠାରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଭକ୍ତମାନେ ଭବ୍ୟ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା ଜଣାଇ ପାଞ୍ଚୋଟି ନେଇଯାଇଥିଲେ । ସମ୍ମିଳନୀ ମଞ୍ଚପରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଆରତି, ଷୋଡ଼ବନ୍ଦନା ପରେ ସଭାପତି ଓ ପରିଶ୍ରମକ ମହୋଦୟ ସମ୍ମିଳନୀ ସଂପର୍କରେ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କଲାପରେ "ତୁମରି ପୂଜାର ଗୁରୁଭାର ମୋତେ ଦେଇଅଛ ଦୟାବହି" ପ୍ରାର୍ଥନା ସଂଗୀତଟି ଗାନ କରାଯାଇଥିଲା । ତାପରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମହାରାଜଙ୍କୁ ସମ୍ମିଳନୀ ପ୍ରଥମ ଦିବସର କାର୍ଯ୍ୟସୂଚୀ ପ୍ରଦାନ ସହ ପରଦିନ ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା ସଭା ନିମିତ୍ତ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ଜ୍ଞାପନ କରାଯିବା ପରେ ଜୟଗୁରୁ କୀର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇ ସଭାସମାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ଭକ୍ତମାନେ ରାତ୍ରି ପ୍ରସାଦ ଗ୍ରହଣ କରି ବିଶ୍ରାମ ନେଇଥିଲେ ।

୭ ଅଗଷ୍ଟ ୨୦୦୪, ଶନିବାର, ପ୍ରଥମ ଦିବସ (୫-୩୫ ରୁ ୭-୪୫)

ଆଜି ପ୍ରଭାତରେ ଭାଇ ଓ ମା'ମାନେ ଏକତ୍ରିତ ହୋଇ 'ଜାଗରେ ଅମୃତ ସନ୍ତାନ', 'ବିଜେକର ପ୍ରଭୁ ପୂଜା ସିଂହାସନେ' ପ୍ରଭୃତି ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଗାନ କରିବାପରେ 'ସୁନ୍ଦର ପ୍ରଭାତ କୋଳେ' ସଂଗୀତ ଗାନ ସହ ଶତଦଳ ପଦ୍ମ ଭିତରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଦିବ୍ୟ ମୂର୍ତ୍ତି ସମ୍ମିଳନୀ ପରଦାରେ ବିବିଧ ବର୍ଣ୍ଣର ଆଲୋକ ଭିତରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲେ । ଆମେରିକା ପରିଦର୍ଶନରେ ଆସିଥିବା ଶ୍ରୀ ଦୋଳଗୋବିନ୍ଦ ଦ୍ୱିବେଦୀ ଭାଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଷୋଡ଼ଶ ଉପଗୁରୁ ପୂଜା ଓ ଆରତି କରିଥିଲେ । ତତ୍ପରେ ସମ୍ମିଳିତ ଭାବରେ ଗୁରୁବନ୍ଦନା 'ବନ୍ଦେ ଶ୍ରୀଗୁରୁ ପ୍ରେମ କଳ୍ପତରୁ' ସଙ୍ଗୀତ ଗାନ ପୂର୍ବକ ଷୋଡ଼ ବନ୍ଦନା କରାଯିବା ପରେ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ସଭାପତି ଓ ପରିଶ୍ରମକ ଶ୍ରୀ ଶ୍ୟାମ ସୁନ୍ଦର ଦାଶ ଭାଇଙ୍କ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତାରେ ପ୍ରାର୍ଥନା ସଭା ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ସେ ଆସନ ଗ୍ରହଣ କରି ଭକ୍ତ ମାନଙ୍କୁ ପରିଚୟ ପତ୍ର ପାଠ କରାଇବା ପରେ ସଂଘସେବକ ୪୦/୪ ସଂଖ୍ୟାରୁ ପ୍ରାର୍ଥନା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନାକାରୀଙ୍କ ପ୍ରତି ପାଠ କରି ଆଲୋଚନା କରି କହିଥିଲେ- "ତାଙ୍କୁ ପାଇବାକୁ ହେଲେ ତାଙ୍କୁ ଉପାସନା କରିବାକୁ ହେବ । ସଂଘରେ ଆମର ପ୍ରାର୍ଥନା, ବନ୍ଦନା ଆଦି ଭକ୍ତିମୂଳକ ଉପାସନା, ଆଲୋଚନା ସଭା ଜ୍ଞାନମୂଳକ ଓ ଭକ୍ତମାନଙ୍କର ସେବା ଓ ଗୁରୁସେବା କର୍ମମୂଳକ ଉପାସନା । ପ୍ରାର୍ଥନାଟି ଆମ ଅନ୍ତରରୁ ଆସିଲେ ପ୍ରାର୍ଥନା ପୁରଣ ହୋଇପାରିବ ।" ପ୍ରାର୍ଥନା ସଭାପରେ ଭକ୍ତମାନେ ବାଲ୍ୟ ପ୍ରସାଦ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ।

୭ ଅଗଷ୍ଟ ୨୦୦୪, ଶନିବାର, ପୂର୍ବାହ୍ନ ଅଧିବେଶନ (୯-୧୫ ରୁ ୧୨-୦୦)

ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଓ ଆବାହନ ସଂଗୀତ 'କେତେ ଗୋପନ ଆଶା, କେତେ ଗୋପନ ଭାଷା', 'ଆସିଛି ଦେବତା ଅନ୍ତର ମନ୍ଦିରେ' ଗାନ କରିବାପରେ 'ଭବବନ୍ଧନ ମୋଚନ ପୂଜ୍ୟ ବରମ୍' ପ୍ରଣାମ ଗାନ କରାଯାଇ ଆସନ ଉନ୍ମୋଚିତ ହେବାପରେ ଆଜିର ପୂର୍ବାହ୍ନ ଅଧିବେଶନ ସଭାପତି ଓ ପରିଶ୍ରମକଙ୍କ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । 'ବନ୍ଦେ ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବ ଅଭୟ ପଦ ରାଜୀବ' ବନ୍ଦନାଗାନ କରାଯିବାପରେ କେନ୍ଦ୍ର ସଭାପତି ମହୋଦୟ କହିଥିଲେ - "ଶ୍ରୀଗୁରୁ ହେଉଛନ୍ତି ସର୍ବଦେବମୟ । ଲୋକେ ଧନପାଇଁ ଲକ୍ଷ୍ମୀ, ଜ୍ଞାନ ପାଇଁ ଶିବ, ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ବିଷ୍ଣୁ, ଭୟରୁ ପରିତ୍ରାଣ ପାଇବାପାଇଁ ଦୁର୍ଗା, ବିଦ୍ୟା ପାଇଁ ଗଣେଶଙ୍କୁ ଉପାସନା, ବନ୍ଦନାଦି କରିଥାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଗୁରୁଙ୍କର ଉପାସନା କଲେ ସବୁ ଫଳ ମିଳିବ । ଗୁରୁଙ୍କର ଆଦେଶରେ ବ୍ରହ୍ମା ସୃଷ୍ଟି କରୁଛନ୍ତି, ବିଷ୍ଣୁ ପାଳନ କରୁଛନ୍ତି ଓ ମହେଶ୍ୱର ସଂହାର କରୁଛନ୍ତି । ତେଣୁ ସର୍ବଦେବମୟ ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କଲେ ଆମେ ଇନ୍ଦ୍ରଜଗତରେ ପରାଶାନ୍ତି ଓ ପରକାଳରେ ପରାଗତି ଲାଭ କରିପାରିବା । ତେଣୁ ଅଗ୍ରପୂଜା ଭାବରେ

ଗୁରୁପୂଜା ସବୁ ଧର୍ମରେ ରହିଛି ।” ତାପରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ତୃତୀୟ ବାର୍ଷିକ ପତ୍ରିକା ସାରସ୍ୱତ ମାଧୁରୀ-୨୦୦୪ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ।

୭ ଅଗଷ୍ଟ ୨୦୦୪, ଶନିବାର, ଅପରାହ୍ନ ଅଧିବେଶନ - ସାଧାରଣ ସଭା (୨:୧୫ ରୁ ୪:୦୦)

ସାଧାରଣ ସଭାର ପ୍ରତୀକ୍ଷା ସଂଗୀତ ‘ପ୍ରାଣର ମଣି ନ ଯାଏ ହୃଦି ବନ୍ଧୁରେ’ ଗାନ କରିବା ପରେ ପ୍ରଶାମ ଗାନକରି ଆସନ ଉନ୍ମୋଚନ କରାଯାଇ ଅପରାହ୍ନ ଅଧିବେଶନ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । ତାପରେ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଛୋଟ ବନ୍ଦନା କରାଯାଇ ରାଞ୍ଜୀୟ ପ୍ରାର୍ଥନା ଗାନ କରାଯାଇଥିଲା । ସାଧାରଣ ସଭାର ସଭାପତି ଭାବରେ ଅବସର ପ୍ରାପ୍ତ ପ୍ରଫେସର୍ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶ ମହାନ୍ତି ଓ ବନ୍ଧୁଭାବରେ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଭାଇ ଟୋପିଓଲା ଯୋଗଦାନ କରିଥିଲେ । ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ସଭାପତି ବିଜୟ ଭାଇ ସାଧାରଣ ସଭାର ସଭାପତି ଓ ଅତିଥିଙ୍କର ପରିଚୟ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ରାଉରକେଲା ଶାଖା ସଂଘର ଦୋଳଗୋବିନ୍ଦ ଭାଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଜୀବନୀ କହିଥିଲେ । ସାଧାରଣ ସଭାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଓ ଗୁରୁଙ୍କ ବିଶେଷତ୍ୱ ବିଷୟରେ ପରିଚାଳକ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ ।

ଠାକୁର ଭାଇ ତାଙ୍କର ଅଭିଭାଷଣ ଆରମ୍ଭ କରି କହିଲେ, “୨୫ ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ କେତେଜଣ ଭାରତୀୟ ପରିବାରଙ୍କ ପଟେକ୍ଷରେ ଏହି ହିନ୍ଦୁମନ୍ଦିର ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । ସେହିଦିନ ଠାରୁ ସେ ଏହି ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ସଭ୍ୟ ହିସାବରେ, ଏହି ମନ୍ଦିର ସହିତ ଥିବା ହିନ୍ଦୁ ପରିବାରର ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଭାରତର ସଂସ୍କୃତି ଓ ଭଗବତ୍ ଗୀତା ବିଷୟରେ ଶିକ୍ଷାଦେଇ ଆସୁଛନ୍ତି । ଗୀତାରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଯାହା ଅର୍ଜୁନଙ୍କୁ ବୁଝାଇଛନ୍ତି ତାହା ସମଗ୍ର ମାନବ ଜାତି ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ । ମନୁଷ୍ୟ ମାୟା ପ୍ରଭାବରେ ଭଗବାନଙ୍କ ଠାରୁ ଅଲଗା ହୋଇ ଏହି ଜନ୍ମ, ମୃତ୍ୟୁ, ଜରା ଏବଂ ରୋଗଗ୍ରସ୍ତ ସଂସାରରେ ଘୁରି ବୁଲୁଛି । କ’ଣ କଲେ ମନୁଷ୍ୟ ତାର ସ୍ୱରୂପ ବୁଝିପାରି ପରଂବ୍ରହ୍ମଣ୍ୟରେ ମିଶି ପାରିବ, ସେସବୁ ଗୀତାରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଅଛି । ଯେତେ ପ୍ରକାରର ଯୋଗ ଅଛି ଭକ୍ତିଯୋଗ ସବୁଠାରୁ ଶେଷ । ଭକ୍ତିଯୋଗ ଦ୍ୱାରା ଭଗବାନଙ୍କୁ ପାଇବା ଅତି ସହଜ । ତାପରେ ସେ କହିଲେ ପୃଥିବୀରେ ଯେତେ ପ୍ରକାର ଧର୍ମ ଅଛି, କୌଣସି ଧର୍ମ ହିଁସାକୁ ପ୍ରଶୟ ଦେବାପାଇଁ ଶିକ୍ଷା ଦେଉ ନାହାନ୍ତି । ଏହି ମରଣଶୀଳ ଦୁନିଆରେ କେହି ସ୍ଥାୟୀ ନୁହନ୍ତି । ସମସ୍ତେ ସେହି ମହାପଥର ଯାତୀ । ଯେତେଦିନ ସଂସାରରେ ଅଛେ ଭଗବାନଙ୍କୁ ସବୁ ସମର୍ପଣ କରି କର୍ମ କରିଯିବା ଉଚିତ୍ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀନିଗମାନନ୍ଦ ପରମହଂସ ଦେବ ମଧ୍ୟ ଚିତ୍ତଶୁଦ୍ଧି କରି ନିଷ୍କାମ କର୍ମ କରିବାପାଇଁ ତାଙ୍କର ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ଉପଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି ।” ଶେଷରେ ଏହିପରି ଏକ ସମାବେଶରେ ଯୋଗଦେବାର ସୌଭାଗ୍ୟ ପାଇଁ ସେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ଜ୍ଞାପନ କରିଥିଲେ ।

ତାପରେ ସାଧାରଣ ସଭାରେ ଯୋଗଦେଇଥିବା ଅନ୍ୟତମ ନିମନ୍ତ୍ରିତ ଅତିଥି ମହାନ୍ତି ବାବୁ ତାଙ୍କର ଅଭିଭାଷଣରେ କହିଲେ, “ମୁଁ ପ୍ରଥମଥର ପାଇଁ ଏହିପରି ଏକ ଭକ୍ତସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗଦାନ କରିବାର ସୌଭାଗ୍ୟ ପାଇଥିବାରୁ ନିଜକୁ ଗୌରବାନ୍ୱିତ ମନେକରୁଛି । ତାପରେ ସେ କହିଲେ ମନୁଷ୍ୟ ଶାନ୍ତି ପାଇଁ ଧର୍ମ ଆତଙ୍କୁ ଆକର୍ଷିତ ହୋଇଥାଏ । ବେଳେ ବେଳେ ଏହିପରି ଏକ ସମୟ ଆସେ, ଯେଉଁ ସମୟରେ ଟଙ୍କା, ପଇସା, ଖ୍ୟାତି, ପ୍ରତିପତ୍ତି, ପରିବାର କେଉଁଥିରୁ ଶାନ୍ତି ମିଳେ ନାହିଁ । ସେ ସମୟରେ ମନୁଷ୍ୟ ଭଗବାନଙ୍କ ଆତଙ୍କୁ ଆକର୍ଷିତ ହୋଇଥାଏ ।” ଏହି ବିଷୟରେ ସେ ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ ତାଙ୍କ ବନ୍ଧୁଙ୍କର ଗୁରୁ ଅନୁସନ୍ଧାନ ବିଷୟରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଥିଲେ ।

୭ ଅଗଷ୍ଟ ୨୦୦୪, ଶନିବାର, ସନ୍ଧ୍ୟା ଅଧିବେଶନ (୫:୫୦ ରୁ ୭:୦୦)

ପ୍ରତୀକ୍ଷା ସଂଗୀତ ‘ମୁହଁ ସଂଜେ ହସି ଘାଟେ ତାକେ ତ’, ‘ଫୁଲସଞ୍ଜବେଳେ’, ‘ସଞ୍ଜ ସମୀରଣେ’ ଗାନକରାଯାଇ ଆସନ ଉନ୍ମୋଚିତ ହୋଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ସଂଧ୍ୟାରତି କରାଯାଇଥିଲା । ତଦନନ୍ତର ଗୁରୁବନ୍ଦନା ଓ ଛୋଟ ବନ୍ଦନା ପରେ ସଭାପତି ଓ ପରିଗୂଳକ ଆସନ ଗ୍ରହଣ କରି ନିଗମ ଉପଦେଶରୁ ‘ଉଚିତ୍ତିତ ଜାଗ୍ରତ’ ପଦ୍ଧି ଆଲୋଚନା କରି କହିଥିଲେ – “ଆମକୁ ନିଦ୍ରାଜୟୀ ହେବାକୁ ପଡିବ । ଆମେ ଅର୍ଜୁନ ଓ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଦୁଇଜଣଙ୍କୁ ନିଦ୍ରାଜୟୀ ବ୍ୟକ୍ତି ବୋଲି ଦେଖିବାକୁ ପାଉ । ଆମର ଚେତନାଟା ବିଭିନ୍ନ ଜାଗାରେ ବିସିଦ୍ଧ ହୋଇ ପଡିଛି ତେଣୁ ମନକୁ ଏକାଗ୍ରତା କରିବାକୁ ହେବ । ଗୁରୁକୃପା, ଭଗବାନଙ୍କ କୃପା ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ନିଜେ ଚେକ୍ଷା ନ କଲେ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟରେ ସିଦ୍ଧି ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ଠାକୁର କହିଛନ୍ତି ତୁମେ ମୋର ଏ ପାରର ଭାର ନିଅ । ଅର୍ଥାତ୍ ଆମକୁ ତାଙ୍କର ଆସନ ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ହେବ ।” ତାପରେ ପ୍ରଶ୍ନୋତ୍ତର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ଭାଇମାନଙ୍କର ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ପ୍ରଦାନ କରି ଦୀକ୍ଷାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କହିଥିଲେ – “ଗୁରୁବରଣ କଲାମାତ୍ରେ ଦୀକ୍ଷା ମିଳେ ।” ଏହାପରେ ଦ୍ୱିତୀୟ ଦିନ ପ୍ରାର୍ଥନା ସଭା ଓ ଆଜି ରାତିର ଆନନ୍ଦ ସଭା ପାଇଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମହାରାଜଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଇଥିଲା ।

୭ ଅଗଷ୍ଟ ୨୦୦୪, ଶନିବାର, ରାତି ଅଧିବେଶନ -ଆନନ୍ଦସଭା (୭-୪୫ - ୧୦-୦୦)

ଆନନ୍ଦସଭା କାର୍ଯ୍ୟସୂଚୀ ଭିତରେ ଥିଲା ଅଷ୍ଟସଖୀ ଆରତୀ, ସଭାପତି ନିର୍ବାଚନ, ମଙ୍ଗଳାଚରଣ, ଛାଉଁ ତାକରା, Journalist jumping over the cliff , ଦେଶୀ ଇଞ୍ଜିନିୟର, School Teacher, ସଂସ୍କୃତ ଶ୍ଳୋକ ବର୍ଣ୍ଣନା, ଅନ୍ଧ ଭିକାରୀ, Looking around the Lamppost ଓ ଶୁଖୁଆ ବାବା । ଆନନ୍ଦ ସଭାର ପ୍ରତିଟି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଚିତ୍ତାକର୍ଷକ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଆନନ୍ଦ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା । ଏହା ଶେଷ ହେବାପରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଓ ଭକ୍ତ ମାନେ ବିଶ୍ରାମ ନିମିତ୍ତ ପ୍ରସ୍ଥାନ କରିଥିଲେ ।

୮ ଅଗଷ୍ଟ ୨୦୦୪, ରବିବାର, ପ୍ରଥମ ଅଧିବେଶନ (୫-୪୫ ରୁ ୭-୧୫)

ଅନ୍ୟ ପ୍ରଭାତରେ ଭାଇ ଓ ମା’ ମାନେ ‘ଜାଗରେ ଗୁରୁ ଭକ୍ତେ ନ କରି ହେଲା’ ଜାଗରଣ ଓ ‘ନୟନେ ନୟନେ ଦିଅ ଦେଖା’ ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଗାନ କରିଥିଲେ । ତତ୍ପରେ ଆସନ ପରଦା ଉନ୍ମୋଚନ କରାଯାଇ ପ୍ରଭାତ ଆରତୀ ସଂପନ୍ନ ହେଲା । ସମବେତ ଭାବରେ ଗୁରୁବନ୍ଦନା ଓ ସ୍ତୋତ୍ର ବନ୍ଦନା ଗାନ କଲାପରେ ସଭାପତି ଓ ପରିଗୂଳକ ଆସନ ଗ୍ରହଣ କରି ପରିଚୟ ପତ୍ର ପାଠ କରାଇଥିଲେ । ତାପରେ ସଂପ୍ରସେବକ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ ଭାଗ ତୃତୀୟ ସଂଖ୍ୟାରୁ ବନ୍ଦନା, ପ୍ରାର୍ଥନା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନାକାରୀଙ୍କ ପ୍ରତି ପାଠ କରାଇ ବୁଝାଇ କହିଥିଲେ –“ମନୁଷ୍ୟ ବହୁ ଜିନିଷ ପାଇଁ ଭିକାରୀ । କେବଳ ମନୁଷ୍ୟତା ଅର୍ଜନ କଲେ ସବୁ ଦୈନିକ ଗୁଲିଯିବ । ଠାକୁରଙ୍କୁ ଆମେ ଆତ୍ମଜ୍ଞାନ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ମାଗିବା । ସୃଷ୍ଟି ଆରମ୍ଭରୁ ଦୁଇଟା ସୁତ ଗୁଲିଆସିଛି । (୧) ଭଗବତ ତତ୍ତ୍ୱ (୨) ଗୁରୁତତ୍ତ୍ୱ ।

ଗୁରୁତତ୍ତ୍ୱ ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ତତ୍ତ୍ୱ । ଗୁରୁତତ୍ତ୍ୱରୁ ଭଗବତ ତତ୍ତ୍ୱ ଆସିଛି । ଭାଗବତରେ ଅଛି -

ଯହିଁ ବହୁତ ଜନ ମିଳି

ଅବଶ୍ୟ ଉପୁଜଇ କଳି ।

ଏହା ଭଗବାନଙ୍କର କାମ । ଗୁରୁଙ୍କ ସଂସାରରେ ସମସ୍ତେ ଏକ । ଭକ୍ତ ପ୍ରାର୍ଥନା କରି ଅସାଧ୍ୟ ସାଧନ କରିପାରିବେ । ସଂସାରରେ ବିଭିନ୍ନ ବାଧା ମଧ୍ୟରେ ୩୮୩ ତାପ, ୫୮୩ କ୍ଳେଷ, ୬୮୩ ରିପୁ, ୮୩ ପାଶ ଓ ୯୩ ଅନ୍ତରାୟ ଅଛି । ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ, ଆଧିଭୌତିକ ଓ ଆଧିଦେବିକ ତାପ ପ୍ରତି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଗୁଲିଛି । ଏହି ତିନି ତାପରେ ଯେ ତାଙ୍କର ନାମ ନେଇ ଶୁଣ ଗାନ କରିପାରେ ସେ ପ୍ରକୃତ ଭକ୍ତ । ଠାକୁର କହିଛନ୍ତି, ନୀତିନିୟମ ପାଳନ କରି ଚରିତ୍ର କିପରି ଗଠନ କରିବାକୁ ହୁଏ ଜଗତକୁ ଶିକ୍ଷା ଦିଅ ଓ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜୀବନର ବିମଳ ଜ୍ୟୋତିରେ ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଜୀବନକୁ ଉଦ୍‌ଭାସିତ କରିଦିଅ । ପ୍ରଥମେ ବ୍ରହ୍ମଚର୍ଯ୍ୟ ସାଧନ ନୀତିନିୟମ ପାଳନ କରି ଚରିତ୍ର ଗଠନ କର । ଯୋଗୀଗୁରୁରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଯୋଗ, ଆସନ ଓ ପାଶାୟମ ଇତ୍ୟାଦି କରି ମନକୁ ସଂଯତ କର । ଜ୍ଞାନୀଗୁରୁରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ସାଧନା କରି ଆତ୍ମଜ୍ଞାନରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୁଅ । ତାତ୍ତ୍ୱିକ ଗୁରୁରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ କ୍ରିୟା କରି ତାଙ୍କୁ ଅନ୍ତରରେ ଦର୍ଶନ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କର । ପ୍ରେମିକ ଗୁରୁରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ପ୍ରେମ ଭକ୍ତିରେ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରେମ ସେବୋତ୍ତରା ଗତିରେ ଲାଭ କର ।“ ସଭାପତି ଆଲୋଚନାରେ ‘ଦଶବିଧ ନିୟମ’ ପାଳନ କରିବାକୁ ଜୋର୍ ଦେଇଥିଲେ ।

ପୁରାଣରେ ଭଗବାନ କହୁଛନ୍ତି -

ମୋତେ ପୂଜିବ ଗୁରୁଦେହେ

ମୋ ତହୁଁ ଗୁରୁ ଭିନ୍ନ ନୁହେଁ

ଗୁରୁ ହିଁ ସାକ୍ଷାତ ଲକ୍ଷ୍ମର

ଗୁରୁଙ୍କୁ ନ ମଣିବ ନର ।

ଭଗବାନ କହୁଛନ୍ତି - “ମୋତେ ଗୁରୁଙ୍କ ଭିତରେ ପୂଜା କରିବ । ଗୁରୁଙ୍କୁ କେବେହେଲେ ଅବଜ୍ଞା କରିବ ନାହିଁ । କାରଣ ଗୁରୁ ସର୍ବଦେବମୟ ।”

ଗୁରୁ ତେଜି ଗୋବିନ୍ଦ ଭଜେ

ସେହି ପାପୀ ନରକେ ମଜେ ।

ଭଗବାନ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ଦେଇ ବନ୍ଧନରେ ପକାନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ଗୁରୁ ବନ୍ଧନରୁ ମୁକ୍ତ କରିଦିଅନ୍ତି । ଗୁରୁଙ୍କୁ ସ୍ତବ କରି କୁହାଯାଏ-

ଭୁକ୍ତି ମୁକ୍ତି ପ୍ରଦାତାରଂ

ତସ୍ମୈ ଶ୍ରୀ ଗୁରୁବେ ନମଃ ।

ମନୁଷ୍ୟ ଜନ୍ମ ଦୁର୍ଲଭ । କାରଣ ଏହି ଜନ୍ମରେ ମନୁଷ୍ୟ ବ୍ରହ୍ମ, ଆତ୍ମା ଓ ଭଗବାନଙ୍କୁ ପାଇପାରି ସେଥିରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇପାରିବ । ଗୁରୁଙ୍କୁ ପୂଜା କଲେ ଭଗବାନ ଖୁସି ହୁଅନ୍ତି । ସଂସାରରେ ସବୁ ଗୁରୁ ସଦ୍‌ଗୁରୁ ନୁହନ୍ତି । ଯେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଶକ୍ତି ଶିକ୍ଷ୍ୟ ଠାରେ ସମ୍ପାରିତ କରିଦେଇ ପାରନ୍ତି ସେ ସଦ୍‌ଗୁରୁ ଅଟନ୍ତି । ଠାକୁର ଗୁରୁ ହୋଇ ନିର୍ବିକଳ ସମାଧିରୁ ଫେରିଥିଲେ ।

ଏହାପରେ ଦ୍ଵିତୀୟ ଅଧିବେଶନ ମହିଳା ସଭା ନିମନ୍ତେ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ଜଣାଇ, ନାମ କୀର୍ତ୍ତନ ଓ ପ୍ରଣାମ ସହ ଆସନ ବନ୍ଦ ହେଲା । ତାପରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କୁ ବାଲ୍ୟ ଭୋଗ ନିବେଦନ କରି ଭକ୍ତମାନେ ପ୍ରସାଦ ସେବନ କରିଥିଲେ ।

୮ ଅଗଷ୍ଟ ୨୦୦୪, ରବିବାର, ପୂର୍ବାହ୍ନ ଅଧିବେଶନ - ମହିଳା ସଭା (୯:୦୦ ରୁ ୧୧:୦୦)

ମହିଳା ସଂଘ ତରଫରୁ ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଓ ଆବାହନ ସଂଗୀତ, 'କରୁଣା ଦୁଆରେ ମାଗୁଛି ଭିକାରୀ', 'ସେ ନାମେ କି ଯାଦୁ ଅଛି କହ କହ ରେ ସଖୀ', 'ପ୍ରାଣ ଠାକୁର ସେହି ରୂପେ ଦିଅ ଦର୍ଶନ' ଗାନ କରାଯିବା ପରେ ପ୍ରଣାମ ଗାନ କରାଯାଇ ଆସନ ଉନ୍ମୋଚିତ ହୋଇ ମହିଳା ସଭା ଅଧିବେଶନ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । ବିଶ୍ଵପତି ପ୍ରଣାମ ଓ ପରିଚୟ ପତ୍ର ପାଠ କରାଯାଇଥିଲା । ସଭାପତି ଓ ପରିଚାଳକ ଆସନ ଗ୍ରହଣ କରି ମହିଳା ସଭା ପରିଚାଳନା କରି କହିଥିଲେ - ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମା'ମାନଙ୍କୁ ଅତି ଭଲ ପାଉଥିଲେ । ସିଦ୍ଧ ଜୀବନରେ ମା'ମାନଙ୍କର ଯାତ୍ରା ପ୍ରାପ୍ୟ ତାହା ଦେବାରେ କୁଣ୍ଠିତ ହୋଇ ନ ଥିଲେ । ମା'ମାନଙ୍କୁ ନେଇ ବହୁ ନିନ୍ଦା ଓ ଅପମାନ ସହ୍ୟ କରିବାକୁ ପଡିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ମା'ମାନଙ୍କୁ ସେ ଉପଯୁକ୍ତ ସ୍ଥାନ ଦେଇଥିଲେ । ସାଧନା ସମୟରେ ସେ ମହାମାୟା ବା ବିଶ୍ଵପ୍ରକୃତିଙ୍କୁ ସ୍ତ୍ରୀ ଭାବରେ ପାଇଥିଲେ । ସିଦ୍ଧ ଜୀବନରୁ ସଦ୍‌ଗୁରୁ ରୂପେ ଲୋକାଳୟକୁ ଆସିବାପରେ ମା'ମାନେ ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଯିବାରେ ବାରଣ ନ ଥିଲା । ସ୍ଵାମୀସେବା, ସନ୍ତାନ ପାଳନ ଓ ଗୁରୁଧ୍ୟାନ କଲେ ସବୁ ସାଧନା ହୋଇ ପାରିବ । ମା'ମାନେ ଶିଶୁପୁତ୍ରକୁ କୋଳରେ ଧରିଲେ ସ୍ଵର୍ଗ ଭୁଲି ଯାଆନ୍ତି । ତେଣୁ ଠାକୁର ମା'ମାନଙ୍କୁ କହିଛନ୍ତି - ତୁମ ଶିଶୁପୁତ୍ର ପରି ମୋତେ ତୁମ କୋଳରେ ସ୍ଥାନ ଦିଅ ।

ନାରୀମାନେ ରମଣୀୟ ତ୍ୟାଗକରି ଜନନୀତ୍ଵରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେବାକୁ ସେ ଚାହାଁନ୍ତି । ସମଗ୍ର ଜଗତକୁ ଏପରିକି ନିଜ ସ୍ଵାମୀଙ୍କୁ ସନ୍ତାନ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଦେଖିବେ । ଭାଇମାନଙ୍କର ଜ୍ଞାନ ଅଧିକ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ଜାଣିକରି କର୍ମ କରନ୍ତିନି । କିନ୍ତୁ ମା'ମାନଙ୍କର ଜ୍ଞାନ କମ୍ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେମାନେ ଅଭ୍ୟାସ ବଶତଃ କର୍ମ କରିଯାଆନ୍ତି । ବ୍ରତ, ଉପବାସ କାହିଁକି କରୁଛନ୍ତି କାରଣ ନ ଜାଣିଥିଲେ ମଧ୍ୟ କରିଥାନ୍ତି । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି ମା'ମାନେ କେବଳ ଗୁରୁଚିନ୍ତା, ଗୁରୁଧ୍ୟାନ ଫଳରେ ସମସ୍ତ ଶକ୍ତିର ଅଧିକାରିଣୀ ହୋଇପାରିବେ । ମା'ମାନେ ସୃଷ୍ଟିକାରିଣୀ ଶକ୍ତି । ଭାଇମାନେ ସେମାନଙ୍କର ଅବମାନନା ନ କରି ମର୍ଯ୍ୟାଦା ରକ୍ଷାକରିବେ ଓ ମାତୃ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଦେଖିବେ । ଏହାପରେ ପରିଚାଳକ ଏହି ପରିପେକ୍ଷୀରେ ନିଜ ଜୀବନର ଏକ ଘଟଣା ବିଷୟରେ କହିଥିଲେ । ଥରେ ଜଣେ ମା' ଲିଙ୍ଗରାଜ ମନ୍ଦିର ବାହାରେ ତାଙ୍କୁ ଅପେକ୍ଷା କରିବାକୁ କହି ଏକ ଘଣ୍ଟା ଧରି ଠାକୁର ଦର୍ଶନ ଇତ୍ୟାଦି କରି ଫେରିବା ପରେ ସେ ମା'ଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ - ଏତେ ସମୟ ଦର୍ଶନ କରୁଥିଲ ? ମା'ଙ୍କୁ ଏହା ଭଲ ଲାଗିଲାନି, ସେ ଦୁର୍ଗାଚରଣଭାଇଙ୍କ ଆଗେ ଅଭିଯୋଗ କଲେ । ଦୁର୍ଗାଚରଣଭାଇ ସଂଘନୀତି ବହି ଆଣି ଶ୍ୟାମ ଭାଇଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ୧) ମା'ଙ୍କ ମର୍ଯ୍ୟାଦା ହାନି ୨) ଧର୍ମ ଜ୍ଞାନରେ ଆଘାତ ଇତ୍ୟାଦି ୧୭ଟି ଅଭିଯୋଗ ଲେଖି ଦରଖାସ୍ତ କରିବାକୁ କହିଲେ । ମାତୃ ମର୍ଯ୍ୟାଦାରେ ଆଘାତ ଦେଇଥିବାରୁ ତାଙ୍କୁ ସଂଘରେ ଯୋଗଦେବାକୁ ନିଷେଧ କରାଗଲା । ସେତେବେଳେ ଶ୍ୟାମ ଭାଇଙ୍କ ଘରେ ସଂଘପୂଜା ହେଉଥାଏ । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କୁ ସଂଘ ପୂଜାରେ ଯୋଗଦାନ କରିବାକୁ ମନା ଥାଏ । ଏମିତି ଏକ ବର୍ଷ ବିତିଗଲାପରେ ଶ୍ୟାମଭାଇ ଦୁର୍ଗାଚରଣଭାଇଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କରନ୍ତେ ଦୁର୍ଗାଚରଣଭାଇ କହିଲେ ମା'ଙ୍କ ଅବମାନନା କରିଛ, ଜିଲ୍ଲାପୂଜାରେ ମା'ମାନଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କର । ଶ୍ୟାମଭାଇ ଚିଠିଲେଖି କଟକ, ଭୁବନେଶ୍ଵରର ଜଣାଶୁଣା ମା'ମାନଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କଲେ । ସେହିପୂଜାରେ ମା'ମାନଙ୍କୁ ଦୁର୍ଗାଚରଣଭାଇ ଶ୍ୟାମଭାଇଙ୍କୁ କ୍ଷମାଦେବା ବିଷୟରେ ପଚାରିଲେ, ମା'ମାନେ ହଁ କହିଲେ । ଭାଇମାନଙ୍କୁ ପଚାରିଗଲା ଶ୍ୟାମଭାଇଙ୍କୁ କ୍ଷମା ଦେବାପାଇଁ ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ସମ୍ମତି ପ୍ରଦାନ କରିବାରୁ ଶ୍ୟାମଭାଇ ସଂଘରେ ଯୋଗଦେବାର ସୌଭାଗ୍ୟ ପାଇଲେ ।

ଆଲୋଚନା ପରେ ପରପୂଜା ନିମନ୍ତ୍ରଣ ଓ ପ୍ରଣାମ କରି ଆସନ ବନ୍ଦ କରାଗଲା । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ମଧ୍ୟାହ୍ନ ଭୋଗ ନିବେଦନ କରି ଭକ୍ତମାନେ ପ୍ରସାଦ ସେବନ କଲେ ।

ଭକ୍ତ ଭାଇ ଓ ମା' ମାନେ ଆବାହନ ସଂଗୀତ 'ଆଜି ମରମେ କା ମଧୁ ସୁର ଜାଗେରେ' ଗାନ କଲାପରେ ପ୍ରଶାମ ଗାନ କରି ପରଦା ଉନ୍ମୋଚନ କରିଥିଲେ । ଗୁରୁବନ୍ଦନା ଗାନ ପରେ ସମସ୍ତ ଭକ୍ତ ଭାଇ ଓ ମା' ମାନେ ଭାବ ବିନିମୟ କରିଥିଲେ । ବ୍ରଜେନ୍ଦ୍ର ପଣ୍ଡା ଭାଇ ସମ୍ମିଳନୀର ସମସ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚର ହିସାବ ଦେଇଥିଲେ । ଏହାପରେ ଆସନ୍ତା ବର୍ଷ ସମ୍ମିଳନୀ ପାଇଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁର ମହାରାଜ ଓ ଭକ୍ତ ଭାଇ ଓ ମା' ମାନଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହାପରେ ସମସ୍ତ ସେବାରେ ଥିବା ସେବକ ସେବିକାମାନେ ସେମାନଙ୍କର ସେବାରେ ହୋଇଥିବା ତୃପ୍ତିବିବିଧି ନିମିତ୍ତ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଓ ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ନିକଟରେ କ୍ଷମା ପ୍ରାର୍ଥନା କରିଥିଲେ । ତତ୍ପରେ 'ତେଜି ଏ ବାୟୁମଣ୍ଡଳ' ବିଦାୟ ପ୍ରାର୍ଥନା ଗାନ କରାଯିବା ପରେ 'ଜୟଗୁରୁ' ମହାନାମ କୀର୍ତ୍ତନାନ୍ତେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଆସନ ବନ୍ଦ କରାଗଲା । ସମ୍ମିଳନୀ ସମାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା ଓ ଭକ୍ତମାନେ ପୁଣି ଆସନ୍ତାବର୍ଷ ମିଳିତ ହେବାର ଆଶା ମନରେ ରଖି ପରସ୍ପରକୁ 'ଜୟଗୁରୁ' ସମ୍ବୋଧନ ଜଣାଇ ବିଦାୟ ନେଇଥିଲେ ।

ଯୋଗଦାନ କରିଥିବା ଭକ୍ତ ମାନଙ୍କର ତାଲିକା -

- (୧) ଶ୍ୟାମ ସୁନ୍ଦର ଦାଶ, ସଭାପତି ଓ ପରିଚାଳକ
ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ
- (୨) ଦୋଳଗୋବିନ୍ଦ ଦ୍ୱିବେଦୀ ଓ ମାଳତୀ ଦ୍ୱିବେଦୀ
ରାଉରକେଲା ଶାଖା ସଂଘ
- (୩) ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ କୁମାର ସାହୁ ଓ ଗେହ୍ଲା ମା'
କଟକ ଶାଖା ସଂଘ
- (୪) ସମୀରଣ ପଟ୍ଟନାୟକ ଓ ସୁରେଶା ଦେବୀ
ଏକାମ୍ର ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ
- (୫) କେତକୀ ସାହୁ - କଟକ ଶାଖା ସଂଘ, ଯୋବା
- (୬) କାଞ୍ଚନ ବାଳା ଦାଶ - ଏକାମ୍ର ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ
- (୭) ବିଜୟ ସାହୁ, ରତ୍ନା ଜେନା, ମୋହିତ ଓ ଲାରା
- (୮) ଜ୍ଞାନ ରଞ୍ଜନ ଦ୍ୱିବେଦୀ, ଶିବାନୀ ଦ୍ୱିବେଦୀ, ସ୍ୱାତୀ ଓ ଶ୍ରେୟା
- (୯) ବ୍ରଜେନ୍ଦ୍ର ପଣ୍ଡା, ରଶ୍ମୀରେଖା ପଣ୍ଡା ଓ ବିଜୁ ଗୋପାଳ
- (୧୦) ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ସୁନ୍ଦର ରାୟ, ସ୍ମିତାରାଣୀ ସୁନ୍ଦର ରାୟ, ସୌମ୍ୟାଶ୍ରୀ ଓ ବେଦପ୍ରକାଶ
- (୧୧) ପୃଥ୍ୱୀରାଜ ସାହୁ ଓ ଲକ୍ଷ୍ମିତା ସାହୁ
- (୧୨) ରବିନାରାୟଣ ତ୍ରିପାଠୀ, ଗୀତା ତ୍ରିପାଠୀ ଓ ଆଲୋକ
- (୧୩) ପ୍ରଭାକର ବାଇ, ସ୍ମିତାରାଣୀ ବାଇ ଓ ଶ୍ରେୟା
- (୧୪) ଦେବରଞ୍ଜନ ସ୍ୱାଇଁ, ସୁଚିତ୍ରା ସ୍ୱାଇଁ, ଅଭିଷେକ ଓ ଅଜିତ୍
- (୧୫) ବିନୟ କୁମାର ସାହୁ ଓ ଶିବାନୀ ସାହୁ
- (୧୬) ପଦ୍ମଗନ୍ଧା ସାହୁ ଓ ବୃନ୍ଦାବନ ସାହୁ
- (୧୭) ପଲ୍ଲବିତା ପଟ୍ଟନାୟକ, ସାନ୍ତୁଜିତ୍ ସେନାପତି ଓ ଉଦୟନ୍
- (୧୮) ରମାବଲ୍ଲଭ ମହାପାତ୍ର, କଞ୍ଚନା ଦାଶ, ଆଶୁତୋଷ ଓ ଶ୍ୱେତା
- (୧୯) ଉଷା ଅଗ୍ରୱାଲ୍
- (୨୦) ଚିନ୍ମୟା ପଟ୍ଟନାୟକ
- (୨୧) ଦିପ୍ତୀ ମହାପାତ୍ର ଓ ସନ୍ଦିପ୍ ମହାପାତ୍ର
- (୨୨) ବରଦା କାନ୍ତ ନାୟକ ଓ ସୋନିଆ ମହାନ୍ତି
- (୨୩) ଶିବାନୀ ମହାନ୍ତି
- (୨୪) ଅଶ୍ୱିନୀ କୁମାର ନାୟକ ଓ ସଂଘମିତ୍ରା ନାୟକ
- (୨୫) ଅନୁରାଧା ନନ୍ଦ, ଜ୍ଞାନେନ୍ଦ୍ର ନନ୍ଦ ଓ ଅଭିଷ୍ଟ

ଅଭିମତ ଓ ଅନୁଭୂତି

ଅଭିମତ (୧)

I came to know Sri Sri Thakura after my marriage from my parents-in-law who are the members of Balasore saraswata sangha. I have been a member of America saraswata sangha since one year. I felt deep presence of Thakura after reading the books, attending sangha puja and Sammilani. I had the privilege of attending annual sammilani in Charlotte in 2004. I was fortunate to attend this great event. The love and care of Bhais' and Maas' helped me so much to adjust in this country. I met them for the first time and felt that I knew them for several years. Though we used to do puja regularly but it was not according to Sangha Niti. In October 2004, we relocated to Charlotte and became very close to Biswajit Bhai and Smita Maa. We were highly influenced by them and started puja with some regulations. By the mercy of Thakura, we had the opportunity of attending the monthly North Carolina pathachakra. After attending the pathachakra, we had eagerness to perform the pathachakra at our home as well. With the blessing of Thakura, the January pathachakra was held at our home. After the puja, we just sat down in front of him with eyes full of tears and told him that we wouldn't have been able to do it without his blessings and prayed him to guide us in the right path. All our family members were very happy to know about this. I am trying to know more about Thakura by reading the books and attending weekly puja discussion and monthly North Carolina pathachakra. His life history, His advices to the household devotees, and messages for Maa, His teachings, and Jayaguru siddhamantra have great influence on my life. Some of the advices that are part of my life are mentioned below.

We all want to lead an ideal household by following the path shown by sages and seers. For that, we should keep the fundamentals of our religion untarnished, preserve our own principles, and walk on the frequent path of majority. If one adopts the path of truth, he has to encounter and tolerate some amount of opposition. At the same time, one has to be more courageous, tolerant, and bold. It's better to tolerate some torture and oppression of society while walking on the path of truth and justice.

One has to first look at his own tradition to be an ideal household. We should remember Thakura at the beginning of our works and indulge ourselves in all action assuming that it's his work and we are just medium to accomplish them. We must never forget that everything in the material world belongs to Him and we are His sevakas and in-return He doesn't ask anything from us. But He always guided us in the right path. In this context, I remember one story that I read in school. Once a mother gave some money to his son to buy few things and son bought them but he had to add some money from his savings. So he put the receipt along with a note that had spent his savings money and asked his mother to return it. On reading the note, mother felt little upset and wanted to teach him a lesson. She wrote a note and left that on his son's table. Her note had the expense of bringing him to this world, keeping him in the womb for nine months and bringing him up with love & affection. All these values are equal to nothing. After reading this note, son realized his mistake and apologized to his mother. At times, our life is just like that of the son.

Through his blessings and messages, Thakura has advised all Maas' to lead the life with their husband, children and other family members. As women are the fulcrums of the household life, He has told them to control, restrain and build a noble character. This world is not the place of enjoyment and luxury but that of duty and action. It is impossible to get complete peace and happiness in this world which is constituted with the ingredients of wants and inadequacies. Mother, wife and daughter are all one and they are only the manifestation of three different feelings and experiences. According to Thakura, husband is the guru of wife and wife must consider her husband as the physical form of Guru Brahma.

The Jayaguru mahamantra has everything in it. It has been very inspiring in all the occasions. My only wish and prayer to our beloved Thakura is to give me courage and strength to do my duties. His blessing is always there for us.

Sri Sri Thakura charanashritaa
Srimati Sanghmitra Nayak

ଅଭିମତ (୨)

ମୁଁ ଆମଘର ମା' (ଲୀନା ମା')ଙ୍କ ଠାରୁ ଠାକୁରଙ୍କ ବିଷୟରେ ଜାଣିଲି । ସେ ଦୁଇଓଳା ଠାକୁରଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା କଲେ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ଠାକୁରଙ୍କ ବିଷୟରେ ଜାଣିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁନଥିଲି । ଆମେ ଆମେରିକା ଆସିଲାପରେ, 'ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ' ରେ ଯୋଗ ଦେବାର ସୁଯୋଗ ପାଇଲୁ । ୨୦୦୩ ମସିହାରେ ଆମର ଗୃହାସନର ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଗଲା ଏବଂ ମୁଁ ସେହି ବର୍ଷ ପରିଚୟ ପତ୍ର ପାଇଁ ଆବେଦନ କଲି ।

ଆସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାପରେ, ପରିଚାଳକ 'ଶ୍ୟାମଭାଇ' ଗୃହାସନର ନିୟମାବଳୀ ସବୁ ଲେଖି ଦେଇଗଲେ । ଆମେ ମଧ୍ୟ ସେସବୁ ଯଥାସାଧ୍ୟ ପାଳନ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଲୁ । ସକାଳ ପୂଜାର ଭାର ମୋ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ ଥିଲା । ସବୁଦିନ ସକାଳୁ ପୂଜାସାରି ପରିଚୟପତ୍ର ପଢି ଅଫିସ୍ ଯାଏ । ଯେଉଁଦିନ କୌଣସି କାରଣବଶତଃ ପୂଜା କରିନପାରେ, ଦିନସାରା ମୋତେ ବହୁତ ଅପରାଧି ଲାଗେ । ସଂଧ୍ୟାବେଳେ ଠାକୁରଙ୍କ ପାଖରେ କ୍ଷମା ପ୍ରାର୍ଥନା କଲେ ଯାଇଁ ମନରେ ଶାନ୍ତି ଆସେ ।

ମୁଁ ପରିଚୟ ପତ୍ର କରିବା ପୂର୍ବରୁ ମୋ ମନରେ ପ୍ରଶ୍ନ ଆସୁଥିଲା, “ଠାକୁରଙ୍କ ଭକ୍ତ ହେବାକୁ ହେଲେ ପରିଚୟ ପତ୍ର କରିବା କାହିଁକି ଆବଶ୍ୟକ ?” ତାପରେ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଶ୍ୟାମ ଭାଇଙ୍କର ପରିଚୟ ପତ୍ର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଆଲୋଚନାରୁ ମୁଁ ମୋର ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର କେତେକାଂଶରେ ପାଇଯାଇଥିଲି । ଏବେ ମୁଁ ମୋର ଅନୁଭବରୁ ଜାଣିପାରୁଛି ଯେ, ପରିଚୟ ପତ୍ରରେ ଥିବା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଉପଦେଶ କିପରି ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନରେ ଆମମାନଙ୍କୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରୁଛି । ସବୁଦିନେ ପରିଚୟ ପତ୍ର ପଢୁଥିବାରୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଦେଇଥିବା ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ସବୁ ମନମଧ୍ୟରେ ରହୁଛି ଏବଂ କିଛି ଭୁଲ୍ କାମ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ମାର୍ଗ ଦର୍ଶନ କରୁଛି ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଆସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ପରଠାରୁ ମୁଁ ଅନୁଭବ କରୁଛି ଯେ, ଯେପରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ସ୍ୱୟଂ ବିରାଜିତ ରହି ଆମର ପ୍ରତି କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରୁଛନ୍ତି । କୌଣସି କାମ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଜଣାଇ କରିଲେ ସବୁକାମ ସୁରୁଖୁରୁରେ ହୋଇଯାଉଛି ।

ଶେଷରେ ମୋର ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣରେ ନିବେଦନ ଯେ, ସେ ଏହିପରି କୃପାଦୃଷ୍ଟି ସବୁଦିନ ପାଇଁ ରଖି ମୋତେ ତାଙ୍କ ସେବା କରିବାର ସୁଯୋଗ ଦେଉଥାନ୍ତୁ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ଦେବରଞ୍ଜନ ସ୍ୱାଇଁ

ଅଭିମତ (୩)

After many births I am fortunate enough to be a devotee of Thakura. In my father's house, we used to do puja of Gods and Goddesses twice a day. My mom had told me from my childhood that it is very important to believe in God and to do puja and pray regularly.

I came to know about Thakura when my marriage got fixed with Pruthwiraj Bhai. My mother-in-law (Gelha Maa) always told me that I am one of the lucky ones whom Thakura has drawn towards Him, since I got married into Thakura's household. In retrospect it turned out to be true in every moment of my life after marriage. I started doing Thakura puja on my own, once I came to USA. My mother-in-law had told me briefly how to do the puja. Since I was educated in an English medium school, I never had a liking to read Oriya books. I was in a tough situation since most of Thakura's books were written in Oriya and I never could develop the zeal to read them end to end. Pruthwiraj Bhai was a member of the editorial board of Saraswata Madhuri that was published on the occasion of the first Sammilani in USA. I used to help him in editing the magazine and in that process I would read a few Oriya articles and got to know more about Thakura. Then I started studying for Masters Degree and life got busier and I could never get enough time or interest to read those books. However from second Sammilani onwards due to Thakura's blessings, I replaced Pruthwiraj Bhai in the editorial board and hence I got a golden chance to read more articles and know a lot more about Thakura. There is a saga of Thakura's advice but the ones which greatly influenced me are penned below.

We have to change our ways of living if we want to be associated with Thakura. We have to think that this house belongs to Thakura and we are here to serve Him. We should always pray to Him to multiply our faith and belief in Him. Everyone belongs to Thakura. Husband, wife, children....no one belongs to us. We should consider Thakura to be the head of the household. We should inform Thakura before marching on to do any work, as we would have informed the eldest member of the family. We should serve Thakura with all dedication and should let Him know all our joys and sorrows. We shouldn't ask Him for any worldly pleasures. Rather, we should inform Him about our desires but at the same time we should pray Him, 'Thakura, I don't know what is good for me. Whatever you think is best for us, please carry on with which all your desires would be fulfilled.' We should always try to bring up our children in such a way that they develop a deep faith in Thakura and serve Thakura with full dedication and sincerity. It is our responsibility to make our children realize how important it is to trust Thakura in everything they do. We should involve them in the quest to know Thakura by telling them stories which would be related to Thakura's advice and morals.

Thakura has advised us to chant "*Jayaguru*" whenever we get a chance. Initially I found this to be very strange. Last year life got very hectic for me and I was not able to devote much time for puja. I discovered that the days would pass away in peace, when I would chant "*Jayaguru*", and my work would be completed very smoothly. That's when I understood and realized its importance and its power completely.

I believe our prayers to Thakura are very essential. Prayer is the mode to talk to Thakura and communicate with Him effectively. Prayer gives us peace, tranquility and breaks all bondages. It takes us to another world where we find ourselves at the lotus feet of Thakura, serving Him with all dedication and devotion.

I would also like to mention here that after our Pathchakra became a Sangha, we started having Sangha Puja twice a month and sastrapatha on rest of the Sundays in the month. Reading of Sangha Niti and Sangha Sebaka books were introduced in the sangha puja and that helped a lot in my learning curve about Sri Sri Thakura. I found many of my questions answered in the Sangha Sebaka. Moreover, life has become more disciplined since we are having puja every week.

From my childhood, I have seen that in order to attain *Mukti*, people become *sadhus* and renounce the worldly life, which seemed a very difficult path. But after coming into Thakura's household, I realized Thakura has paved a very simple path for His disciples to attain salvation. He has instructed everyone to love and serve Him with full devotion and He would take care of the rest. He advised His devotees to lead an ideal family life where all live in peace, harmony, mutual love and respect.

I attended the first Sammilani in 2002 at Gyana Bhai's place in Minneapolis. Though I was meeting all Bhais and Maas for the first time, it felt like I knew them since a long time and they showered me with so much love and affection that I felt like at home for the first time since I had been to US in 2001. From then on I look forward to meeting them in the Sammilani every year. Lastly, I am greatly indebted to Sri Sri Thakura for accepting me as His disciple and pray that He showers His blessings on us and guide us to be better human beings and serve the society as per His ideology. Jayaguru!!

Sri Sri Thakura Charanashritaa,
Srimati Ipseeta Sahoo
Sunnyvale, CA

ଅନୁଭୂତି (୧) -

I know Shri Shri Thakura since childhood. Every year we used to go to the Berhampur Ashram for His birthday celebration. At that time I was a small kid. It used to be more fun for than anything else. Slowly I started realizing that we go there for Thakura puja. Since then I used to wait for that day to come every year. I don't remember when I stopped going there, but again during my B.Sc, I regained His blessings and started praying. In many occasions I have felt His presence and blessings, without which life would have been difficult. Below is one of my horrifying experiences.

During last week of Nov 2004 we went to Orissa. My parents had organized a special Thakura puja during our stay. With His blessings everything went smooth. We were heading back to US on Dec 23. We faced a few problems during the journey. First our flight from Bhubaneswar to Mumbai got cancelled. After waiting for 4 hours, we came to know that the airline had organized another flight at 8.30 PM reaching Mumbai at 11.00 PM. This was a blessing from Thakura; otherwise we would have missed our flights to US.

We reached Atlanta on Dec 23 around 8.30 PM. We waited till 10.00 PM to get our bags, but didn't have any luck. That day it was a chaotic condition in Atlanta airport. Later we came to know that the situation was out of control since hundreds of flights were cancelled and thousands of passengers were stranded. Most of them were waiting for their baggage. The line for filing a complaint for missing bags had more than 100 people.

We had a pre-booked taxi and it was subzero temperature with wind-chill. With the small baby I decided to go home and leave the mother and baby at home. So, I left them at home and took my car to the airport. By the time I filed a complaint it was 12.30 in the night. Thereafter I again checked the baggage area and found one of the bags. Around 1.30 AM I headed towards home. By this time I had already put 42 hours of travel. The road was empty and I was cruising at 70 miles per hour on the left lane. I was also chanting "Jayaguru" nama while driving. Suddenly I got relaxed and my eyes got closed. When I opened my eyes I saw sparking lights all over the place and awful sounds. I could not realize what was going on for few seconds. I saw my car was striking against the concrete divider on the left hand side. I applied the brakes hard and took the car to the right side and called 911 for help. Later I realized that my car drifted towards left and was continuously hitting the left side concrete divider. Anything could have happened at that speed. I continuously took Jayaguru nama thereafter.

I got a second life due to Shri Shri Thakura. None could have made this difference. This was the most horrifying experience I recently had from which Thakura saved me.

Sri Sri Thakura Charanashrita
Mahesh Choudhury

ଅନୁଭୂତି (୨) -

ଜୀବନରେ ଅନେକ ଥର ଠାକୁରଙ୍କ କୃପାନୁଭୂତି ପାଇଛି । କିନ୍ତୁ କେବେ କେଉଁଠାରେ କହିବାର କି ଲେଖିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇ ନ ଥିଲି । ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ଗତ ବର୍ଷ "ସାରସ୍ୱତ ମାଧୁରୀ" ପାଇଁ କିଛି ଲେଖିଥିଲି । ମାତ୍ର ଏହି ବର୍ଷ ଲେଖିବା ସମ୍ଭବ ହେବ ନାହିଁ ବୋଲି ଭାବିଥିଲି, କାରଣ ଆମେ ଦୁଇ ମାସ ପାଇଁ ଛୁଟିରେ ଭାରତ ଯାଇଥିଲୁ । ଫେରିଲା ପରେ immediate relocation କରିବାକୁ ପଡିଲା । ପୂଜା join କରିବା ପରେ ଜାଣିଲି ଯେ ଅନୁଭୂତି ଲେଖିବାର ଶେଷ ତାରିଖ ହେଉଛି ଏପ୍ରିଲ ୧୫ । Packing ଏବଂ ଘର setup ପରେ ହାତରେ ଆଉ ସମୟ ନ ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଯେଉଁଦିନ ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ଭାଇ ଫୋନ୍ କରି କହିଲେ ମା, ଆପଣ କିଛି ଅନୁଭୂତି ଲେଖି ଏପ୍ରିଲ ୩୦

ଭିତରେ ଦେଇ ପାରିବେ, ମୋତେ ବହୁତ ଖୁସି ଲାଗିଲା । ତେଣୁ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଇଚ୍ଛାରେ ମୋ ଜୀବନର ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ଅନୁଭୂତିଟିଏ ଲେଖୁଛି ।

ଆମେ ପ୍ରଥମଥର ପାଇଁ ଆମେରିକାରେ ଶୀତ ଦିନରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଥିଲୁ । ମୁଁ ଠାକୁରଙ୍କ ଆସନ ରଖି ଧୂପ, ଦୀପ ଦେଇ ପୂଜା କରିବା ଆରମ୍ଭ କଲି, ମାତ୍ର ଫୁଲ ଓ ତୁଳସୀ ଇତ୍ୟାଦି କେଉଁଠି ପାଇବି ଜାଣି ନ ଥିଲି । ଶୀତ ଦିନ ପାଇଁ ଘରେ କିଛି ଲଗାଇବାର ମଧ୍ୟ ସୁବିଧା ନ ଥିଲା । ତେଣୁ ଛିର କଲି, ମନେ ମନେ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଫୁଲ ଅର୍ପଣ କରିବି । ଆମ ଘରେ (କଟକ) ପ୍ରାୟ ଅନେକ ସମୟରେ ଠାକୁରଙ୍କ ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ତୁଳସୀ ଗଜରା କରାଯାଏ । ଯେଉଁ ଦିନ ଠାକୁର ସେହି ହାର ପିନ୍ଧି ଥାଆନ୍ତି, ମୋତେ ବହୁତ ଭଲ ଲାଗେ । ତେଣୁ ଦିନେ ପୂଜା କଲାବେଳେ ସେହି ହାର କଥା ମନେ ପଡି ମୋତେ ବହୁତ କାନ୍ଦ ଲାଗିଲା । ତେଣୁ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଜଣାଇଲି, ଏହି ଜାଗାରେ ଏବେ ତୁଳସୀ ବା କେଉଁଠାରୁ ଆଣିବି ଯେ, ଆପଣଙ୍କ ପାଇଁ ହାର କରିବି? ଠିକ୍ ସେହି ଦିନ ରାତିରେ ଗୋଟିଏ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିଲି ଯେ ମୁଁ ଆଶ୍ରମକୁ ଯାଇଛି । ସେଠାରେ ବହୁତ ତୁଳସୀ ଗଛ ଲାଗିଛି, ଆଉ ଭାଇମାନେ ସବୁ ସେହି ପାଖରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଉଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ ଭାଇ କହିଲେ, ଆରେ ଲୀନା ମା'ଙ୍କ ପାଖରେ ପରା ତୁଳସୀ ମଞ୍ଜି ଅଛି । ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖି ମୋର ନିଦ ହଠାତ୍ ଭାଙ୍ଗି ଗଲା । ମନ ବଡ଼ ବ୍ୟସ୍ତ ଲାଗିଲା, ଏହି ସ୍ୱପ୍ନ କଣ ସତ? ଭାବିଲି, ଠିକ୍ ଅଛି ସକାଳୁ ଉଠି ଲୀନା ମା'ଙ୍କୁ ପଚାରିବି । କିନ୍ତୁ ସଂସାର ଜଞ୍ଜଳରେ ରହି ସକାଳେ ମୁଁ ସେ କଥା ପଚାରିବାକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଭୁଲିଗଲି ।

ଏହାର କେତେଦିନ ପରେ ଆମେ ଦିନେ ଲୀନା ମା'ଙ୍କ ଘରକୁ ବୁଲି ଯାଇଥିଲୁ । ତଥାପି ମଧ୍ୟ ମୋର ସ୍ୱପ୍ନ ବିଷୟରେ ପଚାରିବାକୁ ମନେ ପଡୁ ନ ଥାଏ । ଆମେ ବ୍ୟସ୍ତ ରହି ଠାକୁରଙ୍କ କାମ ସମୟ ସମୟରେ ଭୁଲିଗଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ଆମକୁ ଭୁଲିବାକୁ ସୁଯୋଗ ଦିଅନ୍ତି ନାହିଁ । ତାଙ୍କ ଘରେ ଆମେ ଯେତେବେଳେ ଖାଇଲୁ, ସେ ଗୋଟିଏ ଲଙ୍କା ଆଣି ଦେଇ କହିଲେ, ଦେଖ ଆମ ଗଛ ଲଙ୍କା କେତେ ଭଲ ହୋଇଛି, ହେଲେ ତୁଳସୀ ଗଛଟିଏ ଥିଲା ଯେ, ଶୀତ ଦିନରେ ମରିଗଲା । ତାଙ୍କଠୁ ତୁଳସୀ ଗଛର ନାଁ ଶୁଣି ମୋର ହଠାତ୍ ସ୍ୱପ୍ନ କଥା ମନେ ପଡିଗଲା । ପ୍ରକୃତରେ ଦେଖିବାକୁ ଗଲେ ଠାକୁର ହିଁ ମନେ ପକାଇଦେଲେ । ଲୀନା ମା'ଙ୍କୁ ଯେତେବେଳେ ପଚାରିଲି, ସେ କହିଲେ ଯେ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ତୁଳସୀ ମଞ୍ଜି ଅଛି । ଠାକୁରଙ୍କ ଲୀନା ସେହିଠାରେ ମୋର ଆଉ ବୁଝିବାକୁ ବାକି ରହିଲା ନାହିଁ ।

ଏହି ଅନୁଭୂତିରୁ ହିଁ ମୁଁ ଜାଣି ପାରିଲି ଯେ, ଯଦି ତାଙ୍କ ପାଇଁ କିଛି କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହୋଇଛି, ମାତ୍ର ସେଥିରେ କିଛି ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ରହୁଛି, ତା ହେଲେ ତାଙ୍କୁ ହିଁ ଜଣାଇବାକୁ ପଡିବା ସେ ତ ସବୁବେଳେ ଆମର ପାଖେ ପାଖେ ଅଛନ୍ତି । ତେଣୁ ସବୁ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ସେ ହିଁ କରିବେ ।

ଶେଷରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଚରଣରେ ଏତିକି ପ୍ରାର୍ଥନା, ତାଙ୍କର ଏହି କୃପା ଆମ ଉପରେ ସର୍ବଦା ଏପରି ଥାଉ । ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଆମର ଯେଉଁ ଭକ୍ତି, ନିଷ୍ଠା, ବିଶ୍ୱାସ ଅଛି, ତାହା ସବୁବେଳେ ଅତୁଟ ରହୁ । ଯଦି କିଛି ତ୍ରୁଟି ରହିଯାଇଛି, ସେଥିପାଇଁ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଚରଣରେ କ୍ଷମା ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଛି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତା
ଶ୍ରୀମତୀ ସୁଧାଂଶୁବାଳା ଜେନା

ଅନୁଭୂତି (୩) -

ଆଜି ୦୯-୦୯-୨୦୦୪ ରାତି ୩ଟାରେ ଆଗ୍ନିଶିଖା ଝିଅ ଘରେ ଥିବାବେଳେ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖୁଛି ୨ଜଣ ଗୁରୁଭାଇ ଆସି କୁନିର ୨ମହଲା ଘରେ ବଡ଼ ବଡ଼ ଲମ୍ବା ପରଦା ବାହାର ପଟେ ଟଙ୍ଗାଇ ଦେଲେ । ତଳେ ତାର ଗେଣ୍ଡୁ, ରଜନୀଗନ୍ଧା, ଗୋଲାପ, ସୁଗନ୍ଧରାଜ, ସେବତୀ ଆଦି ଫୁଲସବୁ ଫୁଟେ । ପରଦା ସେହି ଫୁଲଗଛ ଉପରେ ଓହଳି କରି ରହିଥାଏ । ଏତିକିରେ ମୋର ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଗଲା । ଘଣ୍ଟରେ ଦେଖିଲା ବେଳକୁ ରାତି ୩ଟା । ମୁଁ ପୁଣି ଶୋଇପଡିଲି । ପୁଣି ସ୍ୱପ୍ନରେ ଦେଖିଲି ଗୁରୁଭାଇ ମାନେ ଆସି ସମ୍ମିଳନୀ ପାଇଁ ସେଇ ପରଦାକୁ ଆମ ଦେଶର ପଦ୍ମ ଫୁଲରେ ସଜାଇଦେଲେ । ଫୁଲ ସଜା ମଝିରେ ସମ୍ମିଳନୀର ବଡ଼ ବିଗ୍ରହ ରଖିଦେଲେ । 'ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ' ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକାଶିତ 'ସାରସ୍ୱତ ମାଧୁରୀ' ରେ ଯେଉଁ ବିଗ୍ରହ ଅଛନ୍ତି, ପୂଜାପାଇଁ ସେହି ବିଗ୍ରହ ସଜାଇଲେ । ତା'ପରେ ସବୁପ୍ରକାର ପୂଜା ଉପକରଣ ସଜାଇଲେ । ବିଗ୍ରହକୁ ପଦ୍ମ ଫୁଲରେ ସଜାଇବାପରେ, ପାଦାସନ ପାଖରେ ଥାଳି ଆକାରର ଏକ ଜାଗା ଖାଲି ରଖିଲେ । ଯେପରି ଆମ ଦେଶର ସମ୍ମିଳନୀରେ ହୁଏ, ଷୋଡଶ ପୂଜା ସରିବାପରେ ଠିକ୍ ସେହିପରି ଆରତି ହେବାର ଥାଏ । ମୋତେ ଆଗରେ ବସାଇ ଥାଆନ୍ତି । ମୁଁ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଫୁଲଦେଇ ପ୍ରଣାମ କରିବି ବୋଲି ମୋହାତରେ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ପଦ୍ମଫୁଲ ଦେଇଥାଆନ୍ତି । ପୂଜା ଆରମ୍ଭ ହେଲା,

ତାପରେ ପୂଜକ ଭାଇ କହିଲେ, “ମା’ ପାଦାସନ ପାଖରେ ଯେଉଁ ଖାଲିଯାଗା ଅଛି, ସେଠାରେ ଫୁଲଟି ରଖି ପ୍ରଣାମ କରନ୍ତୁ ।” ମୁଁ ଧୀରେ ଉଠି, ଖାଲି ଯାଗାରେ ପଦ୍ମଫୁଲଟି ରଖି ଠାକୁରଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କଲି । ଠିକ୍ ସେତିକିରେ ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଗଲା । ସେତେବେଳେ ରାତି ଟପା ହୋଇଥାଏ । ଠାକୁରଙ୍କ ଏପରି ଲୀଳା କଥା ଭାବି ଖୁସି ଲାଗିଲା । ପ୍ରତି ସପ୍ତାହ, ୨ସପ୍ତାହରେ ସ୍ୱପ୍ନରେ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଦେଖେ । ମୁଁ ଥିବା ବେଳେ ଝିଅ, ପୁଅ ଘରେ ଦୁଇ ଓଳି ସେବାପୂଜା କରେ । ପ୍ରତି ରବିବାରରେ ଫେନ୍‌ରେ ସଂଘ ପୂଜା ଶୁଣେ । ଭଲ ଲାଗେ । ଜୟଗୁରୁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଚରଣାଗିତା
ଶ୍ରୀମତୀ କେତକୀ ସାହୁ
କଟକ ଟାଉନ୍ ସଂଘ, ଯୋବା

ଅନୁଭୂତି (୪) –

୨୦୦୪ ମସିହା ମୋ ଜୀବନର ଆଉ ଗୋଟିଏ ସ୍ମରଣୀୟ ବର୍ଷ । ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କର ଅପାର କରୁଣାରୁ ଆମର ଗୋଟିଏ ପୁତ୍ର ସନ୍ତାନ ଲାଭ ହୋଇଛି । ପୁଅର ଜନ୍ମ ସମୟର କିଛି ଅନୁଭୂତି ମୁଁ ଏଠାରେ ପ୍ରକାଶ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛି ।

ଆମଘର ମା’ଙ୍କର **Due Date** ଗତ ବର୍ଷ ନଭେମ୍ବର ମାସ ୨୨ ତାରିଖରେ ଥାଏ । ଆମେ ଆଶା କରିଥିଲୁ ଯେ ସେତେବେଳକୁ **India** ରୁ କେହି ଆସି ଏଠାରେ କିଛି ଦିନ ରହିବେ । କିନ୍ତୁ ଏପରି ହେଲା ଯେ କେହି ଆସିବାର ହୋଇ ପାରିଲା ନାହିଁ । ସବୁବେଳେ ମନରେ ଲାଗୁଥାଏ ଯେ କିପରି ସବୁ କାମ ହେବ, **Delivery time**ରେ ଝିଅ କୁ କେଉଁ ଠାରେ ଛାଡ଼ିବୁ? କିନ୍ତୁ ମନରେ ସବୁବେଳେ ଭରସା ଆସୁଥାଏ ଯେ ଠାକୁର ସବୁ କାମ ଠିକ୍ ଠିକ୍ କରାଇ ନେବେ ।

ତେଲିଭିଜନ କିଛି ଦିନ ଆଗରୁ ଏଠି ଗ୍ରିନସ୍‌ବରୋରେ ରହୁଥିବା ଗୋଟିଏ ଓଡ଼ିଆ ପରିବାର, ସରୋଜ ଓ ବିଭା, ଆମ ଘରକୁ ଆସିଥିଲେ । ଏମିତି କଥା ପତୁ ପତୁ ସେମାନେ କହିଲେ ଝିଅକୁ ତାଙ୍କ ଘରେ ଛାଡ଼ିଦେବା ପାଇଁ । ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ହୋଇ ଗଲା ।

ନଭେମ୍ବର ମାସ ୨୨ ତାରିଖ ପାର ହୋଇଗଲା । ସେହି ସମୟରେ **Thanksgiving** ଛୁଟି ଥିବାରୁ, ଡାକ୍ତର ଡିସେମ୍ବର ମାସ ୨ ତାରିଖ ଗୁରୁବାର ଦିନ **pain induce** କରିବା ପାଇଁ କହିଲେ । ଡିସେମ୍ବର ମାସ ୧ ତାରିଖ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଆମେ ଝିଅକୁ ନେଇ ସରୋଜ ଓ ବିଭାଙ୍କ ଘରେ ଛାଡ଼ି ଆସିଲୁ । ହସ୍ପିଟାଲରେ ବହୁତ ରୋଗି ହୋଇ ଯାଇ ଥିବାରୁ ସେମାନେ ଆମକୁ ସକାଳ ୫ଟା ପରିବର୍ତ୍ତେ ୮ଟାରେ ଆସିବା ପାଇଁ କହିଲେ ।

ଆମେ ହସ୍ପିଟାଲରେ ୮ଟାରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲୁ । ଆମ ଘର ମା’ଙ୍କର ଇଚ୍ଛା ଥାଏ ଠାକୁରଙ୍କର ରାସ ପୂଜାର ଭିତିଓ ତେଲିଭିଜନ ରୁମ୍‌ରେ ଦେଖିବା ପାଇଁ । କିନ୍ତୁ ମୁଁ **VCD play** କରିପାରୁଥିବା **portable player** ନ ପାଇବାରୁ ଆମେ ଭକ୍ତି ପୁଷ୍ପଞ୍ଜଳି **audio cassette** ଓ ଠାକୁରଙ୍କର ଅନ୍ୟ କିଛି ସଙ୍ଗୀତ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ଯାଇଥିଲୁ ।

ସକାଳ ୯ଟା ସମୟରେ ଡାକ୍ତର ଆସି **pain induce** କଲେ । ମୁଁ ସେଠାରେ ଭକ୍ତି ପୁଷ୍ପଞ୍ଜଳି **audio cassette play** କରି ମା’ ଙ୍କ ପାଖରେ ବସି ଶୁଣୁଥାଏ । ମା’ଙ୍କର **pain** ଆସିବା ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ଯାଇଥାଏ । ଅନ୍ୟବେଳେ ଠାକୁରଙ୍କର ସଙ୍ଗୀତ ଶୁଣିଲେ ଯେତେ ମଧୁର ଲାଗେ ସେତେବେଳେ ତାଠାରୁ ଆହୁରି ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ମଧୁର ଓ ଅର୍ଥପୂର୍ଣ୍ଣ ବୋଧ ହେଉ ଥିଲା । ଦିନ ୧୨ ଘଣ୍ଟା ୪୧ ମିନିଟ୍‌ରେ ଶାଶୁଟ୍ ଜନ୍ମ ଗ୍ରହଣ କଲା । ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କର ଅଯାଚିତ କରୁଣାରୁ ଏତେ ଶୀଘ୍ର ଓ ବିନା କୌଣସି ଅସୁବିଧାରେ ତେଲିଭିଜନ ହୋଇଗଲା ।

ଆମେ ହସ୍ପିଟାଲରୁ ଶନିବାର ଦିନ ଘରକୁ ଆସିଲୁ । ଝିଅ ରବିବାର ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ଓଡ଼ିଆ ପରିବାରଙ୍କ ସହିତ ରହିଥିଲା । ଆଜି ଶାଶୁଟକୁ ଚାରି ମାସ ୧୨ ଦିନ ହେଲା । ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କର ଆଶୀର୍ବାଦରୁ ସେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସୁସ୍ଥ ସବଳ ଅଛି । ଆମେମାନେ ମଧ୍ୟ କେବେହେଲେ କାହାରି ଅନୁପସ୍ଥିତି ଅନୁଭବ କରିନାହୁଁ । ଏସବୁ ତାଙ୍କରି ଅପାର କରୁଣାରୁ ସମ୍ଭବ ହୋଇଛି ।

ସବୁବେଳେ ମୋ କାନରେ ଠାକୁରଙ୍କର ସେହି ଭକ୍ତି ସଙ୍ଗୀତ ଗୁଡ଼ିକ ଗୁଞ୍ଜି ଉଠୁଛି । ଲାଗୁଛି ଯେପରି ସବୁ ଗୀତ ଗୁଡ଼ିକ ମୋର ଅତି ଆପଣାର । ‘ଅତୁଳ ତୁମରି ବିପ୍ଳବ ଦାନର ପ୍ରତିଦାନ ନାହିଁ ନାହିଁ ...’, ‘ବାହୁଡି ସବୁ ଦୁଆରୁ ହେ ଦୟାନିଧି, ଆସିଛି ତୁମ ଦୁଆରେ ...’, ‘ବହୁ ଦିନେ ପାଇଛି ହେ ନୀଳମଣି, ହୃଦଚନ୍ଦନ ମୋହନ ଚିନ୍ତାମଣି ...’, ‘ଚରଣ ତୁମର ସରଗୁ ବଳି, କେଉଁ ସରଗ ମୁଁ ମାଗିବି ଆଉ...’ ଓ ‘ପଦେ ଖାଲି ପଦରେ ଗୁହାରି, ତୁମ ପଞ୍ଜୁରିରେ ମୋତେ ରଖ କରି ପୋଶା ଶାରି ...’ । ସତେ ଠାକୁର ତୁମର ସେହି ବିପ୍ଳବ ଦାନର

ପ୍ରତିଦାନ କିଛି ନାହିଁ । ଏ ଅଧମକୁ ଯାହା ସବୁ ଦେଇଛି ସବୁ ତୁମର । ହେ ଠାକୁର, ମୁଁ ତୁମକୁ ବହୁତ ଦିନ ପରେ ପାଇଛି । ତୁମେ ମୋର ହୃଦୟସନରେ ରହି ମୋତେ ତୁମର ସେବା କରିବାର ଚିରଦିନ ପାଇଁ ସୁଯୋଗ ଦିଅ । ତୁମରି ଚରଣ ହିଁ ହେଉଛି ମୋ ପାଇଁ ସ୍ୱର୍ଗ । ମୋର ଆଉ କିଛି ଦରକାର ନାହିଁ, ଖାଲି ତୁମର ଚରଣରେ ଚିକିତ୍ସା ସ୍ଥାନ ଦିଅ ।

ଶେଷରେ ଠାକୁରଙ୍କର ଶ୍ରୀ ଚରଣ ତଳେ ଏତିକି ପ୍ରାର୍ଥନା, ”ଏମାନେ ସବୁ ତୁମରି ସନ୍ତାନ । ଏମାନଙ୍କୁ ଆପଣଙ୍କର ଭାବଧାରାରେ ଗଢ଼ନ୍ତୁ । ଏମାନଙ୍କୁ ଆପଣଙ୍କର ପୋଷା ଶାରି କରି ରଖନ୍ତୁ । ଜୟଗୁରୁ, ଜୟଗୁରୁ, ଜୟଗୁରୁ, ଜୟଗୁରୁ ।”

ଖୋଜିବା ପରି ଖୋଜି ନାହିଁ ପ୍ରଭୁ
ପାଇବା ପରି ମୁଁ ପାଇଛି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଚରଣାଗିତ
ପ୍ରଭାକର ବାଲ

ଅନୁଭୂତି (୫) -

ସାନପୁଅର ଡାକରାରେ ଗତ ୨୦୦୪ ଅଗଷ୍ଟ ଶେଷକୁ ଆମେରିକା ଆସିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତି ଗୁଲିଆଏ । ତେଣୁ ସେହି ମାସ ୨୨ ତାରିଖ ମହିଳା ସଂଘରେ ଯୋଗ ଦେଇସାରି ଠାକୁରଙ୍କୁ ଆମେରିକା ଆସିବା କଥା ଜଣାଇ ଅନୁମତି ପାଇଁ ପ୍ରାର୍ଥନା କଲି । ସଂଘ ଥିବାରୁ ସେଠାରେ କେନ୍ଦ୍ର ସଂପାଦକ ଓ ଆମ ସଂଘର ସଭାପତିଙ୍କୁ ଏକ ସ୍ଥାନରେ ପାଇ ତାଙ୍କର ଉପଦେଶ ଓ ଅନୁମତି ମଧ୍ୟ ଭିକ୍ଷା କଲି, କାରଣ ଆଉ ଆଗକୁ ଏ ସବୁ କାମର ସୁଯୋଗ ମିଳିବାର ସମ୍ଭାବନା ପ୍ରାୟ ନଥିଲା ।

ଆଗକୁ ଜନ୍ମ ଉତ୍ସବ । କିନ୍ତୁ ତା ପୂର୍ବରୁ ଆମକୁ ଓଡ଼ିଶା ଛାଡ଼ିବାକୁ ପଡୁଥିବାରୁ ମନରେ ଭୀଷଣ ଦୁଃଖ ଜାତ ହେଉଥାଏ । ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ଆମେରିକା କଥା ମନେ ପକାଏ ସେତେବେଳେ ଜନ୍ମ ଉତ୍ସବ, ସଂଘ ଇତ୍ୟାଦି ଭାବନା ମୋ ମନକୁ ମାତି ବସନ୍ତି । ଯାହା ହେଉ ମୋର ପ୍ରିୟ ସଂଘ ଓ ମା’ ଭାଇମାନଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ଯାଉଥିବାରୁ ମନରେ ଭୀଷଣ ଦୁଃଖ ହେଉଥାଏ, ଆଖିରୁ ଲୁହ ଗତି ପଡୁଥାଏ । ତେଣୁ ମନ କଥା ମନରେ ମାରି ଠାକୁରଙ୍କୁ ଜଣାଇ ଅଗଷ୍ଟ ୨୯ ତାରିଖ ଦିନ ଆମେ ଯାତ୍ରା ଆରମ୍ଭ କଲୁ ଓ ୩୧ ତାରିଖରେ ବମ୍ବେରେ ପହଞ୍ଚିଲୁ ।

ଆମେରିକା ବିଷୟରେ ମୋର କିଛି ଧାରଣା ନଥିଲା । ତେଣୁ ମୋ ମନରେ ଉଦ୍‌ବେଗ ଓ ଉକ୍ଷୟ ଭରି ରହିଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଠାକୁରଙ୍କ ସାଥରେ ଯାଉଛି, ଏହି ଧାରଣା ଥାଏ । ତେଣୁ ମନରେ ମୋର ଅସୀମ ବଳ ଥାଏ । ଯାହାହେଉ, ବିନା ବାଧା ଓ ଅସୁବିଧାରେ ଠାକୁର ଆଣିଲେ । ଏରୋଡ୍ରମକୁ ପୁଅ ବୋହୁ ଆଣିବାକୁ ଯାଇଥିଲେ । ଓଏଟିଂ ହଲ୍‌ରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲୁ । ସମସ୍ତେ ଖୁସି ହେଲୁ । ଆମେ ପୁଅର ରହଣି ସ୍ଥଳକୁ ଆସିଲୁ । ଘରେ ପହଞ୍ଚି ଦେଖିଲି ଯେ ସେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଆସନରେ ରଖି ପୂଜା କରୁଛି । ମୋ ମନଖୁସିର ସୀମା ରହିଲା ନାହିଁ । ତେଣୁ ଗୋଟିଏ ଅଭାବ ପୁରଣ ହେଲା । ପୁଣି ଅଭାବ ରହିଲା ମା’, ଭାଇ, ସଂଘପୂଜା ଓ ସମ୍ମିଳନୀ । ଆଗରୁ ଶୁଣିଥିଲି ଯେ ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକାରେ ଗୋଟିଏ ସଂଘ ଅଛି । ସେଠାରେ ମା’ ଓ ଭାଇମାନେ ନିଜ ନିଜ ଘରେ ଥାଇ ଫେନ୍ ସାହାଯ୍ୟରେ ସଂଘପୂଜା କରନ୍ତି । ସମ୍ମିଳନୀ ମଧ୍ୟ ହୁଏ । ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ସଭାପତି ଓ ପରିଗୁଳକ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର ଦାଶ ଭାଇ ସେହି ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗ ଦେବାକୁ ନିମନ୍ତ୍ରିତ ହୁଅନ୍ତି । ତେଣୁ ଜାଣିବାକୁ ମନରେ ପ୍ରବଳ ଆଗ୍ରହ ଜାତ ହେଲା । ପୁଅକୁ କହିଲି, ସେ ଫେନ୍ ଲଗାଇଦେଲା । ଶ୍ରୀମତୀ ଦୀପ୍ତି ମହାପାତ୍ର ମା’ଙ୍କ ସହ ଯୋଗାଯୋଗ ହେଲା । ମୋତେ ସେ ଜ୍ଞାନ ଭାଇଙ୍କ ଠିକଣା ଓ ଫେନ୍ ନମ୍ବର ଦେଇ ସଂଘରେ ଯୋଗଦେବା ପାଇଁ ତାଙ୍କର ଅନୁମତି ଓ ପରାମର୍ଶ ନେବାକୁ କହିଲେ । ଜ୍ଞାନ ଭାଇଙ୍କ ସହିତ ଫେନ୍ ଦ୍ୱାରା କଥାବାର୍ତ୍ତା ହୋଇ ସବୁକଥା ଜାଣିଲି । ସଂଘରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରତି ରବିବାର ଦିନ ଯୋଗ ଦେଲି । ଜ୍ଞାନ ଭାଇ ଆଗରୁ ଇ-ମେଲ୍ ରେ ପୋଗ୍ରାମ୍ ଜଣାଇ ଦିଅନ୍ତି । ପୁଅ ଠିକ୍ ସମୟକୁ ଫେନ୍ ଲଗାଇ ମୋତେ ଧରାଇ ଦିଏ । ମୁଁ ସବୁ ଶୁଣେ ଏପରିକି ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ କେନ୍ଦ୍ର ସଭାପତି ଓ ପରିଗୁଳକ ମହୋଦୟଙ୍କ ଆଲୋଚନା ମଧ୍ୟ ମଝିରେ ମଝିରେ ଶୁଣିବାକୁ ପାଇଛି । ତେଣୁ ମୁଁ ଯେଉଁ ଅଭାବ ବୋଧ କରୁଥିଲି, ଏ ସବୁ ପାଇ ଲାଗୁଛି ମୋ ଅଭାବ ଠାକୁର ଦୂର କରିଛନ୍ତି ।

ସଂଘରେ ମା’ ଓ ଭାଇ ମାନଙ୍କ ପୂଜା, ଷ୍ଟୋଟ ବନ୍ଦନା, ପୁସ୍ତକ ପାଠ, ଆଲୋଚନା ଓ ଅଭିମତ ମୋତେ ବହୁତ ଭଲ ଲାଗିଲା । ସଂଘ ଶେଷରେ ଉପସ୍ଥାନ ଡାକରା ଓ ଜୟଗୁରୁ ସମ୍ପାଦନା ଅତି ଆନନ୍ଦ ଦାୟକ । ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକା ଭଳି ଅତି ଉନ୍ନତ ରାଷ୍ଟ୍ରରେ ଏଭଳି

ସଂଘ ଓ ସମ୍ପର୍କନୀ ଓ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଆଲୋଚନା ହୋଇ ପାରୁଥିବାର ଦେଖି ମୁଁ ବିସ୍ମିତ ହେଉଛି । ଏସବୁ ହେବା କେବଳ ସେହି କରୁଣା ସାଗର ଠାକୁରଙ୍କ କରୁଣା ଛଡା ଅନ୍ୟକିଛି ନୁହେଁ । ଆମ ସଂଘର ପୃଥ୍ବୀରାଜ ଭାଇ ମୋ ପାଖକୁ ଫୋନ୍ କରି ଲେଖାଟି ପଠାଇବା ପାଇଁ ଯେଉଁ ସେବାଟିଏ ମୋତେ ଦେଲେ ତାହା ମଧ୍ୟ ମୋଭଳି ଅକିଞ୍ଚନ ପ୍ରତି ଠାକୁରଙ୍କ କରୁଣା ।

ଶେଷରେ, ଶ୍ରୀ ଦୟାମୟଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣ ତଳେ ମୋର ପ୍ରାର୍ଥନା ଯେ ତାଙ୍କର ଭାବଧାରା ଆମ କର୍ମରେ ସଦାସର୍ବଦା ପ୍ରତିଫଳିତ ହେଉ । ଆମମାନଙ୍କର ସନ୍ତାନ ବର୍ଗ ଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରାକୁ ନେଇ ଗଢିଉଠୁ ଏବଂ ଜୟଗୁରୁ ସିଦ୍ଧମନ୍ତ୍ର ସଦା ସର୍ବଦା ଆମ ତୁଣ୍ଡ ଜପୁଥାଉ । ଏ ଦୂର ବିଦେଶରେ ରହି ମଧ୍ୟ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁର ମୋ ଭଳି ଅକିଞ୍ଚନକୁ ତାଙ୍କର ସେବାର ସୁଯୋଗ ଦେଇଥିବାରୁ ମୁଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଚରଣ କମଳରେ ଚିର କୃତଜ୍ଞତା ଜ୍ଞାପନ କରୁଛି । ଶେଷରେ ମୋର ସମସ୍ତ ଦୋଷ ତୁଟି ପାଇଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ପାଦ ପଦ୍ମରେ କ୍ଷମା ଭିକ୍ଷା କରି ମୋ ମନରେ ଶକ୍ତି, ହୃଦୟରେ ଭକ୍ତି, ବିଶ୍ୱାସ ଓ ନିର୍ଭରତା ଦେବାପାଇଁ ଆଶୀର୍ବାଦ ଭିକ୍ଷା କରୁଛି । ମୋର ପ୍ରାର୍ଥନା, ଏହି ସଂଘର ଉତ୍ତରୋତ୍ତର ଉନ୍ନତି ହେଉ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତା
ଶ୍ରୀମତୀ ଅବନ୍ତୀ ସାମଲ
କଟକ ମହିଳା ସଂଘ

ଅନୁଭୂତି (୨) -

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ବିଷୟରେ ମୁଁ ମୋର ଶାଶୁଙ୍କଠାରୁ ପ୍ରଥମରେ ଜାଣିଲି । ୧୯୯୯ ମସିହା **December** ମାସରେ ବାହାହୋଇ ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ଘରକୁ ଆସିବାପରେ ମୋର ଶାଶୁ ମୋତେ ଠାକୁରଙ୍କ ଜୀବନୀ ଓ ନିଗମ ଉପଦେଶ ବହି ଗୁଡିକ ପଢିବାକୁ ଦେଇଥିଲେ । ଘରେ ଶାଶୁଙ୍କୁ ପୂଜା କରିବାର ଦେଖୁଥିଲି । ମାସର ଶେଷ ରବିବାରରେ ଶାଶୁଙ୍କ ସାଙ୍ଗେ ମହିଳା ସଂଘରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲି । ସେଠାରେ ପ୍ରାର୍ଥନା ଶୁଣି ମୋତେ ବହୁତ ଶାନ୍ତି ଲାଗୁଥିଲା । ଲାଗୁଥିଲା ଯେପରି ଏ ଜୀବନଟି କେତେ ଅମୂଲ୍ୟ ଓ ଆତ୍ମମାନଙ୍କୁ ଏହାକୁ ଠିକ୍ ଭାବରେ ପରିଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ପଡିବ । ଆଜି ଠାକୁରଙ୍କ ବିଷୟରେ ଓ ମୋର ଏକ ଅନୁଭୂତି ବ୍ୟକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ସୁଯୋଗ ମିଳିଥିବାରୁ ମୁଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣରେ ରଣୀ ।

ଗତ ୨୦୦୪ ମସିହା **November** ମାସରେ ମୋର **California State University, Hayward** କୁ **apply** କରିଥିବା **graduate program** ର ଫଳାଫଳ ବାହାରିବାକୁ ଥାଏ । ମୁଁ ବହୁତ ବ୍ୟସ୍ତ ହେଉଥାଏ । ଏମିତି ଚିନ୍ତିତ ଅବସ୍ଥାରେ ମୁଁ ଦିନେ ଭାବିଲି କି ଯାଏ **Biology department** ଯାଇ **professor** ମାନଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ କଥା ହୋଇଯାଏ । **Admission** ର ଗୋଟିଏ **requirement** ଥାଏ ଯେ **department** ର ଜଣେ **professor**ଙ୍କୁ ମୋର **advisor** ହେବାପାଇଁ **consent** ଦେବାକୁ ପଡିବ । ମୁଁ ଘରେ ସବୁ ଦେବଦେବୀଙ୍କୁ ପୂଜାକରେ ଓ ଠାକୁରଙ୍କଠାରେ ଧ୍ୟାନ ଦେଇ ପ୍ରଣାମ କରେ । ମୋତେ ମୋର ସ୍ୱାମୀ ସେହିଦିନ କହିଲେ ଆଜି ଠାକୁରଙ୍କ ଠାରେ ଜଣାଇ ଯାଅ ଓ ତୁମକୁ ଠିକ୍ ମାର୍ଗରେ ପରିଗ୍ରହଣ କରିବାପାଇଁ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ପ୍ରାର୍ଥନା କର । ମୁଁ ସେହି ଅନୁସାରେ ପୂଜା କରି ଘରୁ ବାହାରିଲି ।

ସେହିଦିନ ମୋତେ **department** ରେ ସମସ୍ତେ ପ୍ରଶ୍ନ କରୁଥାନ୍ତି କି ମୁଁ **US** ରେ କିଛି **course** କରିଛି କି ନାହିଁ ଓ ଗତ **3years** ରେ ମୋର **US** ରେ କିଛି **lab experience** ଅଛିକି ? ମୁଁ **India** ରେ **6 years** ତଳେ **masters** କରିଥିଲି ଓ ମୋର **US** ରେ କୌଣସି **lab experience** ନଥିଲା । ଶେଷରେ ମୁଁ **graduate coordinator** ଙ୍କୁ ଦେଖା କରିବାକୁ ଗଲି । ସେ ମୋତେ କହିଲେ ଯେ କୌଣସି **professor** ମୋର **thesis advisor** ହେବା ପାଇଁ **consent** ଦେଇ ନଥିବାରୁ ମୋର **application reject** ହୋଇଯିବ ।

ହତାଶ ହୋଇ ମୁଁ ଫେରି ଆସୁଥାଏ । ହଠାତ୍ ମୋତେ ଲାଗିଲା ଯେପରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁର ମୋର ପିଠିରେ ହାତ ରଖି କହୁଛନ୍ତି, ”ତୁ ଦୁଃଖ କରନା, ଫେରି ଯାଆନା । ଆଉଥରେ ଚେଷ୍ଟା କରି ଦେଖ ।“ ମୁଁ ପୁଣିଥରେ **department** କୁ ଫେରିଲି । ପୂର୍ବରୁ ବନ୍ଦଥିବା ଜଣେ **professor** ଙ୍କର **door open** ଥାଏ । ମୁଁ ସେହି **professor** ଙ୍କୁ ମୋର **application** ବିଷୟରେ ଜଣାଇଲି । ସେ ମୋ ସହିତ କଥା ହୋଇ ମୋର **admission file** ତା **department office** ରୁ ଆଣିଲେ । ମୋର **application evaluate** କଲାପରେ ମୋତେ

master student ଭାବରେ ନେବାପାଇଁ consent ଜଣାଇଲେ । ମୋତେ ବହୁତ ଖୁସି ଲାଗିଲା । Department ର procedure ଅନୁସାରେ ମୋତେ master student ହିସାବରେ join କରିବାକୁ ପଡିଲା ।

ମୁଁ ସେହିଦିନ ଫେରି ଯାଇଥିଲେ ଆଜି ମୁଁ ଯେଉଁ ସ୍ଥାନରେ ଅଛି ସେଠାରେ ନଥାନ୍ତି । ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଅଶେଷ କୃପା ବଳରେ ଆଜି ମୁଁ ମୋର ଚିର ଇପ୍ସିତ ଲକ୍ଷ୍ୟ ପଥରେ ଆଗେଇ ଚାଲିଛି । ଠାକୁରଙ୍କର ଉପଦେଶ ମୁଁ କିପରି ପାଳନ କରିପାରିବି ଓ ନିଜକୁ କିପରି ଏକ ଭଲ ମଣିଷ ଭାବରେ ଗଠନ କରିପାରିବି ସେଥିପାଇଁ ମୋର ଠାକୁରଙ୍କଠାରେ ପ୍ରାର୍ଥନା ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତା
ଶ୍ରୀମତୀ ମୌସୁମୀ ରଥ

ଅନୁଭୂତି (୧) –

I want to share with all the bhais and maas my anubhuti that changed my life. I did not inherit the legacy of Sri Thakura from my parents or grandparents, as most of Thakura's present day devotees and disciples may have. It was by His wish that I was able to reach Him.

I was first exposed to Him at my mausa (Basu Bhai) and mausi's house (Shakuntala Maa). I participated in the morning and evening stotra vandana and aarti, each time I visited them. On Sundays, if I happened to be in Bhubaneswar, I went to Ekamra Ashram and on other occasions to Satshiksha Mandir. Furthermore, my visits to Puri were never complete without paying my homage to Sri Thakura at the Nilachal Kutir. Nilachal Kutir is my favorite ashram; since for me He resides there – as that was His home.

My devotion for Thakura was gradual and instinctive. I read the small number of books available on Him in English and Hindi as my knowledge of other Indian regional languages is very limited. It came to me naturally and hence I wanted the official acceptance of my devotion, the membership of the sangha and my parichya patra. I put forth my innermost wishes in front of Raghunath Pati bhai (Ex-secretary of Nilachala Saraswata Sangha). Pati bhai was hesitant as my parents were not members of the sangha and it was not socially desirable or acceptable for a single woman to be a member. He didn't refuse and showed me the path. He advised me to do stotra vanadana, every morning and evening before Thakura's vigraha and to chant JayaGuru mantra. My conversation with Pati bhai took place sometime during the month of December/ January, several years ago. I was very disappointed and disheartened but did not give up hope. I established an asana at my home in Cuttack and did as Pati bhai had suggested. I performed the puja-archana with deepa, dhupa, flowers, tulsi, chandan and naivadya. I recited the stotra vandana, and read the Hindi version of the Jivani.

A couple of months later, one night when I was dozing off while chanting Jayaguru Mantra, I suddenly saw Sri Thakura standing on the threshold with both His arms stretched to hold the door. The room was in darkness but His countenance was shining like a neon light. He was wearing a white dhoti and had kathau in His feet. When I looked up at Him, He asked me in a deep and grave voice, “Why are you so worried when I am with you?” While saying this He came and sat down besides me and put His hand on my head as a gesture of aashirbad. I could not look at His face and closed my eyes either out of fear or because I was overwhelmed, I am not sure, and when I opened them He had disappeared. By then I was wide-awake and I wondered if I had seen a dream or a vision. I was certain that it was not a dream but logically I could not convince myself that I had seen Thakura in physical form. That night I could not sleep. Very impatiently I waited for the daybreak. The next morning I went to Bhubaneswar, related the entire episode to my mausi. Tears rolled down from her eyes and she immediately accompanied me to Pati Bhai's residence. The moment he set his eyes on

me, Pati Bhai asked “So, maa you met our dear Thakura? If He wants you in the fold who am I to decide anything on this subject. Give your application for Parichya patra”. I was dumbfounded as to how did he know that I had seen Thakura.

By then as the last date for submissions of the applications had long past gone and Dola Purnima was approaching, my mausi enquired if my late application would be accepted. Pati Bhai said that he’d take care of it. That year I got my first Parichya patra. Since then I have always wondered if Pati Bhai was already aware of my experience. If he was, then only Thakura could have informed him.

I am blessed that Thakura himself initiated my sangha membership and I have always felt that He is with me. As He reminded me that night, I have nothing to worry as I am under His protection.

Sri Sri Thakura Charanashritaa
Usha Agarwal

ଅନୁଭୂତି (୮) -

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁର ମହାରାଜଙ୍କ କୃପା ଭିକ୍ଷାକରି, ଜୀବନରେ ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ନିଜର ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ଅନୁଭୂତି ଲେଖିବାର ପ୍ରୟାସ କରିଛି । ଏହା କେବଳ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ କରୁଣା ଏବଂ ଆଶୀର୍ବାଦ ଯୋଗୁଁ ସମ୍ଭବପର ହେଇପାରିଛି । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁର ହେଉଛନ୍ତି ବାସ୍ତାବିକତାରୁ । ଯେତେବେଳେ ତୁମେ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ନିଜର କିଛି କଥା ପ୍ରକାଶ କରିବ ବା ଜଣେଇବ ସେ ତତ୍ତ୍ୱଶାତ୍ ତାହାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରି ଦିଅନ୍ତି । ସେହି ଗୋଟିଏ ଇଚ୍ଛା, ମୁଁ ଠାକୁରଙ୍କ ଆଶୀର୍ବାଦ ଯୋଗୁଁ ଯାହାକୁ ପାଇ ପାରିଛି, ସେହି ବିଷୟରେ କିଛି ଲେଖିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଛି ।

ପିଲାଟି ଦିନରୁ ମୁଁ ଠାକୁରଙ୍କ ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଆସିଛି । ଆମଘରେ ଠାକୁରଙ୍କ ପୂଜା ନିୟମିତ ଭାବରେ କିପରି ହୁଏ ତାହା ଦେଖି ଆସିଛି । ମୋର ପିଲାଦିନର କିଛି କଥା କହୁଛି ଯେତେବେଳେ ଆମେ ଦଶପଲ୍ଲୀରେ ଥିଲୁ ସେତେବେଳେ ଆମଘରେ **Alternate week** ରେ ସଂପ୍ରଦାୟ ହୁଏ । ସେଦିନ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ବହୁତ ଖୁସି ଲାଗୁଥାଏ । ସନ୍ଧ୍ୟା ୭ଟା ବେଳକୁ ଠାକୁରଙ୍କ ପୂଜା ଆରମ୍ଭ ହେଉଥିଲା । ସବୁ ଭାଇ ଓ ମା’ମାନେ ଘରେ ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲେ । ବହୁତ ପ୍ରକାର ସଜ୍ଜିତ ବୋଲା ଯାଉଥିଲା, ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ବହି ପଢା ହେଉଥିଲା । ଆମେ ପ୍ରାୟତଃ ବାର୍ଷିକ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗ ଦେଉଥିଲୁ । ସମ୍ମିଳନୀରେ ଥିଲାବେଳେ ଆମେ ସମସ୍ତେ ମନରେ ବହୁତ ଆନନ୍ଦ ଅନୁଭବ କରୁଥିଲୁ । ସମ୍ମିଳନୀର ସାଜସଜ୍ଜା, ତାହାର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ପ୍ରକୃତରେ ହୃଦୟଙ୍ଗମୀ ଅଟେ । ସେହି ମନୋରମ ଶୋଭା ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯିଏ ନିଜ ଆଖିରେ ନ ଦେଖିଛି ତାହା କାହାକୁ ଶବ୍ଦ ମାଧ୍ୟମରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରି ହେବ ନାହିଁ । ଏହା ପରେ ବାବାଙ୍କର (ଶ୍ରୀ ବୈରାଗୀ ଚରଣ ସାହୁ) ନୟାଗଡ଼ ବଦଳି ହେଇଗଲା । ନୟାଗଡ଼ ଆସିଲାପରେ ସଂପ୍ରଦାୟ ଆଉ ହେଇ ପାରିଲା ନାହିଁ । ଏହା ପରେ ଠାକୁରଙ୍କ ଅହେତୁକ କୃପା ଯୋଗୁଁ ନୟାଗଡ଼ରେ କିଛି ଗୁରୁ ଭାଇ ମିଶି ସଂପ୍ରଦାୟ ଆରମ୍ଭ କଲେ । ଏହା ପରଠାରୁ ମୁଁ ପାଠପଢ଼ା ପାଇଁ ସବୁବେଳେ ବାହାରେ ରହିଲି । ପଢ଼ା ଶେଷ ହେଲାପରେ ଚାକିରୀ ପାଇଁ ବାହାରେ ରହିଲି । ତାପରେ ଆମେରିକା ଆସିଲା ପରେ ଆଉ କେତେବେଳେ ମଧ୍ୟ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗଦେଇ ପାରିଲି ନାହିଁ । ଆମେରିକା ଆସିବାର ପ୍ରାୟ ୩ବର୍ଷ ପରେ ବାବାଙ୍କ ଠାରୁ ଶୁଣିଲି ଯେ ଏଠାରେ କିଛି ଭାଇମାନେ ମିଶି ପାଠକ୍ର ଆରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି । ଏହା ଶୁଣିଲା ପରେ ମନରେ ଇଚ୍ଛା ଜାଗ୍ରତ ହେଲା ଯେ କିପରି ସେହି ପୂଜାରେ ଯୋଗ ଦିଅନ୍ତି । ତାପରେ କିଛି ଦିନପରେ ପୃଥ୍ୱୀରାଜ ଭାଇ ମୋତେ ସଂପର୍କ କରି ପାଠକ୍ର ବିଷୟରେ ଜଣାଇଥିଲେ । ତା’ପର ଠାରୁ ମୁଁ ଓ ଆମ ଘର ମା’ ଆମେରିକା ଅନୁଷ୍ଠିତ ପାଠକ୍ରରେ ନିୟମିତ ଭାବରେ ଯୋଗଦେଇ ଆସୁଅଛୁ । ଏହାପରେ ଆମେରିକାରେ ପ୍ରଥମ ବାର୍ଷିକ ସମ୍ମିଳନୀ ୨୦୦୨ ମସିହା **Minneapolis** ରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେଇଥିଲା । ସେଠାକୁ ଯାଇ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ କରିବାର ସୁଯୋଗ ମିଳିଥିଲା । ସେଠାରେ ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ସବୁ ଭାଇ ଓ ମା’ମାନଙ୍କ ସହିତ ପରିଚୟ ହେଇଥିଲା । ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିବାରୁ ଏବଂ ଭାଇ ଓ ମା’ମାନଙ୍କ ସହିତ ଦେଖା ହେଇଥିବାରୁ ମନ ସବୁବେଳେ ଖୁସି ଲାଗୁଥିଲା । ଏହାପରେ କ୍ରମାଗତ ଭାବରେ ଦ୍ୱିତୀୟ ଏବଂ ତୃତୀୟ ସମ୍ମିଳନୀ ଯଥାକ୍ରମେ **Minneapolis & Charlotte** ରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେଇଥିଲା ଏବଂ ସେହି ସମ୍ମିଳନୀରେ ମଧ୍ୟ ଯୋଗଦେବାର ସୁଯୋଗ ମିଳିଥିଲା । ଏହି ସମ୍ମିଳନୀକୁ ପୁରୀ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ସଭାପତି ପୂଜ୍ୟ ଶ୍ୟାମ ଭାଇ ମଧ୍ୟ ଆସିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଠାରୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁର ମହାରାଜଙ୍କ ବିଷୟରେ ସବୁ ଜାଣିବାର ସୁଯୋଗ ପ୍ରାପ୍ତ ହେଇଥିଲା । ପୂଜ୍ୟ ଶ୍ୟାମଭାଇ ଆମର ଏହି ପାଠକ୍ରକୁ ସଂଘରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଥିଲେ । ସେହି ଦିନଠାରୁ ଆମେରିକା ପାଠକ୍ର, ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘରେ ପରିଣତ ହେଇଥିଲା ଏହାପରେ ସଂପ୍ରଦାୟରେ ଯୋଗଦେବାର ଅଭିଳାଷ ପୂର୍ଣ୍ଣ

ହୋଇଥିଲା । ମୁଁ ଜାଣିଲି ଯେ ଭକ୍ତ ଯେତେବେଳେ ଆଜ୍ଞାନ ହୃଦୟରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ପାଖରେ ନିଜ ଗୁହାରି ଜଣାଏ ସେତେବେଳେ ସେହି ଦୟାଳୁ ଠାକୁର ତାହାର ଇଚ୍ଛା କେମିତି ହେଲେ ପୂରଣ କରିଥାନ୍ତି ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁର ମହାରାଜଙ୍କ ପାଖରେ ଏତିକି ପ୍ରାର୍ଥନା ଆମର ଏହି ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର କିପରି ଅଧିକରୁ ଅଧିକତର ଉନ୍ନତି ହେଉ, ଏବଂ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ମାର୍ଗକୁ ଅନୁସରଣ କରି ଆମେ ଜୀବନରେ ଯେମିତି ତାହାର ସତ୍ତ୍ୱ ଉପଯୋଗ କରିପାରୁ ସେତିକି ଆଶୀର୍ବାଦ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତୁ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ବିନୟ ସାହୁ

ଅନୁଭୂତି (୯) -

ତା ୦୪-୦୯-୨୦୦୪ ରେ ଝିଅର ଦେହ ଖରାପ ହେବାରୁ ସେ ହସ୍ପିଟାଲ୍‌ରେ ଆତ୍ମନିଶ୍ଚିନ୍ତ ନେଇ ସାଲାଲନ୍ ଲାଗି ରହିଛି । ଛାତ୍ର ମଧ୍ୟ ତା ପାଖରେ ରାତିରେ ରହିଲେ । ଦୁଇ ନାତିଙ୍କୁ ନେଇ ମୁଁ ରାତିରେ ଶୋଇଲି । ସେଦିନ ୧୦ଟା ରାତିରେ ବିଜୟ ସାଙ୍ଗରେ କଥା ହୋଇଥିଲା । ମନ ଭଲ ଲାଗୁନଥାଏ । ମନରେ ଭାବୁଥାଏ କାଲି ସଂଘପୂଜା ମୁଁ କିପରି ଶୁଣିବି ? ଝିଅ ଥାଏ ଯେ ସେ computer ରେ ପୋଗ୍ରାମ୍ ବାହାରକରି ଫେନ୍ ଲଗାଇ ଦିଏ । ସେହିଥିରୁ ମୁଁ ସମୟ ଓ ପୋଗ୍ରାମ୍ ଜାଣି ବସିକରି ସବୁ ଶୁଣେ । ଇଣ୍ଡିଆରୁ ଆସିବା ଏକ ମାସ ହୋଇଗଲା । ମୁଁ ତ କାହାର ଫେନ୍ ନମ୍ବର ଜାଣିନଥାଏ । ମନ ଖରାପରେ ଠାକୁରଙ୍କ କଥା ଭାବି ଭାବି ଶୋଇଲି । ରାତି ୪ଟାରେ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖୁଛି, କୁନିଘରେ ଠାକୁର ତଳକୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆସି ଅଭୟବାଣୀ ବିଗ୍ରହରେ ଲମ୍ବା ୨ ପାହୁଣ୍ଡ ପକାଇ ଜୋର୍ ଜୋର୍ କରି ଚାଲି ସଂଘ ପୂଜା ଯାଗାକୁ ଯାଉଛନ୍ତି । ଠାକୁରଙ୍କୁ ଦେଖି ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଗଲା । ମନ ଖୁସି ଲାଗିଲା । ୯୩ ମସିହାରେ ପତିଭାଇ ଓ ଚୈତନ୍ୟ ଭାଇଙ୍କର ଅନୁମତି ନେଇ ଆମେରିକା ଯାଇଥିଲି । ପତିଭାଇ କହିଲେ, ମା' ଠାକୁରଙ୍କର ବିଗ୍ରହ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇକରି ଯାଅ । ବିଜୟ ଭଲପିଲା । ତା'ଘରେ ବିଗ୍ରହ ଛାଡିକରି ଆସିବ । ଠାକୁରଙ୍କୁ ଜଣାଇକରି ଆସିବ ଯେପରି ସେଠାରେ ଠାକୁର ବିଦ୍ୟମାନ ହେବେ ଓ ଆସନ ମନ୍ଦିର ହେବ । ପୂଜା କିପରି କରିବି ବୋଲି ପରୁରିଲାକୁ କହିଲେ ମାନସିକ ପୂଜା କରିବ । ଠାକୁରଙ୍କ ବିଗ୍ରହ ପାଖରେ ସକାଳ, ସଂନ୍ଧ୍ୟା ଦୁଇ ଓଳି ପୁଲ, ଧୂପ ଦେଇ ସ୍ଥୁଳ ପୂଜା କରିବ । ସେଠାରେ ୨ମାସ ରହି ପତି ଭାଇଙ୍କ କଥା ଅନୁସାରେ ଠାକୁରଙ୍କୁ ସବୁକଥା ଜଣାଇ, ସେଠାରେ ଠାକୁରଙ୍କ ବିଗ୍ରହ ଛାଡି ଆସିଲି । ଏବେ ଗଲି, ସଂଘପୂଜା ଆଟେଣ୍ଟ୍ କରିଲି । ଗୁରୁଭାଇମାନଙ୍କ ଘରେ ଠାକୁରଙ୍କ ସଂଘପୂଜା ଓ ସେଠାରେ ସବୁ ମା', ଭାଇ ମାନଙ୍କୁ ଦେଖି ବହୁତ ଖୁସି ଲାଗିଲା । ଟେଲିଫୋନ୍‌ରେ ସତ୍ତ୍ୱରେ ଥରେ ସଂଘପୂଜା ଆଟେଣ୍ଟ୍ କରି ଭଲ ଲାଗିଲା । ଏହିପରି ମୋର ସେଠାରେ ୨ମାସ ୭ଦିନ କଟିଗଲା । ଇଣ୍ଡିଆ ଆସିଲି । ଜୟଗୁରୁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ଶ୍ରୀମତୀ କେତକୀ ସାହୁ
ଯୋବା, କଟକ ଟାଉନ୍ ସଂଘ

Jayaguru

Kids' Section

Maa Sudhansubala's Bravery

Courage is the inner strength by which human beings face enemies and other dangers to life. Not all people have same level of courage. Again to gather courage at a moment of immediate threat to life is seen only in very few people. Maa Sudhansubala was one such kind of person. I read an incident of her courage and bravery from 'Sadguru Swami Nigamananda' book which I have rewritten in my words.

After getting married to Sudhansubala, Nalinikanta left his wife at Kutabpur to look after his old father and joined a job at a far away place. Sudhansubala looked after the old man and Nalinikanta's youngest brother Ramapada. Unfortunately one day their ancestral house was destroyed completely by a devastating fire. The life of sick Ramapada and several other valuable items of the house were saved by Sudhansubala by her presence of mind and quick action. In a few days a new house was constructed. After that Bhubanmohan wanted to get his second son Tarapada married. He had selected a bride and informed this to Nalinikanta. The bride was desired by all family members including Bhubanmohan's mother-in-law and two sisters-in-law. Nalinikanta also readily agreed to this proposal. He thought that his brother Tarapada's wife would stay at Radhakantapur to serve his maternal grandmother and aunts. Sudhansubala would continue at Kutapur to take care of his father and his brother Ramapada. When the marriage was finalised, Nalinikanta came to Kutapur taking sufficient days of leave from his job to help his father in the preparation for the marriage. Nalinikanta and his father left for Radhakantpur to look after the arrangements for the marriage. He had also made all arrangements for Sudhansubala to go there with Ramapada in a bullock cart. A few days before the marriage, Sudhansubala and Ramapada started for Radhakantpur in a bullock cart. Suddenly on the way to Radhakantpur, they saw a tiger sitting on the road. The Muslim driver, Ichha Mian, was extremely terrified at the sight of the tiger. But brave Sudhansubala consoled Ramapada and stood at the front of the cart. She stared at the eyes of the tiger for a few minutes in such a manner that the tiger roared and left immediately. Thereafter, they reached Radhakantpur safely. When Ramapada narrated this incident at Radhakantpur, everybody was astonished and all praised the unique courage and bravery of Sudhansubala.

I learnt that if someone is strong from inside one can face even a wild animal like a tiger. We should always keep our calm and be brave in difficult periods of life. This can only be achieved by regularly praying Sri Sri Thakura.

Sri Sri Thakura Charanashritaa
Ragini Mohanty

My Experience

Last year I liked the Sammilani at Charlotte. I sewed some flowers at last year's Sammilani. Thakura was decorated and He looked very nice. I had fun singing at the Sammilani.

I do puja with my parents. I love to go to pujas and listen to some things about Thakura with my mom and dad. We sing songs when we do the puja. I like to sing songs with my mom. My dad reads a book about Thakura and I listen. On Sunday kid's session I like to listen to the stories.

When I get scared, I say JAYAGURU. When I go to places I tell Thakura and when I get back to home I let Thakura know what I did.

When we go to “North Carolina Pathachakra” puja I play with Lara, Bhakti, Gyan and Udayan. And when it is time to say JAYAGURU kirtana, I go and join with our parents and say JAYAGURU. Sometimes we get to have Pathachakra puja at our home, I get so excited. Jayaguru!

Sri Sri Thakura Charanashritaa
Shreya Prabhakar

About Sri Sri Thakur

I have been reading the biography of Sri Sri Thakura these days. I found it surprising how Thakura showed immense devotion to His guru. He was very loyal to Bamakhepa, His Tantrik guru. His Tantrik guru taught Him many things. Thakura did all the sadhanas without any hesitation. After succeeding in Tantrik sadhana, he moved on to find His Jnyani guru. He eventually found a very good one, Swami Sachchidananda. Sachchidananda scolded Him many times using harsh and abusive language. Despite this, Thakur maintained calm and did all His sadhana calmly. After a while, Sachchidananda developed a liking for Him. This shows that if you are a good and honest person who does his work properly, many people will like you. He also went to do yoga sadhana with His yogi guru Swami Sumerudas and did Bhava sadhana with Gouri Maa. It only goes on to show how much work He did to become a guru himself. It shows that if you work hard, you will always be successful. I have learned many things from reading this biography. Thakur struggled very hard to reach His ultimate goal. If you do the same, you can too achieve your goal. I have liked reading this book and look forward to reading the rest of it.

Sri Sri Thakura Charanasrita
Abhishek Swain (Sikan)

My Experience with Thakura

My dad says Sri Sri Thakura is the head of our family. So he asks me to tell Him everything. I always listen to my dad though I don't understand very meaning of telling every-thing to Sri Sri Thakura. I tell important things to Thakura like the first day of my school and Balaniketana Class (Oriya Class). According to him if Sri Sri Thakura knows where I am then He will help me if I am in trouble.

I like the kids session. I inform by prostrating (mundia mariba) before Sri Sri Thakura at the start of the kids session, to inform Him that I am joining the kid's session. I get excited when my name comes on the program to do something. The only thing I get nervous is during 'Bhavabini maya'. But the good news is that it has already passed.

I say 'Jayaguru' 3 times before going to bed, so that I don't have any nightmares (bad dreams). One of my worst nightmares is when I fell down on a cliff to the ocean. It felt like I was really falling down. Sometimes I miss because I am too tired or I slept in the car while coming home

late. I inform “Sri Sri Thakura” when I go to school. But when I am really late for my school bus, I tell HIM from my mind in the bus.

Every evening, I give myself a half-bath and do three prathana's in front of Sri Sri Thakura. One is ‘Ahe Daya Maya’, 2nd one is “Deepan jyoti” and the third one is “Guru Brahma Guru Bishnu”. Sometimes when I come home late in the evening, I inform Him at the doorstep or in front of Him that “I am late, I can’t do the prathana and let me go to sleep and tomorrow I shall do it”.

We drove a long way to North Carolina for last year’s Sammilani. My uncle came with us. We stayed in a hotel. The first day we went, we were late because we didn’t know the directions but we were near it. I like the play I did in the Sammilani. I was a movie director. There I saw one of my childhood friends, ‘Bhakti’. I also liked the food. The funniest part I liked is when men were wearing saris. I could not recognize my father even though he was one of them. Actually he was wearing a blue sari and he didn’t have his glasses on but I got confused with the person with yellow sari because he was wearing glasses.

I look forward for the next Sammilani. I listen to Bijoy bhai, Gyana bhai and all the kids in the Kids session and would like to meet them in the next Sameelani.

Sri Sri Thakura charanasrita
Alok Tripathy

My Sweet Memories of India Trip

My parents decided to go to India on Feb 11th 2005 to attend 54th Pradeshika Bhakta Sammilani in Begunia, Orissa. First, I was excited. But then I was sad to loose my grade II classes for 4 weeks at school especially the field trip to ‘Charlotte Nature Museum’. My teacher told me that I could submit my project after I come back from India trip. When I reached India, I was very happy to see my family members and relatives.

At Begunia Sammilani was held for three days. I had to wake up early in the morning to attend the Sammilani puja. My mom took our food, water, and small blanket with her. We were lucky to reach at the Sammilani Mandap all three days in just right time. The Sammilani decoration was very attractive. What a crowd it was! There were thousands of people at the Sammilani. There was a big line to do Pranam. We had to stand on a long queue to get Prasad. I enjoyed eating Prasad on leaf plates and banana leaves. I also participated with Gyan and Dikhya in the Jayaguru naam kirthan which was going on throughout the day and night near the Sammilani mandap.

We used to spend lot of time in Sammilani sabha. Sometimes when I got tired I used to sleep there. I really enjoyed watching and got lots of love from others.

After Sammilani, when Sri Sri Thakur was going back to Puri Smruti Mandir, we went to many houses and Ashrams in Bhubaneswar and other places and also enjoyed eating Prasad. All were my favorites like Dahi bara, Samosa, Alu Chop, paneer curry, varieties of sweets, ice creams etc.

I didn’t like to tell anybody in USA that my nick name is Bhakti because of the way they call it “baakti” but I felt proud saying my name is Bhakti when I was in Orissa. With all excitement and

fun, my holidays passed and at Bhubaneswar airport, I could not stop my tears since I was going to miss relatives back in Orissa.

Here in Charlotte, I sit in the prayer at evenings only. I try to read the ‘Sadguru Swami Nigamananda’ but my parents have to explain it. Now I am reading a pictorial story book of ‘Rama Krishna Paramahansa’. I really enjoy North Carolina Pathachakra. I inform Sri Sri Thakur before going to school and after coming back from school. I am also trying to say ‘Jayaguru’ few times everyday. I know Sri Sri Thakur has a special place in the heart of my family members. We love Him.

Sri Sri Thakura Charanashritaa
Saumyashree Ray (Bhakti)

Learning from the Story of Satyakama

It has been over one and a half years now since the kid’s puja session was started. We meet after the shastrapatha session on the last Sunday of each month and pray to Sri Sri Thakura and then, among other things, read a story related to Thakura’s philosophy. From January 2005 till April 2005, we read the story of Satyakama in four parts. It is a long story and I will mention what I learned from the story.

Satyakama grew up with his mother not knowing who his father was. For him, his mother was everything. He loved his mother a lot. Satyakama was doing his work truthfully and honestly. He always tried to help his mom as much as he could. When he met Sutapa in the jungle and Sutapa promised him that he would take Satyakama to meet his guru, Satyakama considered him as a good friend.

Satyakama was always thinking about his guru. Who was he? What did he look like? These types of questions were always on Satyakama’s mind. Finally, when he met his guru with the help of Sutapa and guru wanted to know who his father was, Satyakama was very disappointed. He returned to his mother to find the answer to his guru’s question. But his mother could not answer either. Then Satyakama, instead of getting mad with his mother or with his guru, calmly returned to his guru and told him the truth. The guru admired Satyakama’s honesty and accepted him as his disciple.

The story teaches us that one must love, respect all, and be honest in every action. It also teaches that if we pray to our guru with love and devotion, he’ll fulfill our prayer and do what is best for us.

Sri Sri Thakura Charanasrita
Brij Gopal Panda

Jayaguru
America Saraswata Sangh (AMSAS)

2004 Fiscal Report

2004 Sammilani Expense

Hindu Cultural Center Rental	\$500.00
Magazine Production	\$496.41
NSS Parichalak's Visit	\$2,002.00
Food	\$649.10
Decoration	\$554.09
Stationery Items	\$41.62
Puja Items	\$30.00
Total	\$4,273.22

Sammilani Delgate Fees	\$3,960.00
Magazine Sale	\$517.00
Total Sammilani Income	\$4,477.00
Total Sammilani Expense	\$4,273.22
2004 Sammilani Balance	\$203.78

Debit - 2004

2004 Pali Pranami	\$115.00
2004 Mahila/Special Puja Pranami	\$100.00
2003 Sammilani VCD Pranami	\$230.00
2004 Sammilani Balance	\$203.78
Additional Pranami	\$35.00
Carry over from 2003	\$556.13
Padasan Pranami (2004 sammilani)	\$235.75
Interest Earned	\$7.10
Total	\$1,482.76

Credit - 2004

Padasan Pranami (2004 sammilani)	\$235.75
Magazine Re-printing Aid (to Kendra)	\$200.00
2003 Sammilani VCD Mailing	\$10.00
Sangha Renewal	\$21.00
Total	\$466.75

2004 Year-End Balance

Debit	\$1,482.76
Credit	\$466.75
Balance	\$1,016.01

SI No	Name	Introduction
1	Aditya Narayan Tripathy Sasmita Mishra	I came to know Sri Sri Thakur through my parents Late Sri Gobinda Ch. Tripathy and Mrs. Urmila Tripathy of Sunabeda Sangh
2	Amaresh Tripathy Shalini Mundra	I knew Sri Sri Thakur from my grand father Uday Nath Rath from Jamshedpur Sangha and later on from my parents Raghunath and Puspanjali Tripathy who were founder members of Delhi Sangha.
3	Anjana Aruk Diptish Kumar Aruk Child: Adyasha Priyadarshini Aruk (3)	My parents are devotee of Sri Sri Thakur and they are from Balasore Sakha Sangha. I worship Gurudev since my childhood.
4	Anuradha Nanda Jnaneendra Nanda Child: Abheepsa Nanda (4)	By the grace of Sri Sri Thakur I am the youngest daughter of Late Sri Raghunath Pati & Srimati Bishnupriya Pati. My father was the Secretary of Nilachal Saraswat Sangh. So I was at the feet of Sri Sri Thakur long before I could understand HIM.
5	Aswini Kumar Nayak Sanghmitra Nayak	I came to know Sri Sri Thakur from my parents. They are the member of Balasore Saraswata Sangha.
6	Bani Prasanna Mohanty Debashree Mohanty Children: Minakshee Mohanty (19) Amrita Mohanty (8)	I knew Sri Sri Thakura through my parents: Braja Kishore Mohanty and Kalyani Mohanty, who are from Cuttack Sangha.
7	Barada Kanta Nayak Sonia Mohanty	I am a member of Puri Sakha Sangha. I started accompanying my parents, Rasa Bihari Nayak and Meena Kumari Nayak, to Puri Smruti Mandir from my childhood.

8	<p>Bijoy Kumar Sahoo Ratna Jena</p> <p>Children: Mohit J. Sahoo (14) Lara Sahoo (9)</p>	I came to know Sri Sri Thakur through my mother Ketaki Ma. I started accompanying my mother as a child to the Cuttack Jobra Sangha.
9	<p>Binaya kumar Sahoo Shibani Sahu (Aru)</p>	I came to know Sri Sri Thakura from my parents Bairagi charan Sahoo and Shantilata Sahoo of Nayagarh Sangha.
10	<p>Biswajit Sundar Ray Smitarani Sundar Ray</p> <p>Children: Saumyashree Ray (8) Bedaprakash Ray (5)</p>	I knew Sri Sri Thakur from my grand father Late Balabhadra Sundar Ray and father Basanta Kumar Sundar Ray of Ekamra Saraswata Sangha, Bhubaneswar.
11	<p>Brajendra Panda Rashmi Rekha Panda</p> <p>Child: Brij Gopal Panda (12)</p>	I work for the Univ. of Arkansas, Fayetteville. I know Sri Sri Thakur Maharaj since childhood from my grand father, late Biswanath Panda, who was a member of Kendupatna Shakha Sangh.
12	<p>Chinmaya Panda Bikhipta Panda</p> <p>Childern: Ayush</p>	I came to know Shri Shri Thakur from my father Bijoy Kumar Panda of Cuttack Nagar Sangha.
13	<p>Dipti Mohapatra Sandip Mohapatra</p> <p>Children: Sarhak (10) Sanat (7)</p>	I came to know Sri Sri Thakur from my mother.
14	<p>Gyan Ranjan Dwibedy Sibani Dwibedy</p> <p>Children: Swati (10) Shreya (5)</p>	We know Shri Shri Thakur from our parents, Dola Govinda and Malati Dwibedy, and Nrushinha and Bidyabati Panda from Rourkela Saraswat Sangha

15	Jaminikant Samantaray Mousumi Rath Child: Tejas Samantaray (3)	I came to know Shri Shri Thakur from my father Late Rajani Kanta Samantaray and Sangha bhai Sri Chintamani Rath of Berhampur Sangha.
16	Lipsita Patnaik Rabin Mohanty Child: Ragini (9)	I know Thakura from my parents, Dr.Samiran patnaik and Dr.Surekha Devi, who are members of Ekamra Saraswata Sangha at Bhubaneswar.
17	Mahesh Prasad Choudhury Rasmi Nayak Children: Avipsa (1)	I came to know Shri Shri Thakur from my father Sisir Kumar Choudhury of Berhampur Sangha.
18	Padmagandha Sahoo Brundaban Sahoo	I came to know Sri Sri Thakura from my mother Sobharani Sahoo (Gelha maa) of Cuttack Saraswat Sangha.
19	Pallabita Patnaik Sanujit Senapati Child: Udayan Senapati (4)	My parents Dr.Samiran patnaik and Dr.Surekha Devi introduced me to Sri Sri Thakur. They belong to the Ekamra Saraswat Sangha, Bhubaneswar.
20	Pruthwiraj Sahoo Ipseeta Choudhury	I came to know Sri Sri Thakura from my mother Sobharani Sahoo (Gelha maa) of Cuttack Saraswat Sangha.
21	Rabi Narayan Tripathy Geeta Dash Child: Alok Tripathy (8) Anshul Tripathy (1)	I came to know Sri Sri Thakur through my parents Late Sri Gobinda Ch. Tripathy and Mrs. Urmila Tripathy of Sunabeda Sangh

22	Ramboliabha Mohapatra Kalpana Dash Children: Ashutosh Sweta	I came to know Sri Sri Thakur Maharaj from my parents-in-law. My mother-in-law and late father-in-law belong to the Bhubaneswar Sangha.
23	Sibani Mohanty Sitakanta Mohanty	I knew Sri Sri Thakur from my uncle Sudhanshu Sekhar Das and aunt Manorama Das of Ekamra Saraswat Sangha, Bhubaneswar.
24	Smitarani Bai Prabhakar Bai Child: Shreya Prabhakar (7) Shashwat Prabhakar(7 months)	I'm grateful to know about Shri Shri Thakura from my parents Shri Shyamabandhu Pagada and Smt. Bijaylaxmi Pagada of Nayagarh Sangha.
25	Suchitra Swain (Leena) Debaranjan Swain Children: Abhishek Swain (11) Ankit Swain (5)	I knew Sri Sri Thakur from my father Late Basanta Kumar Nayak of Asureswar Sangh, Asureswar, Cuttack.
26	Sudhansubala Jena Shiba Prasad Jena Child: Aryaan (6 months)	I came to know Sri Sri Thakura from my grandmother late Srimati Sachhi Devi of Asureswara Sakha Sangha.
27	Usha Agarwal	I came to Shri Thakura through my mausi Shakuntala Maa and her family. Her house was a second home to me as I was very close to her children, my cousins. During my vacations I literally lived there. I attended the Sangha Puja at Ekamra Sangha and the Morning and Evening Puja sessions at Asan Mandir at her home. Later, I requested Pati Bhai to accept me as a Sangha member.

Location Of Bhakta - 2005

AR – Arkansas	2	NJ- New Jersey	2
CA – California	6	NY – New York	4
GA- Georgia	4	PA – Pennsylvania	2
IL – Illinois	2	TX- Texas	6
KS – Kansas	2	VA – Virginia	4
MN - Minnesota	4	WI – Wisconsin	2
NC – North Carolina	11		

United Kingdom - 2

Total number of Bhakta in Year
 2002: 37, 2003: 43, 2004: 53, 2005: 53